

ed: Minister in crisis
g over antisemitism
n schools

London police report
rise in antisemitic hate
since Hamas onslaught

Man arrested in
antisemitic attack
outside Sephardic
synagogue

War II veteran, recently asked me a
question about antisemitism coming from?

increase in antisemitism since Hamas
attack. League has recorded more than 2
an increase of 33% -- in the two months
to men, women and children

communities all across the country are
concerned. Greenblatt, CEO of the ADL, has said.

question is that the history of antisemitism

My 100-year-old Jewish friend
question with concerns. Why

His question was spurred by
the attack on Israel. The
antisemitic acts in the UN
by Hamas terrorists slay
to the sewers is off
condemned with hate.

yet, the deeper answer to n

מצב האנטישמיות

דו"ח מסכם לשנת 2023 | ינואר 2024

מוגש לממשלת ישראל לציון יום השואה הבין-לאומי
על רקע מלחמת "חרבות ברזל"

French Jewish woman stabbed in antisemitic attack, swastika painted on door

A swastika was painted on the door by her attacker.

By ZVIRA KLEIN
NOVEMBER 4, 2023, 20:49 Updated: NOVEMBER 4, 2023, 21:47

London police report rise in antisemitic incidents since Hamas on

Police acknowledge surge in antisemitic incidents since Hamas attack, including the increased presence of officers in Jewish neighborhoods.

AP Photo/Steve Delaney

EDUCATION ANTISEMITISM

Thousands march against antisemitism after sharp rise in

Protesters in London gathered to demand an end to antisemitism after a sharp rise in incidents.

Ugly rise in antisemitism after Hamas attack on Israel finds roots in American history

The antisemitism that has long been a part of American history is being rekindled by the Hamas attack on Israel.

תוכן עניינים

4	דבר שר התפוצות והמאבק באנטישמיות
5	דבר ראש המחלקה למאבק באנטישמיות ב"הסתדרות הציונית העולמית"
6	דבר יו"ר הנהלת "הסוכנות היהודית לארץ ישראל"
7	דבר יו"ר הנהלת "ההסתדרות הציונית העולמית"
8	סיכום הפעילות למאבק באנטישמיות - משרד התפוצות והמאבק באנטישמיות
10	סיכום הפעילות למאבק באנטישמיות - "ההסתדרות הציונית העולמית"
12	סיכום הפעילות למאבק באנטישמיות - "הסוכנות היהודית לארץ ישראל"
13	תקציר מנהלים
17	שנת 2023 במספרים
20	מפות מדד האנטישמיות העולמי
22	האירועים האנטישמיים הבולטים לשנת 2023
25	אנטישמיות ברשתות החברתיות
28	עיקרי המהלכים המרכזיים למאבק באנטישמיות ברחבי העולם
33	ארצות הברית
39	ארגוני זכויות אדם או עלה תאנה?
44	האשמות ישראל ב"השמדת-עם" על בסיס אמנה שאומצה על רקע שואת העם היהודי
45	הגדרת העבודה לאנטישמיות של "הברית הבין-לאומית לזכר השואה" (IHRA)
48	האנטישמיות בקמפוסים
53	הזירה הפלסטינית
61	דבר נציב הממשלה הפדרלית לחיים יהודיים בגרמניה ולמאבק באנטישמיות
62	גרמניה
66	בריטניה
70	צרפת
75	אוסטרליה
78	דרום אפריקה
81	קנדה
84	מרחב ברית-המועצות לשעבר
87	העולם הערבי והמוסלמי
92	דבר הנציב לניטור ולמאבק באנטישמיות של "ארגון המדינות האמריקניות" (OAS)
93	אמריקה הלטינית
98	סיכום
100	המלצות

דבר שר התפוצות והמאבק באנטישמיות

עמיחי שיקלי

בנובמבר 1975 התכנסה העצרת הכללית של האו"ם לקראת אימוץ אחת ההחלטות המבישות בתולדות הארגון, שביקשה לקבוע, כי הציונות היא "צורה של גזענות ואפליה גזעית". למול מצדדי ההחלטה, ובראשן מדינות ערב וברית המועצות, קם שגריר ישראל באו"ם דאז, חיים הרצוג, ונשא נאום בלתי נשכח, שנחרט בזיכרון הלאומי: "הלילה לפני שלושים ושבע שנה נרשם בהיסטוריה ה-קריסטלנאכט – "ליל הבדולח". היה זה הלילה שבו פתחו חיילי פלוגות הסער הנאצים של היטלר בהתקפה מתואמת על הקהילה היהודית בגרמניה, שרפו את בתי הכנסת בכל עריה והבעירו מדורות ענק מספרי הקודש. היה זה הלילה שבו הותקפו בתים יהודיים וראשי משפחות נחטפו, רבים מהם ללא שוב... היה זה הלילה שהוביל בסופו של דבר למשרפות ולתאי הגזים... הלילה שהוביל לשנאה המחרידה ביותר בהיסטוריה של האנושות. אכן, הולם הוא, אדוני הנשיא, שדיון זה... שנערך באווירה אנטישמית קשה, ייערך ביום השנה של הלילה ההוא. אכן, הולם הוא, אדוני הנשיא, שארגון האומות המאוחדות, שהחל דרכו כברית אנטי-נאצית, ימצא עצמו, שלושים ושבע שנים מאוחר יותר, הולך ונעשה מרכז האנטישמיות של העולם..."

כמעט יובל שנים חלפו מאז אותו נאום מכונן, אולם בכל הנוגע לשנאת ישראל מעט מאד השתנה, ואם נישיר מבט למציאות נראה, כי המצב אף החמיר.

"ארכת אושוויץ", כפי שתיאר הפילוסוף היהודי אלן פינקלקראוט את היחלשות האנטישמיות בעשורים שלאחר מאורעות השואה לנוכח היקף הזוועות ועוצמתן, הסתיימה. זיכרון השואה התעמעם, עוות וסולף, הלקחים נשכחו, ודור חדש קם, דור שלא ידע ולא שמע על אושוויץ.

עדות מטלטלת לחומרת המצב קיבלנו זה עתה בשימוע המחליא של שלוש מראשי המוסדות האקדמיים המובילים בעולם: הרווארד, אוניברסיטת פנסילבניה ו-MIT, שבגמגומן ובשתיקתן לנוכח השאלה האם קריאה להשמדת העם היהודי מפירה את כללי האתיקה במוסדות שבאחריותן, נתנו את ההכשר הרעיוני לשואה שנייה.

העם היהודי לא חווה מאז שנות השלושים של המאה הקודמת עוצמות כאלה של שנאה - אז הייתה זו תורת הגזע הנאצית, שסללה את הדרך לקטסטרופה, והיום זוהי השנאה האובססיבית כלפי מדינת ישראל.

דמוניזציה, דה-לגיטימציה וסטנדרטים כפולים, שלושת ה-D שהגדיר נתן שרנסקי, הם הביטוי לשנאה הישנה-חדשה, התובעת לשלול מהעם היהודי את זכותו להגדרה עצמית ולהציג את הציונות, מהמופלאות והצודקות שבתנועות הלאומיות בעת החדשה, כ"מפעל קולוניאליסטי וגזעני".

סביב כל עימות צבאי בין ישראל לארגוני הטרור בלבנון, ביו"ש או בעזה עולה גובהם של גלי השנאה, אשר הגיעו עתה לשיא חסר תקדים באירועי ה-7.10 והמלחמה שפרצה בעקבותיהם.

הבנת עומקה של תופעת האנטישמיות, המתאימה את עצמה כמוטציה למציאויות חדשות, היא תנאי הכרחי להתמודדות אפקטיבית. הדו"ח שלפניכם פורס את מפת החום של אירועי האנטישמיות והדה-לגיטימציה למדינת ישראל ברחבי העולם, תוך התמקדות במחוללי השנאה המשמעותיים ביותר, ובראשם הרשות הפלסטינית, המצליחה לשלב בתעמולה שלה אנטישמיות דתית, גזענית ופוליטית. קריאה מועילה.

נצח ישראל לא ישקר,

עמיחי שיקלי

שר התפוצות והמאבק באנטישמיות

דבר ראש המחלקה למאבק באנטישמיות ב"הסתדרות הציונית העולמית"

רחלי ברץ ריקס

השנאה כלפי היהודים אינה תופעה חדשה, היא נמצאת ונוכחת לאורך ההיסטוריה היהודית והישראלית. בכל פעם היא משנה צורה, משנה שפה, משנה מקום - אבל תמיד נוכחת. השנאה והאש היוקדת כנגד האמונה היהודית החלה כנראה בצווי "כָּל הַבֵּן הַיְלֹד הַיְאֲרֶה תִּשְׁלִיכֶהוּ, עוֹבֵרֵת אֶצֶל הַמֶּלֶךְ בֶּלֶק, דֶּרֶךְ מִגִּילַת אֶסְתֵּר בַּקְרִיאָה "וְנִשְׁלַח סְפָרִים בְּיַד הָרָצִים אֶל כָּל מְדִינֹת הַמֶּלֶךְ לְהִשְׁמִיד לְהַרְגַּ וּלְאַבֵּד אֶת כָּל הַיְהוּדִים מִנְעַר וְעַד זָקֵן טָף וְנָשִׁים" (אסתר ג', י"ג), שם מופיעה המילה יהודי בפעם הראשונה, דרך תחנות נוספות, כגזרות אדריאנוס, פרעות קישינב ועלייתו של היטלר, אולם הדבר אינו נגמר שם - אירועי ה-7.10 הוכיחו, כי לרוע האנושי אין גבול - שחיטה ורציחה של תינוקות, נשים, זקנים וגברים בביתם רק בשל יהדותם היא שנאה שלא ניתנה להבנה והכלה.

ולא רק בישראל, עם פרוץ מלחמת "חרבות ברזל" אנו רואים בעצימות גבוהה את התעוררות האנטישמיות, אשר מאופיינת באנטי-ציונות ובאנטי-ישראליות מובהקות. אני רואה הסלמה מדאיגה ברטוריקה ברשתות החברתיות ובתקריות אנטישמיות על ביטוייה השונים. כאשר ברחבי העולם ניתנות במות לאידיאולוגיות אנטישמיות להמשיך ולהתקיים, נוצרים מרחבים, שבהם שנאה המבוססת על זהות דתית או אתנית הופכת לנורמטיבית. כיום ישראל ניצבת בפני חזית לחימה אכזרית של מרצחים, אשר מנסים להשמיד את זהותה, את ערכיה ואת עקרונותיה, ובמקביל מתקיימת חזית נוספת כנגד יהודים בכל רחבי העולם, אשר נרדפים בשל יהדותם. שנת 2023 מהווה שנת שיא במספר הנרצחים כתוצאה מגילויי אנטישמיות בהשוואה לעשורים האחרונים.

היהודים תמיד אשמים! וקל להפנות אצבע מאשימה כלפיהם. בשנה החולפת נוצר "טרנד" מעורר דאגה של זהות אינטרסים בין שתי קבוצות קיצון: מצד אחד - השמאל הפרוגרסיבי, המגייס את "חייליו" להפגנות המאורגנות על ידי ארגוני חברה אזרחית, המשתייכים ל"ברית האדומה-ירוקה", ובקצה השני - קבוצות ימין רדיקלי: פעילים מן הפלג הימני-קיצוני, המפגינים בערים ובמדיות החברתיות וקוראים קריאות שטנה נגד היהודים, ובעיקר - נגד מדינת ישראל. זהות האינטרסים בין קבוצות קיצון אלה כנגד מכנה משותף הנקרא יהודי יוצרת סכנה ממשיית לקהילות בתפוצות, ובהמשך עלולות משמעויותיה להשפיע גם על מדינת ישראל.

ולמרות הכול ואף על פי כן - כיום, אחרי 2,000 שנות גלות, עדיין ישנם רבים המקטרגים על מדינת ישראל, אולם הפעם יש לעם ישראל מדינה. מדינה יהודית דמוקרטית ריבונית בעלת צבא חזק, והיא עומדת בגבורה באתגרים הניצבים בפניה. הגשמת החלום הציוני ניצב איתן מתמיד כנר לרגלינו וימשיך להיות הבסיס המחבר, המקבל והמחבק כל יהודי באשר הוא. לכן בחרתי בתשובתו של רבי עקיבא למקטרגיו, כי הזהות היהודית והתורה הן אלו הנותנת את הכוחות להתמודד עם האתגרים העומדים בפניו של העם היהודי - יחד עימו ניצבים היום שישה מיליון קטגורים וכ-1,400 מילדיו אשר ישמרו על הגחלת של הצביון הייחודי של מדינת ישראל כמדינה יהודית דמוקרטית וכמדינה אשר מחבקת את יהודי התפוצות.

רחלי ברץ ריקס

ראש המחלקה למאבק באנטישמיות וחוסן קהילתי,
 ההסתדרות הציונית העולמית

יו"ר משותף לכח המשימה למאבק באנטישמיות,
 הסוכנות היהודית לישראל

דבר יו"ר הנהלת "הסוכנות היהודית לארץ ישראל"

דורון אלמוג, אלוף (מיל')

בני ובנות העם היהודי,

מתקפת ה"חמאס" הרצחנית ב-7.10 לוותה, לצערנו, בהתעוררות של אנטישמיות בעולם כולו. גילויי אנטישמיות המשולבים בשנאת ישראל התפרצו לא רק במקומות מועדים לפורענות, אלא אף במדינות רבות, שחרטו על דגלן את ההתנגדות לאפליה וגזענות, את זכויות הפרט ואת האמירה "לעולם לא עוד" המתייחסת לשואה.

בלטו במיוחד תופעות של שתיקה והתעלמות מהזוועות שבוצעו ביהודים על ידי ארגון שקורא להרג של יהודים באשר הם: שתיקת ארגוני נשים בין-לאומיים למראות פשעים נוראיים שבוצעו בנערות ובנשים על ידי "חמאס"; שתיקת האו"ם ומוסדותיו ביחס להתעללות בישראלים בכלל, ובילדים – בפרט; שתיקת חלק ממנהיגי העולם על רקע דברי עידוד וניחומים של כמה מנהיגים ידידותיים שלא הכזיבו.

נדהמנו כולנו למשמע דבריהן המגומגמים של נשיאות האוניברסיטאות הרווארד, פנסילבניה ו-MIT, שלא הצליחו לגנות בצורה בהירה וחד-משמעית את אלה הקוראים לרצח-עם בקמפוסים שלהן, ונראה שחזרנו לאחור, לתחילת המאה הקודמת - תקופה שבה שנאת היהודים רווחה באוניברסיטאות העילית האמריקניות.

נראה שהדרך להסגת האנטישמיות לאחור עדיין ארוכה: נדרש איחוד כוחות רבים כדי לנצח במלחמה הזאת, ואל לנו להרפות מהמאבק.

הדו"ח שלפניכם מפרט את גילויי האנטישמיות בעולם בשנת 2023, שהסתיימה, לצערנו, באובדן חיים רבים. חיי יהודים שנרצחו בגלל יהדותם וניסיונם – ניסיון כולנו – לבנות כאן, בישראל, בית לאומי לעם היהודי, מוגן ובטוח. **לעולם לא נותר על חלומנו זה. נמשיך וניאבק בשנאת ישראל ובשונאיה כמו גם באנטישמיות על ביטוייה השונים.**

עם ישראל חי!

בברכה,

דורון אלמוג, אלוף (מיל')

יושב ראש הנהלת הסוכנות היהודית

דבר יו"ר הנהלת "ההסתדרות הציונית העולמית"

יעקב חגואל

זה שנים שהדו"ח השנתי על אירועי אנטישמיות מרכז בתוכו סקירה ותמונות מצב של מגמות ואירועים אנטישמיים, שהתרחשו בשנה החולפת ברחבי העולם. הדו"ח, שיוצא לאור בסמיכות ליום הזיכרון הבין-לאומי לקורבנות השואה, שוכך אור על התמודדויותיהן של קהילות יהודיות עם ביטויים ומתקפות אנטישמיות, מזהה תהליכים באופי האנטישמיות ומגיע לדרגים הגבוהים של קבלת ההחלטות בארץ ובעולם.

מתקפת הטרור הרצחנית של ה-7.10 והתגובות כנגד יהודים בעולם בעקבות המלחמה שנכפתה עלינו, מהוות נקודת תפנית חדה בחומרת האירועים ובאופיים. המתקפה והמלחמה שהחלה ביום זה אינה רק כנגד מדינת ישראל, אלא כנגד העם היהודי כולו.

רצח תושבים במיטותיהם, שריפת משפחות על בתיהן, עריפת ראשים, אירועי אונס, כריתת איברים, התעללות בזקנים ובתינוקות וחטיפתם של מאות תושבים לתוככי העיר עזה מהווים שבירת כל הכלים באופי האנטישמיות שידענו עד כה. אל המלחמה שנכפתה עלינו כתוצאה מהמתקפות מתלוות התעללויות קשות כנגד יהדות התפוצות, הסתה פרועה בתקשורת ועלייה חדה של מאות אחוזים באירועי האנטישמיות ברחבי העולם. שנת 2023 דורשת חישוב מסלול מחדש בכל הנוגע ליחס שלנו לאנטישמיות ולמקורותיה, הן בארץ והן בתפוצות.

בשנת 1968 נכתבה והתקבלה "האמנה הפלסטינית" על ידי הוועד הפועל של "אש"ף, שתכליתה היא קריאה לשימוש במאבק מזוין כנגד "הישות הציונית" וכנגד העם היהודי ("הציונות - תנועה אימפריאליסטית עולמית... גזענית קנאית בהווייתה; תוקפנית, התפשטותית-התיישבותית במטרותיה; היא פשיסטית-נאצית באמצעיה..."). אל האמנה הצטרפה "תוכנית השלבים" של 1974, והמסמכים היוו בסיס להקמתה של הרשות הפלסטינית, במקביל להקמתם של פלגים טרוריסטיים פלסטיניים.

במשך שנים מנהלים שכנינו הפלסטינים, יחד עם ארגוני הטרור, לוחמה פסיכולוגית כנגד מדינת ישראל והעם היהודי. תוכניות טלוויזיה בעלות תכנים אנטישמיים מובהקים, האדרת מחבלים ורעיון רצח יהודים כקיום מצווה דתית, ספרי לימוד מסיתים ותמיכה בפיועי התאבדות – כל אלה הם רק חלק קטן ממכונה משומנת היטב, שמטרתה היא חיסולה של מדינת ישראל וכגיעה ביהודים בעולם.

פרט למעשי הזוועה שנחשפנו אליהם ב-7.10, אנו נאלצים להתמודד עם עידוד של מנהיגים מהעולם להמשך מעשי טבח, להכחשת אירועי אוקטובר, להפגנות ענק כנגד יהודים במדינות רבות, ועם חשש כבד לחייהם ולביטחונם של סטודנטים יהודים ברחבי הקמפוסים בעולם ועם הפיכת המלחמה כאמצעי הסתה ברוטלי כנגד מדינת ישראל על ה"כשעים" שהיא מבצעת, כביכול, בעם הפלסטיני.

במקביל להתעוררות האנטישמיות ה"מודרנית" הקשה בעולם, מצטרף לאחרונה נרטיב ישן-חדש, זה שמאשים את היהודים בהריגתו של ישו. האינטרנט והרשתות החברתיות ממשיכות להוביל ולקדם את הפצתם של שקרים, של סילוף עובדות, של קריאות לאלימות כנגד יהודים ושיתוף תגי הקבצה (האֶשְׁטָאג) כגון "היטלר צדק", "מוות לישראל" וכיו"ב.

ההטיות המגמתיות בתקשורת העולמית כנגד חיילינו וכנגד המלחמה בטרור ממשיכות ללבות את רוח השנאה. שיגור כושל של ארגוני הטרור וכגיעה ישירה בבית חולים בעזה על ידם מוצגות בפני העולם כמעשי טבח של העם היהודי. בעזה, ארגוני א"ם רשמיים מעניקים גיבוי מלא לפעילויות טרור. שיתוף הפעולה של "אונר"א" עם "חמאס", תוך העלמת עין מהשימוש הציני בבתי ספר, בבתי חולים ובמתקנים של האו"ם זועקים לשמיים - אך עולם כמנהגו נוהג.

דו"ח מגמות האנטישמיות השנתי שמוצג בפניכם היום מצביע, כאמור, על ההחמרה הקשה במתקפות ובביטויים אנטישמיים ומחייב היערכות מחודשת, שילוב כוחות ומאבק משותף כנגד הרעה החולה שמלווה אותנו מאז היינו לעם.

שנת 2023 תיזכר כשנת השיא של האנטישמיות העולמית. "ההסתדרות הציונית העולמית" תמשיך לעמוד בחזית המאבק באנטישמיות ותפעל למען שינוי דרסטי של המגמות הקשות, תוך נקיטת אפס סובלנות כלפי הסתה, אימים, מתקפות וביטויים אנטישמיים כנגד יהודי התפוצות וכנגד מדינת ישראל.

אני מבקש להודות לראשת המחלקה למאבק באנטישמיות וחוסן קהילתי ב"ההסתדרות הציונית העולמית", רחלי ברץ-ריקס, לשר התפוצות, עמיחי שיקלי, ולצוות משרדו על הפקתו של דו"ח חשוב זה.

למען המשך קיומנו, נתאחד כולנו סביב ערכינו המשותפים. יחד, רק יחד – ננצח.

יעקב חגואל

יו"ר ההסתדרות הציונית העולמית

סיכום הפעילות למאבק באנטישמיות משרד התפוצות והמאבק באנטישמיות

שנת 2023 סימלה הרחבה והעמקה משמעותיות של פעילות המשרד במסגרת המאבק באנטישמיות. בהיבט הסמלי, בחודש פברואר נוספו לשמו הרשמי של משרד התפוצות המילים "המאבק באנטישמיות", בין היתר על מנת להדגיש את חשיבות המשימה ואת פעילותו בתחום זה. בנוסף, הועברה למשרד האחריות על ניהול המאבק בדה-לגיטימציה של ישראל, בין היתר מתוך הבנה שמרבית מהאנטישמיות בעולם כיום מכוונת כנגד מדינת ישראל. בהלן פעולות מרכזיות למאבק באנטישמיות שקידם המשרד בשנה החולפת:

- **נוטרו על בסיס יומי אירועים אנטישמיים וגובשה תמונת מצב מתעדכנת באשר להיקפי האנטישמיות בעולם - תמונת מצב זו השתקפה בפלטפורמה המקוונת של המשרד (CFCA)¹, שהינה מאגר המידע הגדול ביותר לתופעת האנטישמיות בעולם, ובדו"חות יומיים שהופצו בשפות שונות לקהילות יהודיות, למשרדי ממשלה וכו', וכללו אירועים בולטים, צעדים שנקטו ממשלות למיגור אנטישמיות ועדכונים על הפגנות אנטי-ישראליות בולטות.**
- **הופצו התראות קונקרטיות על כוונות לפגיעה ביהודים ובישראלים לגופים הרלוונטיים, בישראל ובתפוצות, ועל בסיסן בוצעו פעולות בשטח כנגד מחוללי אנטישמיות.**
- **הוקם משל"ט לאומי למאבק באנטישמיות ברשת - שמטרתו להוות מוקד עבור כלל הגורמים הממשלתיים, המוסדות הלאומיים, קהילות יהודיות וארגוני חברה אזרחית, העוסקים בפעילות אקטיבית כנגד אנטישמיות ברשת בזירת גיאוגרפיות שונות. המשל"ט יכלול מוקד לדיווח מאזרחים, מארגונים ומקהילות מרחבי העולם על אירועים אנטישמיים, יגבש התראות קונקרטיות על כוונות פגיעה ביהודים ובישראלים בתפוצות ויפעל באופן ממוקד להסרת תכנים אנטישמיים ברשת. בהקשר זה פעל בשנה החולפת המשרד יחד עם משרד המשפטים על מנת להסיר תכנים אנטישמיים בולטים מהרשתות, ובין היתר הופץ "קול קורא", המזמין אזרחים וקהילות להפנות למשרד דיווחים על תכנים אנטישמיים ברשת על מנת שיפעל להסרתם.**
- **הוכשרו כ-150 אנשי ביטחון לא יהודים מיותר מ-10 מדינות מרחבי העולם, המשרתים בתפקידי מפתח ואמונים על ביטחון הקהילות היהודיות בתפוצות, במסגרת סמינר ייחודי בישראל, שמטרתו לחזק את יכולתם להיאבק בגילויי האנטישמיות במדינותיהם. בתקופת המלחמה נערכו תדרוכים מקוונים עבור הגורמים הנ"ל על מנת לרתום אותם לפעולה אקטיבית על רקע האימים הקיימים.**
- **מוגנו מאות מתקנים, המשמשים לצרכים יהודיים ברחבי העולם שאינם למטרות רווח והחשופים לאיומים מיוחדים - במסגרת פרויקט המיגון המבוצע יחד עם "הסוכנות היהודית". לצד זאת, המשרד פועל יחד עם הסוכנות להרחבת פעילותה של פלטפורמת JReady, שמטרתה לסייע לקהילות בתפוצות להתכונן ולהתמודד עם מצבי חירום ואסונות, תוך הנגשה והתאמה של יכולות ישראליות לצורכי הקהילות. כן, פועל המשרד על מנת להציב ולהכשיר צוותים של נאמני ביטחון בקהילות ספציפיות, החוות אתגרים גדולים על רקע העלייה בהיקף האנטישמיות.**
- **גובשו תוכניות עבודה נקודתיות עם קהילות יהודיות, אשר במדינותיהן נרשמה עלייה ניכרת בהיקפי האנטישמיות, על מנת להקנות מענה הוליסטי לאתגרים המקומיים הקיימים. התוכניות כוללות, בין היתר, פעילות בקמפוסים, ברשתות החברתיות, בבתי ספר ציבוריים, בזירה התקשורתית וכו', תוך עבודה משותפת עם קהלים מגוונים מקומיים.**
- **הוכשרו מורים, סטודנטים וגורמי מקצוע בבתי הספר היהודיים בתפוצות במטרה לחזק את החוסן הנפשי והקהילתי בהם על רקע העלייה בהיקפי האנטישמיות.**

1 CFCA – The Coordination Forum for Combating Antisemitism. <https://antisemitism.org.il>

■ **קודמו שלוש החלטות ממסלה -** להנצחת יהודים שקיפחו את חייהם בשל יהדותם בפעולות איבה על רקע אנטישמי בתפוצות, לאימוץ הגדרות העבודה ל"עיוות והכחשת שואה" של "הברית הבין-לאומית לשימור זכר השואה" (IHRA) ולתיעוד מצולם של עדויות שורדי שואה מישראל ומהעולם.

■ **ינגשו עדויות של שורדי שואה לצעירים ברחבי העולם -** המשרד פועל עם "יד ושם" על מנת להנגיש עדויות של שורדי שואה שחוו בצורה ישירה או עקיפה את אירועי ה-7.10 ולהביא את סיפורם הייחודי לקהלים צעירים במקומות שנרשמה בהם עלייה ניכרת בהיקפי האנטישמיות בעת האחרונה, במגוון רחב של ערוצי דיגיטל, רשתות חברתיות ופורמטים.

■ **הוענק סיוע תקציבי וליווי מקצועי לארגוני חברה אזרחית,** שפעלו בתחום המאבק באנטישמיות על רקע המלחמה, באמצעות הפלטפורמה "Voices of Israel".

■ **הוקם "הפורום המשותף לתיאום המאבק באנטישמיות של ממשלת ישראל והמוסדות הלאומיים" -** שייעודו להוות פורום חשיבה משותף, לבצע הערכת מצב משותפת, לתאם ולתכנן את הפעילות ולבחון את יעילות התהליכים השונים של הגורמים העוסקים במאבק באנטישמיות. בפורום חברים נציגים משרדי החוץ, המשפטים, החינוך, השוויין החברתי, העלייה והקליטה, המ"ל, "ההסתדרות הציונית העולמית", "הסוכנות היהודית" ו"יד ושם".

מתוך הכשרות אנשי ביטחון בכירים ממדינות שונות בעולם למאבק באנטישמיות (באדיבות: IMI Academy)

סיכום הפעילות למאבק באנטישמיות "ההסתדרות הציונית העולמית" - המחלקה למאבק באנטישמיות וחוסן קהילתי

בשנת 2023 המשיכה "ההסתדרות הציונית העולמית", באמצעות המחלקה למאבק באנטישמיות, את פעילותה להעלאת המודעות לאנטישמיות ברחבי העולם ולחיזוק החוסן של הקהילות היהודיות בתפוצות. במהלך שנה זו המשיכה המחלקה גם בפעילותה לתיעוד ולאיסוף מקרים אנטישמיים שפורסמו בשכונות שונות לצורך גיבוש תמונת המצב ברחבי העולם והפקת תכנים חינוכיים בהתאמה.

- עם פרוץ מלחמת "חברות ברזל" הוקם שיתוף פעולה של "ההסתדרות הציונית העולמית" יחד עם חברת "HP" להפצה של תמונות החטופים לכל הפדרציות הציוניות ברחבי העולם ותלייתן ברחבי המדינות השונות.
- **"בין תרבות לאנטישמיות"** - המחלקה הוציאה משלחות לכמה יעדים באירופה, אשר הציגו את היעלמותה של התרבות היהודית בצל האנטישמיות, שגאתה במדינות אלו במהלך המאה הקודמת.
- המחלקה פועלת רבות להעלאת המאבק באנטישמיות בקרב קהלים לא יהודיים. במסגרת פעילויות אלו הגיעו **משלחות של כמרים אוונגליסטים מרחבי אמריקה הלטינית** על מנת להכיר באופן מיטבי את מדינת ישראל. המשלחת האחרונה הגיעה מצ'ילה לאחר אירועי ה-7.10, ובמסגרתה סיירו הכמרים בקיבוץ כפר עזה, באופקים בירושלים ובצפון המדינה. בסיום הביקור ציינו הכמרים, כי "זכותה וחובתה של ישראל להגן על עצמה" - הצהרה שתמכו בה כ-2,000 כמרים ומנהיגי דת אחרים. **משלחת אנשי חינוך ממקסיקו** הגיעה לישראל בחודש יוני. המסע החל בגרמניה, עבר דרך פולין והסתיים בישראל.
- **סמינרים לבוגרי תנועות הנוער ברחבי העולם** בנושא האתגרים של המאבק באנטישמיות וכלים פרקטיים להתמודדות הועברו לבוגרי תנועות הנוער של מדינות הקונס הדרומי, ובהן ארגנטינה, ברזיל, אורוגוואי ופרגוואי, וכן סמינר נוסף בקונס הצפוני של אמל"ט. סמינרים נוספים התקיימו בנושאי חוסן קהילתי והתמודדות עם אנטישמיות בקהילה.
- **כנס לציון 80 שנה לשחרור יהדות תוניסיה מעול הכיבוש הגרמני וסיום המלחמה בצפון אפריקה** התקיים בהובלת פרופ' חיים סעדון מ"מכון יד יצחק בן צבי" ובתמיכת המחלקה למאבק באנטישמיות.
- **סמינרים בנושא חוסן קהילתי** - סמינרים בנושא חוסן קהילתי והתמודדות עם האנטישמיות הגואה, בהם כנסי LIMUD FSU, שהתקיימו ברחבי העולם, בדגש על חיזוק הזהות היהודית והמאבק באנטישמיות במדינות המרחב הפוסט סובייטי.
- **ספר הילדים "הגול של סבא"**, שיצא בשנה האחרונה על ידי המחלקה, מתווך את נושא האנטישמיות וכן עקרונות של הכלה, גיוון וקבלת האחר. הערכים שעולים מן הספר הם ערכים אוניברסליים, המבטאים את הצורך בקבלת כל אדם באשר הוא אדם ומדגישים את הנזק העלול להיגרם מחרם בקבוצת הילדים וזאת על רקע מלחמת העולם השנייה והשוואה.

פעילות המחלקה לאחר אירועי הטבח ב-7.10

■ **"ויהי אור" - במלאת 85 שנים ל"ליל הבדולח"**
והודש לטבח ה-7.10, קראה המחלקה, בשיתוף עם המערך לשירותים רוחניים, לכל הקהילות בעולם להאיר את בתי הכנסת ברחבי העולם בלילה שבין ה-9 ל-10.11 להתפלל לשובם בשלום של החטופים וחילי צה"ל ולהעלות את המודעות לאנטישמיות הגוברת בעולם.

■ **WE CAN'T STOP DANCING, BUT WE CAN STOP ANTISEMITISM** - במסגרת אירועי "מכבי פאן אמריקה" קיימה ההסתדרות הציונית העולמית במתחם פעילות העצמה חינוכית בנושא הקשר לישראל והעלאת המודעות למלחמה. המשתתפים קיבלו צמידים הנושאים את המשפט **WE CAN'T STOP DANCING, BUT WE CAN STOP ANTISEMITISM**.

■ **YOU ARE NEXT!** - הופץ קמפיין חובק עולם, שכותרתו הייתה "YOU ARE NEXT!". עשרות גרפיקות שונות הופצו ברשתות החברתיות וכן סרטוני הסברה על הסטנדרט הכפול כלפי ישראל, דבר אשר מהווה אנטישמיות.

■ **FAQS** - הופקו חוברות הסברה באנגלית, בספרדית ובצרפתית, שבהן תשובות לשאלות מרכזיות שעלו בעת הלחימה מול ארגוני הטרור והובילו לעלייה באנטישמיות בשל בורות. הפעילות בוצעה בשיתוף "הפורום המשפטי הבין-לאומי" (ILF). לחוברת צורפו סרטונים מאוירים, אשר מסבירים את אירועי הטבח והסיבות ליציאה למלחמה.

■ **ניטור תוכן אנטישמי ברשת** - במהלך הלחימה הועמק הקשר עם "התנועה למאבק באנטישמיות ברשת" (FOA) והתקיימו כ-50 סדנאות מקוונות בשפות עברית, אנגלית, גרמנית וספרדית, שניתנו בהן כלים מעשיים לניטור תכנים מסיתים ברשתות. עד כה לקחו חלק בסדנאות אלה יותר מ-3,000 איש, שפעלו במסגרת תוכניות משותפות של "ההסתדרות הציונית העולמית" ו-"FOA".

מימין למעלה בכיוון השעון: סמינר צעירים בנושא מאבק באנטישמיות, משלחת מנהלי בתי ספר ממקסיקו, בין תרבות לאנטישמיות - טקס זיכרון ביון, סנס LIMUD לחיזוק הזהות היהודית וציונית ניו-יורק (צילומים: ההסתדרות הציונית העולמית)

סיכום הפעילות למאבק באנטישמיות "הסוכנות היהודית לארץ ישראל"

ובמקרים רבים כלפי יהודים. ברור כי קיימים הבדלים מהותיים בין הקמפוסים השונים, וחלקם מהווים אתגר מיוחד, בהיותם קרקע הגידול של המנהיגות העתידית במדינתם. לכן הפעילות של הארגונים היהודיים בקמפוסים, ובכלל זה שליחי הסוכנות, היא חיונית במאבק הרעיוני על השקפותיהם של מנהיגי המח.

פעילות ייחודית נוספת של "הסוכנות היהודית" היא קרן הביטחון של "הסוכנות היהודית", אשר הוקמה בעקבות הפיגוע הרצחני בטולוז בצרפת במרץ 2012, וסייעה עד היום למיגון מאות מוסדות יהודיים, בתי כנסת ובתי ספר באמצעי אבטחה, כמו מצלמות, דלתות ממוגנות ועוד, בקהילות יהודיות ב-84 מדינות באירופה וברחבי העולם, בהיקף כולל של כ-90 מיליון שקלים. בעקבות ההחמרה באירועי האנטישמיות, הודיעה לאחרונה "הקרן לביטחון קהילות יהודיות" על הענקת מענקי חירום בהיקף כולל של כ-8 מיליון שקלים לקהילות היהודיות.

נותר רק לקוות, שבשנה הבאה נראה התמתנות במגמות המדאיגות האלה, וכי שליחי הסוכנות יוכלו להתמסר יותר לפעילות חינוכית וכחות להתמודדות עם תופעת האנטישמיות, שהרימה השנה את ראשה המכוער במקומות רבים כל כך.

שנת 2023 הייתה השנה שבה נתוני התקריות האנטישמיות הגיעו לשיאים שלא הכרנו מאז שהחלו גופים שונים בקהילות וברשויות אכיפת החוק במדינות מסוימות במעקב שיטתי ומסודר. המספרים היו גבוהים באופן מדאיג מתחילת השנה, אך הם זינקו באופן דרמטי מיד אחרי מתקפת ה"חמאס" ב-7.10. הקו המפריד בין התנגדות למדיניות ישראל מחד גיסא ואנטישמיות מאידך גיסא, שהיה מטושטש גם כן, נמחק לגמרי בשטף של נאצות וסיסמאות, הפגנות אלימות ותקיפות פיזיות, השחתת רכוש וגידופים, איומים ומהלכים פוליטיים.

שליחי "הסוכנות היהודית", היושבים בקרב הקהילות היהודיות בעשרות מדינות ברחבי העולם, היו חשופים לאותן תופעות, אשר פוגעות בכל מוסדות הקהילה. שליחי "הסוכנות היהודית" פועלים לארגון אירועי סולידריות ותמיכה, פעילות חינוכית ומכשירים שמחזקים את החוסן הקהילתי, בפרט בהסתמך על הפלטפורמה הסוכנותית פורצת הדרך JReady.

"סוכנות היהודית" יש 70 שליחים בקמפוסים בארה"ב ו-16 בשאר העולם. במסגרות אלה הם מפעילים יוזמות למאבק בתנועות אנטישמיות ואנטי-ישראליות ובגורמים המקדמים חרמות ונידויים בקמפוסים כלפי ישראל,

מימין למעלה בכיוון השעון: שליחים של הסוכנות היהודית, נציגי הקהילה היהודית בהאג עם תמונות החטופים, יו"ר הסוכנות היהודית האלוף במיל. דורון אלמוג עם שליחים של הסוכנות היהודית אשר משרתים בקהילות היהודיות, מחנה קיץ בארה"ב. (צילומים: הסוכנות היהודית לארץ ישראל, כאשר את התמונה הימנית מטה צילם יואב דודקביץ, עבור הסוכנות היהודית)

תקציר מנהלים

ככלל, שנת 2023 החלה עם עלייה מתונה באירועי האנטישמיות שנרשמו ברחבי העולם, בסדר גודל של עד כ-10%, בהשוואה לשנת 2022. מגמה זו נשמרה לאורך תשעת חודשי השנה הראשונים (ינואר-ספטמבר). אולם על רקע אירועי ה-7.10, וככל שהתעצמה המלחמה, נרשמה עלייה דרמטית בהיקפי האנטישמיות ברחבי העולם, אשר הגיעו למספרי שיא של כל הזמנים, כאשר בחודשים אוקטובר-דצמבר ניתן להצביע על זינוק של פי שישה במספר האירועים האנטישמיים בהשוואה למספרם בחודשים ינואר-ספטמבר. בהתבוננות שנתית כוללת, שנת 2023 הסתיימה עם עלייה של כ-235% באירועי האנטישמיות בהשוואה לשנת 2022, כאשר 43% מהאירועים שנוטרו התרחשו בארה"ב ו-35% התרחשו באירופה. בשנה החולפת אף נרשמה עלייה חדה של 33% בהיקף האירועים האנטישמיים האלימים בהשוואה לשנת 2022, כאשר 48% מתוכם התרחשו על רקע מלחמת "חרבות ברזל". בהקשר זה, 46% מכלל האירועים האנטישמיים האלימים אירעו בארה"ב, ולאחר מכן בבריטניה (16%), בגרמניה (9%), בצרפת (6%), בקנדה (6%) ובאוסטרליה (2.5%).

עלייה ניכרת בשיח אנטישמי, שכלל "הכחשה ועיוות שואה". בחלוקה גיאוגרפית, מוקדי השיח העיקריים של שיח אנטישמי במרחב המקוון הם ארה"ב, צרפת, אוסטרליה, בריטניה, קנדה, גרמניה, דרום אפריקה, ארגנטינה וספרד.

בארצות הברית נמשכה העלייה החדה וההדרגתית ב-5 השנים האחרונות במספר התקריות האנטישמיות, כאשר בחודשיים שלאחר אירועי ה-7.10 נרשמה עלייה של 337% בהשוואה לתקופה המקבילה בשנת 2022, וכן נרשם המספר הגבוה ביותר של תקריות אנטישמיות לפרק זמן של חודשיים מאז החל להתבצע תיעוד מסודר (1979). במסגרת זו, נרצח מפגין יהודי אשר הביע תמיכה בישראל על ידי מפגין פרו-פלסטיני, נרשמו לפחות 200 הפגנות שנרשמו בהן ביטויים אנטישמיים ואנטי-ציוניים, או שכללו תמיכה בטרור, נמצאה עלייה של כ-1,000% במספר הפוסטים האנטישמיים במרחב המקוון ושל 540% במספר איומי השוואה בהטמנת פצצות כנגד מוסדות יהודיים ובתי כנסת. לצד זאת, נרשמה עלייה של 700% במספר האירועים

העלייה בהיקפי האנטישמיות מאז ה-7.10 לא פסחה גם על **המרחב המקוון**. מסקירת רשתות חברתיות נבחרות עולה, כי בחודשים אוקטובר-דצמבר 2023 נרשמה עלייה כוללת של 264% בשיח האנטישמי המקוון בהשוואה לשלושת החודשים שקדמו להם, כאשר בהשוואה ממוקדת בין 17 הימים שקדמו ל-7.10 לבין 17 הימים העוקבים נרשמה עלייה של 400%. נתונים אלו גבוהים בהרבה בהשוואה לנתונים שנרשמו על רקע סכסוכים צבאיים קודמים. בנוסף, נרשם זינוק של 1,200% בפוסטים שכללו תכנים אנטישמיים אלימים, אשר קראו לאלימות כנגד יהודים, ישראלים וציונים, כאשר 79% מתוכם זה פורסם בערבית. בדומה לשנת 2022, מרבית השיח האנטישמי ברשת הוא מסוג אנטישמיות חדשה, המכוון כנגד מדינת ישראל ועוסק ביתר שאת בסכסוך הישראלי-פלסטיני, כאשר מקורו נובע בעיקר מחוגים פלסטיניים, פרו-פלסטיניים ופרוגרסיביים. בהקשר זה, נרשמה עלייה ניכרת בנתח שתפס סוג זה של אנטישמיות (74.1%), על רקע מלחמת "חרבות ברזל", כחלק מכלל השיח האנטישמי ברשת בהשוואה ליתר חודשי השנה (58.8%) וביחס לשנת 2022 (68%). בנוסף, על רקע המלחמה נרשמה

בבתי הספר שהיא מפעילה ובמורים המלמדים בהם - המקדמים תכנים אנטישמיים, בבוגריה - אשר לקחו חלק בטבח, ובפרסומים התקשורתיים שלה.

בצרפת דווחו מאז ה-7.10 כ-1,800 אירועים אנטישמיים, יותר מפי ארבעה בהשוואה לשנת 2022 כולה. אירועים אלו, כללו, בין היתר, דקירה של אישה יהודייה, אשר על ביתה צויר צלב קרס, תקיפות של נערים ברחובות, שריפת דלתות בתיהם של יהודים וסימון מגני דוד על בתים של יהודים. האירועים הנ"ל הובילו, בין היתר לעלייה של 430% במספר הבקשות לעלייה לישראל מצד יהודי צרפת מאז תחילת המלחמה. מקורה של חלק ניכר מהאנטישמיות במדינה ממשיך להיות בני הדור השני והשלישי להגירה ממדינות האסלאם. כמו כן, מושפעת האנטישמיות רבות מהקיטוב החברתי בצרפת בין ימין לשמאל קיצוני, כמו גם משיתופי פעולה הולכים וגוברים בין האסלאם הקיצוני לגורמי שמאל קיצוני.

בבריטניה נרשם בפרק הזמן שמאז ה-7.10 מספר האירועים האנטישמיים הגבוה ביותר שנרשם אי פעם מאז החל התייעוד בשנת 1984, ובעלייה כללית של 512% בהשוואה לתקופה המקבילה בשנת 2022, זאת כאשר משטרות מקומיות אף מצינות זינוק של יותר מ-1,000% במספר העבירות על רקע אנטישמי שנרשמו בחודש הראשון למלחמה. על רקע האירועים, סקרים שפורסמו מציגים, כי כמחצית מיהודי בריטניה שקלו לעזוב את המדינה, כי 60% מהיהודים חוו בעצמם אירוע אנטישמי, או מכירים יהודי אחר שחווה אירוע אנטישמי מפרוץ המלחמה, וכמחצית מהם אינם חשים ביטחון ברחובות המדינה מאז ה-7.10.

בגרמניה, מאז ה-7.10 נרשמו במדינה 29 אירועים אנטישמיים ביום בממוצע, זאת בהשוואה ל-7 אירועים אנטישמיים ביום בממוצע בשנת 2022 (עלייה של 320%). בעקבות כך, כ-80% מהקהילות היהודיות במדינה דיווחו כי הן חשות חוסר ביטחון, וכי עיקר האיום טמון במהגרים ממוצא טורקי וערבי ובחוגי השמאל במדינה. העלייה בהיקפי האנטישמיות במדינה מתבטאת בכתובות נאצה במקומות ציבוריים, בהצהרות אנטישמיות באוניברסיטאות, בפגיעה באתרי זיכרון יהודיים, בסימון בתי יהודים במגני דוד (בתמונה בעמוד הבא) ובמקרים קיצוניים אף באלמות, כאשר באחד מהאירועים הקיצוניים שדווחו על רקע המלחמה הושלך בקבוק תבערה לעבר מרכז קהילתי יהודי.

האנטישמיים בקמפוסים, אשר ממשיכים להוות סביבה לא בטוחה עבור סטודנטים יהודים. מגמה זו ניכרה ביתר שאת על רקע התבטאותן של שלוש הנשיאות של אוניברסיטאות גדולות בארה"ב, שלפיה קריאות להשמדת עם כלפי יהודים אינן מהוות בהכרח עבירה על כללי ההתנהגות באוניברסיטאות.

באשר לאימוץ הגדרת האנטישמיות של "הברית הבין-לאומית להנצחת זכר השואה" (IHRA) - שהיא כיום הכלי הבין-לאומי החיוני, המקובל והאפקטיבי ביותר לזיהויים ולסימונם של ביטויים אנטישמיים - עד סוף שנת 2023 אימצו או אישרו את ההגדרה 1,216 ישויות שונות, כאשר בשנה החולפת נרשמו 97 אימוצים נוספים, יותר משליש מתוכם (38.1%) בצפון אמריקה, בדגש על ארה"ב. מדובר בעלייה של 6.6% בהשוואה למספר האימוצים שנרשמו בשנת 2022. כמו כן, בשנת 2023 אימצו את ההגדרה 3 מדינות חדשות - לטביה, קרואטיה ופנמה, ובהתאם לכך, עד כה אימצו את ההגדרה 45 מדינות שונות. לצד זאת, אימצו את ההגדרה בשנה החולפת 47 גופים ממשלתיים לא פדרליים (514 בסך הכול), לרבות 4 מדינות נוספות בארה"ב, 8 מוסדות להשכלה גבוהה (345 בסך הכול) ו-37 ארגונים (312 ארגונים בסך הכול - 254 ציבוריים ו-58 פרטיים).

בזירה הפלסטינית, תגובת הרשות הפלסטינית לאירועי ה-7.10 המחישה בשנה החולפת עד כמה האנטישמיות הפלסטינית - אשר קוראת להשמדתה של מדינת ישראל, מקדמת דמוניזציה של יהודים וקוראת לרצוח אותם באשר הם יהודים - אינה אוסף של ביטויי שטנה מנותקים, כפי שרבים נוהגים לחשוב, אלא היא אידיאולוגיה אנטישמית קיצונית, אשר מופצת באופן שיטתי באמצעות מאפיינים פוליטיים ודתיים וטבועה עמוק בזהות הלאומית הפלסטינית. במסגרת זו, המשיכה לבלוט מעורבותה של מערכת החינוך הפלסטינית ככלל, ושל ספרי הלימוד הפלסטיניים בפרט, בעיצוב הזהות הלאומית הפלסטינית שבה הסכסוך עם ישראל ושנאת יהודים מהווים מרכיב מרכזי בהוויה הפלסטינית. בנוסף, בלטו על רקע ה-7.10 ביתר שאת גם קשרי הטרור וההסתה של "סוכנות הסעד והתעסוקה של האו"ם לפליטים הפלסטינים" ("אונר"א"), בין היתר

קודמים בין ישראל ל"חמאס", כדוגמת הפגנות המונים, תמיכה בפלסטינים במרחב הציבורי (למשל, במגרשי כדורגל), התבטאויות בכירים, עלייה מטאורית בהיקף שיח השנאה ברשתות (302%) ובתקשורת המסורתית, זאת לצד פגיעות פיזיות מעטות ביהודים ובאתרים יהודיים, כאשר ההבדל הפעם הוא בנפח הפעילות ולא במאפייניה או בתוצאותיה.

בדרום אפריקה דווחו במהלך השנה החולפת כ-200 אירועים אנטישמיים, כאשר יותר משני שלישים מהם התרחשו אחרי ה-7.10. מדובר בעלייה של 186% בהשוואה לתקופה המקבילה אשתקד. במסגרת זו, נרשמו הפגנות רבות, שבמהלכן נשמעו קריאות אנטישמיות וכן קריאות לסגירת שגרירות ישראל במדינה, לצד התקפות ואיומים שהופנו כנגד הקהילה היהודית המקומית, קמפיינים להחרמת עסקים מקומיים בבעלות של יהודים ועוד. על רקע זה בולטת פעילותה של ממשלת דרום אפריקה, אשר פנתה בעקבות המלחמה לבית הדין הבין-לאומי בהאג בדרישה לפתוח בחקירה נגד ישראל על פשעי מלחמה, ואימה כי אזרחיה אשר יתגייסו לצה"ל עלולים להיות נתונים לתביעה במדינה בשל הפרה לכאורה של החוק הבין-לאומי.

באוסטרליה שבה היקפי האנטישמיות נמצאים במגמת עלייה מתמדת, נרשמו החל מה-7.10 יותר מ-660 תקריות אנטישמיות, המייצגות עלייה חדה של 738% בהשוואה לתקופה המקבילה אשתקד. אירועים אלו כללו, בין היתר, הפגנות אנטי-ישראליות, שנשמעו בהן קריאות לפגיעה ביהודים ולהשמדת ישראל, איומים לפגיעה במוסדות ובאישים יהודיים, התעללות מילולית, הדבקות תוויות על מסעדות ישראליות, קידום חרמות על עסקים בבעלות של יהודים ועל מוצרים ישראלים ועוד.

במרחב ברית המועצות לשעבר, מוטיבים ביחס לישראל וליהודים, אשר היו נפוצים מאוד בעבר הרחוק, בתקופה הסובייטית, ושנדמה היה שבשלושת העשורים האחרונים כבר נשכחו, החלו להישמע ביתר שאת מפרוץ המלחמה. העלייה הגדולה ביותר בהיקפי האנטישמיות בשנה החולפת ככלל, ועל רקע המלחמה בפרט, ניכרה בעיקר ברוסיה, בבלארוס, בארמניה ובמדינות מרכז אסיה, כאשר באוקראינה דווקא נרשמה ירידה ניכרת בהיקף התופעה.

Used in accordance with clause 27a of the copyright law

בקנדה, נתונים שפורסמו על ידי המשטרות בטורונטו, במונטריאול ובוונקובר לצד נתונים עצמאיים מצביעים על עלייה בשיעורים של 200%-800% בהיקפי האנטישמיות שנרשמו מאז ה-7.10, בהשוואה לתקופה המקבילה אשתקד. במסגרת זו, נרשמו שני ניסיונות הצתה של מוסדות יהודיים, נורו יריות לעבר בתי ספר יהודיים ונתפס צעיר מוסלמי בחשד שתכנן פיגוע כנגד הקהילה היהודית המקומית.

באמריקה הלטינית נרשמה גם כן עלייה דרמטית בהיקפי האנטישמיות מאז ה-7.10. בארגנטינה, בחודשים שמאז פרוץ המלחמה נרשמה עלייה של כמעט 100% בהשוואה לעשרת החודשים הראשונים של השנה. בברזיל, נרשמה עלייה של 961% במספר האירועים האנטישמיים שנרשמו מפרוץ המלחמה בהשוואה לתקופה המקבילה אשתקד, וכן נעצרה חוליית טרור של ארגון הטרור "חיזבאללה" שביקשה להוציא לפועל פיגוע נגד יעדים ישראליים ויהודיים במדינה. בצ'ילה, נרשמו אירועים אנטישמיים באוניברסיטאות ובבתי כנסת. בקולומביה, התבטא הנשיא המקומי באופן עוין ואנטישמי כנגד ישראל, וכנגד שגרירות ישראל בבוגוטה רוססו צלבי קרס. אירועים אנטישמיים אירעו גם בבוליביה, אשר הייתה למדינה הראשונה שהכריזה על ניתוק קשריה הדיפלומטיים עם ישראל על רקע המלחמה, ובמדינות נוספות במרחב.

בעולם המוסלמי והערבי נרשמו בשנה החולפת שני פיגועים חמורים כנגד יעדים ישראליים ויהודיים, בהם נרצחו 9 בני אדם, מתוכם 5 יהודים, כאשר אירוע אחד התרחש בתוניסיה והשני במצרים. ככלל, מאפייני הפעילות האנטישמית במרחב על רקע ה-7.10 דומים לאלה שאירעו בסבבי לחימה

לצד זאת, נרשמו בשנה החולפת יוזמות רבות למאבק באנטישמיות. כחלק מכך, פורסמו שלוש תוכניות לאומיות, הוקצו תקציבי עתק לשמירה ולהבטחת ביטחון של הקהילות היהודיות, חוקקו חוקים אשר אסרו והגבילו את קיומן של הפגנות פרו-פלסטיניות, הוצאו מחוץ לחוק והופסק המימון של ארגונים המקדמים אנטישמיות, מונו שליחים מיוחדים למאבק באנטישמיות מטעם המדינות ונעשו מהלכים ליישום רגולציות לאכיפת מניעה של שיח שנאה ברשת.

עם זאת, וכפי שמשתקף מהאמור בדו"ח זה, העבודה עודנה רבה, זאת על רקע העלייה הדרמטית בהיקפי האנטישמיות שנרשמו ברחבי העולם מאז ה-7.10, אשר בשלב זה לא נראה כי הם צפויים להתמתן גם בשנת 2024.

רחלי ברץ ריקס

ראש המחלקה למאבק באנטישמיות ולחוסן קהילתי
ההסתדרות הציונית העולמית

עמית אפרתי

מנהל אגף בכיר מאבק באנטישמיות וחוסן קהילתי
משרד התכופות והמאבק באנטישמיות

לצד האמור לעיל, בלטה בשנה החולפת ככלל, ועל רקע ה-7.10 בפרט, פעילותם של ארגונים לא-ממשלתיים - המבקשים באופן רשמי לקדם זכויות אדם, ואשר נתמכים במקרים מסוימים ביד רחבה על ידי ממשלות וקרנות פילנתרופיות - לקידום אנטישמיות ודה-הומניזציה ליהודים. במסגרת זו, חלק מאותם ארגונים הכחישו את הטבח שארע ב-7.10, ובמקרים מסוימים אף הצדיקו אותו, הטיחו האשמות שקריות כנגד מדינת ישראל, המשולות לעלילות דם מודרניות, והשתמשו ביתר שאת במוטיבים של הכחשה ועיוות השואה, תוך ניסיונות להשוות בין מדינותה העכשוויות של ישראל לבין זו של הנאצים.

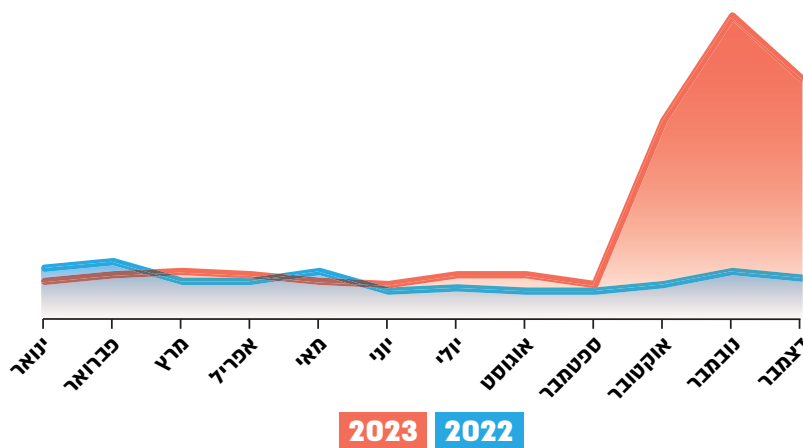
שנת 2023 במספרים

"המרכז לניטור אנטישמיות" של משרד התפוצות והמאבק באנטישמיות (CFCA - The Coordination Forum for Countering Antisemitism)¹, והמחלקה למאבק באנטישמיות וחוסן קהילתי ב"הסתדרות הציונית העולמית" מנטרים באופן קבוע ורציף את אירועי האנטישמיות ברחבי העולם. יחד, הם יוצרים תשתית המהווה בסיס ידע עולמי וכלי חשוב במאבק למיגור התופעה. הנתונים המובאים בפרק זה הם ממוצע של הנתונים שנאספו בשנה האחרונה בשני הגופים, המצביעים על מגמות דומות. יצוין, כי נתונים אלו מתבססים על אירועים אשר דווחו או נטרו על ידי "ההסתדרות הציונית העולמית" ומשרד התפוצות והמאבק באנטישמיות, או שפורסמו בתקשורת העולמית. כמו כן יצוין, כי עד למועד פרסום דו"ח זה טרם פורסמו כלל הדו"חות השנתיים המסכמים של ארגונים וקהילות יהודיות בתפוצות, ולכן המספר האבסולוטי הסופי של האירועים האנטישמיים שנרשמו בשנת 2023 עוד כפוי לעלות. אולם ניכר, כי על פניו המגמות נשמרות בכל הדו"חות שפורסמו עד כה.

ניתן להצביע על זינוק של פי שישה באירועים אנטישמיים בהשוואה למספר האירועים שנרשמו בחודשים ינואר-ספטמבר.

בהתבוננות שנתיית כוללת, שנת 2023 הסתיימה עם עלייה של כ-235% באירועי האנטישמיות בהשוואה לשנת 2022.

ככלל, שנת 2023 החלה עם עלייה מתונה באירועי האנטישמיות שנרשמו, בסדר גודל של עד כ-10%, בהשוואה לשנת 2022. מגמה זו נשמרה לאורך תשעת חודשי השנה הראשונים (ינואר-ספטמבר). אולם על רקע אירועי ה-7.10 וככל שהתעצמה המלחמה - נרשמה עלייה דרמטית בהיקפי האנטישמיות ברחבי העולם, כאשר בחודשים אוקטובר-דצמבר

1 CFCA – The Coordination Forum for Combating Antisemitism. <https://t.ly/Yw0dO>

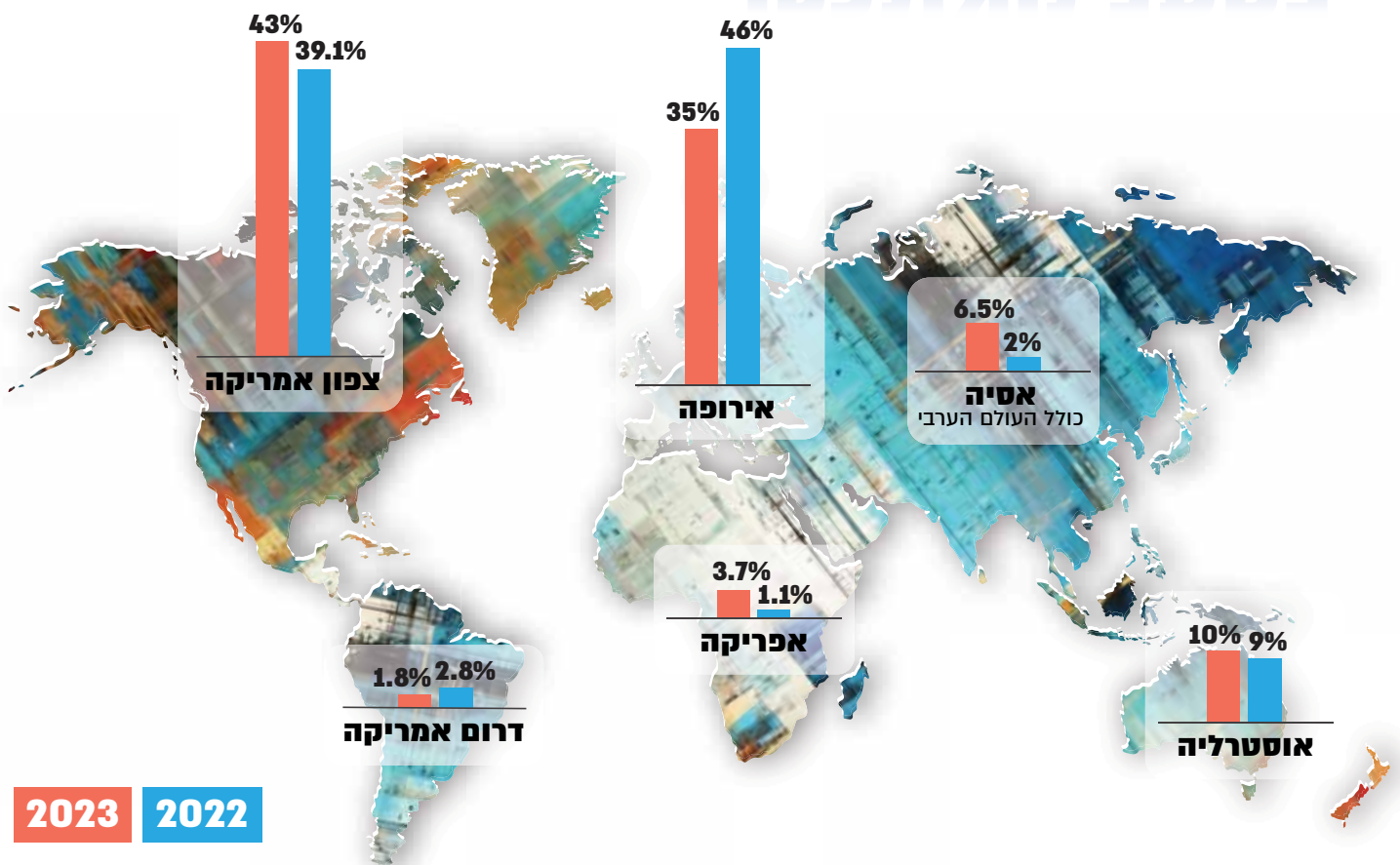

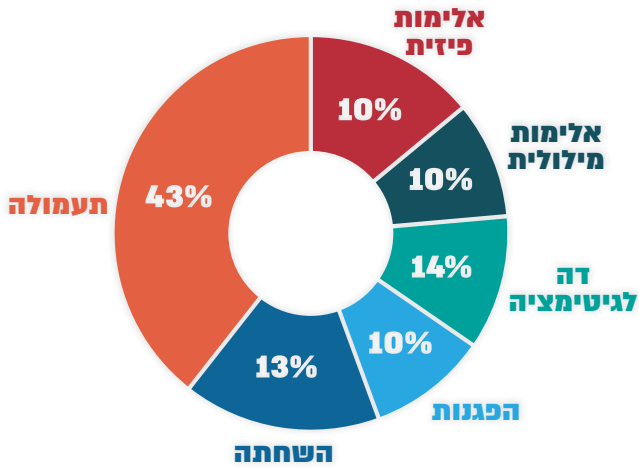
חתך גיאוגרפי

יצוין, כי הירידה באחוז היחסי של מספר האירועים האנטישמיים שנרשמו באירופה אינה מעידה על ירידה בהיקף האירועים שנרשמו ביבשת, אלא על התעצמות דרמטית יותר באזורים אחרים בעולם, או, לחלופין, על תת-דיווח על אירועים אנטישמיים שנרשם בה, כאשר המדינות האירופיות המובילות במספר האירועים האנטישמיים בשנת 2023 היו צרפת, בריטניה, גרמניה ושוודיה.

גם בשנת 2023 נרשמו אירועים אנטישמיים בכל רחבי העולם, כאשר פילוח גיאוגרפי של כלל האירועים שנותרו מציג עלייה בכמות האירועים האנטישמיים ביבשת צפון אמריקה בהשוואה ליבשת אירופה. את השינוי בהתפלגות ניתן להסביר בשל העלייה בדיווחים ובתקשורת העוסקת בכך בארה"ב, או בשל הלך הרוח השורר במדינה (יורחב בהמשך הדו"ח). במסגרת זו, **43% מהאירועים האנטישמיים שנותרו התרחשו בצפון אמריקה ככלל, ובארה"ב בפרט.** עלייה ניכרת נצפתה בשנה החולפת גם בקנדה, באוסטרליה ובאסיה.

התפלגות אירועים בחתך גיאוגרפי

כלל האירועים שנטרו חולקו לשש קטגוריות: אלימות פיזית (כדוגמת ירי ותקיפות פיזיות), אלימות מילולית (כדוגמת התעמרות, קללות, מכתבים בעלי אופי אנטישמי), תעמולה (כדוגמת הדבקת כרזות ברחובות, חלוקת עלונים אנטישמיים והתבטאויות אנטישמיות בתקשורת), הפגנות, השחטה (כדוגמת חילול בתי קברות, שריפת מבני ציבור יהודיים ועוד), ודה-לגיטימציה (כדוגמת אירועים אנטישמיים עם הקשר ישיר למדינת ישראל).

אירועי תעמולה אנטישמיים

ניתן להבחין, כי אירועי התעמולה האנטישמיים ייצגו את הקטגוריה המובילה של האירועים האנטישמיים בשנה החולפת (43%). יצוין, כי כ-48% מכלל אירועים אלו נרשמו בארה"ב, ולאחריה בפער ניכר צרפת (7%), גרמניה (7%), בריטניה (5.5%) ואיטליה (5.5%).

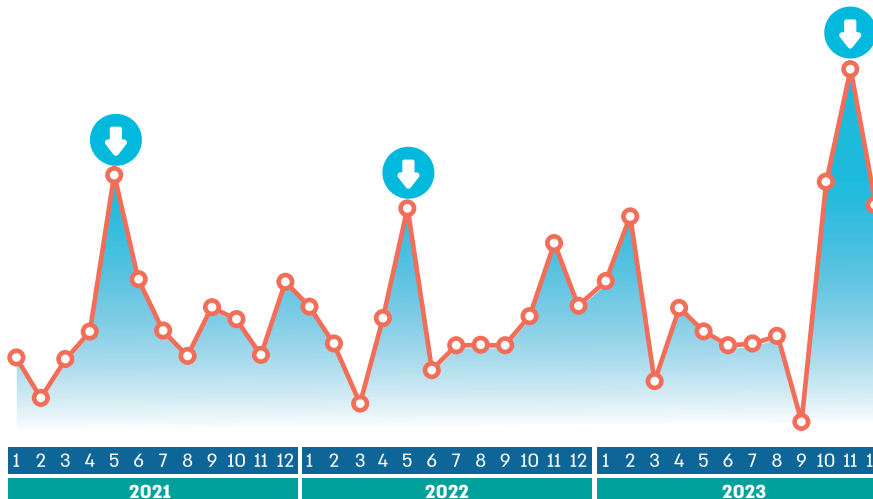

אירועי תקיפה

אירועים אנטישמיים אלימים היוו בשנה החולפת כ-10% מכלל האירועים האנטישמיים שדווחו. בהקשר זה, בהשוואה לשנת 2022, נרשמה בשנת 2023 עלייה חדה של 33% בהיקף האירועים האנטישמיים האלימים. כמו כן, כ-48% מהאירועים האנטישמיים האלימים בשנה החולפת נרשמו בחודשים אוקטובר-דצמבר, כאשר חודש נובמבר היה האלים ביותר,

ולאחריו נרשמה דעיכה יחסית. בהשוואה בין המדינות השונות, עולה כי 46% מכלל האירועים האנטישמיים האלימים אירעו בארה"ב, ולאחר מכן בבריטניה (16%), בגרמניה (9%), בצרפת (6%), בקנדה (6%), באוסטרליה (2.5%) וביתר המדינות (12%). גם בחלוקה המדינתית ניכרת עלייה משמעותית בכמות האירועים האנטישמיים האלימים, ביחס לשנת 2022. כך לדוגמה, בבריטניה נרשמה עלייה של 43%, בגרמניה 116% ובצרפת 66%.

בטבלה למטה ניתן להבחין במגמה לפיה העלייה בהיקפי האירועים האנטישמיים האלימים ברחבי העולם נרשמת על רקע מתיחות בטחונית, כאשר בשנת 2021 נרשמה עלייה בחודש מאי (על רקע מבצע "שומר חומות") וכך קרה גם בשנת 2022 (מעט לאחר מבצע "שובר גלים").

מפות מדד האנטישמיות העולמי

שנת 2023 החלה בסימן של עלייה מתונה אך יציבה בהיקפי האנטישמיות בהשוואה לשנת 2022, ובמקומות מסוימים אף נרשמה ירידה יחסית. אולם החל מה-7.10 חל שינוי מהותי בפריסת האנטישמיות ברחבי העולם, ופריסה זו הייתה שונה במאפייניה על פני מדינות ואזורים. עם זאת, מרבית המקרים התאפיינו ביסודות משותפים: פגיעות פיזיות, קריאות אנטישמיות במסגרת הפגנות, מקרים של הכחשה ושל זילות השואה ותופעות מקומיות של ונדליזם.

מדד האנטישמיות העולמי נבנה על בסיס כמה פרמטרים, כדוגמת מספר האירועים האנטישמיים שאירעו, חומרתם ועוצמתם, סקרי דעת קהל שבוצעו, שיחות שבוצעו לטובת גיבוש תמונת מצב באשר להלכי הרוח המקומיים, כעולות שנקט הממשל המקומי למניעת אירועים אנטישמיים ולהבטחת שגשוג הקהילות היהודיות ועוד. על בסיס הפרמטרים השונים, חולקו המדינות לקטגוריות צבע שונות, המבטאות את רמת האנטישמיות בתחומן.

מפת האנטישמיות בדרום אמריקה

10 האירועים האנטישמיים הבולטים לשנת 2023

4. נשיאות של אוניברסיטאות בולטות בארה"ב טענו, כי קריאה לרצח עם של יהודים אינה בהכרח מנוגדת לכללי ההתנהגות של האוניברסיטאות

ב-5.12 נערך דיון מתוקשר בוועדת החינוך של הקונגרס בנושא העלייה באנטישמיות בקמפוסים בארה"ב, שבמסגרתו נדרשו להעיד נשיאות של שלוש מהאוניברסיטאות המובילות בארה"ב – הרוארד, MIT, ואוניברסיטת פנסילבניה. במענה לשאלה של חברת הקונגרס הרפובליקנית, אליס סטפניק, האם קריאות להשמדת עם כלפי יהודים מהוות עבירה על כללי ההתנהגות באוניברסיטאות, התקשו הנשיאות לתת תשובה חיובית ישירה, וצינו כי יש צורך להתייחס ל"הקשר" של האירועים. תשובות הנשיאות זכו לביקורת חריפה ונרחבת, ורבים קראו להן להתפטר. ימים מספר לאחר מכן, הודיעה נשיאת אוניברסיטת פנסילבניה על התפטרותה⁴, וכחודש לאחריה התפטרה גם נשיאת הרוארד⁵.

5. ניסיון לפגוע בנוסעים יהודים וישראלים שנחתו בנמל תעופה במחוז דגסטאן שברוסיה

לאחר נחיתתו בעיר מחאצ'קלה, שבחבל דגסטאן שברוסיה, של מטוס נוסעים שהמריא מתל-אביב ב-29.11, פרצו מאות מוסלמים מקומיים לשדה התעופה, תוך קריאות "אללה אכבר", והחלו בחיפוש ישראלים ויהודים במטרה לפגוע בהם. האירוע הסתיים עם השתלטות הכוחות הרוסיים על שדה התעופה כעבור כמה שעות, שבמהלכן נפצעו 20 מקומיים, מתוכם שניים באורח קשה⁶.

6. ירי על בתי ספר יהודיים בקנדה

בתאריכים 12.11 ו-9.11 נרשמו שלושה מקרים שבהם נורו יריות לעבר בתי ספר יהודיים במונטריאול. באירועים, אשר התקיימו כמה ימים לפני שבקבוק תבערה הושלך לעבר הכניסה של מבנה יהודי (JCC) בעיר (27.11), לא היו נפגעים⁷.

1. יהודי נרצח במהלך הפגנה פרו-ישראלית בלוס אנג'לס על ידי מפגין פרו-פלסטיני

ב-5.11 נרצח בפבררי לוס אנג'לס פול קסלר - יהודי בן 69 בעת שהפגין תמיכה בישראל במסגרת הפגנה פרו-ישראלית, אשר נתקפה על ידי מפגינים פרו-פלסטינים. במהלך תקיפה זו חבט מפגין פרו-פלסטיני בראשו של קסלר, דבר שהוביל למותו. כשבועיים לאחר מכן, מרצה באוניברסיטה מקומית בשם לואי עבדלפאתח אלנאג'י, הואשם ברצח של קסלר¹.

The Times of Israel: Paul Kessler on November 5, 2023. (Courtesy; used in accordance with clause 27a of the copyright law)

2. שלושה תיירים ישראליים נרצחו באלכסנדריה

ב-8.10, יום לאחר מתקפת הטרור של "חמאס", ירה שוטף מצרי בקבוצת תיירים ישראלים בעיר אלכסנדריה, זאת לאחר שזיהה אותם כישראלים. כתוצאה מכך נרצחו שלושה ישראלים - אלון שמלי, אמנון בצלאל וחגי אפרת. באירוע נרצח גם מדריך טיולים מקומי².

3. חמישה בני אדם נרצחו, בהם שני יהודים, בפיגוע שהתרחש ליד בית כנסת בתוניסיה במהלך הילולת ל"ג בעומר

בפיגוע שהתרחש ב-9.5, במהלך הילולת רבי שמעון בר יוחאי שנערכה בסמוך לבית כנסת באי ג'רבה, נרצחו חמישה בני אדם, בהם שני יהודים - בן חדאד ואביאל עלילש חדאד, וכן שלושה מאבטחים מקומיים. המפגע חוסל על ידי כוחות השיטור המקומיים³.

תבערה על בית כנסת בברלין (18.10). בספרד הותקף בית כנסת בעיר מלייה (18.10) על ידי המון שהניף דגלים פלסטיניים. בתי כנסת הושחתו על רקע המלחמה גם במקומות שבהם לא נרשמים אירועים אנטישמיים בשגרה, כדוגמת פורטו (פורטוגל) ופדואה (איטליה).

10

10. במהלך הופעתו בברלין, לבש הזמר האמריקני רוג'ר ווטס מדים דמויי חייל נאצי והשווה בין הרצח של אנה פרנק לבין מותה של העיתונאית הפלסטינית שירין אבו עאקלה

בחודש מאי ערך אחד מהאנטישמים הבולטים בדורנו, הבסיסט והסולן לשעבר של להקת פינק פלויד, רוג'ר ווטס, סבב הופעות בברלין, שבמהלכן לבש מדים דמויי מדי אס.אס, כאשר על המסך המרכזי לאורך ההופעה הופיעו חזירים דמויי אדם, אנשי עסקים "מושכים בחוטים", וכן שמה של אנה פרנק, שנרצחה על ידי הנאצים בברגן בלזן, לצד אנשים נוספים שנהרגו לכאורה על ידי רשויות ומשטרים שונים, לרבות העיתונאית הפלסטינית, שירין אבו עאקלה, שנהרגה במהלך קרב יריות בין כוחות צה"ל ומחבלים בג'נין.¹¹

X

Roger Waters in Berlin (X-tweet Israel Foreign Ministry @IsraelMFA May 24, 2023)

7

7. יהודייה נדקרה בביתה בצרפת, ועל דלת ביתה רוסס צלב קרס

יהודייה בשנות השלושים לחייה הותקפה בביתה בעיר ליון ב-4.12 על ידי מפגע שדקר אותה כמה פעמים כאשר פתחה את דלת ביתה, פצע אותה באורח קל, צייר צלב קרס על דלת ביתה ונמלט. יצוין, כי על משקוף דירתה של האישה הייתה מותקנת מזוזה.⁸

Swastika painted on Jewish woman's door in France (Social Networks, used in accordance with clause 27a of the copyright law)

8

8. יו"ר הרשות הפלסטינית, מחמוד עבאס, טען, שהיטלר לא השמיד את היהודים בשל דתם, אלא בשם תפקידם החברתי ועיסוקם בכספים ובריבית

הרשות הפלסטינית

בחודש אוגוסט תועד יו"ר הרשות הפלסטינית, מחמוד עבאס, בהתבטאות אנטישמית במסגרת נאום שנשא בכנס של מועצת המהפכה של ה"פת"ח" ברמאללה, ובו טען, כי "היטלר לא השמיד את היהודים בשל דתם", אלא, לטענתו, "בשל תפקידם החברתי ועיסוקם בכספים ובריבית". יצוין, כי אין מדובר בהתבטאות הראשונה ברוח זו של מחמוד עבאס מהשנים האחרונות. בימים שלאחר הנאום הושמעו גינויים להתבטאותו האנטישמית מצד ארה"ב, גרמניה, צרפת, בריטניה, האיחוד האירופי וגורמים נוספים, כאשר ראשת העיר של פריז אף ביטלה את עיטור הכבוד שהוענק בעבר לעבאס.⁹

9

9. הצתת בית כנסת בארמניה, וכן ניסיונות הצתה של בתי כנסת נוספים על רקע מלחמת "חרבות ברזל"

בית הכנסת "מרדכי הנביא" בירוואן הוצת פעמיים, בתאריכים 2.10 ו-15.11, על ידי קבוצה מיליטנטית מקומית. ההצתות פורסמו ברשתות החברתיות, ולצידן הועלו הצהרות, תוך ציון הסיבות להצתות ואיומים נוספים.¹⁰ יודגש, כי על רקע מלחמת "חרבות ברזל" אירעו כמה ניסיונות להצית ברחבי העולם בתי כנסת נוספים. כך, בגרמניה זרקו אלמונים שני בקבוקי

הערות

- 1 Staff, T. November 17, 2023. Professor charged in death of Jewish pro-Israel protester at dueling LA war rallies. Times of Israel. Retrieved from: <https://t.ly/dSz-G>
- 2 Reuters. October 8, 2023. Two Israelis, one Egyptian shot dead in Alexandria - Foreign Min. Retrieved from: <https://t.ly/m3mAe> , and KAN, <https://www.kan.org.il/content/kan/kan-actual/p-11894/news-item/585163>.
- 3 Cordall, S. June 2, 2023. After Synagogue Attack, Tunisia Ignores Elephant in the Room. Foreign Policy. Retrieved from: <https://t.ly/9fvLU>.
- 4 Pandolfo, C., and Sabes, A. December 9, 2023. UPenn President Liz Magill steps down after controversial testimony on antisemitism. Fox News. Retrieved from: <https://t.ly/HiSaa>.
- 5 Staff, T and AP. January 2, 2023. Harvard president Claudine Gay resigns after plagiarism claims, antisemitism fracas. The Times of Israel. <https://t.ly/L5vLT>.
- 6 Canaan, L. October 29, 2023. Rioters storm airport in Russia's Dagestan in hunt for Jews aboard flight from Israel. The Times of Israel. Retrieved from: <https://t.ly/RmzVu>.
- 7 Hutchinson, B. November 13, 2023. Montreal Jewish school targeted in shooting for 2nd time in less than a week, police say. Abc News. Retrieved from: <https://t.ly/squBh>.
- 8 Klein, Z. November 4, 2023. French Jewish woman stabbed in antisemitic attack, swastika painted on door. The Jerusalem Post. Retrieved from: <https://t.ly/JBQcr>
- 9 CFCA (The Coordination Forum for Countering Antisemitism). September 8, 2023. Paris Revokes Mahmoud Abbas Honorary Medal Cites Holocaust Denial. Retrieved from: <https://t.ly/BiSuR>.
- 10 Greyman-Kennard, D. November 16, 2023. Synagogue in Armenia set alight in latest attack on Jewish diaspora. The Jerusalem Post. Retrieved from: <https://t.ly/TAZzh>.
- 11 Joffre, T. May 24, 2023. Roger Waters dresses up as SS officer, compares Anne Frank to Abu Akleh. The Jerusalem Post. Retrieved from: <https://t.ly/VYKJM>.

אנטישמיות ברשתות החברתיות

העלייה המטאורית באירועים האנטישמיים שנרשמו ברחבי העולם מאז ה-7.10 לא פסחה גם על המרחב המקוון. במסגרת זו, יצוין, כי נרשמה עלייה גבוהה יותר במספר הפוסטים שהכילו תכנים אנטישמיים בהשוואה למספר המשתמשים שהפיצו תכנים אלו, דבר המעיד על שיח פעיל הרבה יותר של משתמשים המפיצים גם בשגרה תכנים אנטישמיים. הערים המובילות בשיח האנטישמי ברשת על רקע המלחמה הן פריז, ניו יורק, לוס אנג'לס, ושינגטון ושיקגו.

מסקירת רשתות חברתיות נבחרות עולה כי בחודשים אוקטובר-דצמבר 2023 נרשמה עלייה כולל של 264% בשיח אנטישמי מקוון, בהשוואה לשלושת החודשים שקדמו להם. בהתבוננות ממוקדת, תוך השוואה בין 17 הימים שקדמו ל-7.10 לבין 17 הימים שלאחר מכן, נרשמה עלייה של כ-400% בשיח המקוון ברשת, וראוי לציין, כי מספרים אלו גבוהים בהרבה בהשוואה לתקופת הזמן המקבילה סביב מבצעים צבאיים קודמים, כדוגמת "שומר החומות", אז עלו היקפי האנטישמיות במרחב המקוון בכ-230% ומבצע "חגורה שחורה", שהוביל לעלייה של כ-30%. מגמה דומה עולה גם מדו"ח שפורסם על ידי "התנועה למאבק באנטישמיות ברשת" ו"ההסתדרות הציונית העולמית" שבמסגרתו עולה, כי במהלך החודש הראשון למלחמה (7.10-7.11) נרשמו פי שלושה תכנים אנטישמיים ביחס לאותה התקופה אשתקד.¹

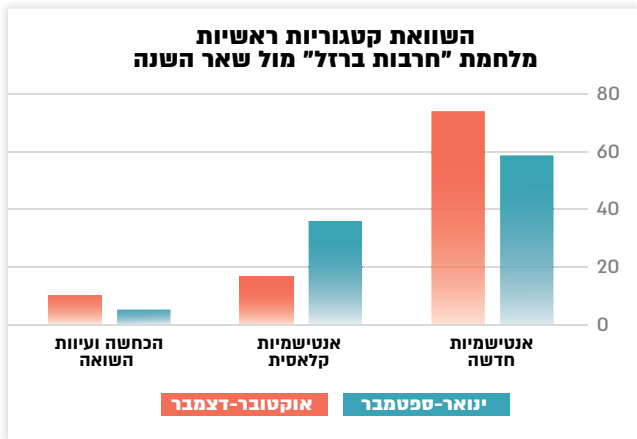
(שבוע לפני ושבוע אחרי ה-7.10) נמצאה עלייה של 919% במספר הפוסטים האנטישמיים.² בהקשר זה, סקר שנערך בקרב אזרחים אמריקנים מצא, שגלישה של לפחות 30 דקות ביום בפלטפורמת טיק-טוק מגדילה את הסיכוי שהגולש יחזיק בעמדות אנטישמיות ב-17%, לעומת 6% באינטגרם ו-2% בפלטפורמת X.³

בהקשר זה, ממחקר שבוצע על ידי משרד התפוצות והמאבק באנטישמיות, מאמצע חודש נובמבר ועד סוף חודש דצמבר ברשתות החברתיות המובילות, ואשר כלל מדגם של כ-30,000 פוסטים בעלי תוכן אנטישמי, נמצא, כי 68% מהתכנים האנטישמיים הופצו בפלטפורמת X, 12% בטלגרם, 10% בטיק-טוק, ו-5% בפייסבוק. מגמות דומות עלו גם במחקר שבוצע על ידי "התנועה למאבק באנטישמיות ברשת" ו"ההסתדרות הציונית העולמית".⁴

כמו כן יצוין, כי נרשמה דעיכה מסוימת ויחסית בהיקפי השיח האנטישמי המקוון בחודש דצמבר, כאשר השיא נרשם בחודש נובמבר.

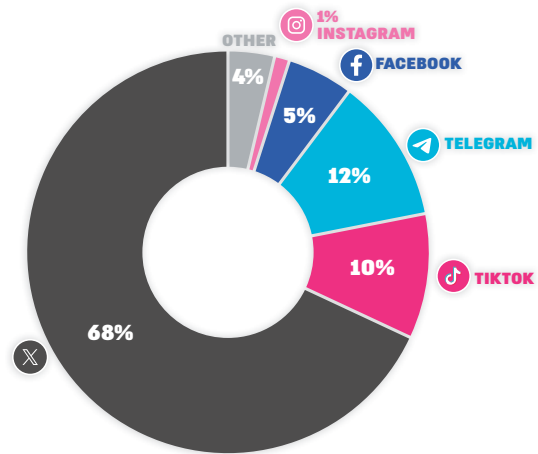
בהקשר זה, המוקדים הגיאוגרפיים העיקריים של השיח האנטישמי המקוון הם ארה"ב, צרפת, אוסטרליה, בריטניה, קנדה, גרמניה, דרום אפריקה, ארגנטינה וספרד.

בארה"ב, ניתוח שערך ארגון "הליגה נגד השמצה" באשר לפוסטים שפורסמו ברשת X מה-30.9 עד ה-13.10

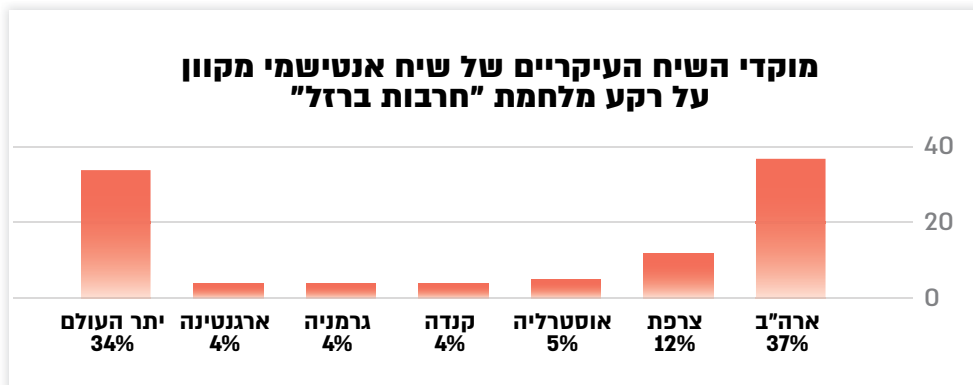
בהשוואה ליתר חודשי השנה (5.4%) וכן ביחס לשנת 2022 (6%), כאשר שיח זה בלט מאוד באוסטרליה ובשפות צרפתית, רוסית וספרדית. עלייה זו באה על חשבון ביטויי אנטישמיות "קלאסית", המהווים 16% מכלל השיח האנטישמי ברשת, ומייצגים ירידה בהשוואה ליתר חודשי השנה (35.8%) וכן ביחס לשנת 2022 (26%).

מגמה נוספת שנרשמה על רקע המלחמה היא הלגיטימציה שניתנה לעלייה החדה בשיח ובמונחים אנטישמיים שהיו בשולי השיח עד ה-7.10. על רקע זה, נרשמה נקודת השקה בתכנים האנטישמיים שקודמו על ידי משתמשים המזוהים עם חוגי ימין מתונים, אשר נוהגים להפיץ תכנים המתויגים כאנטישמיות קלאסית, לבין משתמשים המזוהים עם חוגי שמאל מתונים, אשר נוהגים להפיץ תכנים המתויגים כאנטישמיות חדשה. במסגרת זו, החלו גורמי ימין מתון לפרסם יותר תכנים הנוגעים ל"ציונים" ולא רק ליהודים, בעוד שהקבוצות המתונות שבחוגי השמאל אימצו רעיונות של אנטישמיות קלאסית, כגון גרימת מותו של ישו בידי יהודים, שלטענתם גם היה פלסטיני.

לצד זאת, על רקע מלחמת "חרבות ברזל" חל זינוק של 1,200% בפוסטים שכללו תכנים אנטישמיים אלימים, אשר קראו לאלימות כנגד יהודים, ישראלים וציונים, כאשר 79% מתוכם זה פורסם בערבית. על רקע זה, בלט שיח אנטישמי אלים בעיקר בערים קהיר, עמאן, ניו יורק, פריז, וושינגטון, אלג'יר, אלכסנדריה ולוס אנג'לס. ככלל, השיח האנטישמי בשפה הערבית נמצא כאלים יותר באופן ניכר בהשוואה לשיח שנוטר בשפות אחרות.

כמו כן, בדומה לשנת 2022, גם בשנת 2023 מרבית השיח האנטישמי ברשת היה מסוג אנטישמיות חדשה, המכוון כנגד מדינת ישראל, עוסק ביתר שאת בסכסוך הישראלי-פלסטיני, ומקורו בעיקר בחוגים פלסטיניים, פרו-פלסטיניים ופרוגרסיביים. על רקע מלחמת "חרבות ברזל" נרשמה עלייה ניכרת בנתח שתפס סוג זה של אנטישמיות (74.1% נחלק מכלל השיח האנטישמי ברשת בהשוואה ליתר חודשי השנה (58.8%) וכן ביחס לשנת 2022 (68%). מגמה זו התבטאה ביתר שאת בשפות גרמנית (82%), ספרדית (93.1%) וערבית (89.2%). על אף זאת, נרשמה בשנה החולפת ירידה בתת-הקטגוריה "BDS", בעיקר בבריטניה ובארה"ב. בנוסף, על רקע המלחמה נרשמה עלייה ניכרת גם בשיח אנטישמי שכלל "הכחשה ועיוות שואה" (9.9% מכלל השיח האנטישמי ברשת).

במקביל, בלטה על רקע המלחמה עלייה בשימוש בתיאורי גנאי כנגד יהודים - כדוגמת Khazar ו-Goyim (בשפה האנגלית) ו-Sayanim (בשפה הצרפתית), וכן בלטו ניסיונות להשתמש בעיוות של מונחים (J3ws) על מנת להתחמק מהרגולציות האוטומטיות והידניות של פלטפורמות מדיה חברתית, שמטרתן להסיר תכנים כאלה.

בקרב משתמשים מוסלמים במרחב המקוון נרשמה עלייה משמעותית בניסיונות להשוות בין מדינת ישראל ופעולותיה לבין המשטר הנאצי ופעולותיו (כך, למשל, גבר השימוש במילה 'נאצי' בערבית, נאזי). בהקשר זה, נרשמה עלייה כללית בשימוש בהאשטאג ובמותג #ZioNazi, וכן נרשם שימוש שיא בתמונותיו של היטלר ובהאדרתו. להלן כמה דוגמאות מפלטפורמת X:⁵

Source: X (Twitter), @alqaeed36, October 18, 2023

Source: X (Twitter), Dr Loubna M Kassem, @DrKasse1, December 16, 2023

הערות

- Ofir Forscher. January 3, 2024. Israel Hayom. "It's only a matter of time until someone takes a knife and attacks Jews": a sharp jump in antisemitism on social media (Translated from Hebrew). Israel Hayom. <https://t.ly/dsu1R>
- Anti-Defamation League. November 9, 2023. Online Antisemitism Increase After Hamas Attack. <https://t.ly/UEH6l>
- Krieger, C. December 6, 2023. TikTok 'fuels antisemitism', despite telling JN it's deleted 12m hate videos since 7 October. Jewish News. <https://t.ly/co6oK>
- Ofir Forscher. January 3, 2024. Israel Hayom. "It's only a matter of time until someone takes a knife and attacks Jews": a sharp jump in antisemitism on social media (Translated from Hebrew). Israel Hayom. <https://t.ly/fmr5r>
- 1 @alqaeed36. October 18, 2023. X <https://t.ly/b52ld>; Dr Loubna M Kassem (@DrKasse1). December 16, 2023. X <https://t.ly/lhbBD>; @m69mf. November 12, 2023. X. <https://t.ly/q6d5K>

חצי הכוס המלאה

עיקרי המהלכים המרכזיים למאבק באנטישמיות ברחבי העולם

על אף העלייה המדאיגה בשיעור האירועים האנטישמיים שנרשמה בשנה החולפת, נרשמו בה גם לא מעט יוזמות וצעדים חדשים למאבק באנטישמיות, זאת לצד המשך היישום של תוכניות קיימות שהחלו כבר לפני שנים. במסגרת זו, פורסמו תכניות לאומיות חדשות למאבק באנטישמיות, נחקקו חוקים אשר שיפרו את המסגרת המשפטית למאבק בתופעה, הושקעו תקציבים משמעותיים, בין היתר בחיזוק ביטחון הקהילות היהודיות, מונו נציבים למאבק באנטישמיות מטעם מדינות מסוימות, הוקמו מרכזים ונרשמו הצהרות משמעותיות מצד מנהיגים ברחבי העולם. כרק זה מסכם חלק מאותם מהלכים מרכזיים.

(3) מאבק באנטישמיות הקיימת ברשתות החברתיות, שהממשל קורא להן להתחייב לאמץ פעולות שיצמצמו את התופעה; ו- (4) בניית סולידריות בין קהילות וקידום פעולה קולקטיבית כדי להתמודד עם שיח שנאה. התוכנית אף כוללת הקמת מרכז מחקר ראשון לחינוך השואה בארה"ב, שיוקם במוזיאון השואה בארה"ב עד שנת 2024, תוכנית להתמודדות הממשל עם אנטישמיות בבתי הספר ובקמפוסים, וכל זאת תוך עמידה בלוחות זמנים ברורים. לתוכנית יש לא מעט סייגים וחסרונות, ובראשם העובדה, כי לא נרשם אימוץ מלא של הגדרת העבודה של "IHRA" לאנטישמיות, ההגדרה המקובלת ביותר בעולם לתופעה. כמו כן, לפי פרשנים מסוימים, התייחסות ליהודים כאל אחת מקבוצות המיעוט במדינה עלולה ליצור פחות במונח אנטישמיות בשל ההקשר לקבוצות מיעוטים אחרות בארה"ב.

בהמשך ישיר לתוכנית, הכריזה מושלת מדינת ניו יורק, קאתי הוצ'ול, בחודש ספטמבר על תוכנית מדינית מקיפה למאבק באנטישמיות,³ שבמסגרתה יוקם מרכז חינוכי נגד שנאה ויפסק כנס שנתי, שמטרתו להיאבק בשנאה, ליצור סביבה בטוחה ומכילה ולמגר את האנטישמיות. בנוסף, על רקע התוכנית הבהירו 8 סוכנויות פדרליות בפעם הראשונה בכתב, כי סעיף 6 של חוק זכויות האזרח מ-1964 יאסור על צורות מסוימות של אפליה אנטישמית ואסלאמופובית וצורות נלוות של אפליה בתוכניות ובפעילויות במימון

בארצות הברית, העלייה המדאיגה במקרי האנטישמיות בשנים האחרונות הובילה את הממשל האמריקני לפעול נמרצות בנושא. מלבד מינויה של דבורה ליפסטדט על ידי הסנאט במרץ 2022 כשליחה של מחלקת המדינה האמריקנית לניטור ולמאבק באנטישמיות, באותה שנה הכריז הבית הלבן על הקמת צוות מיוחד, שייעודו לגבש אסטרטגיה למאבק בתופעה!¹ במאי 2023 הפיץ ממשל ביידן את **התוכנית האסטרטגית הלאומית הראשונה של ארה"ב למאבק באנטישמיות**, ותיאר אותה כ"מאמץ השאפתני והמקיף ביותר שננקט בהיסטוריה מצד ממשלות ארה"ב להילחם באנטישמיות".² אורכה של התוכנית שפורסמה הוא 60 עמודים, והיא כוללת 4 חלקים, שמפורטים בהם יותר מ-100 קריאות שונות לפעולה עבור הקונגרס, עבור שלטונות מקומיים ופדרליים, עבור פלטפורמות טכנולוגיות ועבור גורמי חברה אזרחית ומנהיגי דת, כל זאת על מנת למגר את תופעת האנטישמיות. ארבעת החלקים מתמקדים ב- (1) הגברת המודעות לאנטישמיות, לאיום שהיא מהווה על ארה"ב ולמורשת היהודית-אמריקנית; (2) שיפור הביטחון של יהודים בארה"ב, לרבות הקמה של כוח משימה, שיפעל כדי לשפר ולכשט עד כמה שאפשר את איסוף הנתונים על אירועים אנטישמיים ואת מערך הדיווח על מעשים אלו;

את היהודים בשואה ומעודד טרור, הוסר מהמדפים במכילות אשר בבעלות חברת המטרו המקומית באונטריו.¹³ בנוסף, בחודש אוקטובר מינה ראש הממשלה טרודו את דברה ליונס, שגרירת קנדה בישראל לשעבר, לנציבה המיוחדת למאבק באנטישמיות.¹⁴ ליונס תחליף את פרופ' ארווין קוטלר, אשר פעל רבות בתחום.

האיחוד האירופי המלחמה ביתר שאת על מנת לאסוף עדויות ולפנות לפלטפורמות החברתיות על מנת לאכוף את רגולציית האיחוד בנושא שיח שנאה ברשת (Digital Services Act). במסגרת זו, הוא דרש מהן ליישם בדחיפות את הרגולציה הקיימת, תוך אולטימטום קצוב בזמן.¹⁵ בהקשר זה, פורסם בתחילת חודש דצמבר כי נציבות האיחוד האירופי פתחה בהליכים רשמיים כנגד פלטפורמת המדיה החברתית X, שבמסגרתם נבחנת הפרה של הרגולציה המחייבת.¹⁶ כמו כן, ב-5.11 פרסמה נציבות האיחוד גיני לעלייה החדה במספר האירועים האנטישמיים באירופה ובעולם כולו וקבעה, שהאיחוד יעמוד לצד הקהילות היהודיות ויעשה שימוש בכלים העומדים לרשותו, בהם אכיפת האיסור על הסתה לשנאה ולאלימות והתמודדות עם שיח גזעני וכשעי שנאה. האיחוד אף ציין, כי יפעל בשיתוף המדינות החברות להגברת האבטחה סביב מקומות תפילה.¹⁷

בבריטניה עוד לפני המלחמה, בחודש מרץ האחרון, הודיעה שרת הפנים לשעבר, סואלה ברורמן, כי 15 מיליון ליש"ט יוקצו לשמירה ולביטחון הקהילה היהודית בשנים 2023-2024. פורסם שחלק מהפרויקט יוקמו צוות משימה מיוחד, שיפעל להיאבק בפשיעה ובאנטישמיות, וכן פורום משותף, בראשות שר הפנים, אשר יתכנס 3 פעמים בשנה, וייקחו בו חלק גורמים אופרטיביים, שיפעלו, בין היתר, לאכיפה עירונית ולהתמודדות עם טרור.¹⁸ על רקע אירועי ה-7.10 הכריז ראש הממשלה, רישי סונק, על תוכנית חדשה לתמיכה בקהילה היהודית כנגד פעילות אנטישמית במטרה להגביר את תחושת הביטחון של התושבים,¹⁹ ובמסגרתה יועברו 3 מיליון ליש"ט נוספים לביטחון הקהילה לצורך הגנה על בתי ספר, על בתי כנסת ועל מבני קהילה אחרים. חודש לאחר מכן הודיע שר האוצר הבריטי על הקצאת סכום נוסף של 7 מיליון ליש"ט לנושא המאבק באנטישמיות ל-3 השנים הקרובות, זאת לאור החשש מהעלייה בעוינות כלפי הקהילה היהודית המקומית.²⁰ כמו כן, במהלך פגישתם בלונדון פרסמו (20.11) שרי החוץ של בריטניה ואוסטריה הצהרה משותפת בנושא שיתוף הפעולה בין המדינות,²¹ הכוללת התייחסות

פדרלי. הגנות אלו יספקו כלים לרשויות בריסון אפליה על בסיס מוצא או מאפיינים אתניים ויאפשרו הגנה טובה יותר על זכויות האזרח של כל האמריקנים.⁴

כמו כן, בחודש פברואר קראה נשיאת אוניברסיטת בראון, כריסטינה פקסון, בכנס, כי היא מוקיעה אנטישמיות ו"חרמות נגד כל מדינה", יצאה כנגד שימוש בתרומות ככלי לקידום מדיניות פוליטית וקראה להגדיר את האזור האפור שבין ביקורת על מדיניות ישראל שאינה מהווה אנטישמיות לבין ביטויים אנטי-ישראליים, המשקפים ומנרמלים לכאורה התנהגות אנטי-יהודית אנטישמית.⁵ בחודש מרץ סולק מכנס של הוועידה הפוליטית השמרנית שבמריילנד (CPAC) מנחיש השואה, ניק פואנטס, בגלל קידום "רטוריקה גזענית מלאת שנאה".⁶ באפריל נידון אנתוני האמר למאסר פדרלי של שנתיים בגין שליחת הודעת איומים לארגון ה"ליגה נגד השמצה" בארה"ב.⁷ במאי, בית המחוקקים של וירג'יניה אימץ את הגדרת האנטישמיות של "IHRA", לאחר שמושל המדינה אימץ את ההגדרה בשנת 2022, כאשר בשנת 2023 אימצו את ההגדרה לראשונה המדינות ארקנסו, מיזורי, דקוטה הצפונית וקולורדו.⁸ ביולי, סטודנטים מאוניברסיטת קסבייר בלואיזיאנה זכו בפרס לאומי על פרויקט נגד אנטישמיות בשם "Still We R.O.S.E.", אשר נוסד כתגובה לסדרה מתמשכת של הערות אנטישמיות פומביות, שנאמרו על ידי הראפר קניה ווסט בשלהי אוקטובר 2022, ונועד לחנך אנשים בניו אורלינס על ההיסטוריה האפרו-אמריקנית ועל ההיסטוריה היהודית.⁹ באוקטובר, על רקע אירועי ה-7.10, החלה "קרן השואה של USC" לתעד עדויות של ניצולים ממתקפת הטרור של "חמאס", והעדויות שייאספו ייפכו לחלק מהתיעוד הכללי של אירועים אנטישמיים מאז שנת 1945.¹⁰ לצד זאת, הלחץ הציבורי שהופעל כנגד שלוש נשיאות האוניברסיטאות שהעידו בקונגרס וכנגד אוניברסיטאות אחרות בדרישה לפעילות אקטיבית למיגור האנטישמיות בלט גם הוא לטובה בעת האחרונה.

בקנדה הממשלה המקומית פועלת זה שנים רבות להיאבק באנטישמיות, באפליה ובשנאה, תוך קידום החינוך והמחקר בנושא, לצד שימור זכר השואה, מתוך הבנה, כי האנטישמיות אינה בעיה של הקהילות היהודיות בלבד. על רקע זה, בחודש מאי אימצו המחוזות ניופאונדלנד ולברדור את הגדרת העבודה של "IHRA" לאנטישמיות.¹¹ בנוסף, נמנע נאומו של השייח' המצרי נאשעת אחמד, שהתייחס ליהודים כאל "חיות רעות והיצורים החיים הגרועים ביותר בכדור הארץ", ב'אגודה המוסלמית של קנדה'.¹² כמו כן, העיתון "Al-Meshwar", אשר מאשים

לצד זאת, יש לציין יוזמה משותפת בין ממשלת צרפת וארגון "אונסק"ו" לפעילות למאבק באנטישמיות בבתי הספר ובאוניברסיטאות, אשר הושקה בכנס הכלכלי של "אונסק"ו" ב-11.12. השותפות החדשה נועדה לייצר תוכניות חינוכיות ולהכשיר מחנכים ומקבלי החלטות במטרה להיאבק באנטישמיות באמצעות חינוך – בצרפת ובאירופה.²⁶

בגרמניה, עוד לפני המלחמה, בחודש מרץ, הצביע הפרלמנט של מדינת באדן-וירטמברג ברוב גדול בעד איסור על הפגנות אנטי-יהודיות ואנטישמיות בכיכרות ובבתי הכנסת הישנים.²⁷ חודשיים לאחר מכן אסרה משטרת גרמניה על קיומן של הפגנות פרו-פלסטיניות בברלין לציון "יום הנכבה".²⁸ בינוי, משרד הרווחה במדינת סקסוניה הודיע, כי ימנע 8 פרויקטים חדשים למאבק באנטישמיות במדינה בסכום של 40,000 אירו לשנה עד סוף שנת 2024.²⁹ בספטמבר, ממשלת גרמניה הוציאה אל מחוץ לחוק את ארגון "האמרסקינס דויטשלנד" – השלוחה הגרמנית של הארגון הניאו-נאצי האמריקני "אומת האמרסקינס", קבוצה ניאו-נאצית הידועה בארגון קונצרטים של הימין הקיצוני ובמכירת מוזיקה גזענית.³⁰ כמו כן, בברלין נמשכו והתעדכנו לאורך השנה הכשרות של שופטים ונציגים ממשלתיים הפועלים בתחום המאבק באנטישמיות.³¹ על רקע אירועי ה-7.10 אסרה גרמניה על קיום הפגנות פרו-פלסטיניות וביטלה יותר מ-99 הפגנות.³² עוד באוקטובר הצהיר שר המשפטים הגרמני, כי הבעת תמיכה בארגון הטרור "חמאס" ברחובות גרמניה תיחשב לעבירה פלילית,³³ ובמקביל נמסר, כי הרשעה בפשעים אנטישמיים תהווה עילה משמעותית למניעת קבלת אזרחות.³⁴ בנובמבר הודיעה שרת הפנים על הטלת איסור מלא על פעילות ארגון הטרור "חמאס" בגרמניה, וכן על איסור פעילות ארגון הטרור המוכרז בישראל "סמידון", המהווה שלוחה של ארגון הטרור "החזית העממית לשחרור פלסטין".³⁵ התייצבותה של גרמניה לצד ישראל במסגרת ההליך המתנהל בבית הדין הבין-לאומי לצדק (ICJ) ראוי גם הוא לציין חיובי ביותר.

כמו כן, בינואר הושק פיילוט, בשיתוף גרמניה, אוסטריה ופולין, תחת השם "הרשות האירופית לניטור אנטישמיות" (EMMA - European Network on Monitoring Antisemitism), אשר שם לעצמו למטרה להקים ולפתח רשת אירופית לניטור אנטישמיות, תוך שיתוף פעולה בין-לאומי בין ארגוני חברה אזרחית יהודיים ולא יהודיים מגרמניה, מאוסטריה ומפולין, אשר יאספו נתונים על תקריות ופשעים אנטישמיים על בסיס הגדרת העבודה של "IHRA".³⁶

להחלפת מידע ולקידום יוזמות משותפות בנושא המאבק באנטישמיות. לצד זאת, משטרת לונדון, אשר בשלב מתקדם של המלחמה החלה לעצור ביתר שאת גורמים שהביעו קריאות אנטישמיות במסגרת הפגנות במדינה, הפסיקה את הקשר עם יועץ שלה בעקבות חשיפת התבטאות אנטישמית שלו.²²

בצרפת, ב-30.1 הכריזה ראשת ממשלת צרפת, אליזבת בורן, על **התוכנית הלאומית החדשה של המדינה למאבק באנטישמיות, בגזענות ובאפליה הקשורה למוצא לשנים 2023-2026.**²³ התוכנית, שפותחה על ידי המשלחת הבין-משרדית למאבק בגזענות ובאנטישמיות (DILCRAH) וגובשה על ידי משרדי הממשלה הרלוונטיים, "הוועדה המייעצת הלאומית לזכויות אדם" (CNCDDH), עמותות שונות וקרנות זיכרון, מהווה המשך ישיר לתוכנית הצרפתית הראשונה, שאומצה לראשונה ב-2015. התוכנית כוללת 80 פעולות, המחולקות לחמש קטגוריות, הכוללות: (1) שיפור החינוך וההכשרה של מורים בנושא אפליה, גזענות ואנטישמיות; (2) שיפור המדידה של אנטישמיות; (3) איסוף ודיווח על אודות גזענות, אנטישמיות ואפליה; (4) פיתוח כלים לשיפור השיח באינטרנט; ו-(5) תמיכה בקורבנות. כמו כן תקדם התוכנית תוכניות חינוכיות בנושא אנטישמיות וגזענות, הכוללות גם ביקור של תלמידי בית ספר צרפתיים באתרים של אירועים אנטישמיים או גזעניים. בנוסף, החוק הצרפתי יותאם, כך שיכלול גם האשמות בעבירות אנטישמיות או גזעניות ויאפשר מעצר של נאשמים על רקע זה. לצד האמור לעיל, פעלה הממשלה הצרפתית בשנה החולפת גם למיגור פעולותיה של מפלגת הימין הקיצונית "Civitas" בשל פעילותה האנטישמית.²⁴ אירוע חשוב נוסף נרשם בחודש ספטמבר, אז ביטלה עיריית פריז את הכבוד המיוחד שניתן לנשיא הפלסטיני, מחמוד עבאס, בשל הערותיו האנטישמיות, כאשר ראשת העיר, אן אילדגו, פרסמה מכתב שבו ציינה, כי הערותיו מנוגדות לערכים האוניברסליים ולאמת של היסטוריית השואה.²⁵ לאחר אירועי ה-7.10, ממשלת צרפת פרסמה לא מעט אמירות, התומכות בישראל ומתנגדות לאירועים אנטישמיים, בעקבות גל השנאה הקיצוני שפרץ במדינה, ובמסגרת זו נקטה בלא מעט צעדים, המפורטים בפרק הייעודי על צרפת בדו"ח זה.

האמנה האירופית לזכויות אדם, מציגה לוח זמנים של שנתיים שבהן תיבחן התוכנית, ותוצאותיה יוצגו בסופן. מטרת-העל של התוכנית היא להגביר את המודעות לגזענות ולאנטישמיות בכל הגילאים בקרב הקהילה המגוונת בבריטל.

באיחוד האמירויות, במרץ הכריזה המדינה, בשיתוף עם "הליגה נגד השמצה" (ADL), על הקמת המרכז האזורי לדו-קיום, תחת השם "מנארה" (The Regional Center for Coexistence).⁴¹ מטרת המרכז תהיה ליישם ולפתח תוכניות חינוכיות בנושא, לייצר קשרים עם אוניברסיטאות ברחבי המזרח התיכון ודרום מזרח אסיה, לפתח חומרים חינוכיים, לקדם חילופי סטודנטים בין אוניברסיטאות שונות באזור ולהפיק דו"חות מחקר על מצב החינוך באזור.

בארגנטינה – במדינה היחידה באמריקה הלטינית אשר חברה באופן מלא ב-"IHRA", אימץ בחודש מאי בית המשפט העליון בלה פלאטה, פרוכונציה של בואנוס איירס, את הגדרת העבודה לאנטישמיות של הארגון, צעד המדגיש את מחויבותו של בית המשפט למאבק בתופעה.⁴² בנוסף, בחודש יוני מינה שר החוץ של ארגנטינה, סנטיאגו קפירו, את פביאנה לוגוזו לנציבה המיוחדת של ארגנטינה למאבק באנטישמיות.⁴³

עוד ראוי לציין את החלטתן של "ספוטני" ו"אפל" מיזיק" להסיר את השיר "Falastini Dammi Ana" (הדם שלי פלסטיני) של האמן הפלסטיני מוחמד עסאף בשל אמירותיו האנטישמיות.⁴⁴

בלוקסמבורג, בספטמבר פרסמה הממשלה המקומית תוכנית פעולה לאומית וייחודית למאבק באנטישמיות (PANAS).³⁷ מטרת התוכנית היא לזהות, לטפל ולהיאבק באנטישמיות באותה הנחישות שבה מטפלת המדינה בצורות אחרות של גזענות, שנאת זרים והדרה, אולם עם הכרה באופי הייחודי של האנטישמיות הגואה באירופה כולה ובלוקסמבורג בפרט. על פי התוכנית, ממשלת לוקסמבורג מבקשת להתמודד עם שורש הבעיה ולהכיר באנטישמיות כבעיה חברתית.

באיטליה, ביולי פרסמו הממשלה המקומית, התאחדות הכדורגל האיטלקית והקהילה היהודית המקומית הצהרת כוונות משותפת, שמטרתה להתמודד עם האנטישמיות בליגת הכדורגל האיטלקית.³⁸ ההצהרה הביעה תמיכה בהגדרת האנטישמיות של "IHRA" וקראה לבצע פעולות ספציפיות למניעת אנטישמיות בכדורגל. בנוסף המליצה ההצהרה על מספר רב של צעדי מדיניות שמטרתם להיאבק באנטישמיות, כגון איסור על הצגת סמלים וקריאות נאציות במשחקי כדורגל, לצד הרחבת העונשים למחוללי אנטישמיות במסגרתם.

בשווייץ, המועצה הלאומית – הבית התחתון של הפרלמנט השווייצרי, החליטה בדצמבר על ביטול המימון של "אונר"א". שווייץ קיבלה את ההחלטה לאחר שעלו חששות, כי עובדי "אונר"א" עודדו טרור כנגד ישראל על רקע מלחמת "חרבות ברזל", וכי הארגון נוקט עמדה חד-צדדית בסכסוך הישראלי-פלסטיני.³⁹

בבלגיה, במאי אימצה מועצת העיר של בריסל תוכנית פעולה כנגד גזענות ואנטישמיות.⁴⁰ התוכנית, המבוססת על עקרונות

הערות

- 1 The White House. December 12, 2022. Statement from White House Press Secretary Karine Jean-Pierre on Inter-Agency Group to Counter Antisemitism. <https://t.ly/iXOY>
- 2 The White House. May 2023. The U.S. National Strategy to Counter Antisemitism. <https://bit.ly/3S6uTE6>
- 3 New York State. Governor Hochul Announces Comprehensive State Action to Combat Antisemitism. <https://shorturl.at/fjzD3>
- 4 U.S. Embassy in Israel. Fact Sheet: Biden-Harris Administration Takes Landmark Step to Counter Antisemitism. <https://shorturl.at/kmBMZ>
- 5 Dion, P. February 28, 2023. Brown University President Denounces Antisemitism and 'Boycotts Against Any Country'. The Algemeiner. <https://shorturl.at/krtw8>
- 6 Hillyard, V., and Gregorian, D. March 3, 2023. White nationalist Nick Fuentes is 'removed' from CPAC, chair of ultraconservative conference says. NBS News. <https://shorturl.at/cjuFQ>
- 7 Falcon, J. April 11, 2023. Denton man gets 2 years in prison for sending threats to the Anti-Defamation League. CBS Texas News. <https://shorturl.at/byAMO>
- 8 Governor of Virginia. May 8, 2023. Governor Glenn Youngkin Signs Law Formally Defining Antisemitism. <https://t.ly/sw2Me>
- 9 Christian, G. July 21, 2023. Xavier University of Louisiana students win national prize for project countering antisemitism. New Outlook. <https://t.ly/D2-mN>
- 10 USA Shoah Federation. September 2023. USC Shoah Foundation Recording, Preserving October 7 Survivor Testimony. <https://t.ly/6KbMG>
- 11 JNS. May 9, 2023. Virginia, Newfoundland and Labrador adopt IHRA antisemitism definition. <https://t.ly/sCyKh>
- 12 Glavin, G. September 1, 2023. Glavin: Muslim conference pulls a controversial speaker amid antisemitism accusations. Ottawa Citizen. <https://t.ly/hvVu4>
- 13 Benari, E. April 4, 2023. Canadian grocery store bans distribution of antisemitic newspaper. Arutz 7. https://t.ly/jl6_2
- 14 Zimonjic, P. October 16, 2023. Trudeau appoints former ambassador to Israel as special envoy on antisemitism. CBC. <https://t.ly/eB5Z6>
- 15 Goujard, C. October 13, 2023. YouTube gets reminder to follow EU law over Hamas content. Politico. <https://t.ly/JZSAI>, Hameed, M. October 13, 2023. After X and Meta, EU warns TikTok over Hamas videos. The Siasat Dalig. <https://t.ly/jumVR>
- 16 European Commission. December 18, 2023. <https://t.ly/TyfAp>
- 17 The European Commission. November 2023. European Commission Statement on antisemitic incidents in Europe. <https://t.ly/hChAI>
- 18 Gov.UK. March 2023. Home Secretary ramps up security measures to protect Jewish communities. <https://t.ly/LeXrj>
- 19 Gov.UK. October 2023. PM announces new support to keep British Jewish communities safe. <https://t.ly/mRMKV>
- 20 CFCA. November 22, 2023. UK to boost funding for antisemitism projects. <https://t.ly/22V-x>
- 21 Gov.UK. November 2023. Joint vision statement on bilateral cooperation between Austria and the UK. <https://t.ly/Tr5mB>
- 22 Brady, J. November 5, 2023. Met Police cuts ties with adviser Attiq Malik after chant video emerges. BBC. <https://t.ly/tfcfm>
- 23 Gouvernement. January 2023. Plan National de Lutte Contre Le Racisme, L'antisémitisme, et les Discriminations Liées A L'orogone 2023-2026. <https://t.ly/azOP5>
- 24 AFP. August 8, 2023. France moves to ban far-right Catholic party Civitas for antisemitism. The Times of Israel. <https://t.ly/0B9V7/>
- 25 AP. September 9, 2023. Paris strips Palestinian leader Abbas of special honor for remarks on Holocaust. <https://t.ly/n-wT>
- 26 Ministère de L'europe et des Affaires Etrangères. November 2023. Education – Unesco and France to “scale up” the fight against antisemitism. <https://t.ly/WLfZ2>
- 27 CFCA. March 10, 2023. Germany – No antisemitic demonstrations on synagogue squares. <https://t.ly/BH00y/>
- 28 Jamal, H. May 4, 2023. 'Everyone should be alarmed': Berlin police ban Palestinian demo for prisoners. +972 Newsletter. <https://t.ly/fX3DN>
- 29 European Jewish Congress. June 2023. Free State of Saxony funds eight projects to fight against antisemitism. <https://t.ly/G8mSA>
- 30 Ertal, M. September 19, 2023. Germany bans neo-Nazi group Hammerskins. BBC. <https://t.ly/PCs2l>
- 31 Bereich Justiz. January 2024. Senatsverwaltung für Justiz und Verbraucherschutz, <https://t.ly/w8aYi>
- 32 Mouriquand, D. May 25, 2023. Jewish groups protest against former Pink Floyd member Roger Waters' concert in Frankfurt. Euro News. <https://t.ly/ecJQQ>
- 33 Bundesministerium der Justiz. [bmj_bund]. (2023, October 13). Wer den Hamas-Terror auf unseren Straßen feiert, ist kein Teil von Deutschland - und macht sich strafbar! Das stellt. [Tweet]. X. <https://t.ly/fnxt->
- 34 Bundesministerium der Justiz. [bmj_bund]. (2023, October 12). Wer unsere Werte-Grundordnung des Grundgesetzes nicht akzeptiert, kann nicht Deutscher werden. Antisemitische oder andere menschenverachtende Straftaten werden ein harter. [Tweet]. X. <https://t.ly/vfGzR>
- 35 Federal Ministry of the Interior and Community. November 2, 2023. HAMAS and Samidoun banned in Germany. <https://t.ly/sSihN>
- 36 European Commission. March 2023. European Network on Monitoring Antisemitism: ENMA. <https://t.ly/2Y11M>
- 37 Le Gouvernemet du Grand-Duche de Luxembourg. September 2023. National Action Plan to Combat Antisemitism. <https://t.ly/KIL9>
- 38 Pagine Ebraiche. July 6, 2023. The fight against antisemitism in football: signing a declaration of intent. <https://t.ly/JecOf>
- 39 Abed, M. December 13, 2023. Swiss parliament cancels funding to UNRWA, cites terrorism glorification. i24. <https://t.ly/z7Vim>
- 40 Brussels. Action plan against racism and antisemitism. <https://t.ly/z4BqE>
- 41 UAE Times. March 14, 2023. ADL and UAE launch new Manara center to foster regional co-existence. <https://t.ly/O-zv>
- 42 Supreme Court de Justicia – Provincia de Buenos Aires. 2023. <https://t.ly/E-Ejf>
- 43 Ministerio de Relaciones Exteriores, Comercio Internacional y Culto Argentina. July 22, 2023. Se designó Representante Especial para la Lucha contra el Antisemitismo. <https://t.ly/difXj>
- 44 The Palestinian Chronicle. May 21, 2023. Spotify, Apple Music Delete Mohammad Assaf's Song 'Ana Dammi Falastini'. <https://t.ly/vywxQ>

ארצות הברית

בחמש השנים האחרונות נרשמה עלייה חדה והדרגתית בכמות התקריות האנטישמיות בארה"ב, כאשר כל שנה שוברת את שיא קודמתה. מגמה זו נשמרה גם בשנת 2023, וביתר שאת לאחר אירועי ה-7.10, כאשר בחודשים אוקטובר-דצמבר נרשמה עלייה של 337% בהיקפי האנטישמיות בהשוואה לתקופה המקבילה בשנת 2022, וכן נרשם המספר הגבוה ביותר של תקריות אנטישמיות לפרק זמן של חודשיים, מאז שנת 1979, אז החל להתבצע תיעוד מסודר. במסגרת זו, נרצח מפגין יהודי ופרו-ישראלי על ידי מפגין פרו-פלסטיני, התקיימו לפחות 200 הפגנות שנרשמו בהן ביטויים אנטישמיים ואנטי-ציוניים או שכללו תמיכה בטרור, נמצאה עלייה של כ-1,000% במספר הפוסטים האנטישמיים במרחב המקוון, נרשמה עלייה של 540% בכמות איומי השווא בהטמנת פצצות כנגד מוסדות יהודיים ובתי כנסת, וכן עלייה של 700% במספר האירועים האנטישמיים בקמפוסים. בהקשר זה, הקמפוסים ממשיכים להוות סביבה לא בטוחה עבור סטודנטים יהודים, כאשר רק 45.5% מהם מרגישים בהם בטוחים פיזית, ומגמה זו באה לידי ביטוי ביתר שאת על רקע התבטאותן של שלוש הנשיאות של אוניברסיטאות גדולות בארה"ב, שלפיה קריאות להשמדת-עם כלפי יהודים אינה מהווה בהכרח עבירה על כללי ההתנהגות באוניברסיטאות. לצד זאת, נרשמה על רקע המלחמה תמיכה רחבה בישראל ובקהילה היהודית המקומית מצד הדרג המדיני, אשר מתבטאת גם בפעילות שטח, וכן נרשם הכינוס הפרו-ישראלי הגדול ביותר בהיסטוריה של ארה"ב.

שימוש בשפה אנטישמית והזעקת גורמי אכיפת חוק בטענה לפצצות שהוטמנו ביעדים אלו.³ אירועים אלו אף הובילו במקרים מסוימים את הרשויות המקומיות לעודד את המתפללים בבתי הכנסת לשאת נשק.⁴

לאחר ה-7.10, ובדומה למדינות אחרות ברחבי העולם, נרשמה עלייה דרמטית בהיקפי האנטישמיות גם בארה"ב. כך, בחודשיים שמאז ה-7.10 רשמה "הליגה נגד השמצה" 2,031 תקריות אנטישמיות, לעומת 465 תקריות שנרשמו במהלך אותה תקופה ב-2022, נתון המהווה עלייה של 337%. יצוין, כי מדובר במספר הגבוה ביותר של תקריות לפרק זמן של חודשיים מאז החל הארגון לתעד אירועים אנטישמיים.⁵ ה-FBI ציינה גם היא עלייה של 60% בחקירות של פשעי שנאה אנטישמיים מאז ה-7.10, וראש הארגון טען שארה"ב חווה עלייה "היסטורית" ברמות האנטישמיות.⁶ העלייה הניכרת משתקפת גם מנתוני משטרת ניו-יורק, שהציגו, כי בחודש

בתחילת שנת 2023 נמשכה המגמה ההדרגתית של עלייה יציבה בהיקפי האנטישמיות במדינה. כך, ארגון "הביטחון הקהילתי" של יהדות ארה"ב (Secure Community Network) תיעד בין החודשים ינואר עד נובמבר 2023 יותר מ-4,260 תקריות אנטישמיות, לרבות יותר מ-499 תקריות שכללו התרעות שווא על הטמנת פצצות. לצד זאת, אירעו בתחילת השנה שלושה אירועים חריגים, כאשר ב-29.1 השליך אדם בקבוק תבערה לעבר בית הכנסת "נר תמיד" בניו ג'רזי,¹ וב-15.2 ו-16.2 אירעו שני אירועים נפרדים, שבהם גברים נורו ביציאה מבית הכנסת בשכונת פיקו-רוברטסון בלוס אנג'לס, כאשר העבריין בן ה-28, אשר נעצר על ידי המשטרה, השמיע הצהרות אנטישמיות קשות בחודשים שקדמו לירי.² בנוסף, בחודשים יולי-ספטמבר נרשמו גלים גדולים של הטרדות, המכוונות לבתי כנסת ולמתקני קהילה יהודיים, זאת באמצעות דיווחים כוזבים, שהוכפו תוך

Source: X (twitter) @EnslarPhillip, Dec 17, 2023

סקר מרכזי שנערך הוכיח גם הוא עד כמה הקמפוסים הפכו לסביבה לא בטוחה עבור סטודנטים יהודים, כאשר ממצאיו העלו, כי **73% מהסטודנטים היהודים הבחינו באנטישמיות או חוו אותה באופן אישי מאז תחילת השנה האקדמית בחודש ספטמבר**, כי רק **45.5% מהסטודנטים היהודים מרגישים בטוחים מבחינה פיזית בקמפוסים (בהשוואה ל-66.6% לפני ה-7.10)**, וכי **32.5% בלבד מרגישים בהם בטוחים מבחינה רגשית (בהשוואה ל-65.8% לפני ה-7.10)**.¹²

האירוע החריג ביותר בקמפוסים על רקע המלחמה נרשם ב-5.12, אז התקשו נשיאות שלוש מהאוניברסיטאות המובילות בארה"ב (הרווארד, MIT ואוניברסיטת פנסילבניה) לענות במהלך דיון מתוקשר בוועדת החינוך של הקונגרס על השאלה האם קריאות להשמדת עם כלפי יהודים מהוות עבירה על כללי ההתנהגות באוניברסיטאות, וצינו כי יש צורך להתייחס ל"הקשר" של האירועים. אירוע זה מפורט בהרחבה בפרק הייעודי בנושא.

גם במישור העירוני נרשמה עלייה בהיקפי האנטישמיות, בעיקר לאחר ה-7.10, כאשר כמה ערים, כמו ריצ'מונד סיטי בקליפורניה, אשר האשימה את ישראל ב"טיהור אתני"¹³, העבירו החלטות אנטי-ישראליות. במקרים מסוימים, פעילים פרו-פלסטינים אף השתלטו על ישיבות עירוניות, תוך קידום שפה המאשימה את ישראל ב"רצח-עם" ו"טיהור אתני". לצד זאת, ארגון "הליגה נגד השמצה" תיעד יותר מ-100 מקרים, שבהם תמכי "עליונות לבנה" שיבשו פורומים ציבוריים תוך השמעת התבטאויות אנטישמיות,¹⁴ בעיקר אלו אשר התקיימו באופן וירטואלי, כדוגמת מפגשי מועצות עיר ומחוז. הרוב המכריע של התקריות הללו זוהו עם הארגונים "Goyim Defense League" ו-"City Council Death (CCDS)". בעקבות כך, חלק ממועצות העיר אף הפסיקו לאפשר תגובות ציבוריות במסגרת דיוניהן, בעיקר במישור הווירטואלי.

ארגון נוסף אשר בלט כמחולל אנטישמיות מרכזי הינו ארגון "CAIR" (Council on American-Islamic Relations), הארגון הגדול ביותר בארה"ב

אוקטובר חלה עלייה של 214% במספר התקריות האנטישמיות בעיר, כאשר רובן כללו ציורי גרפיטי או הטרדה של יהודים.

האירוע החריג ביותר על רקע המלחמה נרשם ב-5.11, אז נרצח בכרברי לוס אנג'לס פול קסלר - יהודי בן 69, עת שהפגין תמיכה בישראל במסגרת הפגנה פרו-ישראלית, והותקף על ידי פעיל פרו-פלסטיני, דבר שהוביל למותו. כשבועיים לאחר מכן, מרצה באוניברסיטה מקומית בשם לואי עבדלפאתח אלנאג'י הואשם ברצח.⁷ אירוע חריג נרשם גם ב-25.10, אז פרץ אדם לביתה של משפחה יהודית בלוס אנג'לס, תוך קריאות לרצח יהודים.

בדומה למדינות אחרות, גם בארה"ב נרשמו על רקע המלחמה הפגנות פרו-פלסטיניות רבות, כאשר ארגון "הליגה נגד השמצה" דיווח על לפחות 200 הפגנות שנרשמו בהן ביטויים אנטישמיים ואנטי-ציוניים, או שכללו תמיכה בטרור. רבות מאותן עצרות אורגנו על ידי קבוצות אנטישמיות, כדוגמת "סטודנטים למען צדק בפלסטין" (SJP), "תנועת הנוער הפלסטינית" (The Palestinian Youth Movement), "מוסלמים אמריקנים למען פלסטין" (AMP) ו"בזמן חיינו" (Within our Lifetime). שלא באופן מפתיע, תחקיר שפורסם מצביע על כך, שחלק ניכר מההפגנות הפרו-פלסטיניות על רקע המלחמה התקיימו באזורים שמתגוררת בהם אוכלוסייה ערבית ופלסטינית גדולה.⁸

מאפיין נוסף של האנטישמיות על רקע המלחמה הוא העלייה הניכרת בכמות איומי השווא בהטמנת פצצות כנגד מוסדות יהודיים ובתי כנסת, זאת בדומה למגמה שהתחילה גם לפני ה-7.10, אולם באופן עצים יותר. כך, ב-17.12 דיווח ארגון הביטחון של הקהילה היהודית על 199 איומים על פצצה, שהתקבלו בבתי כנסת ב-17 מדינות שונות בארה"ב בתוך 24 שעות.⁹ יום לאחר מכן דיווח ארגון "הליגה נגד השמצה" כי יותר מ-400 מוסדות יהודיים ברחבי ארה"ב קיבלו איומי שווא על פצצה באמצעות הדוא"ל מתחילת אותו השבוע, כאשר מתחילת השנה חלה עלייה חדה של 540% בכמות האירועים מסוג זה בהשוואה לשנת 2022.¹⁰

גם בקמפוסים נרשמה עלייה דרמטית בהיקפי האנטישמיות, כפי שמתקף בפרק ייעודי בנושא. במסגרת זו, רשם ארגון "הלל" 683 תקריות אנטישמיות בקמפוסים בתאריכים 7.10-22.12, נתון המייצג זינוק של 700% בהשוואה לשנת 2022. יצוין, כי תקריות אנטישמיות דווחו ב-129 קמפוסים שונים במדינה, כאשר 59 מהם דווחו על יותר מתקרית אחת. עוד יצוין, כי הארגון מעולם לא רשם יותר מ-50 תקריות באותה תקופת זמן, ולא דיווח על יותר מ-40 קמפוסים שהושפעו מאנטישמיות באותה תקופה.¹¹

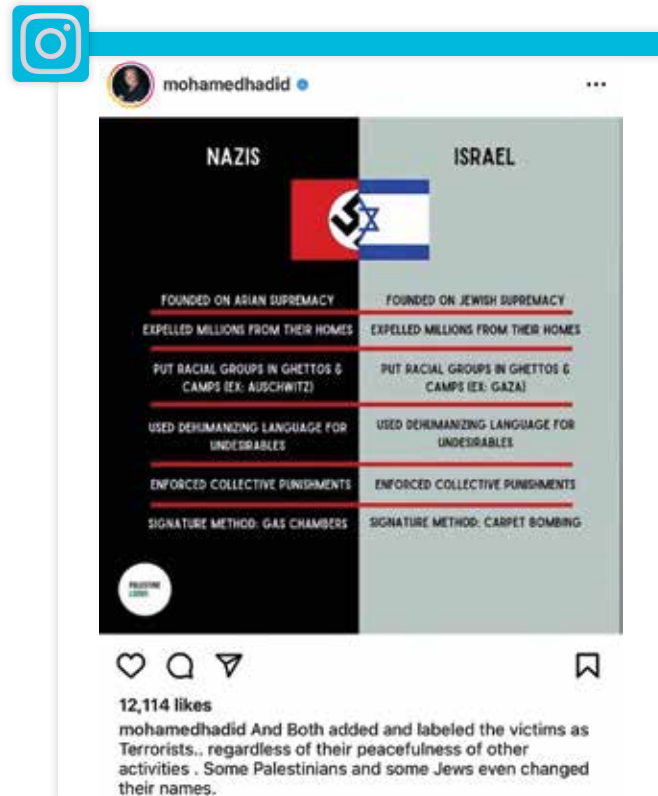
ישראל לבין הנאצים, לצד הטענה, כי מדינת ישראל מבוססת על עליונות יהודית וכי היא כוללת קבוצות גזע בגטו. כמו כן, הסוכנות שייצגה את שחקנית הקולנוע סוזן סרנדון הודיעה (22.11) על הפסקת הקשר עמה בעקבות התבטאויותיה, אשר האשימו את ישראל ברצח-עם ופקפקה באמיתות הדיווחים על הטבח שבוצע על ידי ארגון הטרור "חמאס".²⁰

העלייה הדרמטית בהיקפי האנטישמיות משתקפים בתחושת פחד גדולה בקרב הקהילה היהודית המקומית, המהווה את הקהילה היהודית הגדולה ביותר מחוץ למדינת ישראל. כך, סקר של "הפדרציות היהודיות של צפון אמריקה" מצא, כי 70% מהיהודים המקומיים מרגישים פחות בטוחים ממה שהם חשו לפני ה-7.10, כי 75% מהם הביעו דאגה שהקהילות שלהם יתמודדו עם בעיות ביטחוניות בגלל המלחמה, 72% נוספים אמרו שהם חושבים שהאנטישמיות בקהילה שלהם נמצאת בעלייה, וכמעט 33% אמרו שהקהילה שלהם חוותה אלימות או שנאה בצורה כלשהי. לראשונה מזה שנים, גם יהודים וגם לא-יהודים תופסים שנאת יהודים כנפוצה יותר בהשוואה לשנאה כנגד מיעוטים אחרים.²¹

סקרי דעת קהל מצביעים גם הם על העלייה בהיקפי האנטישמיות. כך, סקר שנערך בחודש ינואר 2023 מצא, כי 23% מהציבור האמריקני מסכימים לפחות במעט שישראל יכולה להתחמק מכל דבר, כי תומכיה "שולטים בתקשורת", כי 17% חשים לא בנוח לבלות עם אנשים שתומכים בגלוי בישראל וכי 20% טוענים, שליהודים יש יותר מדי כוח בארצות הברית.²² סקר נוסף, אשר נערך על רקע המלחמה, העלה ממצאים דרמטיים אף יותר, בעיקר בקרב צעירים. על פי הסקר, **20% מהאמריקנים מתחת לגיל 30 מסכימים מאוד או נוטים להסכים, שהשוואה מעולם לא התרחשה (אחוז הגבוה פי 20 מהאחוז שנרשם בקרב אנשים בני 65 ומעלה, שהסכימו עם אמירה זו), 20% מהאוכלוסייה הכללית טוענים, שישראל מנצלת את השואה לקידום האינטרסים שלה, 28% מהצעירים מסכימים מאוד או נוטים להסכים, שליהודים יש יותר מדי כוח בחברה האמריקנית (בהשוואה ל-16% בקרב האוכלוסייה הכללית), 27% מהאוכלוסייה הכללית סבורים, כי ישראל מנסה להשמיד את האוכלוסייה הפלסטינית, ו-33% מהצעירים תומכים בחרם על ישראל ועל מוצרים המיוצרים בה.**²³ סקר נוסף שנערך בקרב תושבי מדינת ניו-יורק מצא, כי 75% מתושבי מדינת ניו-יורק סבורים, שהמדינה סובלת כרגע מאנטישמיות, ועל אף ש-60% סבורים שהתקפות "חמאס" הן פשע בל יתואר, כ-25% סבורים שפעילות "חמאס" הינה תוצאה של היחס הישראלי לפלסטינים.²⁴ מסקר נוסף שפורסם על רקע המלחמה עולה, כי 71%

לקידום זכויות של מוסלמים, כאשר בהתייחסו למעשי הטבח של "חמאס" אמר מנהיג הארגון, כי הוא "שמח לראות אנשים שוברים את המצור ומפילים את כבלי אדמתם והולכים חופשיים לארצם שלא הורשו ללכת בה". התבטאות זו זכתה לגינוי חריף מצד הממשל האמריקני.¹⁵ בנוסף פרסמה מנהלת סניף הארגון במרילנד פוסטים, אשר השווו את ישראל לגרמניה הנאצית והכחישו את הרצח של תינוקות ישראלים ב-7.10. בעקבות כך השעה התובע הכללי של מדינת מרילנד את המנהלת, אשר משמשת כחברה בכוח המשימה המדינית למאבק בפשעי שנאה, אולם כעבור כמה ימים התובע חזר בו, בטענה שאין למשרד הסמכות לביצוע ההשעיה.¹⁶

גם בעולמות התרבות השתקפה האנטישמיות, בעיקר על רקע המלחמה. כך, לדוגמה, הראפר קניה ווסט, אשר בלט בשנת 2022 בהתבטאויותיו האנטישמיות, טען במסיבה מתוקשרת, כי היהודים שולטים ומפעילים את בתי החולים ואת בתי הספר במדינה, לצד אמירות אנטישמיות נוספות.¹⁷ בנוסף, הידוענית ג'יג'י חדיד, הידועה בהתבטאויותיה האנטישמיות, פרסמה תמונה של מעצר נער פלסטיני, שהיה מעורב בפיגוע טרור בשנת 2015 באומרה, כי "ישראל היא המדינה היחידה הכוללת ילדים כשבויי מלחמה", ולאחר מכן התנצלה.¹⁸ גם אביה, מוחמד חדיד, פרסם (28.10) פוסט אנטישמי באינסטגרם,¹⁹ שבו הופיעה טבלה, הכוללת השוואה מפורטת בין

Source: Instagram / @mohamedhadid, October 29, 2023

הנשיאים של הארגונים האמריקניים הגדולים, לקחה חלק ההנהגה הבכירה של שתי המפלגות, קרובי משפחה של החטופים הישראלים בעזה, סטודנטים, קומיקאים, משפיענים וכו' – אשר קראו לשחרור מידי של החטופים, לתמוך בישראל ולגנות את האנטישמיות הגואה במדינה.³¹

ככלל יצוין, כי הדרג המדיני בארה"ב הביע ברובו המוחלט תמיכה שאינה משתמעת לשתי פנים בישראל ובקהילה היהודית המקומית. כך, לאחר ביקור היסטורי בזמן מלחמה בישראל, נשא הנשיא בידן נאום בפני העם האמריקני, שבו הביע תמיכה בלתי מסויגת בישראל. בידן הגדיר את התקפת "חמאס" כ"רוע טהור" וטען, ש"המתקפה העלתה אל פני השטח זיכרונות כואבים וצלוקות שהותירו אלפי שנים של אנטישמיות ורצח יהודים. אז ברגע זה, עלינו להיות ברורים: אנו עומדים לצד ישראל.³² בנוסף, בראיון ל"ווינינגטון פוסט", שפורסם ב-26.12, אמרה שליחת האנטישמיות דבורה ליפשיטדט, כי אנטישמיות "משולה לווירוס שלא ניתן לרפא" וכי היא "מתעצמת בזמני לחץ".³³ מנהיג הרוב בסנאט, צ'אק שומר, נשא בסנאט (29.11) נאום, שבו ביקש להתריע בפני הציבור האמריקני על סכנות האנטישמיות. בנאומו כינה את האנטישמיות "שריפה שיש לכבות", הזהיר מפני האשמת יהודי ארצות הברית במדיניות ממשלת ישראל וכן מפני היעדר גינוי של הציבור האמריקני לתופעת האנטישמיות הגואה, זאת תוך התייחסות לאירועים מתקופת גרמניה הנאצית ותוך אמירה, כי "חלק מהרטוריקה הקיצונית ביותר (נגד ממשלת ישראל) חיזקה אנטישמים, והם תוקפים את היהודים רק בגלל היותם יהודים."³⁴ עוד קודם למלחמה, בחגיגת ראש השנה החגיגית שאירחה סגנית הנשיא, קמאלה האריס, היא טענה, כי "מוצגת לנו קריאת השכמה, תקיעת שופר. יש לנו עסק עם

מהאמריקנים סברו, ששנאת יהודים היא בעיה רצינית בהשוואה ל-53% שסברו כך בשנה שעברה.²⁵ יצוין, כי על אף שנמצא, כי **מצביעים דמוקרטים ורפובליקנים תופסים באותה מידה את האנטישמיות כבעיה רצינית (68% מקרב שניהם),²⁶ עדיין נרשמים כערים בין מצביעי שתי המפלגות.** כך, לדוגמה, סקר שנערך בשנה החולפת מצא, כי הסבירות שדמוקרטים יתפסו את הציונות כשליילית גבוהה פי שניים בהשוואה לרפובליקנים,²⁷ כאשר סקר נוסף דיווח, כי לראשונה נמצא שבחורים דמוקרטים מרגישים יותר אהדה כלפי פלסטינים מאשר לישראלים.²⁸

צעדים בולטים למאבק באנטישמיות

על רקע העלייה בהיקפי האנטישמיות בארה"ב כבר לפני המלחמה, פרסם ממשל בידן בחודש מאי **תוכנית אסטרטגית לאומית למאבק באנטישמיות,²⁹** המפורטת בהרחבה בפרק הסוקר את הצעדים המרכזיים למאבק באנטישמיות בשנה החולפת. לצד זאת, בלט מאוד בשנה האחרונה קמפיין #StandUpToJewishHate, שבמסגרתו השיקה בחודש מרץ "הקרן למאבק באנטישמיות" מהלך פרסומי הכולל לוגו של ריבוע כחול אשר הוצג בפרסומות בטלוויזיה ובמדיה החברתית באמצעות האשטאג ייעודי, זאת בין היתר כדי להעלות את מודעות לאנטישמיות כבעיה חברתית ולרתום אנשים להיאבק בה.³⁰

על רקע המלחמה, ב-14.11 נרשם **הכינוס הפרו-ישראלי הגדול ביותר בהיסטוריה של ארה"ב,** אשר נערך בווינינגטון הבירה, בהשתתפות פיזית של 300,000 תומכי ישראל, כאשר 250,000 נוספים צפו באירוע באופן מקוון. באירוע, אשר אורגן על ידי "ארגון הפדרציות היהודיות של צפון אמריקה" ו"ועדת

OCTOBER 17, 2023: A pro Palestinian protester holds a sign on 2nd Ave near the Israeli Embassy in Manhattan. (Joe Tabacca / Shutterstock)

Photo by Chris A. Williams for the Jewish Federations of North America, November 14th 2023

כי הסיסמה "מהנהר עד הים" אינה מהווה קריאה להשמדת ישראל, אלא שאיפה לחירות, לזכויות אדם ולדו-קיום בשלום, ובעקבות כך ננצפה על ידי הקונגרס, ברוב שהושג תוך תמיכה של 22 חברי קונגרס דמוקרטים.³⁷ לאחר מכן פרסמה טלאיב פוסט, שבו האשימה חברי קונגרס אשר נפגשו עם ראש הממשלה, נתניהו, ב"תמיכה בפושע מלחמה", ואף כינתה אותו Genocidal Maniac.³⁸ גם חברת הקונגרס אלכסנדריה אוקזיו-קורטז פרסמה לרגל חג המולד פוסט, אשר עורר ביקורת רבה, שבו היא טענה, כי ישו נולד במקום "שהינו חלק מפלסטין של ימינו", וכי הוא השתייך לאוכלוסייה שנרצחה ללא אבחנה, וכיום מתרחשים אירועים דומים כלפי הפלסטינים.³⁹

תודתנו על הסיוע באיסוף המידע נתונה לארגון הפדרציות היהודיות של צפון אמריקה (JFNA).

כוחות חזקים מאוד, שמנסים לבצע מה שלדעתי הוא התקפה מלאה נגד החירות שלנו. לצד זאת, היא כינתה את האנטישמיות "ארס הזורם במדינה שלנו" והבטיחה כי "אנחנו התרופה".³⁵

לצד זאת, על רקע המלחמה אימץ הקונגרס (5.12) **החלטה, המגנה את העלייה באנטישמיות בארה"ב ובעולם, ובין השאר קובעת כי אנטי-ציונות הינה אנטישמיות.** ההחלטה, אשר נוסחה על ידי מחוקקים רפובליקנים, זכתה לרוב של 311 לעומת 14, בשעה ש-92 נציגים דמוקרטים נמנעו, ו-95 תמכו.³⁶ כמו כן, ואמנם בשלב מאוחר באופן יחסי, **החל משרד החינוך האמריקני במהלך מאומץ לפתיחת חקירות כנגד תלונות על אירועים אנטישמיים הנרשמים בקמפוסים בארה"ב.**

על אף תמיכה רחבה באופן יחסי מכלל קצות הקשת הפוליטית בארה"ב, עדיין נרשמו התבטאויות אנטישמיות מהשוליים הקיצוניים. כך, לדוגמה, חברת הקונגרס הדמוקרטית, רשידה טלאיב, טענה,

הערות

- 1 Katzban, N. February 1, 2023. Suspect arrested in attempted firebombing of Bloomfield synagogue. northjersey. <https://www.northjersey.com/story/news/essex/bloomfield/2023/02/02/bloomfield-nj-synagogue-attack-arrest-clifton-firebomb/69864536007/> <https://t.ly/Gv1k>
- 2 Staff, T., and Agencies. February 17, 2023. Suspect with antisemitic history arrested in shooting of 2 Jews in Los Angeles. Times of Israel. <https://t.ly/4uGHB>
- 3 Klein, Z. August 13, 2023. US synagogues continuously targeted by 'swatting'. The Jerusalem Post. <https://t.ly/RhMsO>
- 4 Staff, T. September 19, 2023. Police urge gun owners to carry at synagogue as terror alerts spike at High Holidays. The Times of Israel. <https://t.ly/fOFro>
- 5 Anti-Defamation League. December 11, 2-23. ADL Reports Unprecedented Rise in Antisemitic Incidents Post-Oct. <https://t.ly/pgt-l>
- 6 Beitsch, R. December 5, 2023. FBI sees 60 percent jump in hate crime cases since Israel-Hamas war. The Hill. <https://t.ly/4BSvt> ; Beitsch, R. October 30, 2023. FBI director warns of 'historic' antisemitism levels. The Hill. <https://t.ly/eft-l>
- 7 Magid, G., and Agencies. November 16, 2023. Pro-Palestinian protester arrested in death of Jewish man during rival LA rallies. The Times of Israel. <https://t.ly/LuHf4>
- 8 Kaleem, A. November 21, 2023. Pro-Palestinian marches are far more frequent than pro-Israeli ones. How U.S. reaction to the Israel-Hamas war has changed. Los Angeles Times. <https://t.ly/UKoP6>
- 9 Cramer, P. December 18, 2023. Hundreds of US synagogues receive bomb threats as spree continues despite arrests. The Times of Israel. <https://t.ly/tYQFe>
- 10 Lybrand, H., et al. December 18, 2023. More than 400 Jewish facilities received false bomb threats this weekend, non-profit says. CNN. <https://t.ly/YipMK>
- 11 Hillel. December 22, 2023. Antisemitism on College Campuses: Incident Tracking from 2019-2023. <https://t.ly/yPVDL>
- 12 Anti-Defamation League. November 29, 2023. Campus Antisemitism: A Study of Campus Climate Before and After the Hamas Terrorist Attacks. <https://t.ly/zXftA>
- 13 CBS News. Richmond City Council passes pro-Palestinian resolution, accusing Israel of ethnic cleansing in Gaza. <https://t.ly/xTIPC>
- 14 ADL. New Hate and Old: The Changing Face of American White Supremacy. <https://t.ly/jqRsu>
- 15 Gangitano, A. December 7, 2023. White House condemns CAIR director's recent comments about Oct. 7 attack. The Hill. <https://t.ly/073EM>
- 16 Half, N. December 8, 2023. Maryland's AG reinstates suspended hate crimes task force member who compared Israel to Nazi Germany in social media posts after saying it 'lacked the authority to remove her'. Daily Mail. <https://t.ly/pRmaW>
- 17 Danielle Greyman-Kennard, "Kanye West goes on viral antisemitic rant at Las Vegas hotel" December 17, 2023. <https://t.ly/XOekz>
- 18 Friedman, G. November 29, 2023. Gigi Hadid apologizes for claiming Israel abducts, rapes and tortures Palestinians. The Times of Israel. <https://t.ly/j3PqN>
- 19 Hutchison, J. October 29, 2023. Gigi Hadid's father Mohamed is blasted online after comparing Israel to NAZIS in vile Instagram post - amid reports supermodel and her family have received death threats over Palestine support. Daily Mali. <https://t.ly/7DySq>
- 20 Staff, T. November 22, 2023. Agency drops Susan Sarandon for saying Jews 'getting taste' of what Muslims go through. Times of Israel. <https://t.ly/qOX77>
- 21 Jewish Federations of North America. November 7, 2023. <https://t.ly/cvima>
- 22 National Opinion Research Center at the University of Chicago (NORC) and the ADL. January 2023. Antisemitic Attitudes in the U.S. Have Increased Significantly Since 2019. <https://t.ly/hVH4g>
- 23 Frankovich, K. December 8, 2023. Increasing numbers of Americans say antisemitism is a serious problem. YouGov. <https://t.ly/jBez->
- 24 Siena College Research Institute. November 20, 2023. 73% of New Yorkers Say Jews in NY Are Experiencing Anti-Semitism; 75% Say it has Increased Since October 7; 62% Say Muslims in NY Experience Islamophobia; 59% Say it's Increased Since October 7. <https://t.ly/cGkxI>
- 25 ADL. November 13, 2023. Americans Increasingly Aware of and Concerned about Antisemitism. <https://t.ly/eJpPF>
- 26 <https://t.ly/9e0rE>
- 27 Telhami, S. July 18, 2023. How do Americans feel about Zionism, antisemitism, and Israel?. Brookings Institute Poll. <https://t.ly/00SHz>
- 28 Saad, L. March 16, 2023. Democrats' Sympathies in Middle East Shift to Palestinians. Gallup. <https://t.ly/yiO9x>
- 29 The White House. May 2023. The U.S. National Strategy to Counter Antisemitism. <https://t.ly/t5hsh>
- 30 Gross, J. March 27, 2023. Foundation to Combat Antisemitism launches \$25 million ad campaign to foster solidarity. EJP. <https://t.ly/5400Z>
- 31 Jewish Federations of North America. November 14, 2023. https://t.ly/n_SUB
- 32 Jacob Magid and TOI Staff, "Biden: Hamas unleashed pure unadulterated evil, evoked memories of Jewish genocide," October 10, 2023. <https://t.ly/leoWa>
- 33 Rubin, J. December 26, 2023. Lipstadt: Antisemitism is like a virus for which there is no cure. The Washington Post. <https://t.ly/VXvq8>
- 34 Cowan, R., and Chiacu, D. November 29, 2023. Antisemitism in US a 'five-alarm fire' amid Israel-Hamas war, Senator Schumer says. Reuters. <https://t.ly/WgK7B> ; Gross, J. November 28, 2023. EJP. <https://t.ly/2h-oY>
- 35 Ron Madpeas, "At Rosh Hashanah reception, Emhoff and Harris talk combating antisemitism," September 14, 2023. <https://t.ly/p-4qQ>
- 36 Demirjian, K. December 5, 2023. House Declares Anti-Zionism is Antisemitism, Dividing Democrats. New York Times. <https://t.ly/9Mywi>
- 37 Staff, T., and Agencies. November 8, 2023. US House censures Rashida Tlaib over 'river to the sea' chant; 22 Democrats vote to rebuke her. The Times of Israel. <https://t.ly/6UzKm>
- 38 Times of Israel. December 28, 2023. Tlaib calls Netanyahu 'genocidal maniac,' blasts US lawmakers meeting him. <https://t.ly/vncfa>
- 39 Tress, L. December 27, 2023. AOC draws fire for Christmas message comparing Jesus to Gazans. Jpost. <https://t.ly/pOqqZ>

ארגוני זכויות אדם או עלה תאנה? שימוש בכסות של קידום זכויות אדם להפצת אנטישמיות

בשנה החולפת ככלל, ועל רקע ה-7.10 בפרט, המשיכו ארגונים לא-ממשלתיים המבקשים באופן רשמי לקדם זכויות אדם, ואשר נתמכים במקרים מסוימים ביד רחבה על ידי ממשלות וקרנות פילנתרופיות - לקדם אנטישמיות ודה-הומניזציה ליהודים. במסגרת זו, חלק מאותם ארגונים הכחישו את הטבח שארע ב-7.10, ובמקרים מסוימים אף הצדיקו אותו, הטיחו האשמות שקריות, המשולות לעלילות דם מודרניות, שלפיהן ישראל מבצעת "רצח-עם" ואף "טיהור אתני" כנגד הפלסטינים, והשתמשו ביתר שאת במוטיבים של הכחשה ועיוות השואה, תוך ניסיונות להשוות בין מדיניותה העכשווית של ישראל לבין זו של הנאצים. בנוסף, ניהלו חלק מאותם ארגונים קמפיין שמטרתו למנוע אימוץ נרחב של הגדרת "IHRA" לאנטישמיות, אשר מהווה את הכלי הבין-לאומי המקובל ביותר לזיהוי ולהתמודדות עם גילויי אנטישמיות. האחריות לפעילות זו, המבטאת אנטישמיות הלכה למעשה, נופלת במידה רבה על כתפיהם של הגורמים המממנים אותם ארגונים, כדוגמת ממשלות, קרנות פילנתרופיות וסוכנויות או"ם, אשר צריכים לוודא באופן טוב יותר, שתמיכתם לא תאפשר הלכה למעשה פעילות אנטישמית.

בשנים האחרונות מתעצמת מגמה, שבמסגרתה ארגונים לא-ממשלתיים, שתכליתם לקדם זכויות אדם ועניינים הומניטריים, מקדמים בפועל במסגרת פעילותם אנטישמיות, דה-הומניזציה של יהודים והקצנה של החברה הפלסטינית. אירועי ה-7.10 העצימו מגמות אלו עוד יותר, כאשר על אף הציפייה שבתגובה למעשי טבח, אונס, עינויים, התעללות בגופות וחטיפת אזרחים תתאחד קהילת זכויות האדם מאחורי גינוי שאינו משתמע לשתי פנים כנגד ארגון הטרור "חמאס" ותתמוך באופן בלתי מתפשר בקורבנות הישראלים, חלק מארגוני זכויות אדם הכחישו את הטבח ובמקרים מסוימים אף הצדיקו אותו.

כך, לדוגמה, ב-10.10 פרסם בפייסבוק זיאד חמידאן, ראש יחידת ההכשרות ובניית היכולות של ארגון "אל-חאק",¹ ארגון אשר דווח כי קיבל בשנת 2023 כספים ממשלתיים עקיפים מצרפת ומשוודיה: "כתוב בחדיית" - אתה חייב לנהל ג'יהאד. הג'יהאד הטוב ביותר מכן למלחמה, וזה הכי טוב להתכונן למלחמה באשקלון".² ב-9.10, ארגון "באדיל",³ אשר גם לגביו פורסם כי הוא מקבל מימון ממשלתי זר, צייץ ב-X, כי דבר לגבי ההתנגדות הפלסטינית אינו מתרחש ללא כל סיבה או הצדקה, וכי "ההתנגדות היא המעשה האנושי והלגיטימי ביותר".⁴

Source: X @BADIL_Center October 9, 2023

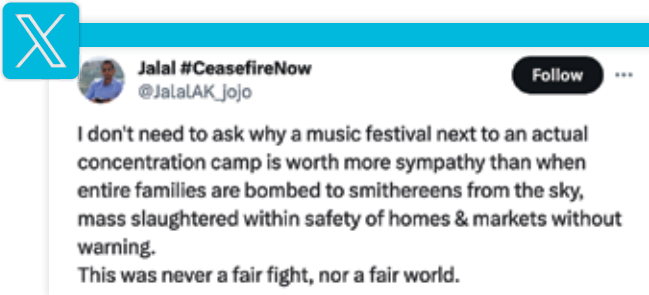
חלק מהארגונים אשר נתמכים, בין היתר, על ידי גורמים מדינתיים אף נוהגים להשתמש במוטיבים של הכחשה ועיוות השואה, וכן בניסיונות להשוות בין מדיניותה העכשווית של ישראל לבין זו של הנאצים, זאת על אף שמדובר באנטישמיות על פי הגדרת העבודה לאנטישמיות של "IHRA", אשר חלק מאותם גורמים מדינתיים ביקשו לאמץ. השימוש באותם מוטיבים נמשך ביתר שאת גם מאז ה-7.10. להלן כמה דוגמאות בולטות:

■ מנהל ההסברה של ארגון "7amleh",²² ג'לאל אבוכאטר, צייץ ב-11.1: "ישראלים מכירים היטב את ההשלכות על אלה שמבצעים רצח-עם... משפטי נירנברג, משפט אייכמן וכו'... הם מתנהגים כאילו הם חסנים מפני תוצאה דומה? כאילו רצח המבוצע על ידי גורמים מסוימים הוא פסול, אבל אחר המבוצע על ידי גורמים אחרים הוא בסדר? רצח-עם זה רצח-עם."²³ בנוסף, ב-9.10 הוא תהה "מדוע פסטיבל מוזיקה ליד מחנה ריכוז שווה יותר אהדה מאשר משפחות שלמות המופצצות מהשמיים ונשחטות באופן המוני ללא אזהרה, כאשר אין להם בתים ושווקים בטוחים?"²⁴

מגמה זו אף באה לידי ביטוי, בין היתר, בניסיונות להכחיש עדויות על אודות האלימות המינית שביצעו מחבלי "חמאס". כפי שהוכח במחקרים וניתוחים רבים שבוצעו, רבים מאותם ארגוני חברה אזרחית נתמכים על ידי ממשלות ועל ידי האו"ם באמצעות תוכניות רשמיות לפיתוח ולקידום זכויות הומניטריות, וכן על ידי קרנות פרטיות, ארגוני חברה אזרחית וקבוצות כנסייתיות, זאת על אף ניסיונות חוזרים ונשנים להציף בפניהן את הסוגייה. עם זאת, לאחר אירועי ה-7.10 נרשמו דווקא סימנים של אחריותיות מוגברת מצד האיחוד האירופי, שווייץ, שוודיה, גרמניה, דנמרק ואוסטריה, אשר השעו חלק או את כל המימון שניתן על ידם לארגוני "זכויות אדם" פלסטיניים, זאת עד מיצוי החקירות בעניין פעילותם.⁵ מקורות המימון, הן מצד ממשלות והן מצד קרנות פרטיות בולטות, המספקות משאבים, גישה ולגיטימציה עבור ארגוני החברה האזרחית המוזכרים בפרק זה, מצוינים בקישורים המופיעים בהערות הרגל, אשר מבוססים על נתוני ארגון "NGO Monitor".

מעשי הטבח והפשעים כנגד האנושות שביצע ב-7.10 ארגון הטרור "חמאס" היו, כאמור, אתגר לרשת של ארגוני זכויות אדם, המחזיקים מטבעם בעמדות אנטי-ישראליות, לרבות ארגון "משמר זכויות האדם" (HRW)⁶ ו"אמנסטי אינטרנשיונל".⁷ אתגר זה משתקף, בין היתר, ממחויבותם של חלק מראשי אותם ארגונים לאידיאולוגיה פוסט-קולוניאליסטית, אשר מקצה לפלסטינים באופן אוטומטי מעמד של קורבנות ומסווגת את ישראל כתוקפן. במסגרת אידיאולוגיה זו, המבטאת אנטישמיות הלכה למעשה, לא ניתן, לכאורה, להאשים פלסטינים בפשעי מלחמה, כשם שישראלים ויהודים אינם נחשבים, לכאורה, לקורבנות.

בנוסף, כפי שתועד בפירוט על ידי דו"ח שפורסם על רקע ה-7.10, ארגונים לא-ממשלתיים, הממומנים ביד רחבה על ידי מדינות אירופה, הטיחו האשמות שקריות, המשולות לעלילות דם מודרניות, שלפיהן ישראל מבצעת "רצח-עם" ואף "טיהור אתני" כנגד הפלסטינים.⁸ עם ארגונים אלו ניתן למנות את "אל-דמיר",⁹ "אל-חאק", "אל-מיזאן",¹⁰ "אל-שאבאקה",¹¹ "האגודה הבלגו-פלסטינית",¹² "באדיל", "ביסאן",¹³ "הגנה על זכויות הילד הפלסטיני" (DCI-P),¹⁴ "המרכז הפלסטיני לזכויות האדם" (PCHR),¹⁵ "החברה הפלסטינית לרפואה",¹⁶ "רשת הארגונים הלא-ממשלתיים הפלסטיניים",¹⁷ "סאביל",¹⁸ "סמידון",¹⁹ "איגוד ועדות העבודה החקלאיות"²⁰ ו"זכרות".²¹

Source: X @jalalAK_jojo, October 9, 2023

■ גורם מארגון "IfNotNow"²⁵ צייץ בטוויטר ב-11.10: "להשוות בין ישראלים לקורבנות שואה ברע זה משמעו להתעלם מהגטאות שממשלת ישראל הכניסה אליהם פלסטינים."²⁶

■ גורם רשמי מטעם "איגוד ועדות העבודה החקלאיות", המוגדר כארגון טרור בישראל, פרסם ב-13.10 בפייסבוק: "אנחנו חיים תחת טיהור אתני ורצח עם, המלווה ברעב ובניתוק ממים, מחשמל ומדלק. מה שאנחנו חווים הוא חזק ומשמעותי יותר מהשואה."²⁷

■ גורם רשמי מארגון "אל-שאבאקה" צייץ ב-14.10, כי "לעזתים יש שתי ברירות: טיהור אתני או רצח-עם, כאשר כל העולם מסתכל. הסיסמה 'לעולם לא עוד' שמורה לאנשים עם צבע העור הנכון."²⁸

ה-7.10 פרסם הארגון, כי "הרשויות הישראליות דיכאו פלסטינים באופן שיטתי במשך עשרות שנים וביצעו מעשים לא אנושיים, המהווים פשעים נגד האנושות, כדוגמת אפרטהייד ורדיפה"⁴⁰. בנוסף, הוא האשים את ישראל ב"פשע מלחמה" בשל "הרעבה מכוונת של אזרחים על ידי מניעת כניסה של מזון, מים ואספקה לעזה"⁴¹. מנגד, הארגון מתנגד זה שנים באופן שיטתי ליוזמות שעלו לקידום המאבק בתופעת האנטישמיות.⁴² כמו כן, ועל אף שהכיר בהתגברות מעשי האנטישמיות והאיסלאמופוביה על רקע המלחמה, הארגון לא גינה את האנטישמיות הגואה, לא סיפק פרטים לגבי התקריות הללו ולא הציע המלצות ממשיות להיאבק בה. במקום זאת, הארגון קונן על כך, שחופש הביטוי נמנע מאנשים המבקשים להביע את מחאתם על רקע המלחמה, ועל "ההשלכות של התופעה על עמודי התווך של הדמוקרטיה בארה"ב, הכוללים זכויות אדם בסיסיות - חופש הביטוי וההתכנסות"⁴³.

גם עובדי הארגון התעלמו באופן כמעט מוחלט מהאנטישמיות הגואה. לדוגמה, בתגובה למכתב שכתבו "הליגה נגד השמצה" (ADL) ו"מרכז ברנדייס" למנהלי אוניברסיטאות בארצות הברית, ובו קראו הארגונים לחקור את פעילות ארגון "סטודנטים למען פלסטין" (SJP), אשר מהווה אחד הגורמים הבולטים המקדמים אנטישמיות בקמפוסים, צייץ מנהל בכיר בארגון: "האם נוכל לערב את 'האיגוד האמריקני לחירויות אזרחיות' (ACLU) ואת הסניף של האיגוד בניו-יורק (NYCLU)? 'הליגה נגד השמצה' בודקים עד כמה הם יכולים להגיע, וזה מדאיג שהם רואים כל כך מעט התנגדות."⁴⁴

כמו כן בלטה על רקע המלחמה ההטיה המשמעותית של גופים בין-לאומיים, חלקם ארגוני זכויות אדם, המתבטאת בקידום שיח העוסק במצב ברצועת עזה על פני הזוועות שהתרחשו בישראל. בנוסף, חלק מהארגונים אף לא גינה את מעשי "חמאס" מכורשות, כאשר גם החטופים הישראלים בעזה והתנאים שבהם הם מוחזקים זכו להתייחסות מועטה מצידם, ואילו הטבח במסיבת ה"נובה" לא זכה להתייחסות כלל. כך, לדוגמה, ארגון "UN Women" פרסם (-7.10 23.11) 25 הצהרות ופוסטים בנושא הפלסטין, לעומת 6 פוסטים משותפים המתייחסים להרוגים בישראל ובעזה, ו-0 פוסטים שעסקו אך ורק בנושא הישראלי; "הצלב האדום" פרסם (7.10-26.11), 51 ציוצים בנושא הפלסטינים בעזה, 19 ציוצים משותפים לישראל ולפלסטינים ו-9 ציוצים בנושא ישראל; ו"קרן החירות הבין-לאומית של האו"ם לילדים" (UNICEF), פרסמה (7.10-29.11) 99 ציוצים שעסקו במצב הפלסטינים בעזה, 16 ציוצים שעסקו בישראל ובפלסטינים ו-3 ציוצים בלבד שעסקו בישראל.

■ ארגון "מוסלמים אמריקנים למען פלסטין" (AMP)²⁹ צייץ ב-14.11 ב-X: "עזה היא, פשוטו כמשמעו, מחנה ריכוז. כל עזתי, בין אם תינוק, ילד או אם, נתפס כשרץ שיש להדביר. #רצח עם בעזה."³⁰

■ בהודעה לעיתונות מתאריך ה-16.11 התייחס ארגון "CODEPINK"³¹ למה שהוא כינה "שואת המאה ה-21 של העם הפלסטיני בעזה"³².

■ במהלך פגישה של "ועדת האו"ם למיגור אפליה גזעית" (CERD) קבע מומחה מטעם הוועדה בתאריך ה-20.11, כי "שישה מיליון יהודים מתו בשואה בזמן שאירופה הסתכלה. היום הייתה שואה חדשה, והעם הפלסטיני הוא ששילם את המחיר. ישראל היא מדינת טרור אמיתית. זו הייתה באמת שואה, והקהילה הבין-לאומית הייתה צריכה לשים לזה קץ."³³

קמפיין נוסף אשר בלט השנה ביתר שאת הוא הניסיון לתייג את מדינת ישראל כ"מדינת אפרטהייד", זאת על מנת להצדיק טיעונים, שלפיהם ישראל היא מדינה לא לגיטימית מטבעה, ושקיומה כמדינה יהודית הוא הגורם העיקרי לסכוך הישראלי-פלסטיני.³⁴ בחלק מהמקרים אף נעשה שימוש מכורש בתיג "אפרטהייד" על מנת להצדיק את מתקפת ה-7.10. כך, לדוגמה, ארגון "אל-מיזאן" קרא בחודש נובמבר, שבועות מספר לאחר ה-7.10, "להתנגד למשטר האפרטהייד הציוני והקולוניאליסטי"³⁵. במקביל, בהצהרה שפרסמו הארגונים "אל-חאק", "אל-מיזאן", "המרכז הפלסטיני לזכויות האדם", "הפדרציה הבין-לאומית למען זכויות אדם" (PIDH) ו"הגנה על זכויות הילד הפלסטיני" במסגרת אסיפת המדינות החברות ב"אמנת רומא" של בית הדין הפלילי הבין-לאומי (ICC) בחודש דצמבר, טענו הארגונים ל"הפרות בוטות של החוק הבין-לאומי ורצח-העם", שמבצע, לכאורה, "משטר האפרטהייד הקולוניאליסטי של המתנחלים, בן 75 השנים"³⁶, כאשר 4 מתוך 5 הארגונים הנ"ל היו מעורבים בפרסום "החלטה על הפשע של רצח-עם בעזה כנגד העם הפלסטיני" בחודש נובמבר האחרון. הפרסום כינה את מדינת ישראל "משטר אפרטהייד קולוניאליסטי"³⁷. בנוסף, כשבועיים לאחר מתקפת "חמאס" פרסם ארגון "אמנסטי אינטרנשיונל", כי האפרטהייד הישראלי הוא "שורש הסכסוך"³⁸.

"ארגון משמר זכויות האדם" (HRW), אשר מטרתו המוצהרת לקדם הגנה על זכויות האדם בעולם, המשיך בשנה החולפת, וביתר שאת אחרי אירועי ה-7.10, להפיץ אנטישמיות בניגוד מוחלט לתפקידו הרשמי,³⁹ תוך קידום נרטיב האפרטהייד השקרי המיוחד לישראל. כך, בהצהרתו הראשונה לאחר

קמפיין ארגוני חברה אזרחית כנגד הגדרת "IHRA" לאנטישמיות

לסיכום, לקהילת זכויות האדם הבין-לאומית חלק מכריע בעלייה בהיקפי האנטישמיות ובהתקפות שנרשמות כנגד יהודים ברחבי העולם, דבר המתבטא, בין היתר, הן בהפצה ישירה ועקיפה של אנטישמיות והן ביצירת סביבה שבה אנטישמיות יכולה לפרוח. ניסיון העבר למול חלק מאותם ארגונים מצביע על כך, שגם אם יתרחש בהם שינוי מבני ופרסונלי - האג'נדה שאותה הם מייצגים אינה ניתנת לשינוי או לתיקון. לאור זאת, האחריות על המשך פעילותם במתכונת המקדמת סביבה שמאפשרת שנאת יהודים נופלת במידה רבה על כתפיהם של הגורמים המממנים אותם ארגוני זכויות אדם וארגונים הומניטריים, כדוגמת ממשלות וסוכנויות האו"ם, אשר צריכים לוודא באופן טוב יותר, שתמיכתם לא תאפשר הלכה למעשה פעילות אנטישמית.

הערה: תודתנו על הסיוע באיסוף המידע נתונה לארגון "NGO Monitor", מכון מחקר המספק מידע וניתוח, מקדם אחריותיות ותומך בדיון מעמיק על הדו"חות והפעילות של ארגונים לא-ממשלתיים, הפועלים בתחום זכויות האדם והסיוע ההומניטרי.

שנאת היהודים העזה, שנרשמה ברחבי העולם לאחר אירועי ה-7.10, מדגישה עוד יותר את חשיבותה של הגדרת "IHRA" לאנטישמיות. בהתאם לכך, ארגונים לא-ממשלתיים, ובעיקר אלו שמילאו תפקיד מרכזי ביצירת סביבה שבה אנטישמיות תהיה נסבלת (לדוגמה, במרחבי זכויות אדם, בחוגים פרוגרסיביים ובקמפוסים), מנסים להחליש את יישום ההגדרה על ידי קמפיין מתואם, שמטרתו למנוע אימוץ נרחב שלה.⁴⁵ זאת למול ממשלות, מוסדות בין-ממשלתיים, גופים ציבוריים ומקצועיים והציבור הרחב (בין היתר באמצעות דפי מידע שקריים והצהרות פומביות). קמפיין זה צבר תאוצה במקביל לעובדה, שאנטישמיות הפכה למאפיין קבוע ומתמשך בשיח הפוליטי על ישראל ועל הציוניות שמקיימים ארגונים אלו, תוך פסילה עקבית של האנטישמיות הגואה כסוגיה הקשורה לזכויות אדם. כך, לדוגמה, ארגון "אל-שאבאקה" ערך וובינר ב-23.11, אשר עסק ב"השתקת הקולות הפלסטיניים", לרבות באמצעות "כלים ספציפיים, כמו הגדרת האנטישמיות של 'IHRA'.⁴⁶ באופן אירוני, דווקא הממשלות שמחויבות למאבק באנטישמיות, לרבות באמצעות אימוץ הגדרת העבודה של "IHRA" ויישומה בתחומי מדיניות שונים, מספקות תמיכה כספית ודיפלומטית לארגונים לא-ממשלתיים הפועלים נגד מאמצים אלה.

הערות

- 1 NGO Monitor. Al-Haq. <https://t.ly/ZNRyF>
- 2 Ziad Hmaidan. October 10, 2023. Facebook. <https://t.ly/9mVNd>
- 3 NGO Monitor. BADIL. <https://t.ly/pzYoO>
- 4 BADIL. [BADIL_Center]. (2023, October 9). Nothing about the Palestinian resistance is unprovoked!. [Tweet]. X. <https://t.ly/zFdPD>
- 5 SWI. November 24, 2023. Switzerland cuts ties with three Palestinian NGOs. <https://t.ly/Klez2>; O'leary, N. November 23, 2023. European Commission tightens screws on Palestinian development aid. The Irish Times. <https://t.ly/Z4weZ>
- 6 NGO Monitor. Human Rights Watch. <https://t.ly/eYMqA>
- 7 NGO Monitor. Amnesty International. <https://t.ly/Woll>
- 8 NGO Monitor. October 2023. NGO Atrocity Inversion: False Accusations of Genocide and Ethnic Cleansing to Distract from Hamas Massacre. <https://t.ly/6Wjwh>
- 9 NGO Monitor. Al-Dameer. <https://t.ly/FmAQf>
- 10 NGO Monitor. Al-Mezan. <https://t.ly/vBBDM>
- 11 NGO Monitor. Al-Shabaka. <https://t.ly/m2blB>
- 12 NGO Monitor. Association Belgo-Palestinienne (ABP). <https://t.ly/8PjXB>
- 13 NGO Monitor. Bisan Research & Development Center. <https://t.ly/sYvQQ>
- 14 NGO Monitor. Defense for Children International – Palestine. <https://t.ly/DnCXN>
- 15 NGO Monitor. Palestinian Center for Human Rights. <https://t.ly/b8764>
- 16 NGO Monitor. Palestinian Medical Relief Society (PMRS). <https://t.ly/v1vQE>
- 17 NGO Monitor. Palestinian NGO Network (PNGO). https://t.ly/hlQ_H
- 18 NGO Monitor. Sabeel Ecumenical Liberation Theology Center. <https://t.ly/TKVsH>
- 19 NGO Monitor. Samidoun. <https://t.ly/vNdEN>
- 20 NGO Monitor. Union of Agricultural Work Committees (UAWC). <https://t.ly/Hlq7h>
- 21 NGO Monitor. Zochrot. <https://t.ly/aOTk2>
- 22 NGO Monitor.. Zameh – The Arab Center for the Advancement of Social Media. <https://t.ly/2IX1R>
- 23 Jalal #CeasefireNow. [JalalAK_jojo]. (2023, November 1). One would think Israelis are well-versed with the consequences for those who commit genocide.. The Nuremberg trials, the Eichmann trial, etc. [Tweet]. X. <https://t.ly/QIEPK>
- 24 Jalal #CeasefireNow. [JalalAK_jojo]. (2023, October 9). I don't need to ask why a music festival next to an actual concentration camp is worth more sympathy than. [Tweet]. X. <https://t.ly/zX6MY>
- 25 NGO Monitor. IfNotNow. <https://t.ly/ZyF3D>
- 26 Naftali Ehrenkranz. [naftibabyisback].(2023, October 11). My thoughts on "this many Jews haven't been killed in one day since the holocaust" as Jewish anti-apartheid organizer. [Tweet]. X. <https://t.ly/F5D4a>
- 27 Zakaria Baker. October 13, 2023. Facebook. <https://t.ly/kwClW>
- 28 Abir Koptiy. [AbirKoptiy]. (2023, October 14). They are ethnically cleansing Gaza. That is not an analysis. That is happening openly. This are stating it clearly. [Tweet]. X. <https://t.ly/hlxzE>
- 29 NGO Monitor. American Muslim for Palestine. <https://t.ly/A32X>
- 30 American Muslims for Palestine. [AMPalestine]. (2023, November 14). Gaza is most literally a concentration camp. Every single Gazan, whether a baby, a child, or a mother, is viewed. [Tweet]. X. <https://t.ly/CM6Yf>
- 31 NGO Monitor. CODEPINK. <https://t.ly/eSuLE>
- 32 CODEPINK. November 16, 2023. CODEPINK Activists Protesting Genocide Arrested at Biden Fundraiser. <https://t.ly/qwZLP>
- 33 UN. November 2023. Committee on the Elimination of Racial Discrimination Opens One Hundred and Eleventh Session in Geneva, Committee Experts Address the Conflict in the Gaza Strip. <https://t.ly/iidLV>
- 34 Deutch, G. March 11, 2022. Israel 'shouldn't exist as a Jewish state,' Amnesty USA director tells Democratic group. Jewish Insider. <https://t.ly/dYSRj>
- 35 Al Mezan Center for Human Rights. November 2023. Defiance in the Face of Genocide: A Call for Justice and Decolonisation on the International Day of Solidarity with the Palestinian People. <https://t.ly/axjP2>
- 36 Al-Haq et al. December 2023. Joint Statement - General Debate of the 22nd Session of the Assembly of State Parties to the Rome Statute of the International Criminal Court. <https://t.ly/qSlm>
- 37 International Federation for Human Rights. November 2023. Resolution on Israel's unfolding crime of genocide and other crimes in Gaza and against the Palestinian People. <https://t.ly/jqG-D>
- 38 Amnesty International. October 2023. Israel/OPT: Urgent call for an immediate ceasefire by all parties to end unprecedented civilian suffering. <https://t.ly/IOMS1>
- Amnesty International. October 7, 2023. Israel/OPT: Civilians on both sides paying the price of unprecedented escalation in hostilities between Israel and Gaza as death toll mounts. <https://t.ly/xy6lg>
- 39 Steinberg, G. December 6, 2023. Bias and Betrayal. Quillette. <https://t.ly/Y3KCI>
- 40 Human Rights Watch. October 2023. Israel/Palestine: Devastating Civilian Toll as Parties Flout Legal Obligations. <https://t.ly/zg72K>
- 41 Al-Mughrabi, N and Masoud, B and Mackenzie, J. December 19, 2023. US-led force to patrol Red Sea in response to attacks by Houthis backing Palestinians. Reuters. <https://t.ly/c5qW5>
- 42 NGO Monitor. February 2023. HRW and Antisemitism: Sins of Commission and Omission. <https://t.ly/js1EB>
- 43 Human Rights Watch. November 2023. US: Protect Free Expression in Israel/Palestine Crisis. <https://t.ly/BXDB5>
- 44 Akshaya Kumar. [AkshayaSays]. (2023, October 27). Can we get the @ACLU @NYCLU involved here? The @ADL are testing just how far they can go... and it's. [Tweet]. X. <https://t.ly/v4T43>
- 45 NGO Monitor. The NGO Campaign to Discredit the IHRA Definition. <https://t.ly/fse1B>
- Human Rights Watch. April 20, 2023. Human Rights and other Civil Society Groups Urge United Nations to Respect Human Rights in the Fight Against Antisemitism. <https://t.ly/FtwcF>
- 46 Al-Shabaka. November 2023. Academic Freedom Under Attack: The Silencing of Palestine and Palestinian Voices. <https://t.ly/VjilZ>

האשמות ישראל ב"השמדת-עם" על בסיס אמנה שאומצה על רקע שואת העם היהודי

בהליך, תוך הבהרה, כי טענתה של דרום אפריקה "משוללת יסוד עובדתי ומשפטי ומהווה ניצול שפל וזילות של בית הדין", וכי היא קוראת "לבית הדין הבין-לאומי לצדק ולקהילה הבין-לאומית לדחות על הסף את הטענות חסרות הבסיס של דרום אפריקה".¹²

קמפיין זה מהווה נדבך נוסף במערכה המדינית-משפטית המנוהלת נגד מדינת ישראל זה כשני עשורים, ואשר צברה תאוצה על רקע המלחמה. ואולם דיון זה נושא מטען מורכב אף יותר, שכן במסגרת קמפיין זה נעשה שימוש במסגרת משפטית לכאורה, על מנת להכתיים את מדינת ישראל ב"פשע הכפעים" – מבחינת המשפט הבין-לאומי – באופן שהופך את התמונה כך, שמי שהיו קורבן לביטוי המובהק והנרחב ביותר של פשע זה, העם היהודי, מואשמים כעת בביצועו. הצורך בהתגוננות מפני האשמות מעין אלו מקומם אף יותר בעת שהעם היהודי חוזר וחוזה קריאות להשמדתו על ידי ארגון הטרור "חמאס", שבו הוא מבקש להילחם, ונוכח זוועות ה-7.10. בקהילה המשפטית הבין-לאומית, וגם בקרב מבקרים חריפים של ישראל, קיימת הסכמה רחבה, שאין רחוק מהמושג רצח-עם כדי לתאר את המסגרת המשפטית המתייחסת למלחמת ההגנה שמנהלת ישראל החל מה-7.10.

מאז תחילתה של מלחמת "חרבות ברזל", נרשם קמפיין המבקש להאשים את ישראל בביצוע פשע השמדת-עם (ג'נוסייד) כלפי הפלסטינים. האשמות אלו הודהו על ידי גורמים שונים, ובהם הרשות הפלסטינית,¹ ארגוני חברה אזרחית, כדוגמת "אל חאק" ו-"המרכז הפלסטיני לזכויות האדם" (PCHR),² ומכוני מחקר שונים.³ ההאשמה אף זכתה להתייחסות ולתמיכה מפורשת במסגרת בלוגים שונים של משפט בין-לאומי.⁴ על רקע זה, דווחים מיוחדים של האו"ם פרסמו במהלך חודש נובמבר "אזהרה", הקוראת לקהילה הבין-לאומית למנוע "רצח-עם" נגד הפלסטינים.⁵ מדינות שונות הצטרפו אף הן לקמפיין זה וביקרו את ישראל, בין היתר תוך האשמתה בביצוע רצח-עם. עם המדינות הללו נמנות בוליביה, בנגלדש, קומורוס, ג'יבוטי;⁶ קולומביה;⁷ טורקיה;⁸ קובה;⁹ וונצואלה.¹⁰ כך, למשל, התבטא נשיא דרום אפריקה באומר, כי "מה שמתפתח בעזה הוא מעבר להיותו לא צודק. זה רצח-עם, ובגלל זה אנחנו מכינים את זה-רצח עם וענישה קולקטיבית נגד אנשים חפים מפשע".¹¹

בהמשך לכך, דרום אפריקה אף יזמה הליך בבית הדין הבין-לאומי לצדק (ICJ), המאשים את ישראל בהפרת אמנת "רצח-עם". מדינת ישראל החליטה לקחת חלק

הערות

- 1 State of Palestine – MFA (@pmofa). January 8, 2024. X. <https://t.ly/awKK1>
- 2 MIFTAH #CeasefireNOW #GazaGenocide (@miftahpal). January 7, 2024. X. <https://t.ly/31qWh>
- 3 Kuttab, J. December 14, 2023. The Case for Prosecuting Israel for Genocide in Gaza. Arab Center Washington DC. <https://t.ly/K2vVP>
- 4 Jabarin, S., and Abofoul, A. November 24, 2023. We are Witnessing a Genocide Unfolding in Gaza: To Stop it, the ICC Prosecutor Must Apply the Law Without Fear or Favour. OpinioJuris. <https://t.ly/QUPKJ>; Zakerhossein, M. November 10, 2023. An Appeal to Address the Failure in Preventing Genocide in Gaza through the International Court of Justice. OpinioJuris. <https://t.ly/Qo1PI>
- 5 United Nations Human Rights. November 16, 2023. Gaza: UN experts call on international community to prevent genocide against the Palestinian people. <https://t.ly/pq2wf>
- 6 A Letter of the Ambassador of the State of South Africa to the Kingdom of the Netherlands. November 17, 2023. <https://t.ly/dMBai>
- 7 Al Jazeera. November 2, 2023. 'Genocide', Colombia says as Latin American states condemn Israel over Gaza. https://t.ly/z_B2x
- 8 Gumrukcu, T., and Karakas, B. October 20, 2023. Turkey's Erdogan calls on Israel to stop its attacks on Gaza 'amounting to genocide'. Reuters. <https://t.ly/7qWwy>
- 9 Telesur. October 29, 2023. Cuban President Rejects Israel's Genocide against Palestinians. <https://t.ly/W2sni>
- 10 MEMO (Middle East Monitor). October 10, 2023. Venezuela: president says Israel is committing 'genocide' against Palestinian people. <https://t.ly/Wyj0t>
- 11 Oyinyoye, A., and Agencies. December 19, 2023. South African president condemns Gaza crisis as genocidal, calls for ceasefire. Africanews. <https://t.ly/1B34L>
- 12 Lior Haiat. [@LiorHaiat]. December 29, 2023. X. <https://t.ly/XHEoZ>

הגדרת העבודה לאנטישמיות של "הברית הבין-לאומית לזכר השואה" (IHRA) אימוץ והכרזות תמיכה בשנת 2023

הגדרת העבודה לאנטישמיות של "הברית הבין-לאומית להנצחת זכר השואה" (IHRA) היא כיום הכלי הבין-לאומי החיוני, המקובל והאפקטיבי ביותר לזיהויים ולסימונם של ביטויים אנטישמיים. עד סוף שנת 2023 אימצו או אישרו את ההגדרה 1,216 ישויות שונות, כאשר בשנת 2023 נרשמו 97 אימוצים נוספים שלה - יותר משליש (38.1%) מהם נרשמו בצפון אמריקה, בדגש על ארה"ב. מדובר בעלייה של 6.6% בהשוואה למספר האימוצים שנרשמו בשנת 2022.

ומקומיים, ארגונים לא ממשלתיים, אוניברסיטאות, מועדוני ספורט ותאגידים עסקיים אימצו אותה ומשתמשים בה.

עד סוף חודש דצמבר 2023 אימצו או אישרו את ההגדרה 1,216 ישויות שונות, כאשר בשנת 2023 נרשמו 97 אימוצים נוספים שלה. מדובר בעלייה של 6.6% בהשוואה למספר האימוצים שנרשמו בשנת 2022.²

מתוך 97 האימוצים שנרשמו בשנת 2023, יותר משליש (38.1%) נרשמו בצפון אמריקה. בחלוקה מדינתית, בשנת 2023 הובילה ארה"ב כמדינה שבה אימצו הגופים הרבים ביותר את ההגדרה (35 אימוצים, המהווים 36.1% מסך כלל האימוצים שנרשמו בשנה החולפת). אחריה בלטו פולין (30 אימוצים, המהווים 30.9%), ארגנטינה (7 אימוצים, המהווים 7.2%), איטליה (5 אימוצים, המהווים 5.2%) וקרוואטיה (5 אימוצים, המהווים 5.2%).

אימוץ ההגדרה ברמת מדינות

בשנת 2023 אימצו את ההגדרה 3 מדינות חדשות – לטביה, קרוואטיה ופנמה. לפיכך, עד סוף דצמבר 2023 אימצו את ההגדרה 45 מדינות שונות (מתוך 33 חברות בארגון "הברית הבין-לאומית לזכר השואה", 5 משקיפות ו-7 שאינן חברות בארגון). יצוין בהקשר זה,

"הברית הבין-לאומית לשימור זכר השואה" (IHRA – International Holocaust Remembrance Alliance) היא ארגון בין-ממשלתי שהוקם בשנת 1998, בין היתר במטרה לאחד ממשלות ומומחים סביב הצורך לחזק ולקדם חינוך ומחקר הקשורים להנצחת השואה. ב־26 במאי 2016 אימץ הארגון הגדרת עבודה לאנטישמיות, אשר גובשה במשך כמה שנים על ידי ארגונים, מכונים וחוקרים עצמאיים, יהודיים ולא יהודיים גם יחד, מתוך הנחת עבודה, שעל מנת לטפל בבעיית האנטישמיות ביעילות יש לספק תחילה הגדרה מקובלת ומוסכמת למושג אנטישמיות, ולבסס שפה ומסגרת משותפת לזיהוי ולהתייחסות למקרים של שנאה כלפי יהודים.¹ במסגרת זו, הונחה הגדרה תמציתית של אנטישמיות כתפיסה מסוימת של יהודים, המלווה ברגשות שנאה כלפיהם, אשר מתורגמים לביטויים אלימים ומילוליים כלפי יחידים, רכושם, מוסדותיהם ואתריהם, זאת בתוספת 11 דוגמאות קונקרטיות לאנטישמיות, המהוות חלק אינטגרלי של ההגדרה.

יותר מ-6 שנים מאז הונחה ההגדרה, הפכה זו למדד המקובל ביותר במאבק המשותף נגד שנאת יהודים, וכיום היא הכלי החיוני, המקובל והאפקטיבי ביותר לזיהויים ולסימונם של כלל הביטויים בני-זמננו של נגע חברתי עתיק יומין זה. מקורה של האפקטיביות המוכחת של ההגדרה הינו בקונצנזוס שנוצר סביבה בזרם המרכזי ברחבי העולם, כאשר עשרות מדינות, מוסדות וארגונים בין-לאומיים, ממשלים לאומיים

המאבק באנטישמיות. כך, לדוגמה, בחודש מאי האחרון אימצה עיריית ברמברג בגרמניה, שיש בה נציב למאבק באנטישמיות, את ההגדרה באופן רשמי, כאשר רק לאחר צעד הצהרתי זה קיבלה משימת הנציב בהירות מעשית, וכתוצאה מכך הוא יכול כעת לקדם יוזמות חינוכיות, לנטר תקריות אנטישמיות בצורה אפקטיבית יותר ולפעול יחד עם רשויות אכיפת החוק למיגור התופעה, תוך שימוש בהגדרה כמדריך.

בחלוקה מדינתית של ממשלים לא פדרליים אשר אימצו את ההגדרה נכון לסוף שנת 2023, מובילה בריטניה, עם 271 ממשלים לא פדרליים שונים שאימצו את ההגדרה, ולאחריה בולטות ארה"ב (123), ארגנטינה (55), קנדה (20), איטליה (13), גרמניה (9), צרפת (8), אוסטרליה (5), ספרד וונצואלה (3 כל אחת) וברזיל ופולין (2 כל אחת). יצוין, כי בשנה החולפת אומצה ההגדרה לראשונה בברזיל – על ידי הערים סאו-פאולו וריו דה ז'ניירו.

מוסדות להשכלה גבוהה

נכון לסוף שנת 2023 אימצו את ההגדרה 345 מוסדות להשכלה גבוהה, כאשר 8 מתוכם עשו זאת בשנת 2023. עם המוסדות הבולטים שאימצו את ההגדרה בשנה החולפת ניתן למנות אוניברסיטאות באוסטרליה (מלבורן ומונאש), אוניברסיטת מורטאר בבוסניה והאוניברסיטה הקתולית של סנטה מריה לה-אנטיגואה בפנמה. **על אף העלייה הדרמטית בהיקפי האנטישמיות בארה"ב, רק מוסד אמריקני אחד להשכלה גבוהה, אוניברסיטת בוסטון, אימץ את ההגדרה בשנה החולפת (בהשוואה ל-4 מוסדות שונים בשנת 2022).** יצוין, כי גם האימוץ שנרשם בבוסטון בוצע על ידי התאחדות הסטודנטים ולא על ידי האוניברסיטה עצמה. בין היתר, על רקע העלייה הניכרת בהיקפי האנטישמיות שנרשמה בקמפוסים מתחילת המלחמה, מבקשים כתבי הדו"ח לעודד אוניברסיטאות רבות ככל האפשר ברחבי העולם לאמץ את ההגדרה ולהצטייד בכלים להתמודדות עם ביטויי האנטישמיות הנוכחיים, בין היתר באמצעות קידום תוכניות חינוכיות, שמעלות את המודעות למקורותיה ולמאפייניה ההיסטוריים והעכשוויים של שנאת יהודים.

כי בהתאם להצהרת מועצת האיחוד האירופי משנת 2018 בנושא המאבק באנטישמיות,³ אשר קראה למדינות האיחוד לאמץ את ההגדרה, 25 מתוך 27 מהן כבר עשו זאת, כאשר מלטה ואירלנד נותרו המדינות היחידות באיחוד האירופי שטרם אימצו את ההגדרה.

לאימוץ הרשמי של מדינות את ההגדרה יש השלכות מרחיקות לכת גם ברמה המקומית. כך, לדוגמה, לאחר שקרואטיה בחרה לאמץ את ההגדרה בתחילת שנת 2023, ביקשו 4 ישויות אחרות במדינה - אוניברסיטת ספליט, הסנאט של אוניברסיטת זאגרב, התאחדות הכדורגל הקרואטית והוועד האולימפי הקרואטי - לאמץ גם הן את ההגדרה. מגמה זו נרשמה גם בבריטניה, כאשר ב-4 השנים שלאחר אימוץ ההגדרה על ידי הממשלה המקומית בשנת 2016, נרשמו 204 אימוצים שונים מצד ישויות ממשלתיות מקומיות.

אימוץ ההגדרה ברמת השלטון האזורי והמקומי

נכון לסוף שנת 2023 אימצו את ההגדרה 514 גופים ממשלתיים לא פדרליים (כדוגמת עיריות, מחוזות וממשלים מדינתיים ומחוזיים), כאשר 47 מתוכם עשו זאת בשנת 2023 (72.3% מהם התרחשו בארה"ב). עם הגופים הבולטים שאימצו את ההגדרה בשנה החולפת ניתן למנות ערים בפולין (ורשה ופולונסק), באיטליה (פירנצה) ובארה"ב (קנזס סיטי, סינסינטי, דאלאס, ופורט לודרדייל). ברמה האזורית, אימצו את ההגדרה בשנה החולפת מחוז בואנוס איירס בארגנטינה ומחוז פיימונטה באיטליה. בנוסף, **4 מדינות נוספות בארה"ב אימצו את ההגדרה בשנה החולפת (ארקנסו, מיזורי, דקוטה הצפונית וקולורדו), ובסך הכול 34 מדינות שונות בארה"ב, יותר משני שלישים, אימצו אותה עד סוף שנת 2023.** כמו כן, המחוזות הקנדיים ניופאונדלנד ולברדור אימצו בשנה החולפת את ההגדרה, כאשר נכון להיום 8 מתוך 10 מחוזות קנדיים אימצו אותה.

יצוין, כי **אימוצם של גופים ממשלתיים לא פדרליים את ההגדרה בשנת 2023 היווה 48.5% מכלל האימוצים שנרשמו בשנת 2023.** עוד יצוין בהקשר זה, כי אימוץ ההגדרה ברמת השלטון האזורי והמקומי הוא בעל חשיבות רבה, שכן לרשויות המקומיות ולסוכנויות אכיפת החוק שבתחום שיפוטן יש תפקיד מכריע בהתמודדות עם האנטישמיות היום-יומית שחוות הקהילות היהודיות בתפוצות ברחובות. בנוסף, אימוץ ההגדרה מספק מסגרת חשובה וזרז לפעולה עבור בעלי תפקיד מכהנים האמונים על

ארגונים ציבוריים ופרטיים

הרשתות החברתיות הפכו זרז מכריע להפצת מידע מוטעה ושקרי לעשרות מיליוני אנשים בעולם, ומגמה זו אף הוחרפה כתוצאה משימוש בבינה מלאכותית. כל אלה, לצד מניעים נוספים, כדוגמת שינויים דמוגרפיים וחברתיים, יוצרים תשתית עולמית לאנטישמיות משגשגת, לרבות צורותיה האנטי-ציוניות, ומחייבים לנקוט צעדים נרחבים למאבק באנטישמיות, שיתבטאו בראש ובראשונה על ידי אימוץ הגדרת "IHRA" לתופעה.

יישום ולא רק אימוץ

בעוד שאימוץ רשמי של ההגדרה יוצר מסגרת משותפת להבנת האנטישמיות, **השפעתה האמיתית של ההגדרה תמונה בשימוש וביישום מתמשך ופעיל שלה, תוך שילובה בהיבטים שונים של החברה, כגון מסגרות משפטיות, תוכניות חינוכיות ומדיניות מוסדית.** לדוגמה, רשויות אכיפת החוק יכולות להשתמש בהגדרה כדי לזהות ולטפל באירועים אנטישמיים בצורה יעילה יותר ולהבטיח, שמחולליהם יישאו באחריות לפי החוקים והקודים המקומיים של פשעי שנאה. מוסדות חינוך יכולים לשלב את ההגדרה בתוכניות ההכשרה שלהם לסגל ולסטודנטים כדי לקדם הבנה טובה יותר של אנטישמיות בקמפוסים. שילוב ההגדרה בהיבטים שונים של החברה יעצים יחידים, ארגונים וממשלות ויקדם פעילות משותפת אפקטיביות יותר במסגרת המאבק באנטישמיות.

הערה: תודתנו על הסיוע באיסוף המידע נתונה ל"תנועה למאבק באנטישמיות" (CAM – Combat Antisemitism Movement) ול"מרכז לחקר יהדות אירופה בת זמננו" שבאוניברסיטת תל-אביב.

נכון לסוף שנת 2023 אימצו את ההגדרה 312 ארגונים (254 ציבוריים ו-58 פרטיים), בהם מוסדות בין-לאומיים, ארגונים לא ממשלתיים, תאגידים, קבוצות דתיות, מועדוני סטודנטים, קבוצות מקצועיות ומוסדות פרטיים, כאשר 37 מהם עשו זאת בשנת 2023 (36 ציבוריים ו-1 פרטי). מרבית האימוצים של ארגונים ציבוריים ופרטיים בשנת 2023 נרשמו כתוצאה מיוזמה משותפת של 28 ארגונים יהודיים ובתי ספר בפולין בינואר האחרון.⁴ התפתחות חשובה נוספת בשנת 2023 הייתה אימוץ ההגדרה על ידי הפרלמנט של אמריקה הלטינית, המכונה "פרלטינו".⁵

קריאה לאימוץ ההגדרה – למה דווקא עכשיו?

מבט מקרוב על מאפייני האנטישמיות שנרשמו החל מה-7.10 מצביע על בורות עמוקה, בעיקר בקרב הדור הצעיר, בנוגע להיסטוריה של העם היהודי ולמדינת ישראל, לשואה, לאנטישמיות ולמצב הגיאופוליטי הנוכחי במזרח התיכון. מגמה זו נרשמה, בין היתר, עקב סכומי כסף גדולים המוזרמים ממדינות עוינות לישראל למוסדות להשכלה גבוהה במערב במטרה לעצב את תפיסות העולם של דור העתיד. כתוצאה מכך, רעיונות אנטישמיים ואנטי-ציוניים מוטמעים לעיתים קרובות בחומרי הלימוד שהתלמידים נחשפים אליהם, ועל ידי כך הם מטפחים דעות מעוותות על היהודים, הנתפסים כ"עשירים", כ"משפיעים" וכ"מדכאים", ועל הסכסוך הישראלי-ערבי, תוך קידום תעמולה שקרית שאינה מתבססת על עובדות אמיתיות. בתוך כך,

הערות

- 1 International Holocaust Remembrance Alliance (IHRA). What is Antisemitism. <https://shorturl.at/hnwCO>
- 2 Combat Antisemitism Movement and The Center for the Study of Contemporary European Jewry at Tel Aviv University. 2022. IHRA of Definition Antisemitism Adoption Worldwide Endorsement& Report. <https://shorturl.at/mqEV4>
- 3 Council of the European Union. December 6, 2018. Council Declaration on the fight against antisemitism and the development of a common security approach to better protect Jewish communities and institutions in Europe. <https://shorturl.at/aerL1>
- 4 American Jewish Committee Central Europe et al. 2023. Joint Statement of Jewish Organizations in support of the Working Definition of Antisemitism adopted by the International Holocaust Remembrance Alliance. <https://shorturl.at/abr34>
- 5 Combat Antisemitism Movement. May 23, 2023. Latin American Parliament Adopts IHRA Working Definition of Antisemitism. <https://shorturl.at/hvV06>

האנטישמיות בקמפוסים

הקמפוסים הפכו על רקע מלחמת "חרבות ברזל" לאחד ממוקדי האנטישמיות המרכזיים, כאשר לצד הפגנות פרו-פלסטיניות, אשר כללו במקרים רבים קריאות מפורשות להשמדת ישראל ולרצח יהודים, קודמה האנטישמיות על ידי לא מעט מרצים ואנשי סגל. במסגרת זו, ארגון "הלל" רשם מתחילת המלחמה 683 תקריות אנטישמיות בקמפוסים בארה"ב, נתון המייצג עלייה של 700% בהשוואה לתקופה המקבילה אשתקד. על רקע זה, סקרים מצאו, כי 73% מהסטודנטים היהודים בארה"ב הבחינו באנטישמיות או חוו אותה באופן אישי מאז תחילת השנה האקדמית, 45.5% בלבד מהסטודנטים היהודים מרגישים בטוחים מבחינה פיזית בקמפוסים, 32.5% בלבד מרגישים בטוחים בהם מבחינה רגשית, וכי 37% מהסטודנטים היהודים נאלצים להסתיר את זהותם יהודית. האירוע החרג ביותר בקמפוסים על רקע המלחמה נרשם ב-5.12, אז התקשו נשיאות שלוש מהאוניברסיטאות המובילות בארה"ב (הרווארד, MIT ואוניברסיטת פנסילבניה) לענות, במהלך דיון מתוקשר בוועדת החינוך של הקונגרס, על השאלה האם קריאות להשמדת עם כלפי יהודים מהוות עבירה על כללי ההתנהגות באוניברסיטאות, וצינו כי יש צורך להתייחס ל"הקשר" של האירועים. יצוין, כי האנטישמיות בקמפוסים אינה נחלתה של ארה"ב בלבד, ואינה מהווה תופעה חדשה אשר נוצרה יש מאין על רקע מלחמת "חרבות ברזל", כאשר עוד לפני המלחמה סקר שנערך בצרפת, לדוגמה, מצא, כי 9 מתוך 10 סטודנטים יהודים היו קורבנות לאירועים אנטישמיים, וכך גם סקר שנערך באוסטרליה, אשר מצא, כי 64% מהסטודנטים היהודים חוו אנטישמיות באוניברסיטאות שבהן הם לומדים.

המבצעת "רצח-עם"⁴ ומרצה באוניברסיטת אירווין אמר, כי ישראל הינה "ישות זדונית" וכי הציונים נחשפו בעקבות המלחמה כ"חיות צמאות דם"⁵; לצד זאת, נרשמו ניסיונות שונים של גורמים פרו-פלסטיניים להוביל להפסקת השקעות של האוניברסיטאות בחברות התומכות בישראל ובצה"ל ולהפסקת תוכניות אקדמיות הקשורות לישראל, תוך איומים והתפרעויות.⁶

מאז תחילת המלחמה ב-7.10 רשם ארגון "הלל" 683 תקריות אנטישמיות בקמפוסים (עד ה-22.12), נתון המייצג עלייה של 700% בהשוואה לתקופה המקבילה אשתקד. יצוין, כי תקריות אנטישמיות דווחו מאז פרוץ המלחמה ב-129 קמפוסים שונים במדינה, כאשר 59 מהם דיווחו על יותר מתקרית אחת. יודגש, כי הארגון מעולם לא רשם יותר מ-50 תקריות באותה תקופת זמן, ולא דיווח על יותר מ-40 קמפוסים שהושפעו מאנטישמיות באותה תקופה.⁷ סקר שנערך הוכיח גם הוא עד כמה הקמפוסים הפכו לסביבה לא

פחות משבוע מאז מתקפת הטרור של חמאס ב-7.10, סירבה נשיאת הרווארד לגנות הודעה שפורסמה מטעם ארגוני סטודנטים באוניברסיטה, אשר האשימה את ישראל עצמה במתקפה, מהלך אשר זכה לתהודה ציבורית וניבא במידה רבה את המגמה המאפיינת כיום את האנטישמיות בחלק ניכר מהקמפוסים בארה"ב. על רקע סירוב זה, קראו כמה חברי קונגרס לנשיאה להתפטר¹; כאשר גם מכון "ווקסנר" הודיע על ניתוק קשריו עם האוניברסיטה.² ככל שהתעצמה המלחמה, נרשמו יותר ויותר ביטויי אנטישמיות בקמפוסים, כאשר לצד הפגנות פרו-פלסטיניות שהובלו על ידי ארגוני סטודנטים, ובראשם ארגון "סטודנטים למען צדק פלסטין" (SJP), אשר כללו במקרים רבים קריאות מפורשות להשמדת ישראל ולרצח יהודים, קודמה האנטישמיות על ידי לא מעט מרצים ואנשי סגל. כך, לדוגמה, מרצה באוניברסיטת קורנל כינה את מתקפת חמאס "משמחת"³; מרצה באוניברסיטת יל פרסמה פוסט, שבו התייחסה לישראל כאל מדינה

(13.12), הצעה, אשר נתמכה על ידי שתי המפלגות, לגינת עדותן של הנשיאות,¹⁸ כאשר גם מושלת מדינת ניו-יורק פרסמה מסר חריף לפיו קריאה לרצח עם מפרה את חוק זכויות האדם של ניו-יורק, וכי אם האוניברסיטאות לא יעמדו בדרישות - ינקטו צעדי איכיפה תקיפים כנגדן.¹⁹ מנגד, מועצת אוניברסיטת הרווארד הודיעה (12.12) על תמיכתה בנשיאת האוניברסיטה, וכך עשו כ-700 מרצים המלמדים באוניברסיטה, זאת, בין היתר, בשל ההתנצלות שפרסמה לאחר עדותה.²⁰ אולם, ימים מספר לאחר מכן, הודיעה נשיאת אוניברסיטת פנסילבניה על התפטרותה בעקבות העדות,²¹ וכחודש לאחריה התפטרה גם נשיאת הרווארד.²²

סקר שנערך בקרב הציבור האמריקני באשר לגורם האחראי לאנטישמיות הגואה בקמפוסים מצא, כי 20% מאשימים את התלמידים עצמם, 18% מאשימים תנועות שמאל פוליטיות, 11% מאשימים את נשיאי האוניברסיטאות והנהלותיהן, 11% מאשימים את מימון החוץ של אוניברסיטאות וקבוצות סטודנטים ו-7% מאשימים את סגל ההוראה.²³

בהקשר זה, בשנים האחרונות ככלל, ועל רקע ה-7.10 בפרט, נרשם עניין הולך וגובר במימון הזר שמקבלים מוסדות אמריקניים להשכלה גבוהה, ואשר חלק ניכר ממנו כלל לא מדווח. דו"ח של "NCRI", בשיתוף פעולה עם ארגון "ISGAP" (The Institute for the Study of Global Antisemitism and Policy) במסגרת פרויקט "עקוב אחר הכסף" (Follow the Money) מוכיח, שלמימון זר הניתן לאוניברסיטאות בארה"ב - גם ממדינות בעלות משטר אוטוקרטי (חלק ניכר מהן מהמזרח התיכון, בדגש על קטאר) - יש השפעה ישירה על העלייה בהיקף האנטישמיות ובשחיקת ערכים דמוקרטיים במוסדות להשכלה גבוהה בארה"ב.²⁴ כך, לדוגמה, הדו"ח מצא, שהועברו לאוניברסיטת הרווארד ממדינות זרות יותר מ-890 מיליון דולר שלא דווחו, וכן כי מקור התקציב הלא מדווח הגבוה ביותר למוסדות השכלה גבוהה בארה"ב הוא קטאר (יותר מ-2,706,240,869 דולרים בשנים 2014-2019).

כתוצאה מהעלייה הדרמטית בהיקפי האנטישמיות, נרשמו כמה צירי לחץ מרכזיים על האוניברסיטאות על מנת שיפעלו למיגור התופעה בין כותליהן. בציר הכלכלי - תורמים מרכזיים הודיעו לאוניברסיטאות שבהן נרשמו היקפי אנטישמיות גדולים על הפסקת תרומותיהם לנוכח היעדר תגובה מספקת מצד האוניברסיטאות,²⁵ כאשר שר החינוך האמריקני אף הזהיר (6.11), כי אוניברסיטאות במדינה עלולות לאבד את המימון הפדרלי הניתן להן באם לא יתמודדו כראוי עם בעיית האנטישמיות בקמפוסים.²⁶ בציר הפוליטי - הבית הלבן פרסם (26.10) הצהרה, המגנה את העלייה

בטוחה עבור סטודנטים יהודים, כאשר מצא, כי 73% מהסטודנטים היהודים הבחינו באנטישמיות או חוו אותה באופן אישי מאז תחילת השנה האקדמית בחודש ספטמבר, כי רק 45.5% מהסטודנטים היהודים מרגישים בטוחים מבחינה פיזית בקמפוסים (בהשוואה ל-66.6% לפני ה-7.10), וכי 32.5% בלבד מרגישים בהם בטוחים מבחינה רגשית (בהשוואה ל-65.8% לפני ה-7.10).⁸ סקר נוסף מצא, כי על רקע האנטישמיות הגואה, 37% מהסטודנטים היהודים נאלצים להסתיר את זהותם יהודית, וכי יותר ממחצית מהסטודנטים היהודים בקמפוסים בארה"ב (54%) מפחדים מהמצב.⁹

ארבעה אירועים חריגים, אשר זכו לתהודה תקשורתית, ממחישים במידה רבה את המצב בקמפוסים במדינה. כך, ב-12.10 מדריך באוניברסיטת סטנפורד הושעה לאחר שדרש מסטודנטים יהודים וישראלים להזדהות ולשבת בפינה, באומרו כי כך עושה ישראל לפלסטינים;¹⁰ ב-26.10 התבצרו סטודנטים יהודיים בספרייה בקמפוס בניו-יורק, כאשר הפגנה פרו-פלסטינית נערכה מחוצה לה ובמסגרתה נרשמו קריאות אנטישמיות.¹¹ ב-29.10 פורסמו פוסטים מאיימים וקריאות לרצח סטודנטים יהודים באוניברסיטת קורנל, אשר כונו "עכברושים";¹² ב-20.11 מאות תלמידים בבית ספר תיכון בקווינס הפרו את הסדר, לאחר שנודע על השתתפותה של מורה יהודייה, המלמדת בתיכון, במצעד תמיכה בישראל;¹³

יצוין, כי האנטישמיות בקמפוסים אינה נחלתה של ארה"ב בלבד, ואינה מהווה תופעה חדשה אשר נוצרה יש מאין על רקע מלחמת "חרבות ברזל". בצרפת, סקר שנערך לפני המלחמה מצא, כי 9 מתוך 10 סטודנטים יהודים היו קורבנות לאירועים אנטישמיים.¹⁴ באוסטרליה, סקר שנערך גם כן לפני המלחמה מצא, כי 64% מהסטודנטים היהודים חוו אנטישמיות באוניברסיטאות שבהן הם לומדים.¹⁵ בבריטניה נמצא, כי במהלך 5 השנים האחרונות חלה עלייה של 173.3% במספר התקריות האנטישמיות בבתי הספר בממלכה.¹⁶

בארה"ב, האירוע החריג ביותר בקמפוסים על רקע המלחמה נרשם ב-5.12, אז התקשו נשיאות שלוש מהאוניברסיטאות המובילות בארה"ב (הרווארד, MIT ואוניברסיטת פנסילבניה) לענות במהלך דיון מתוקשר בוועדת החינוך של הקונגרס, על השאלה האם קריאות להשמדת עם כלפי יהודים מהוות עבירה על כללי ההתנהגות באוניברסיטאות, וציינו כי יש צורך להתייחס ל-"הקשר" של האירועים. בעקבות כך, קראו מעל ל-70 מחוקקים באופן פומבי למועצות המנהלים של שלוש האוניברסיטאות להביא להתפטרות הנשיאות.¹⁷ במקביל, אישר הקונגרס

אירועים בקמפוס ולקבל מימון מהאוניברסיטה עד סוף הסמסטר;³⁹ אוניברסיטת ראטגרס בניו-ג'רזי השעתה (12.12) את פעילות הארגון בשל מה שכינתה הפרת נוהלי האוניברסיטה, ובכלל זה הפרת הסדר, הטרדת אורחים והפרעה לשיעורים ולסטודנטים.⁴⁰

סקר שהתפרסם (14.12) מטעם אוניברסיטת ברנדייס בדק בין ה-19.11 ל-11.12 את דעותיהם של כמעט 2,000 תלמידי תואר ראשון יהודים ב-51 אוניברסיטאות, שקיימת בהן נוכחות יהודית גבוהה, באשר לשכיחות של תפיסות אנטי-יהודיות ואנטי-ישראליות בקמפוסים, ולגבי דאגותיהם לגבי אנטישמיות באוניברסיטאות שבהן הם לומדים.⁴¹ **לפי ממצאי הסקר, האוניברסיטאות עם הרמה הגבוהה ביותר של אנטישמיות הן אוניברסיטת בוסטון, אוניברסיטת קולומביה, אוניברסיטת ג'ורג' וושינגטון, אוניברסיטת ניו יורק, אוניברסיטת מדינת אוהיו, קולג' קווינס, אוניברסיטת קליפורניה בברקלי, אוניברסיטת קליפורניה בלוס אנג'לס, אוניברסיטת קליפורניה בסן דייגו, אוניברסיטת מישיגן באן הארבור, אוניברסיטת פנסילוניה ואוניברסיטת ויסקונסין במדיסון.** (טבלת הדירוג מוצגת בעמוד הבא). שלא באופן מפתיע, סטודנטים יהודים בקמפוסים שנמצאו בהם רמות גבוהות יותר של עוינות אנטישמית נטו הרבה פחות להרגיש בטוחים ושייכים.

ברטוריקה האנטישמית בקמפוסים,²⁷ וכן סנאטורים וחברי קונגרס שלחו מכתבי מחאה לאוניברסיטאות על אודות הטיפול הלקוי שלהן בהיקפי האנטישמיות, תוך הבעת דאגה נוכח האווירה העוינת כלפי יהודים ותומכי ישראל בקמפוסים.²⁸ לקריאת אלו הצטרפו גם יוזמות מאורגנות מצד בוגרים, מרצים וסטודנטים באוניברסיטאות עצמן.²⁹

בנוסף, נרשמו יוזמות אזרחיות, שהוסיפו גם הן ללחץ על האוניברסיטאות. במסגרת זו, כמה משרדי עריכת דין גדולים בארה"ב הזהירו בתי ספר למשפטים באוניברסיטאות המובילות, כי אם לא ינקטו צעדים כנגד ההפגנות האנטישמיות בקמפוסים - הם לא יעסיקו סטודנטים מאוניברסיטאות אלה במשרדיהם.³⁰ קריאה דומה נרשמה גם על ידי מרצה למשפטים באוניברסיטת ברקלי, אשר קרא למעסיקים לא להעסיק סטודנטים שלו, אשר קידמו שנאה כנגד יהודים.³¹ בנוסף, בתחילת חודש נובמבר פתחו "הליגה נגד השמצה", "הלל העולמי" ו"מרכז ברנדייס לזכויות אדם", יחד עם חברת עורכי הדין האמריקנית "Gibson, Dunn & Crutcher", קו סיוע משפטי עבור סטודנטים ומרצים הנתקלים באנטישמיות בקמפוסים.³² בנוסף, סטודנטים יהודים החלו להגיש תביעות כנגד האוניברסיטאות בגין מה שהגדירו ככישלון לייצר סביבת לימודים בטוחה עבורם.³³ במקביל, החל **משרד החינוך האמריקני לפתוח בחקירות על אירועים אנטישמיים באוניברסיטאות ועל דרכים להתמודדות איתם** ביותר מ-15 אוניברסיטאות.³⁴

על רקע צירי הלחץ השונים, הכריזו **חלק מהאוניברסיטאות החל מתחילת חודש נובמבר על נקיטת צדים למאבק באנטישמיות.** כך, לדוגמה, בהרווארד הוקמה קבוצה, שמייעצת בנושא ההתמודדות עם התופעה; אוניברסיטת פנסילבניה הודיעה, כי תבחן את נוהלי האבטחה ותקים כוח משימה בנושא; אוניברסיטת קולומביה הודיעה על הקמת כוח משימה בנושא,³⁵ ובהמשך (20.12) על הקמת פורומים לשיחה בין הסטודנטים להנהלת האוניברסיטה בנושא אנטישמיות, על שיפור תהליך הדיווח והטיפול באירועים של שיח שנאה ועל בחינה של מדיניותה ושל נוהלי ההתנהגות שלה בתחום חופש הביטוי.³⁶ לצד זאת, בכמה מקרים אף הושעו או נדרשו לצאת לחופשה מרצים, אשר פרסמו אמירות אנטישמיות.³⁷

באשר לארגוני הסטודנטים המפיצים אנטישמיות, חלק מהאוניברסיטאות השעו את פעילותן של ארגון "סטודנטים למען צדק פלסטין" (SJP), אשר היווה אחד הזרזים העיקריים להתפרצות האנטישמיות בקמפוסים. כך, לדוגמה, פורסם, כי אוניברסיטת ברנדייס השעתה (6.11) את פעילותו והפסיקה את המימון שלו בטענה, כי הוא תומך בארגון הטרור "חמאס";³⁸ אוניברסיטת קולומביה פרסמה (10.11), כי הארגון לא יוכל לקיים

Table 2. Antisemitic hostility index by school group

Highest antisemitic hostility Highest 25% of schools in sample	
Boston University	University of California - Berkeley
Columbia University	University of California - Los Angeles
George Washington University	University of California - San Diego
New York University	University of Michigan - Ann Arbor
Ohio State, University - Columbus	University of Pennsylvania
Queens College - CUNY	University of Wisconsin - Madison
Above average antisemitic hostility Second highest 25% of schools in sample	
Baruch College - CUNY	University of California - Davis
Binghamton University	University of California - Santa Barbara
Cornell University	University of Illinois - Urbana/Champaign
Emory University	University of Massachusetts - Amherst
Northwestern University	University of Southern California
Rutgers University	University of Vermont
Tufts University	
Below average antisemitic hostility Second lowest 25% of schools in sample	
Indiana University - Bloomington	University of Georgia
Michigan State University	University of Maryland - College Park
Northeastern University	University of Pittsburgh
San Diego State University	University of Texas - Austin
Syracuse University	University of Virginia
Temple University	Vanderbilt University
University of Arizona	
Lowest antisemitic hostility Lowest 25% of schools in sample	
Brandeis University	University of Central Florida
California Polytechnic State University	University of Colorado - Boulder
Duke University	University of Delaware
Florida Atlantic University	University of Florida
Florida State University	University of Miami
Pennsylvania State University	Washington University in St. Louis
Tulane University	

Note: Schools in each quartile listed in alphabetical order.

אוניברסיטת ברנדייס: רמת עוינות האנטישמיות באוניברסיטאות (המחקר מפורט בכתובת <https://scholarworks.brandeis.edu/esploro/outputs/report/9924312184701921>)

הערות

- 1 Christenson, J. October 13, 2023. Stefanik demands Harvard president resign over refusal to condemn pro-Hamas groups. New York Post. <https://t.ly/7nUzQ>
- 2 Judah Ari Gross. [JudahAriGross]. (2023, October 16). BIG NEWS: The Wexner Foundation announces that it is cutting ties with @Harvard over "the dismal failure of Harvard's leadership. [Tweet]. X. <https://t.ly/b5et>
- 3 O'Neill, J. October 16, 2023. Cornell University professor calls Hamas terror attack 'exhilarating' and 'energizing'. New York Post. https://t.ly/SfH_0
- 4 Mann, S. October, 2023. Yale professor faces calls to be FIRED for tweet calling Israel a 'murderous, genocidal settler state' after devastating terrorist attack on the country. The News Beyond Detroit. <https://t.ly/QQuVC>
- 5 CFCA. November 16, 2023. USA – California Islamic scholar: Zionists are blood-thirsty animals. <https://t.ly/6VIY2>

- 6 Lonas, L. December 12, 2023. Dozens of students arrested after pro-Palestine protest at Brown University. The Hill. <https://t.ly/qGmG8> ; Pierre, J. December 11, 2023. Columbia University Students Organize 'Tuition Strike' to Force Divestment From Israel. The Algemeiner. <https://t.ly/4C5F-> ; Mong, J and Sanders, K and Rubinson, S and Muñoz, G and Liberman, E. December 1, 2023. Pro-Palestinian Demonstrators Occupy Campus Buildings, Stage Mock Trial of President Pollack. The Cornell Daily Sun. <https://t.ly/9jmfI>
- 7 Hillel. December 2023. Antisemitism on College Campuses: Incident Tracking from 2019-2023. <https://t.ly/yACDc>
- 8 Anti-Defamation League. November 2023. Campus Antisemitism: A Study of Campus Climate Before and After the Hamas Terrorist Attacks. <https://t.ly/1rYv2>
- 9 CFA. November 21, 2023. USA – More than one-third of Jewish college students are forced to hide their Jewish identity, Hillel poll finds. <https://t.ly/LQ-OB>
- 10 Harpaz, B. October 12, 2023. Stanford instructor removed for targeting Jewish students as 'colonizers' after Hamas attack on Israel. Forward. https://t.ly/q_y4b
- 11 The Times of Israel. October 26, 2023. Jewish students shelter in NY college library as demonstrators pound on doors, shout 'free Palestine'. <https://t.ly/gImd>
- 12 Javaid, M. October 30, 2023. Cornell advises students to avoid campus Jewish center after threats. The Washington Post. https://t.ly/9J_XS
- 13 November 26, 2023. Hundreds of students harass Jewish teacher in New York school for attending Israel march. The Jewish Chronicle. <https://t.ly/rOyPT>
- 14 Le Figaro. September 28, 2023. 91% des étudiants de confession juive disent avoir été victimes d'un acte anti-Semite. https://t.ly/vPL_7
- 15 Zionist Federation of Australia. August 2023. Jewish University Experience Survey. https://t.ly/_LZYZ
- 16 Littlewood, C. Antisemitism in Schools. HJS. <https://t.ly/dYqVm>
- 17 The Times of Israel. December 9, 2023. Over 70 US lawmakers demand ousting of UPenn, Harvard and MIT presidents for not condemning Jewish genocide calls. <https://t.ly/hlXJY>
- 18 Schermele, Z. December 13, 2023. Harvard, Penn, MIT formally rebuked over campus antisemitism after House resolution passes. USA Today. <https://t.ly/P8idW>
- 19 Governor Kathy Hochul. [GovKathyHochul]. (2023, December 9). Calls for genocide on college campuses violate New York's Human Rights Law, Title VI of the Civil Rights Act, & SUNY's. [Tweet]. X. <https://t.ly/EeFuR>
- 20 Halpert, M. December 9, 2023. Claudine Gay: Harvard president won't lose job over Congress row. BBC News. <https://t.ly/pF7ZJ>
- 21 Pandolfo, C., and Sabes, A. December 12, 2023. Claudine Gay: Harvard president won't lose job over Congress row. Fox News. <https://t.ly/fAaSS>
- 22 Staff, T. January 2, 2024. Harvard president Claudine Gay resigns after plagiarism claims, antisemitism fracas. The Times of Israel. <https://t.ly/AzpMz>
- 23 Staff, T. December 17, 2023. Poll: Most young Americans think Israel should be 'ended and given to Hamas'. The Times of Israel. <https://t.ly/deolt>
- 24 ISGAP. 2023. The Corruption of The American Mind. <https://t.ly/ddXhZ>
- 25 Lonas, L. October 16, 2023. UPenn loses big donor, board member resigns citing 'antisemitism'. The Hill. <https://t.ly/jCAqD> ; Revell, E. October 18, 2023. Another UPenn donor cuts off funding as the school engages in damage control. Fox Business. <https://t.ly/qZB5b>
- 26 Kampeas, R. November 28, 2023. Education secretary: Colleges could face funding cuts if they don't address antisemitism. The Jerusalem Post. <https://t.ly/9C2XO>
- 27 Markoe, L and Barone C. October 26, 2023. As campus tensions over Israel flare, White House decries 'grotesque sentiments' against Jewish students. Forward. <https://t.ly/7OPz->
- 28 Lorin, J. October 24, 2023. Mitt Romney and investor Seth Klarman lay into Harvard for failing to protect Jewish students 'amidst the meteoric rise in antisemitism'. Fortune. <https://t.ly/tcJgY>
- 29 Jewish News Syndicate. December 23, 2023. More Than 1,500 Alumni, Faculty, Parents ask Yale to Do Better on Jew-Hatred. Jewish Press. <https://t.ly/biXyp> ; Moynihan, L. November 6, 2023. Members of Congress slam UPenn president over antisemitism at Ivy League campus. New York Post. <https://t.ly/4em7v>
- 30 Mann, S. November 2, 2023. America's largest law firms pen stern letter to Ivy League schools warning them they will not hire anti-Semites. Mail Online. <https://t.ly/f7zHi>
- 31 Davidoff Solomon, S. October 15, 2023. Don't Hire My Anti-Semitic Law Students. The Wall Street Journal. <https://t.ly/UjNjM>
- 32 Thomas, D. November 7, 2023. Jewish groups, major US law firm launch campus antisemitism helpline. Reuters. <https://t.ly/aP6GU>
- 33 Campanile, C. November 28, 2023. U. California-Berkeley sued by students over 'unchecked' antisemitism. New York Post. <https://t.ly/3nG50>
- 34 Koenig, M. December 14, 2023. Feds probe complaints of antisemitism at six more universities, including Stanford and UCLA. New York Post. <https://t.ly/tZu-> ; Lapin, A. December 28, 2023. Feds to probe University of North Carolina's response to harsh anti-Israel speech. The Jerusalem Post. <https://t.ly/8JGHI>
- 35 Hajdenberg, J. November 2, 2023. Harvard, Penn, Columbia announce steps to address antisemitism following campus turmoil. The Jerusalem Post. <https://t.ly/Jq9jb>
- 36 Huddleston, S and Vance, S. December 20, 2023. Columbia launches initiatives to address 'bigotry, intimidation, and harassment'. Colombia Daily Spectator. <https://t.ly/xG7pN>
- 37 October 18, 2023. Emory professor placed on leave after 'antisemitic comments'. Atlanta's News & Talk. <https://t.ly/cAbIq>
- 38 Gurvis, J. November 7, 2023. Brandeis bans Students for Justice in Palestine, saying it 'openly supports Hamas'. The Times of Israel. <https://t.ly/b9xJB>
- 39 Magid, J. November 10, 2023. Columbia University suspends anti-Israel groups SJP, JVP for violating school policies. The Times of Israel. <https://t.ly/nvewv>
- 40 Lapin, A. December 13, 2023. Rutgers suspends Students for Justice in Palestine for violating university policies. The Times of Israel. <https://t.ly/eyu2N>
- 41 Brandeis. December 2023. In the Shadow of War: Hotspots of Antisemitism on US College Campuses. <https://t.ly/SeEEs>

הזירה הפלסטינית

האנטישמיות בחברה הפלסטינית נמשכה גם בשנת 2023, כאשר תגובת הרשות הפלסטינית (הרש"פ) לאירועי ה-7.10 המחישה עד כמה האנטישמיות הפלסטינית - אשר קוראת להשמדתה של מדינת ישראל, מקדמת דמוניזציה של יהודים וקוראת לרצוח אותם באשר הם יהודים - אינה אוסף של ביטויי שטנה מנותקים, כפי שרבים נוהגים לחשוב, אלא היא אידיאולוגיה אנטישמית קיצונית (על פי הגדרת העבודה של "IHRA" לאנטישמיות), אשר מופצת באופן שיטתי באמצעות מאפיינים פוליטיים ודתיים וטבועה עמוק בזהות הלאומית הפלסטינית. במסגרת זו, בולטת מעורבותה של מערכת החינוך הפלסטינית בכלל, ושל ספרי הלימוד הפלסטיניים בפרט, בעיצוב הזהות הלאומית הפלסטינית, באופן שבו הסכסוך עם ישראל ושנאת יהודים יעמדו במוקד ההוויה הפלסטינית. בנוסף, בלטו על רקע ה-7.10 ביתר שאת גם קשרי הטרור וההסתה ב"סוכנות הסעד והתעסוקה של האו"ם לפליטים הפלסטינים" ("אונר"א" - UNRWA), בין היתר בבתי הספר שהיא מפעילה ובקרב מורים המלמדים בהם, המקדמים תכנים אנטישמיים, בקרב בוגריה, אשר לקחו חלק בטבח, ובפרסומיה התקשורתיים.

החשובות ברש"פ, יועצו של הנשיא עבאס לענייני דת ולקשרים אסלאמיים ושופט השריעה העליון של הרש"פ, מחמוד אל-הבאש, במסגרת ראיון לטלוויזיה הרשמית של הרש"פ:

"הם [היהודים] חסרי היסטוריה. אין להם קיום במדינה הזאת כישות באף אחת מהתקופות ההיסטוריות... מי היא הישות המומצאת? אוי אתה טיפש! אבל השקרן ממשיך לשקר עד שהאנשים מאמינים לו... אנחנו האמת במדינה הזאת, והם החלום וההמצאה. במשך יותר מ-5,000 או 6,000 שנה אנחנו בארץ הזאת, חיים בה, מאכלסים אותה ובונים בה ציוויליזציה."¹

בתפיסת עולמה, הרש"פ מגדירה את ישראל כמדינה לא לגיטימית או כמדינה מלאכותית. אידיאולוגיה זו מופצת על ידי מנהיגי הרש"פ, לרבות על ידי מחמוד עבאס ומניוין, וכן על ידי המוסדות שבשליטתה. בראיון בטלוויזיה הרשמית של הרש"פ בינואר 2023 תיאר החוקר הפלסטיני המוכר, מוחמד אל-יחיא, את טבעם ה"מרושע" של היהודים, המתבטא בהירותם ובשמירה על עצמם, ו"הסביר" מדוע שנאו אותם ואת אופיים, בין היתר לאור מחשבתם כי הם "העם הנבחר", והוסיף, כי אירופה ביקשה ליזום את רעיון

האנטישמיות הפוליטית הפלסטינית

האנטישמיות הפוליטית של הרש"פ הופצה מאז הקמתה והמשיכה להיות מופצת לאורך שנת 2023. מרכיב יסודי זה טמון באידיאולוגיית הרש"פ, הטוענת, כי ליהודים יש מגוון רחב של תכונות אופי שיליות, לרבות יהירות, גזענות ועוד, המתבטאות בהתנהגות בזויה, הכוללת, בין היתר, התנהלות כלכלית לא נאותה, כדוגמת נטילת ריבית, ופעילויות אחרות, שלדברי הרש"פ גרמו לחורבן בכל חברה שבה חיו יהודים. על פי הרש"פ, כתוצאה מהתנהגות זו היו היהודים שנואים לאורך ההיסטוריה בכל מקום שבו חיו והביאו על עצמם את האנטישמיות, את השואה ואת מעשי הטבח שספגו לאורך השנים. אידיאולוגיה אנטישמית זו מהווה עבור הרשות כלי על מנת להסביר את קיומה של מדינת ישראל כחלק מבקשתן של מדינות המערב להיפטר מהיהודים, ולפיכך הן מצאו פתרון בהקמת מדינה יהודית במזרח התיכון. אחד הביטויים המרכזיים לאידיאולוגיה זו בשנת 2023 נרשם על ידי אחת מהדמויות הדתיות

יצוין, כי עבאס, לצד גורמים בכירים ברש"פ, בחינוך הפלסטיני ובתקשורת הפלסטינית הרשמית מבטאים אידיאולוגיה זו במשך שנים, והחזרה עליה היא שהפכה אותה כה בסיסית בתפיסת העולם הפלסטינית. כך, בשנת 2018 נאם עבאס במושב ה-23 של המועצה הלאומית הפלסטינית והסביר, כי מאות שנים של מעשי טבח ביהודים באירופה, כולל השואה, היו למעשה התגובה האירופית להתנהגות יהודית, שאינה נובעת מדתם, אלא מתפקידם החברתי, שהיה קשור בריבית, בבנקים וכו'.⁶

התבטאויות אנטישמיות בולטות של הנהגת הרש"פ על רקע אירועי ה-7.10

- עבאס עצמו, אשר כלל לא גינה את אירועי ה-7.10, הגדיר בישיבת חירום ביום הטבח (עוד לפני התקפת הנגד של ישראל) את המעשה כתגובה ל"טרור המתנחלים וכוחות הכיבוש", והנחה "לספק הגנה לעמנו".⁷
- ראש ממשלת הרש"פ, מוחמד שתייה, הגדיר (7.10) את האירועים כ"תוצאה טבעית" של ה"פשעים" של ישראל.⁸
- מזכיר הוועד המרכזי של ה"פת"ח, ג'יבריל רג'וב, צוטט באומרו (26.11):
"מה שקרה ב-7.10 היה אירוע חסר תקדים... מלא באכזסים ומעשי גבורה שמנהל העם הפלסטיני כבר 75 שנים".
- הפרשן הפוליטי, כמאל זכארנה, הסביר בטלוויזיה הרשמית של הרש"פ את ביקוריהם של מנהיגי העולם בישראל על רקע הטבח בכך, שאירופה רוצה שישראל תשרוד מכיוון שלאחר שהצליחה להיפטר מ"הפסולת האנושית" היהודית "שלה" על ידי יצירת מדינת ישראל, היא לא רוצה שישראל תוחלש ותיווצר "הגירה הפוכה" עם "פסולת אנושית" חוזרת לאירופה.⁹
- גורם רשמי מסניף ה"פת"ח בג'נין הגדיר בטלוויזיה הרשמית של הרש"פ את הטבח כ"בוקר של ניצחון, שמחה וגאווה", וקרא לפלסטינים בשם ה"פת"ח "להשתתף בסיפור הגבורה הזה" ולהמשיך לטבוח יהודים.¹⁰
- ערוץ הטלגרם של ה"פת"ח בבית לחם ביטא את שמחתו על אירועי הטבח בפרסום תמונה של סוליית נעל פלסטינית מוחצת את ישראל, המשולה לעכברוש (8.10).¹¹

המדינה היהודית כדי להיפטר מהם.² יצוין, כי ראיון זה שודר שלוש פעמים שונות על ידי הטלוויזיה הרשמית של הרש"פ בשנת 2023.

חבר המועצה המרכזית של אש"ף, ע'סאן ברכאת, שהתראיין גם הוא לטלוויזיה הרשמית של הרש"פ בחודש מאי האחרון, הסביר, כי השליטה היהודית בכסף באירופה היא שעודדה את האירופים לממן ולעזור לתנועה הציונית על מנת להביא לגירוש היהודים מאירופה.³ גם יו"ר הרש"פ, מחמוד עבאס, הדגיש אידיאולוגיה זו במהלך שני נאומים שונים בשנת 2023. ראשית, **בנאום שנשא בפני המועצה המהפכנית של "פת"ח בחודש אוגוסט הסביר עבאס, כי היטלר לא השמיד את היהודים בשל דתם, אלא בשם תפקידם החברתי ועיסוקם בכספים ובריבית:**

"זה הוסבר בספרים יהודיים רבים כשאמרו שהיטלר הרג את היהודים בגלל שהם היו יהודים, ואירופה שונאת את היהודים בגלל שהם יהודים. לא! הוסבר במדויק שהם נלחמו [ביהודים] בגלל תפקידם החברתי, ולא בגלל דתם... הם נלחמו באנשים האלה בגלל תפקידם החברתי, שקשור לריבית וכסף וכדומה. אפילו היטלר... נלחם ביהודים כי הם עבדו על בסיס ריבית וכסף, במילים אחרות, הם גרמו חורבן לדעתו, ולכן הוא שנא אותם".⁴

Palestinian Media Watch, Official PA TV. August 24, 2023. 11th conference of the Fatah Revolutionary Council in Ramallah.

בנאום נוסף שנשא באו"ם הסביר עבאס, כי המניע של ארה"ב ובריטניה ליצירת מדינת ישראל המודרנית היה "לשתול" ישות קולוניאליסטית במזרח התיכון, וכן להיפטר מיהדות אירופה.

"בריטניה וארה"ב, באופן ספציפי, נושאות באחריות פוליטית ומוסרית ישירה לנכבה של העם הפלסטיני [בגלל הקמת מדינת ישראל]. הם אלה שהשתתפו בהפיכת האומה שלנו לקורבן, כשהחליטו להקים ולתכנן ישות אחרת במולדתנו ההיסטורית, וזאת למטרותיהם הקולוניאליסטיות... האמת היא שהמדינות הללו, המערב, רצו להיפטר מהיהודים ונהנו לשכן אותם ב'פלסטין' - שתי ציפורים במכה אחת."⁵

Palestinian Media Watch. October 22, 2023. PA: All mosques must teach that extermination of Jews is an Islamic imperative.

אמירות אלו מייצרות מצב, שבו הרש"פ מקדמת מצב שבו זוכים רוצחים של יהודים לכבוד, לפרנסה ולהכרה כ"שהידים". דוגמה בולטת לכך משנת 2023 נרשמה, כאשר על רקע מעצרו והריגתם בידי צה"ל של הרוצחים של לוס די ושת' בנותיה, מאיה ורינה (7,4), פרסם ראש ממשלת הרש"פ, מוחמד שתיה, בעמוד הפייסבוק שלו את תמונות הרוצחים, לצד הטקסט: "תהילה ונצח לשהידים הצדיקים שלנו" (בתמונה למטה).¹⁸ בנוסף, על פי מנגנון התשלומים ברש"פ, משפחות הרוצחים זכו מיד במענק של 6,000 ש"ח ו-1,400 ש"ח לחודש לכל החיים.¹⁹

Palestinian Media Watch. May 20, 2023. Mohammad Shtayyeh, the Prime Minister of the PA, claims that the murderers of Lucy Dee and two of her daughters, Maia and Rina Dee, are Palestinian heroes.

■ סוכנות הידיעות הפלסטינית "Wafa" פרסמה את הצהרתו וקריאתו של ה"פת"ח (7.10) לפלסטינים "לשקול שביתה מקיפה ולהסלים את העימות בכל הזירות".¹²

■ אפילו עמוק לתוך הלחימה, כאשר היקף הזוועות היה ידוע, גורמים ב"פת"ח המשיכו להתייחס לטבח כאל "מבצע הרואי", להגדיר את מחבלי "חמאס" שביצעו את הטבח כ"גיבורים", להכחיש שמחבלי "חמאס" רצחו אזרחים ולהסביר כי הם נלחמו רק ב"חוליות צבאיות", ולהלל את ה"לקח שלימדו את ישראל".¹³

האנטישמיות הדתית הפלסטינית

אם האנטישמיות הפוליטית מושרשת היטב בזהות הלאומית הפלסטינית, האנטישמיות הדתית, שהרש"פ ומנהיגיה מקדמים ביתר שאת, נועדה להעצים את השנאה הקיימת על ידי שילוב "רצון האל" במשוואה כך, מחמוד אל-הבאש, המוזכר לעיל, מקדם אידיאולוגיה של דמוניזציה של היהודים בשם האסלאם ואללה, וזו ממלאת תפקיד משמעותי במיתוג היהודים בחברה הפלסטינית כאנשים ש"ראוי" להרוג. כך, ביולי האחרון התראיין אל-הבאש לטלוויזיה הרשמית של הרש"פ, ובדבריו הכחיש את אנושיותם של היהודים, הציג אותם כשטן, כמקור הרוע בעולם וכמי שמנסים להסיט את המוסלמים מדתם.¹⁴ גם לקראת עסקת שחרור החטופים הישראלים הזהיר אל-הבאש את הפלסטינים "לא לסמוך על יהודים", כפי ש"שבטים יהודיים הפרו את ההסכמים עם מוחמד".¹⁵

כמו כן, פחות משבועיים לאחר מתקפת הטרור של "חמאס" (7.10), קידם הממסד הדתי של הרש"פ את הנרטיב, שלפיו חשוב שהפלסטינים יראו בפעולות "חמאס" כנגד היהודים פולחן אסלאמי, על מנת "לקרב" את "גאולת האנושות". במסגרת זו, פרסם משרד הדתות של הרש"פ הנחיות למטיפים בכלל המסגדים שבשטחי הרש"פ, אשר מדריכות אותם לגבי התוכן שיופץ בדרשות יום השישי כנגד היהודים וכנגד ישראל (בתמונה משמאל למעלה).¹⁶

במסגרת זו, ציינו המנהיגים הדתיים של הרש"פ ציטוטים מתוך חדיית, המלמדים כי תחיית המתים וגאולת האנושות מותנות בכך, שהמוסלמים ילחמו ובסופו של דבר ישמידו את כל היהודים.¹⁷

שוואה, נאציזם והאדרת דמותו של היטלר

בדומה למרחב הערבי והמוסלמי ככלל, הכחשת קיומה וממדיה של השואה, ההאשמתם של יהודים/ ציונים בהיותם הנאצים החדשים וקידום הנרטיב שלפיו יהודים שיתפו פעולה עם הנאצים במלחמת העולם השנייה המשיכו להיות מופצים ביתר שאת על ידי מנהיגי הרש"פ וה"פת"ח, וכן באמצעי התקשורת הרשמיים של הרש"פ. יצוין, כי ההשוואה בין יהודים לנאצים בלטה מאוד עם התעצמות המלחמה, אך החלה הרבה לפנייה.

כך, הטלוויזיה של הרש"פ שידרה בינואר האחרון ראיון עם העיתונאי הפלסטיני בירדן, מוחמד אל-בוריני, שבו אמר, כי השואה "מפוברקת" וכי התנועה הציונית שיתפה פעולה עם הנאצים בהרג ובשריפת יהודים כדי ליצור אהדה לרעיון הקמתה של מדינת ישראל.²⁰ עוד באותו חודש, אמר בכיר ב"פת"ח, ג'מאל עובייד, בטלוויזיה של הרש"פ, כי הנאציזם הישראלי מאיים על שלום העולם.²¹ גם נשיא הרש"פ השווה את הנרטיב הישראלי של "הפרכת המדבר" לשקרים של יוזף גבלס, שר התעמולה של גרמניה הנאצית.²² חודש לאחר מכן אירחה הטלוויזיה הרשמית של הרש"פ את החוקר והסופר עזיז אל אסא, אשר טען, כי במסגרת שיתוף פעולה בין התנועה הציונית וממשלת גרמניה, הנאצים הם שלימדו ואימנו את הצעירים ה"ציונים", אשר הוצאו ממחנות הריכוז, כיצד לרצוח ערבים בחוסר אנושיות ומבלי לחוש חרטה:

"רבים מהלוחמים היהודים בתקופת הנכבה [כלומר, הקמת ישראל, 1948] הגיעו מגרמניה... הם אומנו לבצע מעשי רצח נתעבים בלי להרגיש כלום, בלי להשתמש באנושיות שלהם... התנועה הציונית הגיעה להסכם עם ממשלת גרמניה, שהיא תיקח את הצעירים ממחנות [הריכוז], תאמן אותם ותכין אותם."²³

כמו כן, בדומה למגמה שזוהתה ברחבי העולם הערבי והמוסלמי בעת האחרונה ביתר שאת, גם בקרב הפלסטינים הודגשה לאחרונה דמותו של היטלר כמקור להשראה. כך, במהלך הלחימה איתרו כוחות צה"ל בחדר ילדים בעזה, אשר שימש כבסיס של ארגון הטרור "חמאס", עותק מתורגם לערבית של ספרו של היטלר "מיין קאמפף", שבו הוא פורס את משנתו בנוגע לעם היהודי,²⁴ וכן דווחו מקרים נוספים, שבהם נמצא הספר במקומות שונים בעזה. בנוסף פורסם, כי כוחות צה"ל מצאו בתוך בית של תושבים בעזה אייפד, כאשר על שומר המסך שלו הופיעה תמונתו של היטלר.²⁵

Arabic version of 'Mein Kampf' found on the body of a Hamas fighter. Source: President's Residence

אנטישמיות והאדרת טרור במערכת החינוך הפלסטינית

סוגיית האחריות על התכנים בחומרי הלימוד הפלסטיניים הפכה בשנים האחרונות לנושא בין-לאומי, בעקבות לחץ וביקורת הן על הרש"פ והן על "אונר"א" בשל קיום תכנים בעייתיים, הכוללים תמיכה באלימות ובטרור וביטויי אנטישמיות. יצוין, כי כ-65% מהתלמידים הפלסטינים לומדים בבתי הספר הממלכתיים, והיתר בבתי הספר של "אונר"א ובבתי ספר פרטיים.²⁶ בהקשר זה יצוין, כי בתי הספר הממלכתיים, בשטחי הרש"פ ועזה כאחד, הם באחריות משרד החינוך של הרש"פ היושב ברמאללה, ובהתאם לכך, ניסוח חומרי הלימוד במקצועות השונים הוא באחריותה הבלעדית של הרש"פ.

ככלל, היחס לישראל וליהודים בספרי הלימוד הפלסטיניים ממשיך להתאפיין בדה-לגיטימציה של ישראל ובדמוניזציה של ישראל והיהודים. לצד זאת, בולטים גם מאפיינים של הלאומיות הפלסטינית האלימה, כגון קריאות למאבק מזוין בישראל, עידוד מעשי רצח, אלימות נגד יהודים ופולחן שהידים. מוטיבים אלה באים לידי ביטוי במקצועות כגון לימודי דת, ערבית, גיאוגרפיה, מדעי החברה, אבל גם במקצועות כגון מתמטיקה ופיזיקה. מכון "IMPACT-se", העוסק בבדיקת ספרי הלימוד במדינות שונות, ציין בשנים האחרונות לטובה מדינות ערביות שהוציאו תכנים אנטישמיים מספרי הלימוד, כדוגמת מצרים,²⁷ איחוד האמירויות,²⁸ מרוקו,²⁹ אינדונזיה³⁰ וסעודיה.³¹ לעומתן, הרש"פ בולטת לרעה כמי שמשמרת אותם תכנים אנטישמיים.³² שימור זה נעשה, בין היתר, מתוך מטרה ברורה לעצב באמצעות מערכת החינוך את הזהות הלאומית הפלסטינית באופן שבו הסכסוך עם ישראל יהיה ליבה של ההווה הפלסטינית.

החינוך הפלסטיני בשנת 2018, אחרי שבתי ספר שנבנו במימון בלגי נקראו על שמה של מוגרבי.³⁸ לצד זאת, ספר לימוד לשפה הערבית עבור כיתה ה' בבית ספר לבנות מלמד, שצריך לשחרר את המולדת בדרך הג'יהאד וההקרבה.³⁹

בהקשר זה בלטה במערכת החינוך הפלסטינית בשנה החולפת האדרת המחבל שביצע את הפיגוע בשכונת נווה יעקב בירושלים בחודש ינואר 2023, שבו נרצחו 7 בני אדם. כך, בדו"ח שפרסם משרד התפוצות והמאבק באנטישמיות בחודש פברואר האחרון מובאות דוגמאות של ילדים בבתי הספר ובגני הילדים, אשר מחזיקים את תמונת המחבל, מהללים אותו ומחקים את פעילותו (בתמונה למטה).⁴⁰

Posted on the Facebook pages of Palestinian educational institutions and from Shahab News Agency. used in accordance with clause 27a of the copyright law

האנטישמיות בולטת במיוחד גם בקייטנות, אשר מאורגנות על ידי הארגונים הפלסטיניים, ומושם בהן דגש על ביקור בקברי שהידים שרצחו יהודים ועל מאבק מזוין בישראל.⁴¹ לדוגמה, בכתבה על קייטנת הג'יהאד האסלאמי בעזה, ששודרה בתחנת הטלוויזיה של הארגון, רואיין חניך צעיר, שאמר, כי "היטלר לא השמיד את כל היהודים כדי להראות לעולם כמה מרושעים היהודים".⁴²

על אף שנהוג לחשוב כך, האיחוד האירופי אינו מממן באופן ישיר את כתיבת ספרי הלימוד במערכת החינוך הפלסטינית, אך עם זאת, ומאחר שהוא נותן מימון עבור משכורות עובדי הציבור ברש"פ הוא למעשה תומך כספית במערכת כולה, ובין היתר בתכנים אלה, אשר נכתבים על ידי חלק מאותם עובדים. במסגרת זו, כמה דו"חות שהתפרסמו בשנים האחרונות בנושא התכנים הבעייתיים בספרי הלימוד הפלסטיניים מצאו,⁴³ שספרי הלימוד של הרש"פ מסיתים לאנטישמיות, מעודדים אלימות ומפארים פעולות טרור ומחבלים. בעקבות כך, נרשמו קריאות רבות לאיחוד האירופי ולמדינות נוספות לבחון את מדיניות הסיוע לרשות.⁴⁴

כך, לדוגמה, ישראל מוצגת בספרי הלימוד הפלסטיניים כישות מלאכותית, ללא זכות קיום. בכל המפות המופיעות בספרי הלימוד מדינת ישראל לא מוצגת, ושטחה מוצג כחלק אינטגרלי מ"פלסטין". לדוגמה, בספר מדעי החברה לכיתה ו' התלמידים לומדים, ששטחה של פלסטין הוא "מהים התיכון במערב לנהר הירדן במזרח".³³ בספר ללימוד השפה הערבית לכיתה י' משנת 2020 נכתב: "...[הכובש] בנה לעצמו ישות מלאכותית, השואבת את זהותה ואת חוקיה מסיפורים, מאגדות ומהזיות, וניסה בשיטות ובדרכים שונות ליצור לאגדות אלה עדויות חומריות חיות, או הוכחות ארכיאולוגיות ארכיטקטוניות, אשר יקבעו את אמיתותן ואת מהימנותן, אך לשווא".³⁴

בנוסף, היהודים וישראל מוצגים בספרי הלימוד כישויות דמוניות. יצוין, כי השיח הפלסטיני שאותו מהדהדים גם ספרי הלימוד אינו מבחין בין "ציונים" ל"יהודים", ושני המונחים מופיעים בו כדי לציין אותו קולקטיב. לדוגמה, בספר לכיתה ט', שנלמד בחטיבת הביניים "אלמע'אזי" ברפיח ונתמך על ידי "אונר"א", מוצגים החיילים הישראליים כסדיסטים וכברברים.³⁵ בנוסף, בספר ללימוד היסטוריה לכיתה י"א מופיעה קריקטורה ובה דימוי אנטישמי מובהק: זרוע עם מגן דוד אוחזת בכדור הארץ ועליה הכיתוב "אמכריאליזם תרבותי", תוך רמיזה שהיהודים שולטים בעולם.³⁶

IMPACT-se. May 2021. The 2020–21 Palestinian School Curriculum Grades 1–12

כמו כן, לפי ספרי הלימוד, שההידים הם פלסטינים, אשר נהרגו בפעולות חמושות נגד צה"ל או במהלך פיגוע שבו רצחו יהודים, כאשר מוסדות החינוך הופכים את ההייד למודל חיקוי עבור הדור הצעיר. לדוגמה, ספר הלימוד לשפה הערבית לכיתה ה' משנת 2023 מקדיש פרק שלם להאדרת הטרוריסטית דלאל מוגרבי ולפיגוע "אוטובוס הדמים" בכביש החוף, שאותו הובילה בשנת 1978 ובו נרצחו 35 אזרחים, מתוכם 9 ילדים. כמו כן, תמונתה של הטרוריסטית הוצגה בכמה כיתות בבתי ספר של "אונר"א" (למשל, בית הספר "אלזייטון" בעזה).³⁷ ראוי לציין, שממשלת בלגיה ביטלה את התמיכה הכספית שלה למשרד

נושא ריבוני שהיא אינה מתערבת בו.⁵² לצד התכנים האנטישמיים המופיעים בספרי הלימוד בבתי הספר של "אונר"א,⁵³ מעקב אחר דפי הפייסבוק והפעילות הרשתית של המורים באותם בתי ספר חושף עמדות אנטישמיות, תמיכה בטרור ובטרוריסטים, הטפה לאלימות, אי-הכרה בישראל וכו'.⁵⁴ בהקשר זה, לדוגמה, ממצאי דו"ח שפורסם לאחרונה מבססים קשר ישיר בין תוכני חינוך הנלמדים בבתי הספר של "אונר"א ברצועת עזה לבין אירועי הטבח ב-7.10, כאשר הוא מצביע על כך, שיותר מ-100 פלסטינים שהשתתפו בטבח הם בוגרי מערכת החינוך של "אונר"א בעזה.⁵⁴

כמו כן, ככל שהתרחבה הלחימה במסגרת מלחמת "חרבות ברזל", נדלו עוד ועוד ראיות לקשרי הסוכנות לטרור ולהפצת הסתה. כך, באירוע אחד דווח, כי חיילי צה"ל מצאו בתוך שקים של "אונר"א מטענים ואמצעי לחימה,⁵⁵ באירוע אחר נמצאו עשרות רקטות שהוחבאו תחת ארגזי "אונר"א (בתמונה למטה, צילום: דובר צה"ל),⁵⁶ ובאירוע נוסף לוחמים איתרו בתוך מרפאה שקים של "אונר"א, שבהם "חמאס" החביא אפודות צבאיות של מחבלי "נוחבה".⁵⁷ דיווח נוסף הצביע על כך, שמחבלים ירו מתוך בית ספר של "אונר"א בבית חאנון לעבר כוחות צה"ל,⁵⁸ ומכתבה שפורסמה עולה, כי אחד החטופים הישראלים הוחזק כמעט 50 ימים בעליית גג בביתו הפרטי של מורה של "אונר"א.⁵⁹

December 2, 2023. The IDF revealed: rockets were hidden under UNRA boxes in Gaza (Source: IDF Spokesperson's Unit)

בנוסף, נמשך על רקע המלחמה ביתר שאת ניסיונה של "אונר"א להעצים מבחינת תקשורתית את היקפי הסבל והנזק בישראל, וכן להאשים את ישראל בפשעי מלחמה. כך, לדוגמה, בציוף הראשון של הארגון מתחילת המלחמה דווח על 2 ילדים שנהרגו בבתי הספר של "אונר"א, ועל 3 בתי ספר שנכגעו כתוצאה מהפצצות צה"ל. מנגד, אמנם פורסם, כי בוצעו ירי רקטות של "חמאס" לעבר ישראל וכי בוצעה פעילות קרקעית לתוך ישראל,⁶⁰ אך לא צוין דבר

בין היתר, על בסיס הדו"חות השונים שפורסמו, פורסם בשנת 2022, כי כספי המימון של האיחוד האירופי לרשות הפלסטינית הוקפאו, תחילה מסיבות טכניות, ולאחר מכן לאור התניה בשינוי ההסתה בחומרי הלימוד.⁴⁵ ואולם כמה חודשים לאחר מכן פורסם, כי המימון חודש.⁴⁶ לצד זאת, בשנים האחרונות אימץ הפרלמנט האירופי סדרת החלטות, הקוראות לעצירת המימון למערכת החינוך הפלסטינית כדי לגרום להסרת תכנים אלימים ואנטישמיים. לאחרונה, במאי וביוני 2023, התקבלו החלטות כאלו בפרלמנט האירופי, כאשר הפרלמנט גינה את ההסתה בספרי הלימוד, ובכלל זה את ביטויי האנטישמיות, קשר במפורש ובאופן חסר תקדים את ההסתה בספרי הלימוד להתגברות של פיגועי טרור מצד תלמידי בית ספר ובני נוער, וקרא להתנות את המימון האירופי ברפורמה בתוכנית הלימודים הפלסטינית.⁴⁷ מנגד, הנציב העליון של האיחוד לענייני חוץ ומדיניות ביטחון טען, כי לא יאפשר כל מהלך שיפגע במימון לרשות, מאחר שהדבר עלול להביא להתמוטטותה הפיננסית.⁴⁸ בפועל, כספי הסיוע המממנים הלכה למעשה את מערכת החינוך הפלסטינית, המסיתה לטרור ולאנטישמיות, עודם מועברים.

الأونروا מסוכנת

קשרים לטרור והסתה בקרב "סוכנות הסעד והתעסוקה של האו"ם לפלסטינים הפלסטינים" ("אונר"א - UNRWA)

הסוכנות, אשר הוקמה על ידי האו"ם והחלה לפעול במאי 1950 לאור "היעדר פתרון לבעיית הפלסטינים הפלסטינים", ממומנת כמעט באופן מלא מתרומות של מדינות האו"ם, כמו גם מהתקציב של האו"ם. הסוכנות מעידה, כי שירותיה כוללים "חינוך, שירותי בריאות, סעד ושירותים חברתיים, תשתיות ושיפור מחנות, מיקרו מימון וסיוע חירום, גם בעתות של קונפליקט מזוין".⁴⁹

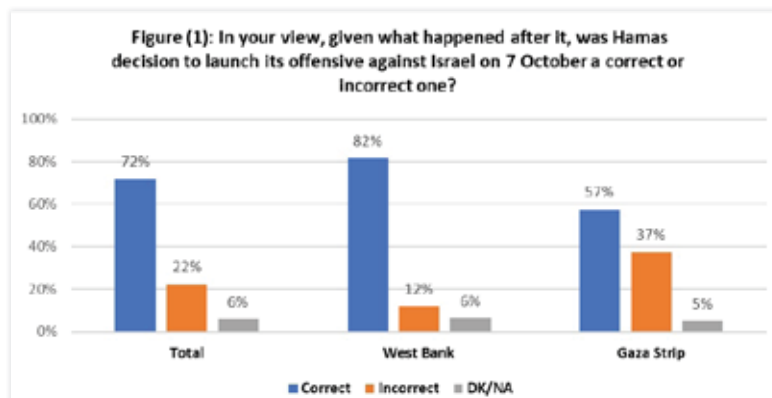
כאמור לעיל, 35% מהתלמידים הפלסטינים לומדים בבתי הספר של "אונר"א ובבתי ספר פרטיים, כאשר בבתי ספר אלו נעשה שימוש בחומרי הלימוד של הרש"פ, ולכן אין הבדל מהותי בין החומר הנלמד בהם לבין בתי הספר הממלכתיים.⁵⁰ על פי מדיניות "אונר"א, היא אינה מחויבת ללמד את תוכנית הלימודים הפלסטינית, אבל מצהירה שהיא בוחרת להשתמש בספרי הלימוד שנוסחו על ידי הרש"פ, אשר שוללת את קיומה של מדינת ישראל כ"פרקטיקה מומלצת",⁵¹ ואינה משנה או מסירה תכנים מסיתים מאותם ספרי לימוד בטענה, שזהו

לסיכומו של פרק זה ניתן לומר, כי הנוכחות של האנטישמיות במרחב האזרחי, החינוכי, התקשורתי, הדתי והממסדי הפלסטיני, והעצמתה הדרמטית על רקע אירועי ה-7.10, עשויות להסביר את ממצאיו של סקר דעת קהל, שנערך בקרב הציבור הפלסטיני (13.12), אשר משקף תמיכה של כ-72% מהמשיבים (82% בשטחי הרש"פ ו-57% בעזה) בצדקת מתקפת הטרור של "חמאס" ב-7.10, שבמסגרתה נרצחו, נשחטו ונאנסו יותר מ-1,200 בני אדם, רובם המוחלט יהודים ויהודיות, לרבות נשים, ילדים וקשישים, וזאת בשל יהדותם.⁶⁷

הערה: תודתנו על הסיוע בכתיבת המחקר נתונה למכון "מבט לתקשורת פלסטינית" (Palestinian Media Watch), המתמחה בחקר החברה הפלסטינית והרשות הפלסטינית.

על הטבח, מלבד האזכור, ש"על פי דיווחים, בין 150 ל-200 ישראלים נהרגו".⁶⁰ כמו כן, תת-מזכ"ל האו"ם והנציב הכללי של "אונר"א, פיליפה לזריני, אמר בכתבה ל-"The Guardian", כי מעשי "חמאס" ב-7.10 לא מצדיקים את הפשעים המתמשכים נגד האוכלוסייה האזרחית של עזה, כולל מיליון ילדיה. בנאום נוסף שנשא (30.10) בווידיאו מול מועצת הביטחון של האו"ם אמר לזריני, כי "ההתקפות הנוראיות של "חמאס" ב-7.10 היו מזעזעות... אך אינן פוטרות את מדינת ישראל מחובותיה על פי החוק ההומניטרי הבין-לאומי".

על אף האמור, מתחילת המלחמה ביקשה ואף קיבלה "אונר"א, כך לפי פרסומים, תרומות כספיות נדיבות מכמה מדינות, בהן אירלנד,⁶¹ הולנד,⁶² דנמרק,⁶³ סעודיה,⁶⁴ ירדן⁶⁵ וכווית.⁶⁶

A graph from a poll published on December 13, 2023, by the Palestinian Center for Policy and Survey Research. (PCPSR)

הערות

- 1 Official PA TV. March 24, 2023. <https://t.ly/n0Lo9>
- 2 Official PA TV. January 17, 2023; February 27, 2023; May 14, 2023. <https://t.ly/9hIM9>
- 3 Official PA TV. May 4, 2023. Personal Encounter. <https://t.ly/q7LhD>
- 4 Official PA TV. August 24, 2023. 11th conference of the Fatah Revolutionary Council in Ramallah. <https://t.ly/CU8BL>
- 5 Archive News. May 15, 2023. <https://t.ly/5CATy>
- 6 Official PA TV. April 30, 2018. <https://t.ly/MAlun>
- 7 Wafa, Oct. 7, 2023. <https://t.ly/9MTQK>
- 8 Wafa, Oct. 7, 2023. <https://t.ly/-M1AY>
- 9 Official PA TV. Oct. 24, 2023. <https://t.ly/k-OGV>
- 10 Official PA TV. Oct. 8, 2023. <https://t.ly/UCUaR>
- 11 Palestinian Media Watch. October 8, 2023. Itamar Marcus shows UN Human Rights Council that PA Antisemitism led to Oct. 7. <https://t.ly/pL93Y>
- 12 Wafa, Oct. 7, 2023. <https://t.ly/6lcon>
- 13 Al-Mashhad TV (Dubai). October 17, 2023. <https://t.ly/nW0sJ>
- 14 Official PA TV, July 7, 2023. <https://t.ly/l8TFL>
- 15 Mahmoud Al-Habbash, Facebook page, Nov. 22, 2023. <https://t.ly/Yl7vm>
- 16 Palestinian Media Watch. October 22, 2023. PA: All mosques must teach that extermination of Jews is an Islamic imperative. <https://palwatch.org/page/34677>
- 17 PA Ministry of Religious Affairs, Facebook page, Oct. 18, 2023.
- 18 Palestinian Media Watch. May 20, 2023. Murderers of Lucy Dee and two of her daughters, Maia and Rina Dee, are Palestinian heroes. <https://palwatch.org/page/33101>
- 19 PMW. October 15, 2023. PA will pay \$2,789,430 to families of 1,500 dead Hamas terrorist murderers, this month. <https://t.ly/if7Td>
- 20 Official PA TV. June 8, 2023. Talk of the Hour. <https://t.ly/J8-Qz>
- 21 Official PA TV. January 26, 2023. Talk of the Hour. <https://t.ly/oPP9l>
- 22 Archive News. May 15, 2023. <https://t.ly/5xMP3>

- 23 Official PA TV. February 4, 2023. Debunking the Zionist Narrative. <https://t.ly/4Cy3l>
- 24 Winer S., and Staff, T. November 12, 2023. Herzog: Arabic copy of 'Mein Kampf' found on Hamas terrorist shows what war is about. Times of Israel. <https://t.ly/Zl8VE>, and [President's Residence](https://t.ly/President'sResidence)
- 25 Channel 7. December 22, 2023. The solidier documented: iPad screen saver in Gaza – Hitler. <https://t.ly/0zZc9>
- 26 Facebook. Palestinian Ministry of Education. August 17, 2023. <https://t.ly/8UeP2>
- 27 IMPACT-se. April 2023. Generational Change: Egypt's Quest to Reform its School Curriculum. <https://t.ly/UPDCx>
- 28 IMPACT-se. January 20, 2023. When Peace Goes to School -The Emirati Curriculum 2016–21. <https://t.ly/wRuol>
- 29 IMPACT-se. February 2023. The Moroccan Curriculum: Education in the Service of Tolerance. <https://t.ly/t9Fm5>
- 30 IMPACT-se. January 2023. Unity in Diversity The Indonesian Curriculum. <https://t.ly/CXQ6Z>
- 31 IMPACT-se. May 2023. Updated Report about Saudi Textbooks 2022-2023. <https://t.ly/P8Roo>
- 32 IMPACT-se. May 2021. The 2020–21 Palestinian School Curriculum Grades 1–12. [impact-se.org](https://t.ly/impact-se.org)
- 33 The 2020–21 Palestinian School Curriculum Grades 1–12," IMPACT-se, May 2021, p. 33. <https://t.ly/suc6j>
- 34 Gros, A. February 2023. The Jews, Israel and Peace in the textbooks of the Palestinian Authority. <https://t.ly/jfG8i>
- 35 IMPACT-se. March 2023. UNRWA Education Reform or Regression?. <https://t.ly/Zwmlw>
- 36 IMPACT-se. May 2021. The 2020–21 Palestinian School Curriculum Grades 1–12. <https://t.ly/DEHPO>
- 37 IMPACT-se and UN Watch. March 2023. UNRWA Education: Reform or Regression? p.44. <https://t.ly/Zwmlw>
- 38 Joods Actueel. September 14, 2018. België schort samenwerking op met Palestijns Onderwijs na artikel Joods Actueel. <https://t.ly/UU vn>
- 39 IMPACT-se and UN Watch. March 2023. UNRWA Education Reform or Regression?, p.54-44. <https://t.ly/Zwmlw>
- 40 Facebook, Ministry of Diaspora Affairs and Combatting Antisemitism. February 2, 2023. the Palestinian Education System Praises the Terror Attack in Neve Yaakov. Special Report. <https://t.ly/pyBck>, <https://t.me/ShehabTelegram/341907>, [bit.ly/3jmMj1i](https://t.ly/3jmMj1i), [bit.ly/3Wmssl1](https://t.ly/3Wmssl1), [bit.ly/3YBu86L](https://t.ly/3YBu86L), [bit.ly/3YmphGn](https://t.ly/3YmphGn), 2007-ח"ס יוצרים, תשס"ח-2007 לחוק זכות יוצרים, תשס"ח-2007 לחוק זכות יוצרים, תשס"ח-2007 לחוק זכות יוצרים.
- 41 Palestinian Media Watch. August 3, 2023. The PA summer camps for terror and Martyrdom. <https://t.ly/OLsbl>; Palestinian Media Watch. August 17, 2023. Fatah summer camp trains Palestinian teen soldiers. <https://t.ly/OnJ2l>
- 42 Memri. July 6, 2023. Teen Attendee of Islamic Jihad Gaza Summer Camp: Hitler Left Some Of You Alive To Show Us How Wicked You Are. <https://t.ly/blBa>
- 43 i.e United States Government Accountability Office. June 2019. State Has Taken Actions to Address Potentially Problematic Textbook Content but Should Improve Its Reporting to Congress. <https://t.ly/filvr>; Georg Eckert Institute for International Textbook Research. 2021. Report on Palestinian Textbooks, pp.170-174. <https://t.ly/zue0p>
- 44 Conference of European Rabbis. August 22, 2022. Letter to the President of the European Commission. <https://t.ly/ClQI8>
- 45 Boxerman, A. February 24, 2022. Almost all European aid to the PA held up as officials discuss reform of textbooks. Times of Israel <https://t.ly/nkUY1>; EU releases aid to Palestinians held up over textbook reform," The Times of Israel, 13.6.2022, <https://t.ly/Ah5Li>; Sadanews. March 21, 2022. The Foreign Minister reveals: European funds are still stuck and there is a problem that we are working to address (Translation from Arabic to English. <https://t.ly/hkwOL>
- 46 Ben-Shimon, D. June 15, 2022. EU restarts flow of funding to Palestinians. Israel Hayom. <https://t.ly/2rqtf>; European Commission. June 14, 2022. Statement by President von der Leyen with Palestinian Prime Minister Shtayyeh. <https://t.ly/vYp9>; Muniz, L. June 14, 2022. Von der Leyen: EU funds for Palestine will be disbursed rapidly. Politico. <https://t.ly/GFLWq>
- 47 Winer, S., and Staff, T. May 11, 2023. EU Parliament slams 'hateful' Palestinian textbooks, threatens funding freeze. The Times of Israel. <https://t.ly/eq-Cq>; European Parliament. July 12, 2023. Relations with the Palestinian Authority. <https://t.ly/aM3gl>
- 48 Kahana, A. 16 May, 2023. EU officials engage in public spat over new conditions for Palestinian aid. Israel Hayom. <https://t.ly/NIAtI>
- 49 UNRWA. Who we are. <https://t.ly/N34vK>
- 50 Facebook. Palestinian Ministry of Education. August 17, 2023. <https://t.ly/Ac9St>
- 51 UNRWA. What we do. <https://t.ly/T8rCD>
- 52 UNRWA. 2020. demystifying the unrwa approach to curriculum. <https://t.ly/mCobF>
- 53 For example: IMPACT-se and UN Watch. March 2023. UNRWA Education: Reform or Regression? p.25 <https://t.ly/oYkjq>; Nahed Sharawi, Math Teacher at UNRWA, Posts Hitler Video, UN Watch, 2.8.2021, <https://t.ly/yztzv>; Nidal Krayyem, English Teacher at UNRWA, Rejects Israel and Advocates Violence," UN Watch, 2.8.2021, <https://t.ly/Bl Wm>
- 54 IMPACT-se. November 2023. UNRWA Education: Textbooks and Terror. <https://t.ly/y7Ba>
- 55 Almog boker. [@bokeralmog]. December 11, 2023. X. <https://t.ly/IDlre>
- 56 Zeitun, Y., and Halabi, E. December 2, 2023. The IDF revealed: rockets were hidden under UNRA boxes in Gaza [translation from Hebrew]. Ynet. <https://t.ly/9IT3d>
- 57 Zeitun, Y. January 6, 2023. In a clinic in Gaza: Vests of terrorists in UNRA bags. In Khan Yunis: Amalach next to children's games | Documents from the strip [translation from Hebrew]. Ynet. <https://t.ly/G-cD5>
- 58 Almog boker. [@bokeralmog]. December 9, 2023. X. <https://t.ly/lf332>
- 59 Hacoheh, D. November 29, 2023. Their location: the UNRA doctor and teacher in Gaza who held two hostages [translation from Hebrew]. Kikar Hashabat. <https://t.ly/6URJg>
- 60 UNRWA. October 7, 2023. UNRWA Situation Report 1# on the Situation in the Gaza Strip. <https://t.ly/pb7bZ>
- 61 <https://t.ly/2Fokt>
- UNRWA Parners. [@UNRWAPartners]. October 24, 2023. X. <https://t.ly/Ue to>
- 62 UNRWA Parners. [@UNRWAPartners]. October 25, 2023. X. <https://t.ly/VE08>
- 63 Denmark MFA. [@DanishMFA]. October 17, 2023. X. <https://t.ly/CU8bJ>
- 64 UNRWA. October 16, 2023. Saudi Arabia Announces US\$ 2 Million Contribution to UNRWA in Support of Palestine Refugees. <https://t.ly/grx5g>
- 65 UNRWA. [@UNRWA]. October 12, 2023. X. <https://t.ly/eUW N>
- 66 UNRWA. [@UNRWA]. October 8, 2023. X. <https://t.ly/cX03f>
- 67 Staff, T. December 13, 2023. Poll shows soaring Palestinian support for Hamas; 72% back October 7 atrocities. The Times of Israel. <https://t.ly/k3 mi>

דבר נציב הממשלה הפדרלית לחיים יהודיים בגרמניה ולמאבק באנטישמיות

ד"ר פליקס קליין

תפקידי נציב הממשלה הפדרלית לחיים יהודיים בגרמניה ולמאבק באנטישמיות נוצר בשנת 2018 משתי סיבות עיקריות. ראשית, הממשלה הפדרלית מצאה, כי יש צורך לתמוך בחיים היהודיים בגרמניה, כדי שיוכלו שוב לשגשג כחלק בלתי נפרד ואינטגרלי בחברה הגרמנית. שנית, הממשלה הכירה בכך שאנטישמיות הייתה ותמשיך להיות בעיה גם בעתיד, ולפיכך יש צורך להגביר את המאמצים כדי להיאבק בה.

המסר שאני מבקש להעביר בהקדמה קצרה זו לסיכום שלי לשנת 2023 הוא, ששנאת יהודים תמיד הייתה בעיה בגרמניה. בניגוד למה שאחרים עשויים לטעון, היא אף פעם לא נעלמה. דוגמה אחת לכך, אולי המזעזעת ביותר מן העת האחרונה, היא מתקפת הטרור של ימני קיצוני על בית הכנסת בעיר האלה ביום כיפור בשנת 2019, שגבתה את חייהם של שני בני אדם.

אי לכך, ולמרות שהמציאות הנוראה היא שלגרמניה של היום יש היכרות רחבה עם רגשות אנטישמיים ולעיתים אלימות, הרי שמתקפות ה-7.10 היו קו פרשת המים. מתקפת הטרור המפלצתית של "חמאס" נגד ישראל די בה, כשלעצמה, כדי שה-7.10 ייחרת כיום שבו נטבחו יותר יהודים מאשר בכל יום אחר מאז השואה. עבור היהודים בגרמניה זה היה מזעזע וטראומטי לראות את האלימות הברברית, אשר בשל שנאה אנטישמית הופנתה כלפי יהודים ולא-יהודים כאחד בישראל – אלימות שהייתה עלולה להיות מופנית גם כלפיהם רק מעצם היותם יהודים.

וכאילו לא די בכך, מספר התקריות האנטישמיות בגרמניה הרקיע שחקים מאז ה-7.10. עוד באותו יום חילקו חברי ארגון "סמידון גרמניה" התומך בטרור ממתקים במקומות ציבוריים כדי "לחגוג" את הרצח, את האונס, את ההשחתה ואת החטיפה של יהודים. מאז, דיווחה "המשטרה הפדרלית" על יותר מ-4,300 פשעים אסלאמיים שבוצעו בהקשר עם מתקפת הטרור של "חמאס", שלמרביתם יש רקע אנטישמי. בית כנסת בברלין הותקף בבקבוק תבערה, צעירים מקומיים שעברו הקצנה תכננו פיגועים נגד עצרות פרו-ישראליות ובתי כנסת, מגני דוד רוססו על מבנים כדי לסמן את דייריהם כ"יהודים", מפגינים במספר רב של עצרות אנטישמיות אלימות קראו להשמדת ישראל, וחוליית טרור של החמאס נעצרה בגין תכנון פיגועים על מטרות יהודיות.

במהלך כל האירועים הללו התאכזבתי מהיעדרו של פרץ גדול של סולידריות ציבורית עם העם היהודי ונגד אנטישמיות בגרמניה, כמו זה שראינו בלונדון, בפריז ובוושינגטון הבירה; עם זאת, היו גם התפתחויות חיוביות, שאל לנו להתעלם מהן. הממשלה ומוסדות הביטחון שלנו הגיבו במהירות ובתקיפות: האבטחה של קהילות וארגונים יהודיים תוגברה מיד ב-7.10. פעילותו של ארגון "סמידון" הוצאה אל מחוץ לחוק ונאסרה גם פעילות "חמאס" בגרמניה. שירות המודיעין הפנימי והמשטרה פעלו ללא הרף ובהצלחה כדי לעקוב, לאתר ולעצור את מי שמתכננים לפגוע ביהודים.

העבודה שהשקענו בהגברת המודעות והרגישות לאנטישמיות על כל סוגיה בקרב שוטרים ובעלי תפקידים אחרים משתלמת עכשיו: הרבה יותר מאשר בעבר הלא רחוק, עוינות כלפי יהודים במסווה של ביקורת כלפי ישראל זוכה כעת לטיפול בתיאור הנכון – אנטישמיות. היוזמה שלי לאסור בחוק שריפת דגלים של מדינות זרות, לרבות דגל ישראל, סייעה להטיל איסור על עצרות אנטישמיות. 96% ממנהיגי הקהילות היהודיות מדווחים, כי הם מרוצים מעבודת המשטרה בהגנה על קהילותיהם.

עבודה רבה עוד לפנינו, כולל בחברה האזרחית. אני סמוך ובטוח שהרוב הדומם של הגרמנים מתנגד לאנטישמיות ומעוניין בשגשוג החיים היהודיים במדינתנו. על הרוב הזה להגביר את קולו. יש להבהיר לכולם, כי בעוד אנטישמיות מסכנת בראש ובראשונה יהודים, היא גם מאיימת על הדמוקרטיה ועל החברה הפתוחה והליברלית שלנו.

כפי שעשו כבר פקידי ממשל רבים, ברצוני להבהיר באופן חד-משמעי, כי החיים היהודיים הם חלק בלתי נפרד מגרמניה וכי הממשלה הפדרלית תמשיך לעשות כל שביכולתה כדי להגן על יהודים מפני כל סוג של שנאה. הדמוקרטיה הגרמנית חזקה יותר מאנטישמיות. יחד, נתגבר על ה-7.10 ועל תוצאותיו!

גרמניה

 במחצית הראשונה של שנת 2023 נותרו היקפי האנטישמיות בגרמניה גבוהים, ודומים במידה רבה לנתונים שנרשמו בתקופה המקבילה אשתקד. אולם, גם במקרה של גרמניה הוביל ה-7.10 לתפנית דרמטית, כאשר על פי הדיווחים נרשמו במדינה 29 אירועים אנטישמיים ביום במוצע, זאת בהשוואה ל-7 אירועים אנטישמיים ביום במוצע בשנת 2022 (עלייה של 320%). בעקבות כך, כ-80% מהקהילות היהודיות במדינה חשות חוסר ביטחון ומדווחות, כי עיקר האיום טמון במהגרים ממוצא טורקי וערבי ובחוגי השמאל במדינה. העלייה בהיקפי האנטישמיות במדינה מתבטאת בכתובות נאצה במקומות ציבוריים, בהצהרות אנטישמיות באוניברסיטאות, בפגיעה באתרי זיכרון יהודיים, בסימון בתי יהודים במגני דוד ובמקרים קיצוניים אף באלימות, כאשר באחד מהאירועים הקיצוניים שדווחו על רקע המלחמה הושלך בקבוק תבערה לעבר מרכז קהילתי יהודי. לצד זאת, כ-98% מהקהילות היהודיות במדינה מביעות שביעות רצון משיתוף הפעולה עם גורמי הביטחון המקומיים, ולכך יש להוסיף את המחויבות הגבוהה של ממשלת גרמניה להיאבק באנטישמיות הגואה באמצעות צעדים שכבר נותנים אותותיהם בשטח.

מקרים של אלימות קיצונית, 29 תקיפות, 72 פגיעות ברכוש, 32 איומים ו-854 מקרים של התנהגות פוגענית³. 38% מכלל התקריות (373) היו ניתנות לסיווג לפי מניע, ומתוכם 208 סווגו כפעילות אנטי-ישראלית, 62 כפעילות שמקורה בגורמים מוסלמיים, 46 כפעילות המזוהה עם השמאל הפוליטי ורק 17 מהתקריות סווגו כפעילות שמקורה בימין הקיצוני. כמו כן, על פי המידע, מרבית התקריות האנטישמיות (387) אירעו ברחובות, 197 במרחב המקוון, 106 בבניינים ציבוריים, 71 במוסדות חינוך ו-55 בתחבורה הציבורית. יצוין, כי מדובר בתדירות של כ-29 אירועים אנטישמיים ביום ממוצע, זאת בהשוואה ל-7 אירועים אנטישמיים שנרשמו ביום ממוצע בשנת 2022 (עלייה של 320%).

סניפי מרכז המחקר "RIAS" במדינות המחוז השונות בגרמניה דיווחו גם הם על עלייה ניכרת בהיקפי האנטישמיות שנרשמו מפרוץ המלחמה. בברלין, כמות האירועים האנטישמיים שתועדה בחודש אוקטובר הייתה הגבוהה ביותר לתקופה של חודש מאז

לפי נתוני "המשטרה הפדרלית הפלילית" בגרמניה (Bundeskriminalamt – BKA), מספר אירועי האנטישמיות שתועדו במחצית הראשונה של שנת 2023 (960 אירועים) נותרו גבוהים וכללו 25 תקריות אלימות - נתונים הדומים לאלו שנרשמו במחצית הראשונה של שנת 2022 (965)¹. בהתמקדות ברבעון השני של השנה, 380 מתוך 446 האירועים שתועדו מיוחסים לגורמי ימין קיצוני, וכך גם באשר ל-7 מתוך 14 פשעים אלימים על רקע אנטישמי. לצד זאת, 4 עבירות פליליות ועבירת אלימות אחת יוחסו ל"אידיאולוגיה דתית אסלאמית"².

גם במקרה של גרמניה היוותה מתקפת ה-7.10 תפנית דרמטית. כך, ממידע שפרסם בסוף חודש נובמבר "מרכז המחקר והמידע הפדרלי בנושא אנטישמיות" בגרמניה (Bundesverband der Recherche-und Informationsstellen Antisemitismus – RIAS) עולה, כי בחודש שמפרוץ המלחמה נרשמו במדינה 994 אירועים אנטישמיים – יותר מכלל האירועים שנרשמו במחצית הראשונה של השנה – בהם 3

שפרסמה "המועצה המרכזית של יהודי גרמניה" עולה, כי כשליש מהקהילות היהודיות במדינה מדווחות על אירועים אנטישמיים שחוו מאז תחילת המלחמה. כמו כן מצביע הסקר, אשר נערך בקרב 98 קהילות יהודיות בגרמניה, על כך ש-80% מהקהילות חוסר ביטחון מאז תחילת המלחמה. הקהילות דיווחו, כי עיקר האיום טמון במהגרים ממוצא טורקי וערבי ובחוגי השמאל, וכחות בחוגי ימין קיצוני.¹⁵

Source: X (Twitter) @AStaroselski, October 14, 2023
<https://twitter.com/AStaroselski/status/1713150097284870320>

על רקע פרסום הנתונים השונים נרשם אירוע חריג, שבמסגרתו האחראית לנושא האינטגרציה בעיר ברלין, גנר בלקי, המליצה בראיון טלוויזיוני ליהודי ברלין להסתיר את זהותם היהודית בשל העלייה ברגשות האנטישמיים והאנטי-ישראליים על רקע אירועי המלחמה.¹⁶ כמו כן, בסוף חודש נובמבר הזהיר ראש סוכנות הביטחון הגרמנית, כי המלחמה בעזה מובילה להיווצרותן של בריתות בין קבוצות אנטישמיות במדינה, וכי הדבר מעלה את הסכנה להתקפות כנגד יהודים. לדבריו, העוינות לישראל מאחדת בין גורמים פלסטיניים קיצוניים לגורמים אסלאמיסטיים, גרמניים וטורקיים מהימין ומהשמאל הקיצוני במדינה. כמו כן, הדגיש ראש סוכנות הביון, כי הסכנה הינה מוחשית וגבוהה מבעבר, וכי גורמי הביטחון המקומיים פועלים במלוא המרץ כדי להבטיח את ביטחון הקהילה היהודית והמוסדות הישראלים בגרמניה.¹⁷

החל התייעוד בעיר בשנת 2015. במדינת נורדרין-וסטפאליה דווח מפרוץ המלחמה ועד ה-9.11 על 218 אירועים אנטישמיים שנרשמו, כאשר 92% מהם היו על רקע המלחמה. הנתון משקף ממוצע של כ-7 אירועים ביום, זאת בהשוואה לממוצע של כ-5 אירועים בשבוע שנרשמו בנורדרין-וסטפאליה בשנה החולפת.⁵ בבואריה תועדו בתאריכים הנ"ל 148 אירועים אנטישמיים, נתון המשקף עלייה של 285% בכמות האירועים בהשוואה לתקופה המקבילה אשתקד, כאשר 91% מהאירועים שנרשמו היו בדיקה למלחמה.⁶

מגמה דומה עולה גם מנתונים שפרסמה "המשטרה הפדרלית הפלילית" על רקע המלחמה, המצביעים על כך, שמתחילתה נרשמו בגרמניה כ-4,700 פשעים הקשורים אליה, כאשר כ-2,000 מהם נבעו ממניע פוליטי, וכמחצית מאלו (כ-1,100) היו על רקע אנטישמי וכללו מנעד רחב של פשעים, החל מאיומים מילוליים ועד נזק שנגרם במכוון לרכוש.⁷ לשם השוואה, ברבעון הראשון של השנה נרשמו 558 אירועים אנטישמיים, ברבעון השני 609 ובשלישי 540.⁸ כמו כן, טען ראש המשטרה הפדרלית כי חלק מאותם אירועים קשורים למהגרים שהגיעו ממדינות שבהן ישראל והיהודים נתפסים כאויבים, וכן הדגיש את הצורך לקרב אותם מהגרים להיסטוריה ולערכים הגרמניים, ובכלל זה לזכות הקיום של ישראל ולביטחון היהודים בגרמניה.⁹

דו"ח שפורסם בתחילת נובמבר מצביע גם הוא על עלייה ניכרת ברמת האנטישמיות בגרמניה מתחילת המלחמה. על פי הדו"ח, 5.7% מהגרמנים מחזיקים בעמדות אנטישמיות, פי שלושה בהשוואה לסקר שבוצע לפני כשנתיים. עוד מצביע הדו"ח על הצלחה מסוימת בניסיונותיהם של גורמי ימין קיצוני מקומיים לקדם נרטיב, הקורא לשחרור גרמניה מ"העול ההיסטורי של השואה", ועל כך, שבשמאל הפרוגרסיבי ניכרת יותר מבעבר נכונות לקבל אנטישמיות "אנטי-ישראלית" כלגיטימית.¹⁰

הנתונים הנ"ל משתקפים גם בדיווחים של קהילות יהודיות רבות בגרמניה, המדגישים את נוכחות האנטישמיות כחלק אינטגרלי בחיי היום-יום במדינה, כאשר זו מופיעה בכל מקום, החל מכתובות נאצה במקומות ציבוריים, הצהרות אנטישמיות באוניברסיטאות, פגיעה באתרי זיכרון יהודיים, סימון בתי יהודים במגני דוד¹¹ ומקרים קיצוניים ואף אלימים. כחלק מכך, יהודים רבים מדווחים על תחושת חוסר ביטחון כוללת.¹² אחד מהאירועים הקיצוניים שדווחו התרחש ב-18.10 בברלין, כאשר בקבוקי תבערה הושלכו לעבר מרכז קהילתי יהודי, שנמצאים בו בית כנסת, בית ספר ומעון יום.¹³ האירוע יצר זעזוע ופחד בקהילה היהודית כולה.¹⁴ מסקר

ככלל, המלחמה באנטישמיות הגואה אינה חדשה לממשלת גרמניה, אשר נוקטת גישה אגרסיבית ויזומה, המתבטאת, בין היתר, בתוכנית שגיבשה בסוף שנת 2022 תחת הכותרת "האסטרטגיה הלאומית למלחמה באנטישמיות ולמען חיים יהודיים"²⁷. תוכנית זו היוותה בסיס לתוכניות רבות אחרות שבאו אחריה ברחבי העולם, והיא כוללת צעדים שונים להגנה על ביטחונם של יהודי גרמניה ולהגברת נראות החיים היהודיים במדינה, תוך איסוף נתונים ומחקרים דיגיטליים; יצירת שיתופי פעולה בין כל 16 מדינות המחוז בגרמניה ובין ערים, קהילות ומוסדות יהודיים, על מנת להיאבק באנטישמיות תוך חילופי מידע; הכשרות לשופטים ולאנשי חוק מקומיים באופן שיאפשר להם למצות את החוקים כנגד האנטישמיות; דרישה מהתובעים הכלליים במחוזות למנות רכזים למאבק באנטישמיות ולבחון דרכים להגברת הענישה והאכיפה בתחום; חיוב האוניברסיטאות המקומיות ללמד על השואה, לעיתים אף באופן המותאם לכל תואר או הכשרה מקצועית; ותמיכה בקהילות היהודיות, תוך קידום מוסדות להנחלת תולדות השואה.

על אף מאמציה הניכרים של הממשלה בגרמניה, יצוין, כי עדיין ממשיכות להתקיים הפגנות אנטי-ישראליות ברחבי גרמניה,²⁸ שנשמעות בהן לא פעם קריאות אנטישמיות מובהקות, כאשר בחלק מהמקרים המשטרה פועלת למניעת האירועים, לעיתים בכוח, ובמקרים אחרים התאפשר קיום הפגנות קטנות יחסית. מנגד, נרשמו גם עצרות כנגד האנטישמיות הגואה במדינה. כך, ב-10.12.2022 צעדו בברלין אלפי אנשים במסגרת הפגנה כנגד האנטישמיות הגואה במדינה, שלקחו בה חלק גם שר העבודה, יו"ר הפרלמנט וראש עיריית ברלין.²⁹

28.10.23, Berlin, Pro-Palestinian Demonstration in Berlin on the Oranienplatz (Timecker/Shutterstock)

בהקשר זה, בסקר שכורסם ביטאו 98% מהקהילות שביעות רצון משיתוף הפעולה עם גורמי הביטחון המקומיים.¹⁸ יצוין, כי הרשויות בגרמניה רתומות מאוד למאבק באנטישמיות. במסגרת זו, התבטא קנצלר גרמניה לאחר הניסיון להצית את בית הכנסת בברלין וצוין, כי "תקיפה של מוסדות יהודיים, התפרעויות אלימות ברחובותינו - זה לא אנשי, מגעיל ואי אפשר לסבול את זה. לאנטישמיות אין מקום בגרמניה"¹⁹. כמו כן, כמה ימים בודדים מתחילת המלחמה הכריז התובע הכללי הפדרלי בגרמניה על חקירה בנושא קשריו של ארגון ה"חמאס" למעשי רצח וחטיפה בעקבות רצח אזרחים גרמנים במהלך המלחמה. ימים לאחר מכן הצהיר שר המשפטים הגרמני, כי הבעת תמיכה בארגון הטרור "חמאס" ברחובות גרמניה תיחשב לעבירה פלילית,²⁰ ובמקביל נמסר, כי הרשעה בפשעים אנטישמיים תהווה עילה משמעותית למניעת קבלת אזרחות.²¹ שרת הפנים הגרמנית הצהירה מצידה, כי גרמניה תפעל לגירוש תומכים ב"חמאס", וכי היא מפעילה את כל משאבי המשטרה והמודיעין להגנה על הקהילה היהודית. כמו כן הצהירה, כי תנקוט מדיניות קשוחה כלפי גורמים אסלאמיסטיים, המבטאים תמיכה בארגון הטרור "חמאס" בגרמניה, ותשתמש בכל המשאבים המודיעיניים והמשטרתיים לשם כך.²² גם מנהל "הסוכנות להגנה על החוקה" (Bfv) הצהיר, כי מעגנוני הביטחון הגרמניים פועלים ליישום מהיר ככל האפשר של האיסור על פעילות ארגון "חמאס" ותמיכה בו.²³ סגן הקנצלר הגרמני, רוברט האבק, פרסם מצידו (1.11) סרטון, אשר נצפה כ-10 מיליון פעמים, שבו הוא נשא נאום כנגד העלייה באנטישמיות בגרמניה.²⁴

צעד חשוב נוסף אירע בתחילת חודש נובמבר, אז הודיעה שרת הפנים של גרמניה על הטלת איסור מלא על פעילות ארגון הטרור "חמאס" בגרמניה, וכן על איסור פעילות ארגון הטרור המוכרז בישראל "Samidoun", המבקש, לכאורה, "להשיג צדק לאסירים פלסטינים" ובפועל הינו שלוחה של ארגון הטרור המוכרז באירופה - "החזית העממית לשחרור פלסטין". בהתאם להודעה, שלוחתו של הארגון בגרמניה תפורק. בהקשר זה, נאסרה גם פעילותו של תת-הארגון "Samidoun Deutschland", הפועל גם תחת השמות "Hirak – Palestinian Youth" ו-"Mobilization Jugendbewegung".²⁵ Hirak e.V". כמו כן, קריאות אנטישמיות בסגנון "מהנהר עד הים" נאסרו על ידי הרשויות המקומיות לשימוש בציבור, ופוסטרים כנגד שנאת יהודים נתלו ברחבי ברלין.²⁶

הערות

- 1 Cohen, B. August 9, 2023. 'Shameful: Antisemitic Outrages Continue to Roil Germany, New Government Data Shows. The Algemeiner. <https://t.ly/gpgjS>
- 2 Culina, K. October 10, 2023. Jeden Tag mehr als fünf antisemitische Straftaten – „Juden in Krisenzeiten Sündenböcke“. Welt. <https://t.ly/6JXaR>
- 3 European Jewish Congress. November 2023. According to RIAS, 994 antisemitic incidents in Germany were documented since Hamas massacre. <https://t.ly/fqxMd>
- 4 CFCA. November 28, 2023. Germany – Antisemitic incidents in Berlin from 10/7/2023 to 11/9/2023. <https://t.ly/xNODx>
- 5 CFCA (The Coordination Forum for Countering Antisemitism). December 1, 2023. Germany Massive Increase in Antisemitic Incidents in NRW. <https://t.ly/KUnOH>
- 6 CFCA (The Coordination Forum for Countering Antisemitism). December 1, 2023. Germany Sharp Increase in Antisemitic Incidents in Bavaria. <https://t.ly/TPDjA>
- 7 Glucroft, W. May 12, 2023. Germany on guard against terrorism. Deutsche Welle. <https://t.ly/B6kBy>
- 8 CFCA. December 29, 2023. Germany – The criminal police office reports massive increase in antisemitic crimes. https://t.ly/wl_nv
- 9 Cohen, B. December 27, 2023. German Police Chief Voices Concern Over Islamist Terror Threat. The Algemeiner. <https://t.ly/ZpSfg>
- 10 Escritt, t. November 7, 2023. Activists see rise in German antisemitism since Oct. 7 attack on Israel. <https://t.ly/w4Svs>
- 11 Winer, S. October 15, 2023. Fear in Berlin as Star of David scrawled at entrances of buildings where Jews reside. The Times of Israel. <https://t.ly/524sw>
- 12 RIAS. November 2023. Antisemitische Reaktionen auf den 07. Oktober. https://t.ly/DYq_V
- 13 Kahal Adass Jisroel (@KAJ_Berlin). October 18, 2023. X. <https://t.ly/ouZ8X>
- 14 Hulsemann, L. October 18, 2023. Berlin synagogue firebombed: Olaf Scholz condemns attack. Politico. <https://t.ly/-rO6p>
- 15 BNN Correspondents. December 6, 2023. Rise in Antisemitic Acts in Germany Post-Hamas Attack Spurs EU Action. <https://t.ly/CIEQw>
- 16 Oberoi, S. October 16, 2023. Berlin's Jewish Community on Edge Amid Rising Anti-Israel Sentiment. BNN. <https://t.ly/4IV52>
- 17 Reuters. November 29, 2023. Germany's domestic spy agency warns war in Gaza stoking new anti-Semitic alliances: <https://t.ly/DrUwZ>
- 18 BNN Correspondents. December 6, 2023. Rise in Antisemitic Acts in Germany Post-Hamas Attack Spurs EU Action. <https://t.ly/AZAQn>
- 19 Antonia Yamin (@antonia_yamin). (October 18, 2023). <https://t.ly/uQbr->
- 20 Bundesministerium der Justiz (@bmj_bund). October 13, 2023. X. <https://t.ly/BKHlr>
- 21 Bundesministerium der Justiz (@bmj_bund). October 12, 2023. X. <https://t.ly/4srV9>
- 22 Luyken, J. October 15, 2023. Germany to 'do everything' to protect Jewish people. The Telegraph. <https://t.ly/P4YdQ>
- 23 Nova, A. October 16, 2023. German intelligence is working on a rapid implementation of the ban on Hamas' activities in Germany. Nova. Nwes. <https://t.ly/32wwt>
- 24 Bundesministerium für Wirtschaft und Klimaschutz. [BMWK]. November 1, 2023. X. <https://t.ly/EmEGc>
- 25 Federal Ministry of the Interior and Community, HAMAS and Samidoun banned in Germany. <https://t.ly/pSaYl>
- 26 Visegrád 24. [@Visegrad]. December 5, 2023. X. <https://t.ly/tpbo1>
- 27 [The Federal Government](https://t.ly/DtV-M), National Strategy against Antisemitism and for Jewish Life. <https://t.ly/DtV-M>
- 28 October 16, 2023. Berlin police break up banned pro-Palestinian rally. Deutsche Welle. <https://t.ly/aLQzH>
- 29 Staff, T. December 10, 2023. Thousands march in Berlin against antisemitism amid sharp rise in Jew hatred. The Times of Israel. <https://t.ly/gDVzK>

בריטניה

במחצית הראשונה של שנת 2023 נרשמה עלייה קלה בלבד בהיקפי האנטישמיות שנרשמו במדינה (2%) בהשוואה לתקופה המקבילה בשנת 2022. אולם על רקע מלחמת "חרבות ברזל" הייתה בריטניה לאחד המוקדים המרכזיים שבהם נרשמה עלייה מטאורית בהיקפי האנטישמיות, אשר התבטאה במספר האירועים הגבוה ביותר שנרשם במדינה מאז החל התיעוד בשנת 1984 ובעלייה כללית של 512%, כאשר משטרות מקומיות אף מציינות עלייה של יותר מ-1,000% במספר העבירות על רקע אנטישמי שנרשמו בחודש הראשון למלחמה. על רקע האירועים, סקרים שפורסמו מציגים, כי כמחצית מיהודי בריטניה שקלו לעזוב את המדינה בעקבות גל האנטישמיות שנרשם, כי 60% מהיהודים חוו בעצמם אירוע אנטישמי, או מכירים יהודי אחר שחווה אירוע אנטישמי מפרוץ המלחמה, וכי כמחצית מהם אינם חשים ביטחון ברחובות המדינה מאז ה-7.10.

מבחינה גיאוגרפית, 1,062 (56%) מהאירועים האנטישמיים נרשמו בלונדון רבתי, 326 אירועים נרשמו במנצ'סטר רבתי, 35 בסקוטלנד והיתר באזורים אחרים בבריטניה. יצוין, כי מדובר במספר האירועים האנטישמיים הגבוה ביותר שנמדד בפרק זמן דומה מאז החל ה-CST לתעד תקריות אנטישמיות בשנת 1984. בתאריך ה-21.42, פרסם הארגון עדכון, שלפיו תועדו בבריטניה מתחילת המלחמה 2,093 תקריות אנטישמיות.⁴ לצד הנתונים שפרסם ארגון הביטחון הקהילתי, באזור לונדון בלבד דיווחה המשטרה המקומית בחודש הראשון למלחמה, כי מספר האירועים האנטישמיים שנרשמו גדל פי 14 (1,357%).⁵ גם משטרת מנצ'סטר דיווחה על עלייה דרמטית בהיקף העבירות האנטישמיות שנרשמו בחודש אוקטובר – 74, לעומת 15 בלבד בתקופה המקבילה אשתקד, ו-14 בתקופה המקבילה בשנת 2021.⁶

לשם השוואה, במהלך כל חודש העימות של מבצע "שומר החומות", בין ה-8.5 ל-7.6 2021, תועדו 628 מקרים אנטישמיים בבריטניה, ולאחר ה-6.7 פחתו התקריות האנטישמיות בממלכה בצורה ניכרת.⁷ לצד העלייה הדרמטית במספר האירועים האנטישמיים שנרשמו בתקופה אשר החלה ב-10.7 בהשוואה למחצית הראשונה של שנת 2023, ניכר, כי במחצית

עוד בטרם ה-7.10, גילויי אנטישמיות שנרשמו ברחבי בריטניה במחצית השנה הראשונה של 2023 הציגו תמונה מתמשכת של עלייה הדרגתית מתונה במספר האירועים האנטישמיים. כך, מדו"ח שפרסם ארגון הביטחון של הקהילה היהודית המקומית "CST" (Community Security Trust) עולה, כי במחצית הראשונה של השנה (ינואר-יוני) נרשמו בבריטניה 803 אירועים אנטישמיים,¹ זאת בהשוואה ל-786 אירועים שנרשמו במחצית הראשונה של שנת 2022 (עלייה של כ-2%).²

נתונים אלה שרטטו את המגמה המתונה יחסית עד לאירועי ה-7.10, אשר השתנתה מקצה לקצה עבור הקהילה היהודית בממלכה הבריטית. מנתוני ה-CST, אשר פורסמו ב-6.12 עולה, כי מה-7.10 נרשמו בבריטניה 1,890 אירועים אנטישמיים,³ המהווים עלייה של 512% בהשוואה לתקופה המקבילה אשתקד - מתוכם 80 תקיפות, 148 איומים ישירים, 117 מקרים של חילול וגרימת נזק לרכוש יהודי, 1,537 מקרים של התנהגות אנטישמית, הכוללים תקיפות מילוליות, גרפיטי, מיילים שהכילו איומים ודיווחים אנטישמיים ברשת ו-8 מקרים של ספרות אנטישמית שהופצה באופן המוני.

הודיע, כי החוק המקומי אינו מאפשר לו לאסור קיום מצעדים פרו-פלסטיניים כל עוד הערכת המודיעין בדבר הסיכון להפרת הסדר אינה מצדיקה איסור שכזה.¹⁵ על רקע זה, יועץ ממשלת בריטניה לתחום האלימות הפוליטית הודיע (13.11), כי ימליץ להרחיב את סמכויות המשטרה בכל הנוגע למניעת הפגנות, המהוות איום כלפי הקהילה היהודית.¹⁶ לדבריו, החלטות המשטרה להימנע מפעולה כנגד ההפגנות בטענה ש"אין בהן סיכון לסדר הציבורי" לא לוקחות בחשבון את האנטישמיות בבריטניה, היוצרת איום מתגבר על תחושת הביטחון של היהודים.

לצד הצעדות הפרו-פלסטינית שנערכו בלונדון, **התקיימו החל מה-7.10 כמה הפגנות פרו-ישראליות גדולות.** כך, ב-25.10 צעדו אלפי יהודים, לצד ראש ממשלת בריטניה לשעבר, בוריס ג'ונסון, בקריאה למען סולידריות עם הקהילה היהודית המקומית ונגד אנטישמיות.¹⁷ הפגנה פרו-ישראלית גדולה נוספת, אשר גם בה השתתף ג'ונסון, לצד חברי פרלמנט ודמויות ציבוריות נוספות, התקיימה ב-26.11 בהשתתפות כ-100,000 איש.

אי אפשר לבחון את סוגיית האנטישמיות בבריטניה בלי להתייחס לשינויים הפוליטיים הרבים שהתרחשו בממלכה בשנה החולפת, כאשר סביר להניח, שתכיפות השינויים בפוליטיקה השפיעו באופן ניכר על הקהילה היהודית המקומית ועל רמת האנטישמיות במדינה. בהקשר זה, ראש הממשלה החדש בבריטניה, רישי סונאק, מוכר כאדם התומך בישראל ומתנגד תקיף ל-"BDS" ולאנטישמיות.¹⁸ סונאק אף הצהיר בעבר, כי ירושלים היא בירתה ההיסטורית של ישראל, זאת על אף הביקורת על כך מבית. עמדותיו אלה מעוררות אופטימיות בקהילה היהודית, שכן קיימת ציפייה, כי ממשלתו תחזק את המאבק באנטישמיות ותרחיב את התמיכה באזרחים היהודים במדינה.¹⁹ תמיכתו החיובית והבלתי מתפשרת של סונאק בקהילות היהודיות המקומיות ובמאבק באנטישמיות ניכרת. במרץ 2023 אישרה ממשלת בריטניה תקציב של 15 מיליון ליש"ט למימון אמצעי הגנה מפני פשעי שנאה מתמשכים ולאבטחת הקהילה היהודית בבריטניה.²⁰ באוקטובר הודיע סונאק, כי 3 מיליון ליש"ט נוספים יועברו לאבטחת הקהילה היהודית כדי להגן על בתי ספר, בתי כנסת ומבני קהילה יהודיים אחרים, והבטיח, כי תינקט גישה איתנה עקבית וברורה בהתמודדות עם פשעי שנאה כלפי קהילות יהודיות.²¹ בנובמבר הודיע שר האוצר הבריטי על הקצאת סכום של 7 מיליון ליש"ט נוספים לנושא המאבק באנטישמיות לשלוש השנים הקרובות, זאת לאור החשש מהעלייה בעוינות כלפי הקהילה היהודית המקומית.²²

הראשונה השיח האנטישמי ביטא בעיקר סנטימנט אנטי-יהודי מוגבר, כאשר החל מה-7.10 השיח התבטא בעיקר בסנטימנט אנטי-ישראלי ובעיסוק מוגבר, בין היתר, בשלילת זכותה של מדינת ישראל להתקיים.

על רקע הנתונים הנ"ל, מסקר שפורסם עולה, כי **קרוב למחצית מיהודי בריטניה שקלו לעזוב את המדינה.**⁸ עוד עולה מהסקר, כי **60% מהיהודים חוו בעצמם אירוע אנטישמי, או מכירים יהודי אחר שחווה אירוע אנטישמי מפרוץ המלחמה,** ו-90% אמרו שיימנעו מכניסה לעיר בשעה שמתקיימת בה הפגנה אנטי-ישראלית גדולה. במסגרת זו, רק 16% מהיהודים סבורים, כי המשטרה המקומית מטפלת בפשעי שנאה אנטישמיים באותו אופן שבו היא מטפלת בשאר פשעי השנאה. מסקר נוסף שפורסם על רקע המלחמה עולה, כי 77% מהמשיבים סברו, שהממשלה המקומית אינה עושה די כדי להתמודד עם שיח השנאה של המטיפים האסלאמיסטים.⁹ יצינו בהקשר זה כמה מקרים, שדווח בהם על חקירות המתנהלות כנגד השיח האנטישמי הבולט במסגדים בבריטניה, ובכלל זה קריאה לטבח של יהודים ולהשמדת ישראל.¹⁰ בנוסף דיווחו **כמחצית מהמשיבים, כי הם אינם חשים ביטחון ברחובות המדינה מאז ה-7.10.**

כמו כן דיווחה **משטרת לונדון, כי בוצעו כ-400 מעצרים בגין פשעי שנאה בזיקה למלחמה, כאשר 83 מהמעצורים הובאו לדין.**¹¹ חלק ניכר מהמעצרים הנ"ל בוצעו במסגרת הפגנות ענק פרו-פלסטיניות שנרשמו במדינה, לרבות הפגנה, שכללה, לפי הערכת המשטרה, כ-300,000 מפגינים (11.11). **במהלך ההפגנות השונות, אשר ממשיכות להיערך מדי שבוע מאז פרוץ המלחמה בערים רבות ברחבי הממלכה, נרשמו קריאות רבות לפגיעה ביהודים ובישראלים, לצד קריאות "מהנהר עד הים", השוואות בין מדיניות ישראל למדיניות הנאצים,¹² תמיכה מופגנת בפעילות ארגון הטרור "חמאס" ועוד.**

בהקשר זה, שרת הפנים הבריטית לשעבר, סואלה ברוורמן, קראה באמצע חודש נובמבר להפסקת ההפגנות, כיוון שלדעתה הן "מזהמות את רחובות לונדון מדי שבוע בשנאה, באלימות ובאנטישמיות".¹³ כמה ימים לאחר התבטאות זו פיטר אותה ראש הממשלה הבריטי, רישי סונאק, על רקע התבטאות נוספת כנגד המדיניות הסובלנית יתר על המידה, לדבריה, של משטרת לונדון כלפי המפגינים הפרו-פלסטינים במהלך הפגנה נוספת שהתקיימה.¹⁴ דבריה של ברוורמן ייצגו **גל רחב של ביקורת על התנהלות המשטרה המקומית במהלך ההפגנות הפרו-פלסטיניות, אשר נמנעה, בעיקר בראשית הדרך, מלבצע מעצרים כנגד גורמים הקוראים קריאות אנטישמיות.** בהקשר זה, מפקד משטרת לונדון

על כך, שבאותן שנים נרשמו כ-150 מקרי אנטישמיות, המציינים עלייה של 22% בהשוואה לשנים 2018-2020.³⁰ בהתאם, דו"חות שונים שפורסמו בשנת 2023, כולל זה של הלורד ג'ון מאן, היועץ לממשלה הבריטית בתחום האנטישמיות,³¹ מבקשים להגביר את תוכניות החינוך בנושא השואה והאנטישמיות בת-זמננו כמענה לאנטישמיות הגוברת.

מאז פרוץ המלחמה, הנתונים הנאספים מדי יום מצביעים על מגמה ברורה של עלייה מטאורית בגילויי אנטישמיות במערכת החינוך המקומית. כך, הדו"ח האחרון שפורסם על ידי ה-"CST" בתאריך ה-6.12 תיעד 140 תקריות אנטישמיות, שנרשמו באוניברסיטאות בבריטניה מפרוץ המלחמה, מתוך 1,890 תקריות בסך הכול. לשם השוואה, בששת החודשים הראשונים של שנת 2023 תועדו באוניברסיטאות 17 תקריות, כאשר בכל שנת 2022 תועדו בהן "רק" 56 מקרים אנטישמיים. נוסף על האירועים באוניברסיטאות, 126 תקריות אנטישמיות נרשמו מפרוץ המלחמה בבתי הספר בממלכה. במסגרת זו, 56 אירועים נרשמו בבתי ספר לא-יהודיים וכווננו אל עבר תלמידים ומורים, 19 מקרי התעללות דווחו בבתי ספר יהודיים ו-44 מקרים מקושרים להתעללות בילדים יהודים בדרך לבתי הספר או בחזרה מהם. לשם השוואה, במחצית הראשונה של שנת 2023 דיווח ה-"CST" על 67 תקריות במגזר בתי הספר, כאשר בכל שנת 2022 נרשמו בו 94 תקריות "בלבד".³²

גל השנאה העולה מעמיד תלמידים יהודים רבים - בכיתות הלימוד, במרחב הציבורי ובמרחב התקשורתי - במצבים קשים. תלמידים אלו אף נחשפים ביתר שאת למידע מעוות המופץ ברשתות החברתיות, אשר מגביר את האנטישמיות והאנטי-ציוניות בקרב בני גילם. דוגמה בולטת נרשמה כאשר ילד בן 8, שמשפחתו נרצחה באירועי ה-10.7, קיבל הודעה מחברו לכיתה, שלפיה יש להשמיד את היהודים.³³ **התמונה של העלייה חסרת התקדים באנטישמיות בבריטניה, ובמערכת החינוך בפרט, מדאיגה וצריכה להדליק נורות אדומות רבות.**

התמיכה בקהילה היהודית ניכרה גם בעמדתו של המלך צ'ארלס השלישי, כאשר בנאום שנשא בפרלמנט ב-7.11 גינה את "האירועים הברבריים של הטרוריסטים" כנגד עם ישראל והביע תמיכה בקהילה היהודית. לדבריו, ממשלת בריטניה מחויבת להתמודדות עם אנטישמיות ולוודא שהשואה לעולם לא תישכח. עוד הבטיח המלך בנאומו, כי יוקם מרכז זיכרון לשואה בגני מגדל ויקטוריה.²³ אם לא די בכך, פורסם, כי משרד הפנים הבריטי החל באיתור אזרחים זרים, אשר יצאו בקריאות אנטישמיות בעקבות מתקפת הטרור של "חמאס", והתריע, כי יש בכוונתו לבטל את הוויזה שלהם בשל ההתנהגות האנטישמית שהפגינו.²⁴ בהתאם, ביטל משרד הפנים הבריטי את הוויזה של מאטאר מואטאז, מגיש טלוויזיה ויו-טיובר מצרי שיש לו מיליוני עוקבים, אשר מרבה לבקר בבריטניה, לאחר שתיאר את מתקפת הטרור של "חמאס" כ"יום השמח בחייו".²⁵

בקרב מפלגת הלייבור בולט השיח האנטישמי בעיקר בשוליים השמאליים הקיצוניים. כך, חבר הפרלמנט לשעבר מהמפלגה, כריס ויילאמסון, תיאר (7.11) בראיון את ישראל כמדינת אפרטהייד וטען, כי עזה היא "מחנה ריכוז".²⁶ בראיון בתוכנית האירוח של פירס מורגן (13.11), נמנע מנהיג הלייבור לשעבר, ג'רמי קורבין, להגדיר את "חמאס" כארגון טרור, זאת על אף דרישה חוזרת ונשנית מצדו של המגיש.²⁷ כמו כן, חבר הפרלמנט אימראן חוסיין, המייצג מחוז בצפון אנגליה בעל אוכלוסייה מוסלמית גדולה, התפטר (8.11) מתפקידו בממשלת הצללים של הלייבור, זאת בשל סירוב מנהיג המפלגה, קיר סטארמר, לקרוא להפסקת אש בעזה.²⁸

גם בכל הנוגע **למערכת החינוך**, נרשמה בבריטניה בשנה האחרונה עלייה ניכרת בהיקפי האנטישמיות. יצוין, כי גם עוד קודם למלחמה הצביע מחקר, אשר נערך בשנת 2022 על ידי "חברת הנרי ג'קסון" (HJS - Society Jackson Henry), כי במהלך חמש השנים האחרונות חלה עלייה של 173.3% במספר התקריות האנטישמיות בבתי-הספר בממלכה.²⁹ דו"ח נוסף, שפורסם על ידי ה-"CST" בינואר 2023, המתיחס לאנטישמיות בקמפוסים בשנים 2020-2022, מצביע

November 26, 2023: March Against Antisemitism (Loredana Sangiuliano, Shutterstock)

הערות

- 1 CTS. June 2023. Antisemitic Incidents. <https://t.ly/AMeLz>
- 2 CST. August 2022. Antisemitic Incidents Report - January- June 2022. <https://t.ly/BSOrX>
- 3 CST. December 2023. Antisemitic Incidents- 6 December Update. <https://t.ly/dxyr1>
- 4 ADL. October 15, 2023. Antisemitic incidents around the world following the war. <https://t.ly/j3wNj>
- 5 Staff, T. October 21, 2023. London police report 1,353% rise in Antisemitic hate crimes since Hamas onslaught. The Times of Israel. <https://t.ly/n-0Kx>
- 6 PA Media. December 29, 2023. Many police forces in UK recorded rise in antisemitic offences after start of Israel-Gaza war. The Guardian. <https://t.ly/zjoBK>
- 7 CST. The Month of Hate. <https://t.ly/zuH8w>
- 8 Tingle, R. November 29, 2023. Nearly HALF of British Jews have considered leaving UK since Hamas terror attacks with more than six in ten experiencing anti-Semitic incidents, poll reveals. Mail. <https://t.ly/Q7PCX>
- 9 Rose, D. December 7, 2023. Three quarters of UK Jews say BBC is biased against Israel. The JC. <https://t.ly/GjZ-U>
- 10 Odline, G. November 24, 2023. Anti-Semitic hate speech is investigated at four mosques around Britain after footage of preachers calling for Jews to be killed and for Israel to be destroyed emerges. Mail. <https://t.ly/1ze1j>
- 11 CFCA (The Coordination Forum for Countering Antisemitism). November 11, 2023. More than 80 People Charged over Hate Crimes and Violence linked to anti-Israel Protests. <https://t.ly/sOIZa>
- 12 Kirka, D. November 12, 2023. London pro-Palestinian march passes off peacefully but police clash with far-right protesters. Associated Press. <https://t.ly/6ftcQ>
- 13 Donmez, B. November 13, 2023. UK home secretary says pro-Palestinian protests 'can't go on'. Anadolu Ajansi. <https://t.ly/ZEEmC>
- 14 Staff, T. November 13, 2023. UK's Sunak fires minister who said police too lenient with pro-Palestinian protesters. The Times of Israel. <https://t.ly/ovuT8>
- 15 Staff, T. November 13, 2023. UK's Sunak fires minister who said police too lenient with pro-Palestinian protesters. The Times of Israel. <https://t.ly/54GC1>
- 16 Gecsoyler, S. November 13, 2023. Give police more powers amid 10-fold rise in antisemitic attacks, says UK adviser. The Guardian. <https://t.ly/vE2MY>
- 17 Hui, S. November 26, 2023. Tens of thousands march against antisemitism in London including UK ex-Prime Minister Boris Johnson. Associated Press. <https://t.ly/X5Ub6>
- 18 Harkov, L. November 30, 2022. UK PM Rishi Sunak promises law to combat BDS. (The Jerusalem Post). <https://t.ly/ATTQh>
- 19 Morag, T. October 24, 2022. בישראל מרוצים ממינויו המסתמן של רישי סונאק לראש ממשלת בריטניה. (Israel Hayom). <https://t.ly/DRzQG>
- 20 GOV.UK., March 30, 2023. Home Secretary ramps up security measures to protect Jewish communities. <https://t.ly/JKt5y>
- 21 GOV.UK., October 12, 2023, PM announces new support to keep British Jewish communities safe. <https://t.ly/-pYBU>
- 22 CFCA (The Coordination Forum for Countering Antisemitism). November 22, 2023. UK to Boost Funding for Antisemitism Projects. <https://t.ly/2BcV>
- 23 Prime Minister's Office. November 7, 2023. The King's Speech 2023. <https://t.ly/6zTpC>
- 24 European Jewish Congress (EJC). October 25, 2023. Four people in the UK could have their visas revoked because of antisemitic behavior. <https://t.ly/-Z6uc>
- 25 Rose, D. November 13, 2023. Terror-supporting YouTuber exposed by JC is booted out of Britain. The Jewish Chronicle. <https://t.ly/7C4aS>
- 26 Greyman-Kennard, D. November 9, 2023. Israel 'worse than Nazis,' Gaza is a concentration camp - former UK MP. <https://t.ly/kmlTQ>
- 27 Propper, D. November 13, 2023. Jeremy Corbyn refuses to call Hamas a terror group in on-air clash with Piers Morgan. New York Post. <https://t.ly/Mf-03>
- 28 BBC News. (November 8, 2023). Imran Hussain: Shadow minister quits Labour front bench over Gaza. <https://t.ly/Las4H>
- 29 HJS. Antisemitism in Schools. <https://t.ly/9Gsfw>
- 30 CST. Campus Antisemitism. <https://t.ly/sKnUn>
- 31 Klein, Z. December 19, 2023. UK government adviser recommends that schools educate about Antisemitism. The Jerusalem Post. <https://t.ly/6d1c>
- 32 CST. December 2023. Antisemitic Incidents- 6 December Update. <https://t.ly/5jp-C>
- 33 Rose, D. December 7, 2023. Three quarters of UK Jews say BBC is biased against Israel. The JC. <https://t.ly/KEcfi>

צרפת

על אף ירידה של 26% בהיקפי האנטישמיות שנרשמו בצרפת בשנת 2022, שנת 2023 הציגה תמונה שונה לגמרי, בדגש על התקופה שאחרי ה-7.10, כאשר לצד בריטניה וארה"ב, צרפת הייתה מהמוקדים הבולטים ביותר שנרשמה בהם עלייה דרמטית בהיקפי האנטישמיות. במסגרת זו דווחו כ-1,800 אירועים אנטישמיים על רקע המלחמה, יותר מפי ארבעה בהשוואה לשנת 2022 כולה. אירועים אלו כללו, בין היתר, דקירה של אישה יהודייה, אשר על ביתה צויר צלב קרס, תקיפות של נערים ברחובות, שריפה של דלתות בתיהם של יהודים וסימון מגני דוד על בתים של יהודים בפריז ובפרבריה. מקורה של חלק ניכר מהאנטישמיות במדינה ממשיך להיות בני הדור השני והשלישי להגירה ממדינות האסלאם, אשר נולדו והתחנכו בצרפת. כמו כן מושפעת האנטישמיות רבות מהקיטוב החברתי בצרפת בין ימין לשמאל קיצוני, כמו גם משיתופי פעולה הולכים וגוברים בין האסלאם הקיצוני לגורמי שמאל קיצוני. מגמות אלו התבטאו, בין היתר, בזינוק של 430% במספר הבקשות לעלייה לישראל מצד יהודי צרפת מאז תחילת המלחמה. לצד זאת, יש לציין את עמידתה האיתנה של ממשלת צרפת בשמירה על הקהילה היהודית ובנקיטת צעדים כנגד מחוללי אנטישמיות, ובמסגרת זו נעצרו מאות בני אדם ואף גורשו זרים מהמדינה.

ראיה למאמצי הממשל למגר את האנטישמיות המקומית נרשמה בינואר 2023, עת הציגה אליזבת בורן, האישה השנייה בתולדות צרפת המכהנת כראשת ממשלה ובת לניצול שואה יליד פולין, את התוכנית הלאומית למאבק בגזענות, באנטישמיות ובאפליה הקשורה למוצא לשנים 2023-2026.³ התוכנית כוללת כמה מטרות מרכזיות, לרבות גיבוש תמונת מצב באשר לגזענות, לאנטישמיות ולאפליה בצרפת, אספקת שירותי חינוך והכשרה טובים יותר בנושא, קידום סנקציות על מחוללים ותמיכה בנפגעים.

בשני העשורים האחרונים האנטישמיות בצרפת אינה זרה לקהילה היהודית המקומית, והיא באה לידי ביטוי באופנים רבים, החל מרצח ופגיעות פיזיות, דרך אפליה, עלבונות וונדליזם ועד חילול מבנים וסמלים יהודיים. אולם ניכר, כי בשנת 2023 היא מגיעה לשיאים חדשים שטרם נראו כדוגמתם במדינה. שנת 2023 החלה דווקא בדריכות מתונה, כאשר על פי דו"ח שפורסם על ידי ארגון הביטחון של הקהילה היהודית המקומית, "SPC" (Jewish Community Protection Service) ומשרד הפנים הצרפתי, בשנת 2022 נרשמו 436 תקריות אנטישמיות, בהשוואה ל-589 אירועים שנרשמו בשנת 2021 (ירידה של 26%).¹ ירידה זו, נבעה, בין היתר, מן המאמצים הרבים והעקביים שמשקיעה הממשלה המקומית במיגור האנטישמיות במדינה. בהקשר זה יצוין, כי בצרפת קיים חוק משנת 1905², המבטיח את חופש המצפון והפולחן, אך מקיים הפרדה בכל מה שנוגע לנושאי דת ומדינה. ובכל זאת, העובדה כי גל האנטישמיות בצרפת גואה מעמידה לא אחת את הממשל הצרפתי במצבים שבהם עליו להגיב ולדון גם בנושאי דת.

שנחשדת כקשורה ל"קבוצת וגנר" הרוסית, אשר הפיצה במדיה החברתית צילומים של ציור מגני הדוד על בתים של יהודים.¹²

גם מערכת החינוך בצרפת אינה חפה מהשפעות עלייתה של האנטישמיות במדינה. כך, בחודש ספטמבר 2023 מצא סקר שנערך בקרב סטודנטים בצרפת, כי 9 מתוך 10 סטודנטים יהודים היו קורבנות לאירועים אנטישמיים.¹³ עוד עלה מן הדו"ח, כי 89% מהסטודנטים סבלו מסטריאוטיפים, 80% מהומור על יהודים או על השואה, 45% חוו עלבון בסגנון אנטישמי ו-43% חוו התקפות (תוקפנות פיזית, איומים מילוליים) הקשורות לישראל. בנוסף מצא הסקר, כי "רק" 28% מהסטודנטים (יהודים ולא יהודים) מאמינים שהאנטישמיות והשנאה לישראל נפוצים באוניברסיטאות ובמכללות בצרפת, הרחק מאחורי סקסיזם (63%), גזנות והומופוביה (56%). נתון חשוב נוסף שעולה מהסקר מעלה, כי **83% מהסטודנטים היהודים חוששים מהאלימות של השמאל הקיצוני בעוד ש-65% חוששים מאלימות של הימין הקיצוני.**

בהקשר זה יצוין, כי מקורה של מרבית האנטישמיות בצרפת בשנים האחרונות בבני הדור השני והשלישי להגירה ממדינות האסלאם, אשר נולדו והתחנכו בצרפת, ומבטאים גילויי שנאה, גזנות וביטויי "אנטישמיות חדשה", החל משימוש באלימות ובגרימת נזק לרכוש, אבל בעיקר בגילויי אנטישמיות ברשתות החברתיות. בהקשר זה יצוין, כי מסקר שפורסם עולה, כי כמחצית מהמוסלמים בצרפת סבורים כי מתקפת "חמאס" ב-7.10 הייתה מעשה התנגדות לקולוניזציה, וכמעט 20% תמכו בפשעי "חמאס", זאת בהשוואה ל-3% בלבד מהאוכלוסייה הכללית. כן עולה, כי התמיכה ב"חמאס" בקרב האוכלוסייה המוסלמית בצרפת בולטת בעיקר בקבוצת הגיל הצעירה (50% מהצעירים עד גיל 25), והמבוגרת (53% מהמבוגרים מעל גיל 50).¹⁴

כמו כן, האנטישמיות המקומית מושפעת רבות מהקיטוב החברתי בצרפת בין ימין לשמאל קיצוני, כמו גם משיתופי פעולה הולכים וגוברים בין האסלאם הקיצוני לגורמי שמאל קיצוני.¹⁵ כך, לדוגמה, בשבועות האחרונים מתקיים בצרפת דיון ציבורי נרחב בנושא הקשר בין מפלגת השמאל הקיצוני "LFI" לבין ארגון הטרור "החזית העממית לשחרור פלסטין". העיסוק בנושא התגבר בעקבות דיווחים אודות השתתפות חברי פרלמנט ממפלגת "LFI" בכמה אירועי תמיכה בפלסטינים, שהוזמנו אליהם גם אנשי "החזית העממית לשחרור פלסטין". בהקשר זה, חבר הפרלמנט מהמפלגה, מנואל בומפאר, הכחיש (29.11) כל קשר עם ארגון הטרור,¹⁶ וכך עשה גם חבר הפרלמנט אריק קוקרל.

על אף הירידה המתוארת בהיקפי האנטישמיות שנרשמו בשנת 2022, שנת 2023 מציגה תמונה שונה לגמרי, בדגש על התקופה שאחרי ה-7.10. כך, במהלך חודש נובמבר עדכן שר הפנים הצרפתי, ג'ראלד דרמנין, כי מספר האירועים האנטישמיים שתועדו מאז תחילת המלחמה עומד על 1,762 (יותר מפי ארבעה בהשוואה לשנת 2022 כולה), וכי נעצרו במסגרתם 571 איש, מתוכם כ-120 זרים.⁴ כמו כן צוין, כי כ-330 חקירות של אירועים אנטישמיים ממשיכות להתנהל. בפוסט נוסף (14.11) צוין שר הפנים, כי **11 זרים כבר גורשו מהמדינה על רקע אירועים אנטישמיים.** בנוסף צוין, כי 50% מהאירועים האנטישמיים כוללים כרזות, פוסטרים ובאנרים אנטישמיים (שכללו, בין היתר, קריאות "מוות ליהודים", צלבי קרס וכד'), 22% מהאירועים כוללים איומים ועלבונות כלפי יהודים, 2% מהווים תקיפות כנגד יהודים ו-2% נוספים מהווים תקיפות על מקומות קהילתיים. עוד דווח, כי 11% מהאירועים האנטישמיים טופלו על ידי משטרת פריז, משטרת רון טיפלה ב-5%, משטרת הו-דה-סן ב-5%, והמשטרות באלפ-מריטים ובסן-סנט-דניס טיפלו ב-4% מהמקרים כל אחת.⁵ יצוין, כי הנתונים פורסמו, בין היתר, על רקע ראיון שהעניק האימאם של המסגד הגדול בפריז (14.11), שבמסגרתו הוא הביע ספק בתקפות הנתונים הסטטיסטיים הקיימים על אודות האנטישמיות במדינה, תוך המעטת חשיבותם של אירועים ספציפיים שאירעו.⁶

אחד האירועים החריגים ביותר על רקע המלחמה נרשם בעיר ליון (4.11), שם נדקרה אישה יהודייה בשנות השלושים לחייה בפתח ביתה בידי רעול פנים שהצליח להימלט, ועל דלת ביתה, שעל משקופה הייתה מזוזה, צויר צלב קרס. האישה נפצעה באורח קל.⁷ תקיפה חריגה נוספת נרשמה ב-12.11, ובה הותקף נער יהודי בן 15 במהלך נסיעה ברכבת בוואל ד'ואז, כאשר שני תוקפים בעטו בו ואיימו לרצוח אותו.⁸ בפריז, דלת ביתם של זוג יהודים מבוגרים נשרפה כליל, כאשר שני אנשים שפכו דלק על דלת הדירה והעלו אותה באש. לטענת משטרת פריז, דלתם של בני הזוג הייתה היחידה בבניין עם מזוזה, וכך זוהו כיהודים.⁹ מאז תחילת המלחמה בולטים גם אירועים של ציור מגני דוד על בתים בפריז ובפברביה, שמתגוררים בהם יהודים.¹⁰ כך, לדוגמה, בלילה של ה-31.10 התגלו כ-80 מגני דוד כחולים מרוססים בגרפיטי על בניינים שמתגוררים בהם גם יהודים ועל עסקים של יהודים. בעקבות כך, הודיעה משטרת צרפת (2.11) על מעצר של זוג אזרחים מולדבים החשודים בביצוע המעשה, ולאחר מכן דווח בתקשורת המקומית, כי במסגרת חקירה משטרתית נבחנת האפשרות, כי מדובר במבצע השפעה שמקורו ברוסיה.¹¹ עוד פורסם (8.11), כי נחקרת רשת של בוטים,

שנדמה כי נשכחה. מגמה זו משתקפת גם בזינוק של **430% במספר הבקשות לעלייה לישראל מצד יהודי צרפת מאז תחילת המלחמה** בהשוואה לתקופה המקבילה אשתקד.²³

ככלל, הסנטימנט בקרב רוב מקבלי ההחלטות בצרפת חיובי מאוד כלפי ישראל ונחוש מאוד להיאבק באנטישמיות, מתוך אמונה אמיתית במאבק, וגם לאור החשש שהאנטישמיות עשויה לגלוש להפרות של הסדר הציבורי הכללי. במסגרת זו, לאחר אירועי ה-7.10 ביקר נשיא צרפת, מקרון, בישראל והביע תמיכה בתגובה לפעולות הטרור.²⁴ מקרון הדגיש גם, כי צרפת נאבקת ותמשיך להיאבק בכל צורות השנאה, נגד כל חלק מאוכלוסייתה. כמו כן הוסיף, שצרפת תגן על הקהילה היהודית, תפעל באופן קשה נגד כל התבטאות ומתקפה אנטישמית.²⁵ לצד זאת, לאחר כמה שבועות יצא מקרון כנגד ישראל בראיון ל-"BBC", ובו קרא לישראל להפסיק להרוג נשים ותינוקות בעזה. אירוע חריג נרשם כאשר מקרון השתתף (7.12) באירוע להדלקת נר ראשון של חנוכה בארמון האליזה, בהשתתפות הרב הראשי של צרפת, כאשר הפרסום על האירוע עורר מחלוקת רבה וזכה לגינוי מגורמים פוליטיים רבים, זאת בשל ההפרה, לכאורה, של עקרון הפרדת הדת מהמדינה.²⁶

לצד זאת, מתחילת המלחמה הביעו עשרות ערים ברחבי צרפת סולידריות עם ישראל וחלקו כבוד לנרצחים, כולל בפריז, שבה הוחשך מגדל אייפל ויום למחרת הואר בצבעי ישראל עם מגן דוד במרכז, במרסיי, שבה הוחשכו בניין העירייה ואתרים מפורסמים, ובערים ניס, ליון ורבות אחרות. **חשובה בהקשר זה העמידה של המערכת הפוליטית, המשפטית והעירונית בצרפת נגד כל גילויי שנאה ונגד תמיכה בטרור.** במסגרת זו עדכן שר הפנים (31.10), כי **10,000 שוטרים וחיילים גויסו לאבטחת יותר מ-500 מוסדות הקהילה היהודית בצרפת.** ראשת הממשלה, אליזבת בורן, הדגישה בסנאט גם היא את מחויבות צרפת לשמירה על הקהילה היהודית המקומית ולמאבק באנטישמיות, וכן אף הבטיחה, שממשלתה תיאבק "ללא רחמים" בגילויי האנטישמיות.²⁷

לצד זאת, **בשלב מוקדם מאז פרוץ המלחמה הוציא שר הפנים הצרפתי צו, האוסר תהלוכות תמיכה ב"חמאס" ובפלסטינים.**²⁸ בקשות לאשר תהלוכות נדחו, עצרות שהתקיימו פוזרו בכוח, או שחולקו בהן קנסות למשתתפים. **על אף זאת, לא מעט הפגנות בכל זאת מתקיימות.**

לצד זאת, חבר נוסף ממפלגת "LFI" הודיע (22.12), כי פנה לשר המשפטים המקומי בדרישה לחקור את הסטטוס של אזרחים צרפתים המשרתים בצה"ל ומשתתפים במלחמה בעזה כדי לבחון עילה להאשמתם בפשעי מלחמה.¹⁷

לפי סקר שנערך בקרב הציבור הכללי בצרפת (31.10),¹⁸ **83% מהצרפתים מודאגים מהעלייה במספר התקריות האנטישמיות במדינה על רקע מלחמת "חברות ברזל".** כמו כן, 75% מהנשאלים הצהירו, כי הם משוכנעים שהסכסוך בין ישראל ל"חמאס" מייצר מתחים בצרפת. מסקר נוסף שפורסם (15.10) עולה, כי **48% מהצרפתים סבורים, כי בעקבות מתקפת הטרור של "חמאס" הקהילה היהודית מהווה מטרה מועדפת לפגיעה,** בהשוואה ל-19% שסברו כך בסקר שבוצע בעקבות מתקפת הטרור במדינה ב-2016.¹⁹ מסקר דעת קהל נוסף עולה, כי אירועי ה-7.10, כמו גם האנטישמיות וההפגנות האנטי-ישראליות שנרשמות ברחבי צרפת מדי שבוע, ובמסגרתן נשמעות לא פעם קריאות לפגיעה ביהודים ולהשמדת ישראל, יוצרים זעזוע בחברה הצרפתית.²⁰ במסגרת זו, 28% מהנשאלים הצהירו, כי הם חשים "סימפטיה" לישראל, נתון הגבוה בהרבה בהשוואה לביטויי האהדה לרשות הפלסטינית (10%) ולארגון הטרור "חמאס" (3%). כמו כן, 54% מהמשיבים רואים באירועי ה-7.10 מעשה טרור, זאת בעוד 10% רואים בו "מעשה התנגדות". בנוסף, 62% סברו שמטרתה של ישראל לסלק את ארגון הטרור "חמאס" מעזה הינה מוצדקת. לצד זאת, 65% מהמשיבים הצהירו, כי הם חוששים ש"מעשים כמו אלה שביצע 'חמאס' ב-10.7 יוכלו להתרחש יום אחד בצרפת", 71% רואים באנטישמיות "איום רציני על הצרפתים היהודים" ו-72% **מתנגדים להמשך ההפגנות הפרו-פלסטיניות במדינה.**

על רקע האיומים ההולכים וגוברים קיים חשש גדול בקרב הקהילה היהודית המקומית, שהיא השלישית בגודלה בעולם (כ-440,000 איש). כך, לדוגמה, דווח, שבאחד מימי שישי הראשונים מפרוץ המלחמה, שהושמעו בהם קריאות לקיים יום זעם ולפגוע בקהילות יהודיות כתגובה על פעילות צה"ל בעזה, כ-10% מבתי הספר היהודיים לא נפתחו, ובאלו שנפתחו, כ-30% מההורים לא שלחו את ילדיהם לבית הספר. בהקשר זה הודיע (11.10) שר החינוך הצרפתי, גבריאל אטאל, כי הוא מתעדף את המאמץ להבטיח ביטחון לתלמידי בתי הספר היהודיים שעלולים להיות נתונים לתוקפנות בבתי הספר.²¹ כמו כן נרשמו דיווחים רבים על כך, שיהודים רבים מסתירים את יהדותם,²² כאשר החשש מפגיעה והירידה בביטחון האישי מלווים בתחושת חרדה, המזכירה תקופה

Paris, France, 12-11-2023 :demonstrator's sign During the March Against Anti-Semitism (Antonin Albert, Shutterstock)

בהשתתפות יותר מ-180,000 בני אדם ברחבי צרפת, ובכלל זה כ-100,000 בהפגנה המרכזית בכריז. כך, השתתפו בהפגנה ראשת הממשלה, אליזבת בורן, נציגי מפלגות שמאל, שמרנים, נציגי מפלגת המרכז של הנשיא מקרון, מנהיגת הימין הקיצוני, מרין לה פן, והנשיאים לשעבר הולנד וסרקוזי. ההפגנה התקיימה תוך אבטחה הדוקה. הנשיא מקרון לא השתתף בהפגנה, אך הביע את תמיכתו בה והבטיח, כי מבצעי תקריות אנטישמיות יועמדו לדין וייענשו. הפגנה זו הסתמנה ככינוס הגדול ביותר להוקעת האנטישמיות בצרפת מאז ההפגנה שהתקיימה בשנת 1990 במחאה על חילול בית קברות יהודי. יצוין, כי כמה פרשנים מקומיים אמרו, כי בהפגנה לקח חלק בעיקר "ציבור לבן ומזדקן", והדגישו את היעדר ההשתתפות של הקהילה המוסלמית והדור הצעיר בצרפת. בנוסף, ראוי לציין, כי מפלגת השמאל הקיצוני ("LFI") החרימה את האירוע, לדבריה בשל השתתפותה של לה פן.

בנוסף, ב-11.10 קרא שר הפנים לגירושם של מבצעי פשעים אנטישמיים שאינם בעלי אזרחות צרפתית.²⁹ כמו כן, שישה ימים לאחר מכן הודיע (17.10), כי פנה לתובע הכללי בבקשה לפתוח בחקירה בחשד לתמיכה בטרור כנגד דניאל אובונו, חברת פרלמנט ממפלגת "LFI", אשר כינתה את "חמאס" "תנועת התנגדות".³⁰ במישור המשפטי, השמיע שר המשפטים הצרפתי, אריק דופונד-מורטי, ביקורת באסיפה הלאומית נגד חבר פרלמנט מהשמאל הקיצוני וקבע, כי תמיכה ב"חמאס" הינה עבירה שצפוי בגינה עונש של 5 שנים.³¹ העמדה כנגד "חמאס" גולשת גם למישור העירוני. כך, לדוגמה, בליון, ראש העיר אסר על קיום הפגנה של הקומיקאי האנטישמי דיודונה (20.10) בשל עמדותיו המסיתות לשנאה.

בפרלמנט, נשיאת האסיפה הלאומית, היהודייה יעל בראון-פיבט, מנעה את הגעתה של האקטיביסטית הפלסטינית, מרים אבו דקה, המזוהה עם ארגון הטרור "החזית העממית לשחרור פלסטין", להציג את סרטו הדוקומנטרי בפני האסיפה. יצוין, כי אבו דקה אף נעצרה והושמה במעצר בית (16.10) במרסיי.³² כהכנה לגירוש אפשרי מצרפת בשל "פגיעה בסדר הציבורי", בעקבות החלטת שר הפנים על גירוש מוצר. אולם הגירוש הושעה בהחלטת שופט, אשר קבע, כי מדובר בפגיעה בחופש הביטוי.³³ אירוע בולט נוסף פורסם, כאשר בית המשפט גזר (3.1) על שחקן הכדורגל ממוצא אלג'יראי של קבוצת ניס, יוסף אטאל, עונש מאסר על תנאי של שמונה חודשים וקנס בסך 45,000 אירו, בעקבות פרסום פוסט אנטישמי על רקע ה-7.10, אשר קידם הסתה לאלמות על רקע דתי.³⁴

תמיכתם של קובעי המדיניות המקומיים התבטאה גם בנוכחותם בהפגנה הגדולה, שנערכה במחאה כנגד האנטישמיות הגואה על רקע המלחמה (12.11),

הערות

- 1 Le Figaro. January 25, 2023. Selon le Crif, 436 actes antisémites en 2022, en baisse par rapport à 2021. <https://t.ly/37iwb>
- 2 Musee Protestant. The Law of 1905. <https://t.ly/MeMDn>
- 3 Plan National de Lutte contre le Racism. L'antisemitism, et les discriminations liees a l'origine 2023-2026. <https://t.ly/GYhw>
- 4 Schaffer, J., and Alves, H. November 19, 2023. French Holocaust survivors are recoiling at new antisemitism, and activists are pleading for peace. AP. <https://t.ly/poyQ3>
- 5 Gérald DARMANIN. [GDarmanin]. November 14, 2023. X. <https://t.ly/4BpCE>
- 6 Telestar. November 14, 2023. <https://t.ly/A-ScG>
- 7 Klein, Z. November 4, 2023. French Jewish woman stabbed in antisemitic attack, swastika painted on door. <https://t.ly/TJfHl>
- 8 CFCA - The Coordination Forum for Countering Antisemitism. November 15, 2023. A Teenager Victim of an Antisemitic Attack on a Train in Val-Doise. <https://t.ly/CN0nN>
- 9 Piquet, C., and Courtine, D. October 21, 2023. Paris : la porte d'entrée d'un couple juif incendiée, un suspect transféré en psychiatrie. LeParisien. <https://t.ly/WFC8J>
- 10 EJC. October 31, 2023. Antisemitic tags discovered in Paris suburbs. <https://t.ly/s-4D2>
- 11 Cohen, B. November 2, 2023. French Police Arrest Moldovan Couple for Star of David Vandalism. The Aalgemeiner. <https://t.ly/Ep-Tx> , and De Cossette, P. November 7, 2023. Tags d'étoiles de David en Île-de-France : les enquêteurs envisagent la piste d'une opération de déstabilisation venue de la Russie. Franceinfo. <https://t.ly/Nn0Dv>
- 12 Maariv Online. November 8, 2023. Is the Wagner Group responsible for the wave of antisemitism in France?. <https://t.ly/Fznw8>
- 13 Le Figaro. September 28, 2023. 91% des étudiants de confession juive disent avoir été victimes d'un acte antisemite. <https://t.ly/x1369>
- 14 Cohen, B. December 18, 2023. New Poll Registers Strong Support for Hamas Among French Muslims. <https://t.ly/l5mQr>
- 15 Politico. France – General Elections. <https://t.ly/Z3v93>
- 16 Le Parisien. November 29, 2023. "Aucun lien entre LFI et le Front populaire de libération de la Palestine ", assure Manuel Bompard. <https://t.ly/RohG9>
- 17 Thomas Portes. [@Portes_Thomas]. (December 22, 2023). X. <https://t.ly/Mr3c2>
- 18 CFCA - The Coordination Forum for Countering Antisemitism. November 1, 2023. 83 of French People Worried According to a Survey. <https://t.ly/mhRmm>
- 19 Bartoli, E. October 15, 2023. Guerre Israel-Hamas: 48% Des Francais Considerent que la Communate Juive est Davantage en Danger. BFMTV. <https://t.ly/sxenL>
- 20 Merat, V. December 6, 2023. Près de deux tiers des Français considèrent toujours que l'objectif d'Israël d'éliminer le Hamas est justifié. Societe. <https://t.ly/dluph>
- 21 France 24. October 11, 2023. Guerre Israël-Hamas: "Nous ne laisserons rien passer" dans les écoles, prévient Attal. <https://t.ly/zrmBd>
- 22 CIESNIK, S. November 2, 2023. France's Jewish community faces a surge in anti-Semitism. France24. <https://www.france24.com/en/europe/20231102-since-hamas-attack-france-s-jewish-community-faces-a-surge-in-anti-semitism> <https://t.ly/Jtiij>
- 23 I24 News. December 17, 2023. France : bond de 430 % dans l'ouverture de dossiers d'alyah depuis le 7 octobre. <https://t.ly/LziFS>
- 24 Keidar, N. October 24, 2023. Netanyahu with the President of France: We are at war against the new barbarians for humanity (translated from hebrew). Arutz7. <https://t.ly/bteDl>
- 25 Reuters. October 12, 2023. Macron to address nation amid rise in antisemitic acts in France. <https://t.ly/JW6Ap>
- 26 BBC News. December 9, 2023. France's Emmanuel Macron buffeted from all sides in row over secularism. <https://t.ly/H0Phg>
- 27 AP. October 31, 2023. France vows a 'merciless fight' against antisemitism after anti-Jewish graffiti is found in Paris. <https://t.ly/pT7Jq>
- 28 Hulsemann, L. October 12, 2023. France orders ban on all pro-Palestinian protests. Politico. <https://t.ly/o9Bo9>
- 29 Le Monde. October 11, 2023. Gérald Darmanin demande l'"expulsion immédiate" des auteurs étrangers d'actes antisémites. <https://t.ly/pcPBO>
- 30 Staff, T. October 17, 2023. French government wants hard-left lawmaker probed for backing Hamas. <https://t.ly/Ct7Q>
- 31 Cohen, B. October 12, 2023. French Justice Minister Demands 'Swift, Strict' Prosecution of Hamas Supporters, Antisemitic Offenders. The Aalgemeiner. <https://t.ly/pD003/>
- 32 Franceinfo. October 26, 2023. Guerre entre le Hamas et Israël : la militante palestinienne Mariam Abu Daqqa arrêtée à Marseille. <https://t.ly/9KPHO>
- 33 La Parisien. October 24, 2023. L'arrêté d'expulsion de la militante palestinienne Mariam Abou Daqqa suspendu, l'État va faire appel. <https://t.ly/lSdlS>
- 34 Agencies. January 3, 2024. Algerian soccer player handed suspended prison sentence over antisemitic post. The Times of Israel. <https://t.ly/vuOel>

אוסטרליה

באוסטרליה, שבה היקפי האנטישמיות נמצאים במגמת עלייה מתמדת, חלה עלייה דרמטית במספרם של אירועים שכוונו כנגד הקהילה היהודית המקומית במדינה בשנה החולפת, כאשר החל מה-7.10 נרשמו במדינה יותר מ-660 תקריות אנטישמיות, המייצגים עלייה חדה של 738% בהשוואה לתקופה המקבילה אשתקד. אירועים אלו כללו, בין היתר, הפגנות אנטי-ישראליות, שנשמעו בהן קריאות לכגיעה ביהודים ולהשמדת ישראל, איומים לכגיעה במוסדות ובאישים יהודיים, התעללות מילולית, הדבקת תוויות על מסעדות ישראליות, קידום חרמות על עסקים בבעלות של יהודים ועל מוצרים ישראליים ועוד.

היהודים חוו אנטישמיות באוניברסיטאות שבהן הם לומדים (88% חוו אנטישמיות בשנה האחרונה)¹. עוד מצא הסקר, כי ב-70% מהאירועים האנטישמיים הבולטים נכחו אנשי צוות אשר התעלמו מהם, וכי ב-29% מהמקרים אנשי צוות אף לקחו חלק פעיל באירועים. בנוסף נמצא, כי 57% מהמשיבים הסתירו את זהותם היהודית על מנת להימנע מאנטישמיות בקמפוסים, ו-19% מהמשיבים אף דיווחו כי בחרו להתרחק מהקמפוס שבו הם לומדים על מנת להימנע מהתופעה.

בדומה למקומות נוספים בעולם, החל מתאריך ה-7.10 עלה מספר התקריות האנטישמיות באוסטרליה בצורה דרמטית. כך, בחודשים אוקטובר ונובמבר 2023 נרשמו במדינה 662 תקריות אנטישמיות, המייצגות עלייה חדה ב-738% בהשוואה לתקופה המקבילה אשתקד.²

היקפי האנטישמיות באוסטרליה נמצאים במגמת עלייה כבר שנים מספר, אם כי הם התחילו מבסיס נמוך באופן יחסי. כפי שקרה ביתר חלקי העולם, מספר התקריות האנטישמיות במדינה גדל באופן דרמטי לאחר ה-7.10. עם זאת יצוין, כי גם עוד קודם לכן בלט בשנת 2023 הגידול במספר התקריות האנטישמיות שנרשמו במדינה ובאופיין הקיצוני.

שני אירועים שנרשמו בחודש מרץ 2023 מדגישים מגמה זו. כך, בשבוע הסופרים של פסטיבל אדלייד נרשמה פעילות רחבה של סופרים פלסטינים רבים, כאשר חלק מהם ידועים בעמדותיהם האנטישמיות האלימות. מנגד, מארגני הפסטיבל לא הזמינו אף סופר בעל עמדות פרו-ישראליות לקחת בו חלק. בעקבות כך, חלק מנותני החסות לפסטיבל משכו את תרומותיהם, אך לא הצליחו למנוע את קיומו. בתקרית נוספת שנרשמה בחודש מרץ, קבוצת ניא-נאצים ערכה עצרת מול בניין הפרלמנט במדינה השנייה בגודלה באוסטרליה, וחבריה הצדיעו במסגרתה במועל יד נאצי.

בהקשר זה יצוין, כי הקהילה היהודית המקומית מהווה את המיעוט היחיד במדינה שדורש להציב שומרים חמושים מחוץ לבתי הספר או למקומות התפילה היהודיים. באוגוסט 2023, סקר שערכו "הפדרציה הציונית המקומית" (ZFA) ו"הארגון האוסטרלי של סטודנטים יהודים", בשיתוף פעולה עם "ההסתדרות הציונית העולמית", מצא, כי 64% מהסטודנטים

Zionist Federation of Australia. (August 2023). Jewish University Experience Survey

מנגד, בקרב הקהילה היהודית נרשמה מגמה בולטת של פעילות התנדבותית, שבמסגרתה יצרו מאות קבוצות עמדות "פופ-אפ", שהדגישו את מצבם של החטופים הישראלים בעזה.

ברמה הפוליטית והציבורית הרחבה, נרשמה התנגדות ניכרת לאנטישמיות שגאתה מפרוץ המלחמה. יודגש, כי בשנים האחרונות הממשלה האוסטרלית, ברמה המדינית והפדרלית, הוציאה מחוץ לחוק את השימוש בסמלים נאציים ובהצדעה הנאצית. על רקע המלחמה קיימו גורמי הממשל השונים, כדוגמת שרים ופקידים בכירים, פגישות קבועות עם הגורמים הפרו-ישראליים במדינה, ופעלו לקדם אסטרטגיות למאבק באנטישמיות ולהתנגד להתנהגות התוקפנית שנרשמה כלפי הקהילה היהודית בחודשים האחרונים. לקראת סוף חודש נובמבר, בעקבות חתימתם של מאות אישים אוסטרלים בולטים על מכתב פתוח בגנות הזינוק באנטישמיות במדינה,¹⁰ נרשמה הצטרפות ציבורית רחבה להתנגדות לתופעה. כמו כן, יצוין בהקשר חיובי הגיבוי הממשלתי המהיר והחד-משמעי לתקריות האנטישמיות הרבות שנרשמו לאחרונה. גם ראש הממשלה המקומי חזר על עמדתו החד-משמעית המגנה אנטישמיות, זאת לצד הדרישה מישראל לכבד את החוק ההומניטרי במסגרת פעולותיה בעזה, והבעת תמיכה בפתרון שתי המדינות.¹¹ אולם למרבה הצער, בהתחשב בכך שגורמים מקרב השמאל הפוליטי במדינה מאמינים בהאשמות הקיצוניות המועלות כנגד מדינת ישראל, נדמה שהאנטישמיות שהם מפגינים היא מבנית ואינה צפויה להתמתן.

במסגרת זו נרשמו כמה אירועים בולטים. כך, ב-14.10 ערכו נאו-נאצים מקומיים צעדה לתחנת רכבת מרכזית במלבורן, עלו על אחת הרכבות, תוך הצדעה במועל יד נאצי והשמעת שירי עליונות לבנה, ושאלו נוסעים אקראיים האם הם יהודים.³ על אף זאת, רוב התקריות האנטישמיות שנרשמו מפרוץ המלחמה היו מסוג "אנטישמיות חדשה" והתאפיינו בזיקה ישירה למלחמה בעזה ככלל ולמדינת ישראל בפרט. כמו כן, בעוד שחלק מהתקריות זכו לפרסום נרחב (כדוגמת המקרה שבו נרשמו קריאות "Gas the Jews" על מדרגות בית האופרה של סידני,⁴ או המחאה שנרשמה בלובי של מלון ששהו בו קרובי משפחה של החטופים הישראלים בעזה במסגרת משלחת שיזם משרד התפוצות והמאבק באנטישמיות),⁵ חלק מהאירועים כלל לא זכו לפרסום.

בהקשר זה, ועל רקע ההאשמות חסרות הבסיס שהועלו כנגד מדינת ישראל בשנים האחרונות, ציבור נרחב של גורמים מקומיים מחזיק בעמדות שלפיהן מי שתומך בזכותה של ישראל להתקיים, כדוגמת היהודים המקומיים, הוא לא מוסרי. לפיכך, גורמים מקומיים, המונעים משנאת ישראל והיו מעוניינים "להעניש" את תומכיה על רקע פעילות צה"ל בעזה, הוציאו את זעמם על הקהילה היהודית המקומית. מגמה זו הובילה לזינוק ניכר בתקריות האנטישמיות מפרוץ המלחמה בעזה. במסגרת זו, הטילו גורמים פרו-פלסטיניים במדינה מורא על הקהילה היהודית המקומית על ידי הפגנות שקיימו באזורים יהודיים,⁶ קידום חרמות על מוצרים ישראליים או על מוצרים בין-לאומיים המיוצרים על ידי חברות המקיימות קשרי מסחר עם ישראל;⁷ הדבקת תוויות על מסעדות ישראליות (וכן על סניפי "סטארבקס" ו"מק'דונלדס" מקומיים),⁸ וקריאה להחרים עסקים בבעלות של גורמים יהודים הידועים בעמדות פרו-ישראליות.⁹ בנוסף, יהודים מקומיים חוו התעללות מילולית ובמקרים מסוימים אף התעללות פיזית. לצד זאת, נרשמו מקרים רבים שבהם הוסרו כרזות של הישראלים החטופים בעזה, או מקרים שבהם כרזות עם תמונות החטופים כוסו במדבקות שנכתב עליהן "תעמולה ציונית". גם ברשתות החברתיות, אשר היה קיים בהן שיח אנטישמי נרחב זה מכבר, נרשמה עלייה במספרם ובעוצמתם של קמפיינים שהופנו כנגד גורמים שהפגינו עמדות פרו-ישראליות.

לצד זאת, העבירו מועצות מקומיות החלטות לקידום סולידריות עם הפלסטינים, וגורמים פרו-פלסטיניים פעלו ביתר שאת על מנת להפיץ עצומות אנטי-ישראליות ולקדם אותן באמצעות קמפיינים תקשורתיים, תוך פנייה ממוקדת לסקטורים שונים, כדוגמת הרפואה והמשפט. אמנם, רק מעטים מקמפיינים אלו כללו שיח אנטישמי קיצוני, אך היה בהן כדי להוסיף לתחושת הבידוד שהקהילה היהודית חשה.

**A SOCIAL
POST CAN'T
END HATE.**

BUT WE CAN.

Show your support at
saynoantisemitism.org

Australian Leaders Say No To Antisemitism: Saynoantisemitism.org

הערות

- 1 Zionist Federation of Australia. (August 2023). Jewish University Experience Survey. <https://t.ly/OJxt>.
- 2 Executive Council of Australian Jewry. December 15, 2023. Preliminary statistics concerning surge in antisemitic incidents following Hamas atrocities in Israel on 7 October 2023. <https://t.ly/M-xhk>
- 3 Millar, R. (October 14, 2023). 'Hateful and cowardly': Melbourne train protest probed after Nazi salutes, antisemitic threats. The Age. <https://t.ly/IMcl8>
- 4 Jackson, L. (October 10, 2023). Police investigate pro-Palestinian protest at Sydney Opera House over alleged anti-Semitism. Reuters. <https://t.ly/2hx4i>
- 5 Tuffield, R. (November 30, 2023). 'Despicable': Families of Israeli hostages confronted by protesters at Melbourne hotel. 9News. <https://t.ly/CKJP>
- 6 Jackson, L. (October 10, 2023). Police investigate pro-Palestinian protest at Sydney Opera House over alleged anti-Semitism. Reuters. <https://t.ly/XYZ2b>
- 7 Daily Telegraph. Genocide Stickers Slapped on Dips at Maroubra Coles Investigation. <https://t.ly/hfyGe>
- 8 Southwell, D. (November 20, 2023). Shocking anti-Israel stickers and red paint plastered on McDonald's and Starbucks following pro-Palestine rally in Melbourne. Daily Mail. <https://t.ly/GAJ G>
- 9 Darkin, P. (November 9, 2023). Pro-Palestine boycott of Aussie companies condemned. <https://t.ly/Fknxp>
- 10 Wind E. (November 27, 2023). Hundreds of prominent Australians sign letter condemning 'abhorrent' rise in antisemitism. The Guardian. <https://t.ly/hgTSY>
- 11 Prime Minister of Australia. December 13, 2023. Joint statement by the Prime Ministers of Australia, Canada and New Zealand. <https://t.ly/IMtP->

דרום אפריקה

במהלך השנה החולפת דווחו במדינה כ-200 אירועים אנטישמיים, כאשר יותר משני שלישים מהם נרשמו אחרי ה-7.10. מדובר בעלייה של 186% בהשוואה לתקופה המקבילה אשתקד. במסגרת זו, נרשמו הפגנות רבות, שבמהלכן נשמעו קריאות אנטישמיות וכן קריאות לסגירת שגרירות ישראל במדינה, התקפות ואיומים שהופנו כנגד הקהילה היהודית המקומית, קמפיינים להחרמת עסקים מקומיים בבעלות של יהודים ועוד. על רקע זה בולטת פעילותה של ממשלת דרום אפריקה, אשר פנתה על רקע המלחמה בעזה לבית הדין הבין-לאומי בהאג בדרישה לפתוח בחקירה נגד ישראל על פשעי מלחמה, לצד איום, כי אזרחיה אשר יתגייסו לצה"ל עלולים להיות נתונים לתביעה במדינה בשל הפרה לכאורה של החוק הבין-לאומי.

Source: X (twitter) @CyrilRamaphosa October 14 and 16 2023

192 אירועים אנטישמיים נרשמו במדינה ב-11 החודשים הראשונים של שנת 2023, כאשר 123 מהם (66%) נרשמו אחרי אירועי ה-7.10. יצוין, כי מדובר בעלייה של 186%, בהשוואה ל-67 אירועים שנרשמו בתקופה המקבילה אשתקד. יודגש, כי גם טרם ה-7.10 נרשמה עלייה במספר האירועים האנטישמיים שאירעו במדינה בהשוואה לתקופה המקבילה אשתקד (3%), אולם זו הייתה מתונה בהרבה ביחס לזו שנרשמה לאחר ה-7.10. כמו כן יודגש, כי חלק מהאירועים, בעיקר אלו שנרשמו לאחר ה-7.10, כללו תקיפות אלימות (6), ולצידן נרשמו פגיעות ואירועי חילול רכוש יהודי (5), התנהגות פוגענית, כדוגמת הטחת עלבונות מילוליים (35), שליחת מיילים שהכילו שיח שנאה, לרבות תגובות ברשתות חברתיות (74), הפגנות והצהרות פוליטיות מרכזיות (15), פעילויות מרכזיות לקידום חרם על ישראל (15), ריסוס גרפיטי אנטישמי (10) ואירועים נוספים (12).

בדומה למדינות נוספות בעולם, גם בדרום אפריקה התקיימו הפגנות פרו-פלסטיניות רבות, שבמסגרתן נשמעו קריאות אנטישמיות וכן קריאות מרובות לסגירת שגרירות ישראל במדינה. לצד זאת, הפגנות לתמיכה בישראל נתקלו מדי פעם בהפרעות מצד מפגינים פרו-פלסטינים, כאשר בהפגנה מסוימת שנערכה בקייפטאון (12.11) נאלצה המשטרה המקומית לפזר את אלו ברימוני הלם ובתותחי מים, ועל רקע האירועים קרא ראש העיר לסובלנות ושמירה על חופש הביטוי!¹

מחומרי הלימוד שלו ובהפרכת חוק, הנוגע לסיוע לצבא זר באמצעות הנחיית בוגרים להתנדב לשירות בצה"ל. הקמפיין כלל איומים מפורשים כנגד בית הספר ובוגריו.

אירוע חריג נוסף אירע בוועידה בין-לאומית ל"סולידריות עם פלסטין",⁴ שהתכנסה ביוהנסבורג ביוזמת ארגון "הקמפיין הגלובלי לחזרה לפלסטין" ומשפחתו של נלסון מנדלה (לציון עשור לפטירתו). לפי הפרסום, השתתפה בוועידה משלחת בכירה, המייצגת את ארגון הטרור "חמאס",⁵ שכללה חבר לשכה המדינית, נציג "חמאס" באיראן ונציג "חמאס" באפריקה.

Source: X (Twitter @Africa4Pal) Dec 4, 2023

אירוע בולט נוסף אירע כאשר שחקן קריקט יהודי, המשמש כקפטן נבחרת הקריקט של דרום אפריקה עד גיל 19, הושעה על ידי התאחדות הקריקט המקומית בעקבות תלונה שהוגשה מצד הארגון הפרו-פלסטיני "Palestinian Solidarity Alliance", זאת לאחר שהביע הזדהות עם ישראל ועם חיילי צה"ל הנלחמים בעזה. בעקבות חקירה הוחלט (7.12) לזכות את השחקן ולאפשר את חזרתו.⁶

כמה ימים לאחר תחילת המלחמה (14.10) פרסם נשיא המדינה, סיריל רמפוסה, פוסט, שבו ביטא סולידריות עם העם הפלסטיני.⁷ יומיים לאחר מכן פרסם פוסט נוסף, שבו ציין, כי מדינתו מתנגדת לכל סוגי הגזענות, כולל אנטישמיות ואסלאמופוביה, והיא מתפללת הן עבור פלסטין והן עבור ישראל.⁸ כחודש לאחר מכן, במהלך ביקור בקטאר, הודיע הנשיא (15.11), כי מדינתו הגישה בקשה לבית הדין הבין-לאומי בהאג (ICC) בבקשה לחקירת "מתקפת ישראל נגד עזה".⁹ אולם הצעד הדרמטי ביותר שבו נקטה ממשלת דרום אפריקה נרשם ב-29.12, אז פנתה היא לבית הדין הבין-לאומי בהאג (ICJ) בדרישה לפתוח בחקירה נגד ישראל על פשעי מלחמה שביצעה לכאורה בעזה ועל הפרת מחויבותה תחת האמנה נגד רצח-עם משנת 1948.¹⁰ לצד זאת, ב-18.12 איימה ממשלת דרום אפריקה כי אזרחיה אשר יתגייסו לצה"ל עלולים להיות נתונים לתביעה במדינה, לכאורה בשל הפרת החוק הבין-לאומי.¹¹

באשר לתקיפות בולטות שאירעו כנגד הקהילה היהודית המקומית, המונה כ-50,000 איש, ניתן למנות אירוע (17.10), שבו הותקף אחד מחברי הקהילה היהודית בדרכו לבית הכנסת בדרבן על ידי אדם שחור, שהפיל אותו אל הקרקע והכה אותו באגרופים, תוך האשמתו ב"כל מה שקורה במזרח התיכון". ב-10.11 דיווח רב ביוהנסבורג, כי בעת שנהג ברכבו התנגש בו במכוון רכב שבו נהג אדם מוסלמי, אשר עקב אחריו, חבט במכוניתו והזמין אותו לעימות. ב-12.11 הותקף ואיום חבר קהילה נוסף בפברר של קייפטאון, כאשר עשרות מפגינים התעמתו עמו והכו אותו, בעודם מניפים את דגלי ארגוני הטרור "חמאס" ו"דעאש". אירוע נוסף נרשם בקייפטאון (3.11), ובו תקפו מפגינים פרו-פלסטינים אנשים שנשאו את דגל ישראל במהלך חגיגות לרגל זכיית המדינה באליפות העולם ברוגבי.²

באשר לחילול רכוש יהודי, שני אירועים בולטים אירעו כאשר ב-29.10 חוללה אנדרטה שניצבה בחלקה היהודית של בית העלמין בפרטוריה, ובדרבן (13.11) רוססו על הקיר החיצוני של בית העלמין היהודי כתובות גרפיטי הקוראות "עצרו את רצח-העם בעזה" ו"שחררו את פלסטין". חברי הקהילה היהודית המקומית אף חשופים להטרדות, לקללות וליריקות, אשר נרשמו מחוץ לבתי חב"ד ולבתי כנסת, תוך האשמתם במעשי צה"ל. כמו כן סבלו על רקע המלחמה גורמים המזוהים עם הקהילה (כדוגמת יו"ר התאחדות הסטודנטים היהודים במדינה) ועם מוסדותיה (כדוגמת ארגון הגג של הקהילה היהודית), וכן יהודים ככלל, לרבות סטודנטים, מהודעות שנאה שנשלחו אליהם ברשתות החברתיות, בדפים ציבוריים אך גם פרטיים. לצד איומים ישירים על חייהם, חלק מההודעות הכילו השוואה בין הציונות לנאציזם, האשמה של היהודים ככלל ברצח פלסטינים בעזה וחרטה על כך שהיטלר "לא סיים את העבודה".

בנוסף, נרשמו קמפיינים רחבים להחרמת עסקים מקומיים בבעלות של יהודים. דוגמה לכך היא הקמפיין שנרשם כנגד רשת "קייפ יוניון מארט", אשר היו"ר שלה, פיליפ קרביץ, הוא יהודי, באמצעות הדבקת תוויות, שנכתב בהן "יש לי דם על הידיים, החרימו את האפרטהייד הישראלי", על מוצרי החברה. כמו כן, הופצו עלונים באופן מקוון שנכתב בהם, כי קרביץ "מממן ומאפשר את הקולוניזציה הציונית של פלסטין".³ קמפיין גדול נוסף נרשם על רשת בבעלותו של יהודי, על רקע העובדה שילדיו שירתו בצה"ל.

עוד קמפיין גדול יצא כנגד בית הספר היהודי "הרצליה" במדינה, ובמסגרת זו אף הפיץ ארגון "קמפיין לסולידריות בפלסטין" עצומה, שקראה לעצור את תמיכת התיכון ב"אפרטהייד הישראלי" ולחקור את מעורבותו בקידום קולוניאליזם וגזענות כחלק

הערות

- 1 Hendricks, A., Hirsch, M., and Morrison, E. November 24, 2023. Pro-Israel protest disrupted in Cape Town - mayor pleads for tolerance. News24. <https://t.ly/7lWNq>
- 2 CFCA – The Coordination Forum to Combat Antisemitism. November 4, 2024. <https://t.ly/8ndwm>
- 3 Klawanski, G. November 30, 2023. Ordinary citizens hardest hit by anti-Israel boycotts. Jewish Report. <https://t.ly/obBch>
- 4 Palestine Chronicle. December 2, 2023. Global Convention of Solidarity with Palestine 'to Confront Racism till Liberation'. <https://t.ly/mCLcv>
- 5 Marks, R. December 2, 2023. Hamas delegation in South Africa for Palestinian solidarity event. JNS. <https://t.ly/LDtHJ>
- 6 Cainer P. December 12, 2023. Young Jewish cricket star suspended for supporting IDF. The Jewish Chronicle. <https://t.ly/KXiki>
- 7 Cyril Ramaphosa [@CyrilRamaphos]. October 14, 2023. X. <https://t.ly/NVRwZ>
- 8 Cyril Ramaphosa [@CyrilRamaphos]. October 16, 2023. X. <https://t.ly/MnZyM>
- 9 Tsotetsi, D. November 15, 2023. SA files referral for ICC investigation into Israel's attacks on Gaza. SABC News. <https://t.ly/ekOwt>
- 10 Meilhan, P., Feleke, B., and Michaelis, T. December 29, 2023. South Africa files genocide case against Israel at International Court of Justice over Gaza war. CNN. <https://t.ly/MAafX>
- 11 Cohen, B. December 19, 2023. South Africa Threatens to Prosecute, Denaturalize Citizens Who Serve With IDF. The Algemeiner. <https://t.ly/wGft8>

קנדה

העלייה הניכרת בהיקפי האנטישמיות על רקע ה-7.10 בלטה גם בקנדה, כאשר נתונים שפורסמו על ידי המשטרה בטורונטו, במונטריאול ובוונקובר, לצד נתונים עצמאיים, מצביעים על עלייה בשיעורים של 200%-800 בהיקפי האנטישמיות בהשוואה לתקופה המקבילה אשתקד. במסגרת זו, ולצד הפגנות אנטי-ישראליות, שנשמעו בהן קריאות אנטישמיות רבות, וכן עלייה באנטישמיות המורגשת באוניברסיטאות ובבתי ספר תיכונים, נרשמו שני ניסיונות הצתה של מוסדות יהודיים, נורו יריות לעבר בתי ספר יהודיים ונתפס צעיר מוסלמי בחשד, שתכנן פיגוע כנגד הקהילה היהודית המקומית. עם זאת יציין, כי הדרג המדיני בקנדה תומך מאוד בישראל ובקהילה היהודית המקומית והפגין נחישות להיאבק בעלייה בהיקפי האנטישמיות.

MONTREAL POLICE HATE STATS			
OCTOBER 7 TH - NOV. 14 TH			
	ARAB-MUSLIM	JEWISH	TOTAL
HATE CRIMES	16	63	79
HATE INCIDENTS	14	41	55
TOTAL	30	104	134

Montreal police have been tracking the number of hate crimes and hate-motivated incidents since the start of the israel-hamas war. (Ctv news)

ב-7.11, אשר כוונו לבית הכנסת של קהילת "בית תקווה" ולמשרדי "הפדרציה היהודית" בעיר (CJA).⁴ כמה ימים לאחר מכן, בשתי תקריות שונות ב-9.11 וב-12.11, נורו יריות לעבר בתי ספר יהודיים בעיר,⁵ וב-27.11 הושלך בקבוק תבערה לעבר משרדי "מועצת הקהילה היהודית" (JCC) בעיר.⁶ בכל האירועים לא היו נפגעים.

בוונקובר דיווחה המשטרה המקומית על 18 אירועים שאירעו בחודש אוקטובר האחרון כנגד הקהילה היהודית, לעומת 4 אירועים בלבד בשנת 2022 (עלייה של 350%).⁷

באוטווה נרשם אירוע חריג בחודש דצמבר, אז הואשם צעיר מוסלמי בתכנון פיגוע נגד הקהילה היהודית,⁸ כאשר הכין מטעני חבלה. בהקשר זה, רשת טלוויזיה חשפה, כי בחשבון הפייסבוק של אביו של הצעיר פורסמו קריאות להסתה לאלמות נגד יהודים.⁹

מדיווחי משטרת קנדה לשנת 2022 עולה, כי מתוך 3,576 פשעי שנאה שדווחו במדינה, 502 היו על רקע אנטישמי (14% מכלל פשעי השנאה המדווחים).¹ יציין, כי הקהילה היהודית המקומית, המונה כ-400,000 איש, מהווה כאחוז מכלל אוכלוסיית קנדה, ובהתאם לכך היא מהווה את המיעוט הדתי המאזים ביותר. הנתונים לשנת 2023 מוגבלים בשלב זה, אך נתונים שפורסמו ממחלקת המשטרה של טורונטו, מונטריאול וונקובר, בהן מתגוררת רוב האוכלוסייה היהודית במדינה, מצביעים על עלייה משמעותית בפשעי שנאה אנטישמיים שדווחו החל מה-7.10.

משטרת טורונטו דיווחה, כי בשנת 2023, בין ה-1.1 ל-17.12 דווחו 147 פשעים אנטישמיים בעיר, לעומת 81 בהשוואה לאותה תקופה אשתקד (עלייה של 81%).² 56 מאותם פשעים דווחו החל מה-7.10, כאשר באותה תקופת זמן בשנת 2022 נרשמו 18 אירועים אנטישמיים (עלייה של 311%). כמו כן דיווחה המשטרה, כי 53% מכלל פשעי השנאה שדווחו החל מה-7.10 היו על רקע אנטישמי. לצד זאת דווח, כי בשנת 2023 נרשמו בעיר 111 אירועי גרפיטי אנטישמיים בהשוואה ל-12 בלבד בשנת 2022.

משטרת מונטריאול דיווחה, כי במהלך החודש שמה-7.10 ועד ה-7.11 התקבלו 104 דיווחים על פשעי שנאה ברחבי העיר, שהגיעו מקרב הקהילות היהודיות - מספר המהווה 78% מכלל הדיווחים על פשעי שנאה שהתקבלו במשטרה.³ במונטריאול אף נרשמו שני ניסיונות הצתה

מרכזית בקנדה (34%) בהשוואה לצעירים מתחת גיל 35 (22%). כמו כן מצא הסקר, ש-75% מהיהודים בקנדה תופסים אנטישמיות כבעיה גדולה.¹³

לצד זאת, נרשמו בשנה החולפת כמה יוזמות בולטות למאבק באנטישמיות במדינה. כך, כ-1,000 איש השתתפו ב-16.10 בוועידה למאבק באנטישמיות, תחת השם "הכר בזה, הילחם בזה" (Face it, Fight it),¹⁴ שהייתה לכינוס הראשון אי פעם של כלל הקהילה היהודית מרחבי קנדה בנושא המאבק באנטישמיות. מטרת הוועידה, אשר אורגנה על ידי "המרכז לישראל ולעניינים יהודיים בקנדה" (CJNA), הייתה לגייס מאות קנדים יהודים ושותפים, להקנות להם כלים ולאחד אותם סביב הצורך להיאבק בשנאה ובאנטישמיות. בין הדוברים בוועידה היו ראש ממשלת קנדה, ג'סטין טרודו. באירוע נוסף התאספו ב-4.12 יותר מ-20,000 יהודים ופרו-ישראלים בגבעת הפרלמנט באוטווה, על מנת לתמוך בישראל ולקרוא לשחרור האזרחים הישראליים החטופים ולהבטחת ביטחון הקהילה היהודית בקנדה.¹⁵

ככלל, הדרג המדיני בקנדה תומך מאוד בישראל ובהקילה היהודית המקומית. כך, לאחר ה-7.10 צוטט ראש ממשלת קנדה, ג'סטין טרודו, באומרו, כי "חמאס' הוא ארגון טרור, שטבח והתאכזר בחפים מפשע... האנשים האלה הם לא לוחמי חופש, הם לא לוחמי התנגדות: הם טרוריסטים."¹⁶ ב-19.10, בעקבות שורת התקפות כנגד הקהילה היהודית, פרסם טרודו, כי "לשנאה ולאלימות נגד קהילות יהודיות אין מקום בקנדה".¹⁷ שלושה ימים קודם לכן, ב-16.10, הכריז טרודו על מינויה של דבורה ליונס, שגרירת קנדה בישראל לשעבר, לשליחה המיוחדת החדשה של קנדה לשימור זכר השואה ולמאבק באנטישמיות. על רקע המינוי הוא ציין, כי "בעקבות הפיגועים הנוראיים כנגד ישראל, אנו חוזרים ומדגישים בפני הקהילות היהודיות בקנדה שאנחנו עומדים לצידו, כאשר הגב' ליונס תהיה קול ביקורתי במאבק באנטישמיות ובשימור זכר השואה, כך שהדורות הצעירים יידעו את האמת על מה שקרה – ועל כיצד האנטישמיות נמשכת גם היום. נהיה חייבים להתעמת עם אנטישמיות, עם שנאה ועם חוסר סובלנות על כל צורותיה, כדי שנוכל לבנות עתיד טוב ובטוח יותר לכולם."¹⁸

באירוע חשוב נוסף שנרשם בעיר האמפסטד, שבה קהילה יהודית גדולה, אושרה (22.11) תקנה, המטילה קנס בסך 1,000 דולר על אנשים הפוגעים במודעות

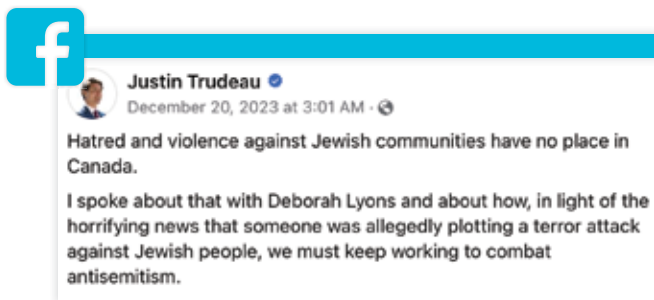
Sign against the wall at a Palestinian demonstration Toronto Canada, 9 December 2023 (Greg finnegan, Shutterstock)

יצוין, כי מנתוני המחלקה למאבק באנטישמיות ב"הסתדרות הציונית העולמית" עולה, כי נרשמה עלייה של כ-800% בדיווחי האירועים האנטישמיים בקנדה במהלך החודשים אוקטובר ונובמבר 2023 בהשוואה לתקופה המקבילה בשנת 2022.

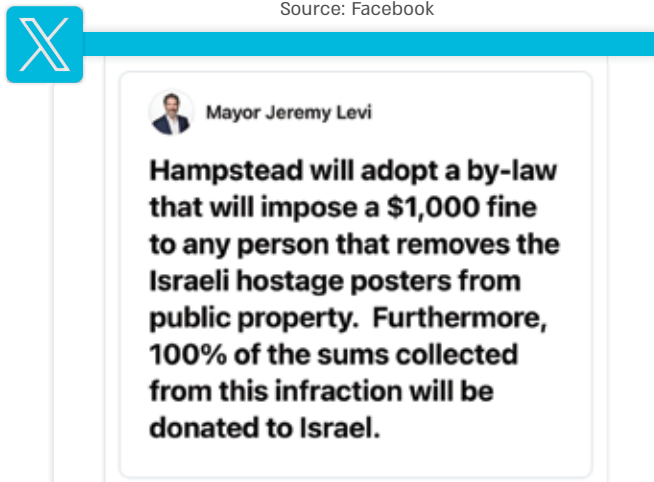
לצד זאת, מאז ה-7.10 נטרו ברחבי המדינה יותר מ-300 עצרות אנטי-ישראליות, כאשר במקרים רבים הונפו בהן שלטים עם צלבי קרס ותמונות של היטלר, נרשמו בהן קריאות לאלימות נגד יהודים ועוד. הקבוצות העומדות מאחורי הפקת חלק ניכר מאותן העצרות הן "סמידון", המהווה בפועל שלוחה של ארגון הטרור המוכרז "החזית העממית לשחרור פלסטין" (PFLP), ו"תנועת הנוער הפלסטינית" (PYM). שלא כמו במדינות אחרות, כדוגמת גרמניה או צרפת, שפעלו באופן אקטיבי כנגד עצרות השנאה והרטוריקה המקודמת בהן, העצרות הנ"ל ממשיכות להיחשב כחלק מ"חופש הביטוי" הקנדי.

בתוך כך, נרשמה גם עלייה בשנאה כלפי סטודנטים יהודים בקמפוסים ובבתי ספר תיכוניים. בהקשר זה, כ-2,000 הורים שלחו (21.11) עצומה למועצת בתי הספר של מחוז טורונטו, המביעה דאגה מפני העלייה באירועי האנטישמיות בבתי הספר בטורונטו.¹⁰ העצומה מצביעה על אירועים, כדוגמת הצדעות נאציות, ריסוס צלבי קרס על חלונות אוטובוסים, מגני דוד שהונחו על שולחנות של תלמידים יהודים, אימים באלימות ושימוש בדימויים מהשואה. אולם על אף מקרים בודדים של פיטורים או השעיה של מרצים שהביעו דעות אנטישמיות,¹¹ ניכר, כי בדומה לארה"ב, גם האוניברסיטאות בקנדה לא עושות די על מנת להיאבק באנטישמיות. על רקע זה, 5 חברי פרלמנט מקומיים שלחו מכתב (14.12) לנשיאי האוניברסיטאות המובילות במדינה ודרשו מהם לפעול על מנת לשפר את ההגנה על הסטודנטים היהודים מפני הטרדה על רקע האנטישמיות הגואה.¹²

בהקשר זה, סקר שנערך בין ה-24.11 ל-1.12 בנוגע לתפיסות אנטישמיות בחברה הקנדית מצא, שקנדים מעל גיל 54 תופסים יותר את האנטישמיות כבעיה

Source: Facebook

Source: X (twitter) @jerlevi November 2, 2023

המציגות את החטופים הישראלים. ראש העיר אמר, כי אין בעירו מקום לאנטישמיות, וכי ברצונו להיות מודל לחיקוי באשר לאופן שבו נאבקים בתופעה.¹⁹

עם ההמלצות של הקהילה הקנדית המקומית לפעולה כנגד המאבק באנטישמיות ניתן למנות את שיפור מנגנון הדיווח על פשעי שנאה ויצירת ועדה מייעצת לאומית לביטחון הקהילה;²⁰ הוספת ארגון "סמידון" לרשימת ישויות הטרור של קנדה;²¹ מאבק חסר פשרות בהקצנה ובשנאה ברשת;²² קמפיינים דיגיטליים בנושא המאבק באנטישמיות;²³ חיזוק הכלים המשפטיים להתמודדות עם שיח שנאה;²⁴ אבטחה פיזית מוגברת לקהילה היהודית;²⁵ וחינוך למאבק באנטישמיות ולשימור זכר השואה.²⁶

תודתנו על הסיוע באיסוף המידע נתונה לארגון הפדרציות היהודיות של צפון אמריקה (JFNA), שפעלו בהתייעצות עם המרכז לעניינים ישראליים יהודיים בקנדה (CIJA)

הערות

- 1 The Daily. July 27, 2023. Police-reported crime statistics in Canada, 2022. <https://t.ly/vtgwZ>
- 2 Toronto Police Service. December 2023. News Release - Chief Myron Demkiw provides update on reported hate crimes in Toronto. <https://t.ly/2auTI>
- 3 Lofaro, J. November 16, 2023. Hate crimes in Montreal expected to rise, but there are ways to ease tensions: Expert. CTV News. <https://t.ly/axanA>
- 4 MacDonald, T. November 7, 2023. 'Deeply disturbing': Montreal police investigating two firebombings at Jewish institutions. Global News. <https://t.ly/TWB8s>
- 5 CTV News Montreal. November 13, 2023. Jewish school in Montreal targeted by gunfire a second time. <https://t.ly/qajgh>
- 6 Haines, B. November 27, 2023. Jewish community centre in Montreal hit by Molotov cocktail: police. Global News. <https://t.ly/h4EtA>
- 7 British Columbia Office of the Human Rights Commissioner. November 6, 2023. Statement: Human Rights Commissioner calls for action to counter rising antisemitism and Islamophobia. <https://t.ly/r8eKG>
- 8 Stephenson, M., Boutillier, A., Bell, S., and Gray, M. December 16, 2023. RCMP arrest Ottawa youth in alleged terror plot targeting Jewish community. Global News. <https://t.ly/jhrzm>
- 9 Bell, S., Stephenson, M., Gray, M., and Drolet, M. December 18, 2023. Jewish group wants investigation into online posts following Ottawa terror arrest. Global News. <https://t.ly/o1LL7>
- 10 Hurst, A. November 23, 2023. 2,000 parents sign letter expressing concerns of 'escalating incidents of antisemitism' at Toronto schools. CTV News Toronto. <https://t.ly/MnuDh>
- 11 Staff, T. November 19, 2023. Canadian university fires head of sexual assault center who signed letter denying Oct. 7 rapes. Times of Israel, https://t.ly/v_zON; The Gazette. November 10, 2023. Université de Montréal suspends lecturer filmed at Israel-Hamas protest. <https://t.ly/OB8-4>
- 12 Rowe, D. December 14, 2023. 3 Montreal MPs sign letter to Canadian university presidents calling to protect Jewish students. CTV News Montreal. <https://t.ly/FCz4r>
- 13 Angus Reid Institute. December 20, 2023. In Canada, vast majority agree both anti-Semitism & anti-Muslim views are problems; less consensus over severity. <https://t.ly/-r-3T>
- 14 Antisemitism: Face it, Fight it Conference. <https://t.ly/c9AVV>
- 15 CIJA. December 8, 2023. Am Yisrael Chai. <https://t.ly/DL6ws>
- 16 Remarks from Canadian Prime Minister Justin Trudeau at the Antisemitism Face it, Fight It Conference. October 17, 2023. <https://t.ly/KPsI>
- 17 Justin Trudeau. December 19, 2023. Facebook Post. Facebook. 2023. <https://t.ly/yYKAa>
- 18 Prime Minister of Canada Justin Trudeau. October 16, 2023. Prime Minister Announces New Special Envoy on Preserving Holocaust Remembrance and Combatting Antisemitism. <https://t.ly/BSTXF>
- 19 Levin, B. November 22, 2023. Canadian town to fine vandals \$1,000 for tearing down posters of Hamas hostages. I24NEWS. <https://t.ly/Rnavw>
- 20 CIJA. Improve Hate Crime Reporting and Create a National Advisory Board on Community Security. <https://t.ly/19OKI>
- 21 CIJA. Add Samidoun to the list of terrorist entities. <https://t.ly/i-Xka>
- 22 CIJA. Fight online hate and radicalization. <https://t.ly/ropKW>
- 23 CIJA. Launch a national social media literacy campaign. <https://t.ly/JtYC>
- 24 CIJA. Close the legal gap on hate speech. <https://t.ly/qjEYI>
- 25 CIJA. Protect the Jewish Community. <https://t.ly/MRkzX>
- 26 CIJA. Antisemitism and Holocaust education. <https://t.ly/ZBvU7>

מרחב ברית-המועצות לשעבר

העלייה הניכרת בהיקפי האנטישמיות על רקע מלחמת "חרבות ברזל" לא פסחה על המרחב הפוסט-סובייטי, גם באזורים שבהם לא נכחו רטוריקה ועמדות אנטישמיות אלימות. במסגרת זו, מוטיבים ביחס לישראל וליהודים, אשר היו נפוצים מאוד בעבר הרחוק בתקופה הסובייטית ושנדמה היה שבשלושת העשורים האחרונים כבר נשכחו, החלו להישמע ביתר שאת מפרוץ המלחמה. בחתך מדינתי, העלייה הגדולה ביותר בהיקפי האנטישמיות בשנה החולפת ככלל, ועל רקע המלחמה בפרט, ניכרה בעיקר ברוסיה, בבלארוס, בארמניה ובמדינות מרכז אסיה, כאשר באוקראינה דווקא נרשמה ירידה ניכרת בהיקף התופעה. עם זאת יצוין, כי למעט האירועים האלימים שנרשמו בצפון הקווקז הרוסי ותקריות אחדות שנרשמו במדינות מרכז אסיה המוסלמיות, השיח האנטישמי טרם תורגם לצעדים שמסכנים באופן ישיר את היהודים במרחב. אולם אין הדבר אומר, כי השינוי לרעה לא עלול להתרחש בכל רגע נתון ולהוביל את הרטוריקה לצעדים אלימים מעשיים.

בחתך מדינתי, העלייה המשמעותית בהיקפי האנטישמיות בעת האחרונה ניכרה בעיקר ברוסיה, בבלארוס, בארמניה ובמדינות מרכז אסיה. עם זאת יצוין, כי למעט האירועים האלימים שנרשמו בצפון הקווקז הרוסי ותקריות אחדות שנרשמו במדינות מרכז אסיה המוסלמיות, השיח האנטישמי טרם תורגם לצעדים שמסכנים באופן ישיר את היהודים במרחב. אולם אין הדבר אומר, כי השינוי לרעה לא עלול להתרחש בכל רגע נתון ולהוביל את הרטוריקה לצעדים אלימים מעשיים.

מלחמת "חרבות ברזל" הובילה לעלייה ניכרת בהיקפי האנטישמיות ברחבי העולם, לרבות במדינות ובאזורים שלרוב לא נכחו בהם רטוריקה ועמדות אנטישמיות אלימות, כאשר המרחב הפוסט-סובייטי הוא דוגמה מוצקה לכך. במסגרת זו, **מוטיבים ביחס לישראל וליהודים, אשר היו נפוצים מאוד בעבר הרחוק בתקופה הסובייטית ושנדמה היה שבשלושת העשורים האחרונים כבר נשכחו, החלו להישמע ביתר שאת מפרוץ המלחמה.** ואולם יש לציין, כי אין מדובר בתופעה חדשה שנוצרה יש מאין: **בעשור האחרון נרשמה העצמה הדרגתית של השיח האנטישמי, שלעיתים הפך גם לאנטי-ישראלי, אשר פועל לגיבוש דמותו של היהודי כאויב האולטימטיבי.** לפיכך, מלחמת "חרבות ברזל" האיצה הלכה למעשה את התהליכים המקומיים המתהווים והחייתה את הטונים האנטישמיים הישנים לכדי ביטויים רבים של "אנטישמיות חדשה", המכוונת כנגד מדינת ישראל. כמו כן, ובנוסף למוקדי האנטישמיות הוותיקים שבלטו מאוד בשנים האחרונות, כדוגמת רוסיה האירופית, בלארוס וארמניה, מוטיבים אנטישמיים בולטים התפשטו על רקע המלחמה גם לאזורים חדשים במרחב, מוסלמיים בעיקר, כגון צפון הקווקז הרוסי ומרכז אסיה.

כך, המדינות המוסלמיות של **מרכז אסיה**, שלרוב שומרות על רמת האנטישמיות הנמוכה ביותר, הפכו מפרוץ המלחמה לאחד המוקדים של האלימות האנטישמית, בדגש על זו המקודמת ברשתות החברתיות. כך, בקירגיזסטן הושמעו קריאות רבות לסלק את בית הספר היהודי מבישקק הבירה ואף נעשה ניסיון לקיים ב-21.10.23 הפגנה מול המוסד, שסוכלה על ידי הרשויות. בקזחסטן נעשו כמה ניסיונות להתנכל לקהילה היהודית המקומית, ונדרשה

אינה תופעה בפני עצמה, אלא חלק מתהליך חמור יותר של קידום האלימות נגד היהודים, שמסומנים בתור גורם לא מהימן. זאת, נוסף על השיח האנטי-ציוני, המושפע מהתפיסות הסובייטיות הוותיקות, שקם לתחייה. במסגרת זו אירעו כמה תקריות במחוז דגסטן – שם, בתאריך 28.10 ניסה המון זועם להשתלט על בית מלון מקומי, שבו, לפי שמועות, הסתתרו "פליטים" מישראל וכן נרשם ניסיון להצית את המבנה, תוך קריאה לסלק את היהודים מדגסטן; בתאריך 29.10 פרצו מאות מוסלמים לשדה תעופה בעיר מחאצ'קלה בניסיון לפגוע בנוסעי טיסה מישראל. יצוין, כי גורמים רשמיים ברוסיה הטילו על גורמים זרים, ובראשם אוקראינה, אחריות על האירוע, במטרה לערער את היציבות הפנימית ברוסיה ואת היחסים בין הקהילות במדינה; בתאריך 29.10 גם הוצת המרכז היהודי של חב"ד בעיר נאלצ'יק, ובמקום רוססו כתובות "מוות ליהודים".

 מגמות אנטישמיות שליליות נרשמו באחרונה גם **בבלארוס**, שבה באופן מסורתי אין עמדה עצמאית נפרדת בשאלה היהודית (מלבד תפיסות סובייטיות שמרניות), ואשר משמשת כבר שנים כהשתקפות של מוטיבים אנטישמיים שנפוצים במוסקבה, זאת נוסף על המשך המסורת הסובייטית של השתקת שיח נפרד על השואה וניסיון לבדל אותה מהשיח הציבורי, העוסק בזיכרון מלחמת העולם השנייה.

מאז תחילת הלחימה ניתן להצביע על כמה מוטיבים ומיתוסים אנטישמיים מרכזיים שבלטו בשיח ברוסיה ובבלארוס. כך, נמשך הניסיון למתג את היהודיים ש"בגדו", לכאורה, ברוסיה ונמלטו לישראל מהמלחמה באוקראינה, ככאלו אשר "יבגדו" גם כעת בישראל שנתנה להם מקלט. בהקשר זה, מוטיב "הנאמנות הכפולה של יהודים שבגדו ברוסיה" התפתח לדרישה לגרש יהודים מעמדות ההשפעה המקומיות בכלל ובתקשורת הרוסית בפרט. לצד זאת, המשיך הנושא היהודי להוות אחד מהנרטיבים העיקריים של התעמולה במסגרת הסכסוך עם אוקראינה, כאשר כבר מראשית הפלישה הרוסית, הפך מוצאם האתני של היהודים בקרב ההנהגה האוקראינית – כגון הנשיא זלנסקי, שר ההגנה לשעבר רזניקוב, ראש עיריית קייב קליצ'קו ועוד – לאחת המטרות של התעמולה האנטי-אוקראינית. מלחמת "חרבות ברזל" שדרגה את המוטיב הזה לרמה חדשה, כאשר בימיה הראשונים של המלחמה לעגה התעמולה הרוסית לאוקראינה, שעד מהרה תאבד את תמיכת המערב לטובת היהודים. בנוסף, יהדותו של הנשיא

התערבות של הרשויות לטיפול באיומים הקונקרטיים שעלו. כך הדבר גם לגבי אוזבקיסטן, שבבירתה טשקנט הותקפו שליחי חב"ד ודווח בה על כמה התנכלויות בבתי הכנסת האשכנזי והבוכרי. יצוין, כי ניכר שהרשויות המקומיות במדינות מרכז אסיה פועלות ביתר שאת לסיכול התופעה.

 בארמניה, השיח האנטישמי מושפע ברובו מהיחסים בין ישראל לאזרבייג'ן ומהייצוא הביטחוני הישראלי אליה. יחסים אלו מעוררים כעס רב בחברה הארמנית על רקע התעצמותה של מלחמת נגורנו-קרבאך בין שתי המדינות. אולם העובדה שהארמנים בחרו להתמקד דווקא בישראל ולא דווקא במדינות אחרות התומכות גם הן באזרבייג'ן מלמדת, כי הלכי הרוח האנטישמיים בארמניה עמוקים הרבה יותר וייתכן שאף מושפעים מבחוץ. במסגרת זו, ברשתות החברתיות בארמניה הגיבו מקומיים רבים למתקפת הטרור של "חמאס" בהבעת שמחה והחלו להפיץ באופן מסיבי תעמולה ויזואלית שמקורה במחבלי ה"חמאס". פעילות זו לוותה בהתבטאויות חריפות נגד ישראל, בקריאות מפורשות לתמוך ב"חמאס", או, אפילו, בניסיונות להשוות בין ישראל לבין אזרבייג'ן וגרמניה הנאצית. הדמות האנטי-ישראלית הבולטת בשנים האחרונות, ולדימיר פוגוסיאן, פרשן פוליטי, שידוע בעמדותיו האנטישמיות החריפות ושמיילא בעבר תפקידים ממלכתיים בתחום הביטחון, אף איים על היהודים ועל ישראל בפעולות תגמול וקרא פעם אחר פעם לפגוע ביהודים. כתוצאה מהשיח העכור, הקהילה היהודית הקטנה של ארמניה הפכה לאחת מוקד להתנכלויות אנטישמיות, ששיאן בשני ניסיונות להצית את בית הכנסת בבירה ירוואן ב-2.10 וב-15.11.

 ברוסיה, השיח ברשתות החברתיות ובשטח לא רק יזם וקידם תפיסות אנטישמיות במרחב הפוסט-סובייטי כולו בהקשר של המלחמה בעזה, אלא גם ניסה לנצל הלכי רוח אנטישמיים ואנטי-ישראליים להשגת מטרות ברחבי העולם כולו. במסגרת זו, קלישאות המייצגות אנטישמיות קלאסית, שמתארת את היהודי כמי שמנסה להשתלט על העולם, הושמעו לעיתים קרובות מפי אנשי ציבור ופוליטיקאים, כאשר התקשורת הרוסית מילאה גם היא תפקיד חשוב בהדהוד רב של הצהרות אנטי-ישראליות, שלעיתים קרובות היו על גבול אנטישמיות בוטה, העולה בקנה אחד עם המוטיבים האנטישמיים שרווחו בברית-המועצות בכל הקשור להשוואה בין הציונות לנאציזם. האירועים האנטישמיים **בצפון הקווקז הרוסי** בשלהי אוקטובר 2023 הצביעו על כך, כי הרטוריקה האנטישמית כבר

משתפי הפעולה עם הנאציזם, שידיהם מגואלות בדם יהודי, והרחבה של מופעי חג המולד המסורתיים (Vertep), שמוצגת בהם דמותו המעוותת של יהודי, לעיתים תוך הקניית תכונות שליליות ברוח התקופה (כגון ספסרות, גניבת ציוד צבאי וסיוע לאויב), לא נצפו כמעט אירועים אנטישמיים בכלל ואירועים אנטי-ישראליים בפרט. עם זאת, חשוב לציין, כי בתחום המאבק בגילויי האנטישמיות, אוקראינה ממשיכה לדבוק בדרכי האכיפה הישנות, שבמסגרתן הרשויות נמנעות במפגיע מלהגדיר כל תקרית אלימה או מעשה ונדליזם כאירוע על רקע אתני או דתי, ובוחרות להגדירו כמעשה בריונות בלבד. כל זאת, למרות העובדה, שבשנת 2021 התקבל חוק למאבק באנטישמיות, וכן בחקיקה המקומית קיימים סעיפי אישום רלוונטיים, שנועדו להעניק מענה משפטי לאירועים על רקע לאומני, לרבות אלה האנטישמיים.

תודתנו על הסיוע באיסוף המידע נתונה למערך המחקר ביחידת "נתיב" במשרד ראש הממשלה.

זלנסקי הפכה, מנקודת מבטה של התעמולה האנטי-אוקראינית, להוכחה נוספת לבגידה יהודית באינטרסים האוקראיניים. אולם המוטיב האנטישמי המקודם ביותר הקשור למלחמה עם אוקראינה היה המיתוס של "ירושלים השמימית" (המכונה גם "ארץ הכוזרים החדשה"), המתאר, לכאורה, תופעה של בריחה המונית של יהודים מישראל לאוקראינה לטובת הקמת מדינה יהודית באוקראינה, על חשבון האוכלוסייה הסלאבית-נוצרית הילידה, שמפנה כעת את אדמתה. לצד זאת, גם בשנה החולפת נרשם בשיח הציבורי ברוסיה בהתמדה שימוש נרחב בזיכרון קורבנות השואה והציגה את ברית-המועצות, ולאחר מכן את רוסיה, בתור המגינה העיקרית של זכר קורבנות השואה.

לעומת זאת, דווקא באוקראינה, שבמשך שנים בלטה מאוד לא רק בשיח, אלא גם בתופעות של ונדליזם אנטישמי בעקבות הפלישה הרוסית בפברואר 2022, חלה ירידה ניכרת בהיקף התופעה. במהלך 2023, למעט המשך ההאדרה של

העולם הערבי והמוסלמי

בתחילת שנת 2023 נרשמה ירידה דרמטית בהיקפי האנטישמיות במרחב הערבי והמוסלמי, אולם היקפים אלו הרקיעו שחקים על רקע ה-7.10 וככל שהתעצמה המלחמה. בנוסף, נרשמו במרחב שני פיגועים חמורים כנגד יעדים ישראלים ויהודיים, שנרצחו בהם 9 בני אדם, מתוכם 5 יהודים, כאשר אחד מהאירועים נרשם בתוניסיה והשני במצרים. ככלל, מאפייני הפעילות האנטישמית במרחב על רקע ה-7.10 דומים לאלה שאירעו בסבבי לחימה קודמים בין ישראל ל"חמאס", כדוגמת הפגנות המונים, תמיכה בפלסטינים במרחב הציבורי (למשל, במגרשי כדורגל), התבטאויות בכירים (בדרך כלל אותם בכירים), עלייה מטאורית בהיקף שיח השנאה ברשתות (עלייה של 302%) ובתקשורת המסורתית, זאת לצד פגיעות פיזיות מעטות ביהודים ובאתרים יהודיים, כאשר ההבדל הפעם הוא בנפח הפעילות ולא במאפייניה או בתוצאותיה.

תיירים ישראלים בעיר אלכסנדריה לאחר שזיהה אותם כישראלים. באירוע נרצח גם מדריך מצרי.

ככלל, המלחמה בעזה חוללה פעילות אנטי-ישראלית ואנטישמית נרחבת בעולם הערבי והמוסלמי. כך, הפגנות המונים לתמיכה בפלסטינים נערכו במרחב לכל אורך התקופה, כאשר אלו הקרינו על פעילותן של הממשלות המקומיות, אשר ככלל, אפשרו לאוכלוסייה המקומית לבטא את ההזדהות בהפגנות "חוקיות". כך, הפגנות המוניות נערכו בבגדאד בעיראק, בערי איראן, בתימן, בטורקיה, בעמאן בירדן, בקהיר במצרים, בבחריין, בכווית, בתוניסיה, במרוקו, בפקיסטאן ועד אינדונזיה. בהפגנות הואשמה ישראל בביצוע "רצח-עם" בפלסטינים ונקראו קריאות לחיסולה. במרוקו, בירדן, בטורקיה ובמצרים נערכו כמה מההפגנות מול שגרירויות ישראל, תוך קריאה לניתוק היחסים עמה. בטורקיה אף נורו זיקוקים והושלכו אבנים לעבר הקונסוליה באיסטנבול. בירדן ובלבנון נערכו בתחילת התקופה הפגנות בסמוך לגדר הגבול, אך משתתפיהן לא ניסו לחצות את הגבול עצמו. בעיראק שלחו המיליציות מפגנים לעבר גבול ירדן, אך זו מנעה את חצייתו. בבחריין - מדינה רגישה לעימותים פוליטיים

בדומה לרוב מדינות העולם, גם האנטישמיות שאפיינה את העולם הערבי והמוסלמי בשנה החולפת נחלקת ללפני אירועי ה-7.10 ולאחריהם. כך, אם מתחילת השנה ועד תאריך ה-7.10 נרשמה ירידה דרמטית בהיקפי האנטישמיות במרחב, בין היתר על רקע היעדר אירועי לחימה רחבים - אחרי מתקפת הטרור של "חמאס" ועם התקדמות המלחמה והתעצמותה נרשמה עלייה מטאורית בהיקפים אלו.

בנוסף, בשנה החולפת נרשמו במרחב שני פיגועים חמורים כנגד יעדים ישראלים ויהודיים, שבמסגרתם נרצחו 9 בני אדם. בתוניסיה, שני יהודים, אביאל חדד מבאר שבע, ובן דודו, בן חדד מצרפת, נרצחו בפיגוע ליד בית הכנסת באי ג'רבה (10.5), זאת לאחר ששוטר מקומי רצח שוטר אחר, לקח את נשקו וירה לכיוון בית הכנסת אלגריבה, שבו התקיים האירוע השנתי לרגל ל"ג בעומר בהשתתפות מאות יהודים וישראלים. כתוצאה מהאירוע נרצחו שני היהודים, 3 מאבטחים מקומיים, ו-10 נוספים נפצעו. בתום חילופי אש עם כוחות הביטחון המקומיים, המפגע נהרג¹ במצרים, יום לאחר מתקפת הטרור של "חמאס" (8.10), ירה שוטר מצרי למוות בשלושה

כדוגמת "הישות הזמנית" ("אלכיאן אלמאקת"). גם מנהיג איראן, ח'אמנאי, מרבה להשתמש במושגים אלה, כאשר בחוצות טהראן אף הוצב בשנים קודמות לוח דיגיטלי, המחשב את הזמן שנותר לקיומה של ישראל. ביסודה של התפיסה עומדת הטענה, כי ישראל רק נראית חזקה, אולם היא חלשה ושברירית, וכל שצריך לעשות הוא להלום בה על מנת שתחדל להתקיים.

Source: X (Twitter) @khamenei_ir. November 19, 2023

התקשורת הערבית המסורתית, בעיקר העיתונות היומית, הרבתה לפרסם מאמרים בעלי תוכן אנטי-ישראלי ואנטישמי חריף. בהקשר זה, דו"ח שפרסם ארגון "הליגה נגד השמצה" סקר דוגמאות רבות של קריקטורות אנטישמיות, המקדמות תאוריות קונספירציה, אשר התפרסמו מאז תחילת המלחמה בעיתונות הערבית ובאתרים ערביים בבחריין, במצרים, בירדן, בכווית, בלוב, במרוקו, בעומאן, בקטאר ובסעודיה.⁵ במקביל, נמשכו התבטאויות אנטישמיות של מנהיגים במרחב. נשיא תוניסיה, קייס סעיד, היה בשנה החולפת המנהיג הערבי המוביל בהתבטאויות אנטישמיות. גם נשיא טורקיה, ארדואן, הרבה לבקר את ישראל, שיבח את ארגון הטרור "חמאס", טען שאין מדובר בארגון טרור, ומנגד האשים את ישראל, שאותה כינה "מדינת טרור", בפשעים כנגד האנושות. בנוסף, במהלך נאום (27.12) אף טען ארדואן, כי "נתינו אינו שונה מהיטלר" והשווה בין התקפות ישראל בעזה ליחס של הנאצים ליהודים.⁶ מנהיגים אחרים, בעיקר ח'אמנאי, המשיכו בקו האנטישמי שאותו הם מייצגים בשנים האחרונות.

במצרים, לצד שני הפיגועים שאירעו, בלטו בעיתונות המקומית קריקטורות שטנה, המאשימות את ישראל בטבח אזרחים בעזה.⁷ לאור השיח האנטי-ישראלי במדינה אף פורסם, כי הקהילה היהודית הקטנה בקהיר החליטה להימנע מקיום טקס חנוכה בבית הכנסת בעיר.⁸

על רקע עדתי - אישר המשטר כמה מההפגנות, אולם מנע אחרות ואף עצר פעילים. המדינות היחידות באזור שלא נערכו בהן הפגנות גדולות הן סעודיה, איחוד האמירויות (למעט בסמוך לביתן הישראלי בוועידת האקלים של האו"ם, שהתקיימה בדובאי) ואזרבייג'ן.

כמו כן, בימים הראשונים לאחר מתקפת "חמאס" הביעו ארגוני ג'יהאד עולמי, כדוגמת "דאעש" ו"אל-קאעדה", תמיכה נדירה ב"חמאס", כאשר קראו למוסלמים לפגוע ביעדים יהודיים ומערביים בכל מקום מתוך כוונה להרחיב את זירת העימות מעבר לרצועת עזה ולהופכה לגלובלית.² גם כתב העת של תנועת ה"טליבאן" באפגניסטן קבע (24.10), כי ג'יהאד נגד היהודים חשוב יותר מצורות אחרות של הג'יהאד.³

במרחב המקוון, מתחילת השנה ועד ה-7.10 נרשמה ירידה של 240% במספר הפוסטים האנטישמיים שזוהו במרחב בהשוואה לתקופה המקבילה אשתקד, כאשר **מרכזי השיח האנטישמי בערבית המשיכו להיות עמאן וקהיר.** בהקשר זה, ההשטאג המוביל, שבמסגרתו הופץ שיח אנטישמי במרחב היה #FreePalestine, והעליות הגדולות באופן יחסי בהיקפי השיח נרשמו בחודשים פברואר - ייתכן על רקע פיגועים שאירעו בישראל, ומאי - ייתכן על רקע אירועי "יום הנכבה". **לאחר מתקפת ה-7.10 נרשמה עלייה מטאורית במספרם של התכנים האנטישמיים שהופצו ברשתות החברתיות, כאשר בחודשים אוקטובר ונובמבר זוהו במרחב יותר פוסטים אנטישמיים מכלל הפוסטים שזוהו מתחילת השנה ועד ה-7.10, וכן נרשמה עלייה של 302% בהיקפי השיח האנטישמי המקוון בהשוואה לתקופה המקבילה אשתקד.** בהקשר זה, אלג'יר ואלכסנדריה זוהו כמוקדים עיקריים, נוסף על עמאן וקהיר. כמו כן בלט מאוד ההשטאג #Genocide_Gaza, תוך ניסיון מובנה לייצר השוואה בין מאורעות השואה, סבל הקורבנות וכוונתם של הנאצים לבצע השמדה שיטתית של העם היהודי לבין סבל העזתים ומעשיה של ישראל, לכאורה, כלפי הפלסטינים. יצוין, כי החל מפרוץ המלחמה נדחק לשוליים כמעט לחלוטין במרחב השיח האנטישמי ברשת שכלל מאפייני אנטישמיות קלאסית (מהווה 6.5% בלבד מהשיח), זאת במסגרת ההעצמה הקיצונית של שיח שעוסק בדמוניזציה ובודה-לגיטימציה של ישראל.

המדינות והארגונים השותפים ב"ציר ההתנגדות" (לצד הארגונים הפלסטיניים) המשיכו להיות הגורמים המובילים והמעודדים של השיח האנטישמי המקוון בעולם הערבי והמוסלמי. כלפי פנים, הובילו גורמים אלו שיח העוסק ב"זמניותה" של ישראל וב"שבריריותה", וקידמו ביתר שאת שימוש במונחים

באיראן, הושחת מקום קבורתם של אסתר ומרדכי בעיר המדאן. כמו כן, בכתבה שפורסמה דווח על האיום שחשים אנשי הקהילה היהודית במדינה עקב הגברת הפיקוח והמעקב מצד המשטר, ואף על ניסיון לכפות עליהם להשתתף במחאות כנגד ישראל. עוד נמסר, כי בהנחיית השלטונות צמצמה הקהילה היהודית את הקשר עם קרובי משפחה בישראל.¹⁸ בנוסף, המנהיג האיראני, עלי ח'מנאי, היה מנהיג המדינה המוסלמי היחיד ששיבח ב-7.10 את פעולת ה"חמאס". מאוחר יותר (19.11) טען, כי "הציונים רואים בעצמם גזע עליון", ולדבריו, זה מאפשר להם להרוג ילדים רבים מבלי לחוש אשם.¹⁹ ב-22.11 קבע ח'מנאי, כי "המשטר הציוני הובס על ידי מבצע מבול אלאקצא".²⁰

בירדן, לצד ההפגנות ההמוניות שהתקיימו, בלטה הטלת הספק של מלכת ירדן, ראניה, במסגרת ראיון ל-"CNN", בזוועות שביצע ה"חמאס" ביישובים הישראליים. לדבריה, "הדיווחים בנושא לא אומתו באופן עצמאי". לצד זאת, היא הדגישה את הסבל הפלסטיני וטענה, שהמערב סובל מ"סטנדרטים כפולים" ביחס לסכסוך.²¹ בראיון נוסף לרשת שקיימה המלכה, היא ביקשה להדגיש, כי תמיכה בהגנה על חיי הפלסטינים אינה שקולה לאנטישמיות. כמו כן אמרה, שהיא מגנה אנטישמיות ואסלאמופוביה, אך ציינה, כי ישראל אינה מייצגת את כל יהודי העולם והיא זו שאחראית "לפשעיה".²² ימים לאחר מכן האשים דובר ממשלת ירדן (4.12) את ישראל בכך, שפתחה במלחמה עם ירדן, זאת לאור ניסיונה "לסלק בכוח" פלסטינים מיהודה ושומרון. כמו כן הוסיף הדובר, כי ממשלת ישראל "מאמינה שרצח-עם והרג מהווים הגנה עצמית".²³ באירוע אחר, חבר פרלמנט ירדני שרף את דגל ישראל (28.12) במהלך כינוס של הליגה הערבית שהתקיים בקהיר.²⁴ אירוע חריג נרשם בירדן כאשר רשת בתי קפה מקומית פרסמה מודעה, המציגה משקה חדש בשם "משקה שואה", המכיל מרשמלו חרוך בצבעי דגל ישראל.²⁵ העיתונות הירדנית בלטה בשנה החולפת בהיקפי השיח האנטישמי והאנטי-ישראלי שהתקיים בה. כך, העיתון הירדני "אל-ע'ד" פרסם (15.11) באופן יוצא דופן בשער שלו מאמר בעברית תחת הכותרת "מה אחרי 'ישראל?'", העוסק בדיון על היום שאחרי "הניצחון של ההתנגדות הפלסטינית".²⁶

בקטאר, של אמיר קטאר טענה בוועידה שנערכה בטורקיה, כי ישראל ממציאה נרטיב היסטורי מפוברק, כאשר לדבריה "היהודים השיגו מונופול על הגזע השמי וטוענים שכל ביקורת נגדם היא אנטישמיות".²⁷

בבחריין נרשמה עלייה ניכרת בהיקפי האנטישמיות על רקע אירועי ה-7.10, כאשר גורמים מקומיים בכירים שתמכו בתהליך השלום עם ישראל קיבלו איומים על חייהם, זאת לצד הפגנות שנרשמו בכל מחוזות המדינה כנגד ישראל, אשר כללו, בין היתר, שריפת דגלי ישראל וארה"ב, שריפת תמונתו של השגריר הישראלי במדינה ודרישה לגירושו, וכן קריאות רבות להפסקת הנורמליזציה עם ישראל. כחלק מכך, אנשי דת שיעים מקומיים ואנשי ציבור חתמו על עצומה, הדורשת את גירוש השגריר הישראלי ואת הפסקת הנורמליזציה. לצד זאת, נסיך הכתר המקומי אמר בנאום (19.11), כי הוא מגנה את התקפת הטרור של "חמאס" ב-7.10, שאותה כינה ברברית, אך במקביל גינה את ההתקפות הישראליות בעזה, הגורמות, לדבריו, להרג חפים מפשע.⁹

במרוקו, לצד הפגנות אלפים,¹⁰ שנשמעו בהן קריאות רבות לניתוק היחסים עם ישראל, לא נרשמו אירועים חריגים. יצוין, כי בחלק מההפגנות, אשר אורגנו על ידי מפלגות אופוזיציה ("PJD")¹¹ ועל ידי גורמי שמאל וארגונים אסלאמיסטיים ופרו-פלסטיניים (כדוגמת "Natoinal Action Group for Palestine")¹², אף הונפו דגלי ארגון הטרור "חמאס".¹³ אירוע חריג נרשם כאשר אחד ממנהיגי ארגון הטרור "חמאס", ח'אלד משעל, קרא (19.11) לאזרחי מרוקו לפנות לממשלתם בדרישה לנתק את הקשרים עם ישראל. קריאה זו עוררה מחאה ציבורית נרחבת במדינה, כאשר מפלגת התנועה העממית הגדירה את דברי משעל כהסתה וכפגיעה בריבונות מרוקו, ובמדיה החברתית נפוצו פוסטים בנושא, אשר עשו שימוש בהאשטאג "רק המלך רשאי לפנות למרוקנים".¹⁴

בתוניסיה, הממשלה המקומית סירבה להתייחס לפיגוע שאירע ב-10.5 כפיגוע אנטישמי או כפיגוע טרור. כמו כן, לאחר הפיגוע נערכה פגישה בין נשיא תוניסיה למנהיגי העדות הדתיות במדינה, כולל הרב הראשי במדינה, ובה הבטיח לתגבר את השמירה על המוסדות היהודיים.¹⁵ אולם ב-17.10, 10 ימים מפרוץ המלחמה בעזה, הצית אספסוף את בית הכנסת הנטוש אלחמה שליד העיר גאבס. כמו כן, בתוניסיה, שאין בה נוכחות ישראלית רשמית כלשהי, דן הפרלמנט בשנה החולפת בהצעת חוק להפלת "נורמליזציה" עם ישראל. החוק המוצע קבע עונש של 6-12 שנים על העובר על הוראות החוק ומאסר עולם במקרה של חזרה עליו. הצעת החוק עברה ועדה פרלמנטרית, אולם נגנזה בשלב זה (3.11).¹⁶ כמו כן נערכו במדינה שביתות לתמיכה בפלסטינים, כדוגמת זו אשר נרשמה ב-11.12 על ידי מאות מורים מקומיים.¹⁷

באינדונזיה דווח, כי חברי הקהילה היהודית הקטנה במדינה חשים, שההפגנות הנרחבות שמתקיימות במדינה לתמיכה בפלסטינים מאז ה-7.10 מקדמות סנטימנט אנטי-יהודי מקומי, אשר עשוי להיות מופנה כלפיהם, ואף דווח שחלקם נוטים להסתיר את זהותם היהודית.³³ כמו כן, המועצה הדתית באינדונזיה פרסמה (10.11) פתווה, האוסרת על רכישת מוצרים של חברות התומכות בישראל.

בטורקיה לובה מאוד השיח האנטי-ישראלי על ידי גורמים פוליטיים שונים, כדוגמת הנשיא ארודאן. במסגרת זו, הפרלמנט המקומי הודיע בצעד חריג (7.11) על הפסקת המכירה של מוצרי "קוקה-קולה" ו"נסטלה" במסעדותיו עקב תמיכת החברות, לכאורה, ב"פשעי המלחמה של ישראל ורצח החפים מפשע בעזה".³⁴ הפרלמנט אף יצא בהכרזה משותפת נגד ישראל, שחתומות עליה כל מפלגות הבית, וכן הוכרזו (18.10) שלושה ימי אבל במדינה על רקע "הטבח בבית החולים בעזה" גם לאחר שהתברר שמדובר בשיגור כושל של ארגון הטרור "הג'יהאד האיסלאמי". באירוע נוסף, אדם ירה (13.12) כמה יריות בסניף של רשת "סטארבקס" בעיר אדאנה, ככל הנראה במחאה על תמיכתה של החברה בישראל, תוך שהוא קורא לקהל לפנות את המקום בשעה "שדם ילדים נשפך בפלסטין".³⁵ יצוין, כי כמה אירועי תקיפה התרחשו בסניפי הרשת בטורקיה מאז תחילת המלחמה בעזה. לצד זאת, התרבו בתקופה זו קמפיינים של החרמות כלכליות על מוצרים ישראליים ונעשה שימוש באפליקציות לסימון ולזיהוי מוצרים ישראליים. אירוע בולט נרשם, כאשר על חנות ספרים באיסטנבול נתלה שלט המכריז "אין כניסה ליהודים".³⁶ לצד זאת, העיתון היומי הבולט "Şafak Yeni" פרסם (5.11) מאמר אנטישמי תחת הכותרת "הציו-נאצים: הם מוחקים את עזה בשיטות של היטלר".³⁷ העיתון אף פרסם בעמודו הראשי (11.12) כתבה, המכנה את היהדות "ירוש שאותו על העולם להשמיד",³⁸ וכן פרסם כי חיילי צה"ל פועלים בעזה בהתבסס על אמונה דתית עתיקה, זאת במטרה להקים את בית המקדש על חשבון בתי הפלסטינים.³⁹ לאור האמור לעיל, יהודי טורקיה ממשיכים להביע דאגה לביטחונם בשל זיהויים עם ישראל במדיה ובפוליטיקה הטורקית.

"Holocaust drink" in Jordan advertised with the slogan "I feel the Arab taste." X (Twitter)/ @AvivaKlompas. November 19, 2023

לצד זאת, העיתונות הקטארית הרבתה לפרסם מאמרים אנטישמיים ואנטי-ישראליים, לעיתים קרובות תוך השוואת פעולות ישראל לגרמניה הנאצית ולשוואה, כאשר חלקם נכתבו על ידי כותבים פלסטינים החיים במדינה. כך, בעיתון "אלשרק" הופיע (1.11) שיר אנטישמי, ששיבח את מתקפת הטרור של ה"חמאס" וטען, כי היהודים, שהם "בוגדנים", הפכו "לחזירים וקופים כמו אבותיהם".²⁸ בנוסף, העיתונאי הקטארי (11.7) עבד אל עזיז אלעבדאללה כתב ביומן "אלשרק", כי "היהודים לא יהיו מסופקים עד אשר יעזבו אחרון המוסלמים את הארץ הקדושה", גינה את המנרמלים את היחסים עם ישראל וקרא "ללמד את ילדיכם על השהידים של פלסטין".²⁹ כמו כן, העיתון "אלווטן" פרסם (12.6) איור המשווה את נתניהו להיטלר,³⁰ כאשר כחודש קודם לכן (14.5) פרסם בעיתון אחד הכותבים, סאמר אלברגותי, קריאה לפלסטינים לפגוע בישראלים בכל רחבי "פלסטין".³¹

בכווית נרשם קמפיין שלטי חוצות עם המסר "רצחת פלסטיני היום?"³² לצד תמונות ילדים "בהריסות של עזה". בנוסף, הפרסום כלל קמפיין של החרמת מוצרים ישראליים ואמריקניים, תחת הסיסמה "אל תקנה נשקם, תחרים".

הערות

- 1 Cnaan, L. October 5, 2023. Two worshipers killed in attack at Tunisia synagogue during pilgrimage. The Times of Israel. <https://t.ly/bJfP2>
- 2 Trapnell, O. October 29, 2023. Al Qaeda leader threatens to attack US 'like it did on 9/11' in bid to stop Gaza attack. GB News. <https://t.ly/JLs1A>
- 3 MEMRI. October 2023. Afghan Taliban's Arabic-Language Magazine Urges Palestinians To Learn From Afghans' Jihad Against U.S., Predicts 'Liberation' Of Al-Aqsa Within Five Years, Declares Jihad Against Jews Superior To Other Forms. <https://t.ly/TZynT>
- 4 Khamenei, A. [Khamenei.ir]. (2023, October 3). The Zionist regime is dying. [Tweet]. X. <https://t.ly/HqUob>
- 5 ADL. December 21, 2023. Antisemitism in Arab Cartoons during the Israel-Hamas War: A Chronology of Dehumanization of Jews and Demonization of Zionism and Israel. <https://t.ly/sYLw>
- 6 Reuters. December 27, 2023. Turkey's Erdogan says Israeli PM Netanyahu no different from Hitler. <https://t.ly/CdJY7>
- 7 MEMRI. November 2023. Cartoons In Egyptian Media Portray Israel, U.S. As Wading In Gazan Blood, Netanyahu As Hitler. <https://t.ly/5HNrT>
- 8 Pacchiani, G. December 10, 2023. Fearing attacks, Jews in Egypt cancel public Hanukkah celebrations. The Times of Israel. <https://t.ly/3Db3s>
- 9 Staff, T. November 20, 2023. Bahrain leader condemns Hamas Oct. 7 onslaught, calls for release of hostages. The Times of Israel. <https://t.ly/Gk-bC>
- 10 December 10, 2023. Moroccans, angry at attacks on Gaza, demand halt to ties with Israel. Reuters. <https://t.ly/jxGGE>
- 11 Justice and Development Party, December 3, 2023. Ibn Kiran praises Hamas and enumerates the reasons for its superiority and victory. <https://t.ly/7ul-j>
- 12 El Atti, B. December 8, 2023. Moroccans prepare for a nationwide march for Palestine on Human Rights Day. The New Arab. <https://t.ly/1Jccu>
- 13 December 10, 2023. Moroccans, angry at attacks on Gaza, demand halt to ties with Israel. Reuters. <https://t.ly/SvfjA>
- 14 Kasraoui, S. November 22, 2023. Hamas' Khaled Meshaal Remarks on Morocco Ignites Uproar. Morocco World News. <https://t.ly/NGGpa>
- 15 Cohen, B. May 18, 2023. Meeting With Chief Rabbi Following Synagogue Atrocity, Tunisian President Again Emphasizes 'Palestinian Tragedy'. The Allgemeiner. <https://t.ly/cmdrs>
- 16 AFP. November 3, 2023. Tunisia's Saied Opposes Anti-Israel Normalisation Law. Barron's. <https://t.ly/L3Y6b>
- 17 El Atti, B. December 12, 2023. Did North African states join global strike for Gaza? The New Arab. <https://t.ly/UQ55n>
- 18 Kais, R. [kaisos1987]. (2023, November 2). גורמים בקהילה היהודית באיראן אומרים לאן חדשות כי המשטר האיראני החמיר #חדשותהערב - ויוחונ ב-#חדשותהערב את המעקב והפיקוח על אנשי הקהילה בצל מה. [Tweet]. X. <https://t.ly/VRXrY>
- 19 Khamenei, A. [Khamenei.ir]. (2023, November 19). The Zionists call themselves the superior race and consider the rest of humanity to be an inferior race. [Tweet]. X. <https://t.ly/pbscs>
- 20 Khamenei, A. [Khamenei.ir]. (2023, November 22). If I want to summarize recent events for you athletes, that summary is, "The Zionist regime was knocked out by. [Tweet]. X. <https://t.ly/Olh80>
- 21 Magid, J. October 25, 2023. Jordan queen suggests Israeli children weren't butchered by Hamas during Oct. 7 onslaught. The Times of Israel. <https://t.ly/OLk0K>
- 22 Anderson, B and Wells, E and Saifi, Z and Mogul R. November 6, 2023. Jordan's Queen Rania says being pro-Palestinian does not equal being 'antisemitic'. CNN. <https://t.ly/6rcML>
- 23 December 4, 2023. Israel declared war on Jordan by 'forcefully displacing' Palestinians, Amman says. JNS. <https://t.ly/8W-S1>
- 24 Benari, E. December 29, 2023. Watch: Jordanian MP burns Israeli flag. Arutz7. https://t.ly/Q9_2D
- 25 Klompas, A. [AvivaKlompas]. (2023, November 19). A chain of coffee shops in Jordan is now serving a "Holocaust drink" advertised with the slogan "I feel the Arab taste.". [Tweet]. X. <https://t.ly/jd32h>
- 26 Kais, R. [kaisos1987]. (2023, November 15). העיתון הירדני "אל-רד" פרסם היום באופן יוצא דופן בשער שלו מאמר בעברית תחת הכותרת "מה אחרי"? [Tweet]. X. <https://t.ly/mirtB>
- 27 MEMRI. November 2023. Sheikha Moza Bint Nasser, Mother Of The Emir Of Qatar: Israel Spreads 'Fabricated Narratives,' Any Criticism Is Labeled 'Antisemitism'; The Palestinians Represent The Honor Of Our Nation, Their Children Were Born Men. <https://t.ly/5tUGz>
- 28 MEMRI. November 2023. Poem In Qatari Daily Glorifies The Hamas Attack On The Jews, Who 'Turned Into Apes And Swine Already In The Days Of Their Forefathers'; Thanks The Attackers: 'We Were Parched And You Brought Us Abundant Rains'. <https://t.ly/aX2UG>
- 29 MEMRI. August 2023. Columnist In Qatari Daily: Arabs And Muslims Who Have Normalized Relations With Israel Are Traitors; Children Must Be Taught About Martyrs For Palestine. <https://t.ly/rGMYj>
- 30 MEMRI. June 2023. Qatari Daily Presents Israeli Prime Minister As Hitler. <https://t.ly/QjSl1>
- 31 MEMRI. May 2023. Article In Qatari Daily Incites Palestinians To Carry Out Terror Attacks Throughout Israel. <https://t.ly/iDKTI>
- 32 @saraaldrees. October 25, 2023. X. <https://twitter.com/saraaldrees/status/1717112792338092503?s=46>
- 33 Brieger, P and Buol, R. March 5, 2023. On remote island in Muslim-majority Indonesia, Jewish community lives in shadows. The Times of Israel. <https://t.ly/ew4tg>
- 34 November 7, 2023. Turkish parliament dumps Coke, Nestle from menus over alleged Israel support. Reuters. <https://t.ly/fXilw>
- 35 Costu, S. December 13, 2023. Adana Starbucks Under Fire: No Casualties in Armed Attack Amid Israel Support Allegations. BNN. <https://t.ly/hT4JK>
- 36 Walsh, E. October 27, 2023. 'Jews Not Allowed': Istanbul Used Bookstore Posts Horrifying Sign. The Messenger News. <https://t.ly/78A2b>
- 37 Ofir, A. [assaofir]. (2023, November 2). מכותרות הבוקר. עיתון הבית של הממשלה הטורקית, יוני שאפאק, בהתנחות אנטישמית קלאסית נגד ישראל. [Tweet]. X. <https://t.ly/VntEg>
- 38 ADL. [ADL]. (2023, December 11). The Turkish daily Yeni Şafak's incitement against Judaism as "a virus the world needs to eradicate" is a call for genocide. [Tweet]. X. <https://t.ly/sr2b9>
- 39 Doğan, B. December 8, 2023. Dünya bu virüsü yok etmeli: Gazze'deki katliamların sapkın arka planı. Yeni Şafak. <https://t.ly/G98PM>

דבר הנציב לניטור ולמאבק באנטישמיות של "ארגון המדינות האמריקניות" (OAS) פרננדו לוטנברג

בנושא המאבק באנטישמיות אפשר לחלק את שנת 2023 לשני שלבים. האחד – עד ה-7.10 והשני - מתאריך זה והלאה. על השלב הראשון אפשר לומר, שזו הייתה שנה פורייה מאוד. בכינוס השליחים המיוחדים שהתקיים במדריד, בחסות הקונגרס היהודי העולמי, ניסחנו מכתב למנכ"לית החדשה של X (לשעבר טוויטר), לינדה יאקרינו, שבו ביקשנו שיחזרו מנטרי התוכן ושתינקט עמדה פעילה יותר נגד התפשטותו של שיח השנאה.

בחודש יוני, במהלך הפורום הגלובלי של הוועד היהודי-אמריקני שהתקיים בתל אביב, זכינו בפרס דייוויד האריס יחד עם שליחים מיוחדים נוספים. לפני כן נפגשנו עם האפיפיור פרנציסקוס בוותיקן וביקשנו ממנו לאמץ את הגדרת "IHRA" לאנטישמיות.

ביולי, בפנמה, בישרה לנו שרת החוץ ג'נאינה טוואני מנקומו על החלטתה של פנמה לאמץ את הגדרת "IHRA" לאנטישמיות. בעקבות כך, אנו מונים כבר שבע מדינות ביבשת אמריקה שאימצו את ההגדרה, כאשר השלוש האחרונות – גואטמלה, קולומביה ופנמה – עשו זאת במהלך תקופת הכהונה שלנו.

עם זאת, לאחר ה-7.10 חל שינוי ניכר בכל רחבי חצי הכדור המערבי, והתפרצות של שנאה ואנטישמיות שטפה כמה מדינות באזורנו. ארצות הברית הובילה במספר התקריות, אך אירועים נרשמו גם בקנדה, בצ'ילה, בברזיל ובמדינות נוספות.

ואין מדובר ביחסי סיבה ותוצאה במובן זה שבו פעולות מצד ישראל עלולות לגרום ולהגביר אנטישמיות, כי אם במצב שבו אנטישמים מנצלים את העימות כאליבי כדי לחשוף את דעותיהם הקדומות בפומבי.

כדי להסביר את ההקשר התראיינו בתוכניות טלוויזיה וברשתות חברתיות, פרסמנו מאמרים בעיתונות ובאמצעי תקשורת אחרים, העברנו שיעורים במוסדות אקדמיה, כמו, למשל, באוניברסיטת קליפורניה בלוס אנג'לס (UCLA), וביקרנו במדינות באזור, כמו אורוגוואי וצ'ילה, שם הזהרנו מפני הסיכונים הטמונים בפרץ השנאה הנוכחי לחברות דמוקרטיות ביבשת אמריקה.

אמריקה הלטינית

בדומה לעלייה בביטויי האנטישמיות ברחבי העולם, גם באמריקה הלטינית נרשמה עלייה בהיקפי האנטישמיות בשנה החולפת, בדגש על התקופה שלאחר ה-7.10. בארגנטינה, בחודשים שמאז פרוץ המלחמה נרשמה עלייה של כמעט 100% בהשוואה לעשרת החודשים הראשונים של השנה. בברזיל נרשמה עלייה של 961% במספר האירועים האנטישמיים שנרשמו מפרוץ המלחמה בהשוואה לתקופה המקבילה אשתקד, וכן נעצרה חוליית טרור של "ח'זבאללה", שביקשה להוציא לפועל פיגוע נגד יעדים ישראליים ויהודיים במדינה. בצ'ילה נרשמו אירועים אנטישמיים באוניברסיטאות ובבתי כנסת במדינה, אנשי מקצוע בתחום הבריאות הוחרמו בשל היותם יהודים, וההנהגה הפוליטית אימצה כמעט במלואה את הנרטיב הפלסטיני. כך גם קרה בקולומביה, שם התבטא הנשיא המקומי באופן עוין ואנטישמי כנגד ישראל, החזיר את השגרירה בארץ להתייעצות, זאת במקביל למקרים שבהם רוססו צלבי קרס כנגד שגרירות ישראל במדינה. אירועים אנטישמיים אירעו גם בבוליביה, אשר הייתה למדינה הראשונה שהכריזה על ניתוק קשריה הדיפלומטיים עם ישראל על רקע המלחמה, במקסיקו, בכרו, בוונצואלה ואף בקובה.

המקומיות בשנה החולפת. בעקבות פנייה שהוגשה לבית המשפט בארגנטינה עם הגעתו של ווטרס למדינה, נמנע ממנו להופיע עם מדי אס-אס ולהשוות בין אנה פרנק לעיתונאית הפלסטינית שירין אבו-אקלה.² לצד זאת, סירבו מלונות רבים לקבל את ווטרס ופמלייתו במלונותיהם - בארגנטינה בכרט וברחבי אמל"ט בכלל.³

העלייה בהפצת השנאה כלפי יהודים ניכרת גם ברשתות החברתיות במרחב, והיא אינה שונה מהעלייה שנצפתה בעולם כולו. נתונים שנאספו על ידי תוכנית "הצופה ברשת" (ObservatorioWeb),⁴ המשותפת לקונגרס היהודי באמל"ט (CJL), ל"אגודה הישראלית-ארגנטינאית" (AMIA) ולנציגות "האיגודים היהודיים בארגנטינה" (DAIA), מציגים, כי עד חודש ספטמבר כמות התוכן האנטישמי ברשתות יו-טיוב, פייסבוק ו-X, הייתה נמוכה ויציבה לכל אורך השנה. אולם החל מחודש אוקטובר, על רקע מלחמת "חרבות ברזל", נרשמה עלייה בשיח האנטישמי ברשתות החברתיות, כאשר ברשת X, למשל, בוצע פילוח של 9.9 מיליון ציוצים, ומניתוחם עלה,

התגברות האנטישמיות באמריקה הלטינית (אמל"ט) אינה שונה מהמגמה הכללית של העלייה בביטויי האנטישמיות ברחבי העולם, ומגיעה לשיאים חדשים בכל שנה, כאשר הקהילות היהודיות המקומיות, שרבים מקרבן הם צאצאים של יהודים שנמלטו מהשוואה והגיעו לאמל"ט על מנת להימלט מהרדיפות באירופה, מוצאים עצמם נאבקים שוב אל מול גל האנטישמיות הגואה. יצוין, כי תכיפות האירועים ועוצמתם שונה בין המדינות באזור, ומקורם, בין היתר, בשינוי החברתי שעוברת המדינות עצמן. אירועי ה-7.10 הובילו גם במרחב אמל"ט לעלייה ניכרת בהיקפי האנטישמיות, שבמסגרתם נאלצות הקהילות להתמודד עם שיח שנאה, שמופגן ברחובות וברשתות החברתיות, עם התעללות מילולית ופיזית ועם מקרי ונדליזם כנגד מוסדות ועסקים יהודיים. כל אלו מעלים את תחושת הפחד והחרדה וגורמים ליהודים רבים "להצניע" את יהדותם.¹

מסע ההופעות במרחב של רוג'ר ווטרס, אשר נוהג לקדם תכנים אנטישמיים בהופעותיו, העלה גם הוא את רמת הדריכות בקרב הקהילות היהודיות

סממן של זיהוי יהודי מילדיהם, כדוגמת שרשראות עם מגן דוד וכיפות.¹¹ על פי סקר שנערך, מתחילת המלחמה (7.10) ועד ה-12.12 נרשמו במדינה 259 אירועים אנטישמיים (62.5% מתוכם נרשמו במרחב הדיגיטלי – מהם כשליש בפיסבוק וכשליש ביו-טיוב - ו-37.5% מתוכם נרשמו במרחב הפיזי). מספר זה מבטא עלייה של כמעט 100% בהשוואה למספר האירועים (273) שנרשמו מתחילת שנת 2023 ועד ה-7.10.¹² נתונים דומים פרסם ארגון "הליגה נגד השמצה", אשר מצא, כי מאז ה-7.10 נרשמו במדינה 231 תקריות אנטישמיות.¹³

המצב הפוליטי בארגנטינה משפיע אף הוא על היקפי האנטישמיות במדינה. אירוע חריג נרשם בעימות בין חמשת המועמדים לנשיאות, שהתקיים בתחילת נובמבר, ובמסגרתו בחרה מועמדת, המזוהה עם חזית השמאל במדינה לא לגנות את פעולות ה"חמאס" נגד אזרחים ישראלים ואף להאשים את ישראל במאורעות.¹⁴ תקווה גדולה נרשמה על רקע בחירתו של חבייר מיליי לנשיאות, כאשר מיליי הביע באופן מופגן את תמיכתו במדינת ישראל וביהודים וגינה נחרצות את התקפת הטרור של "חמאס" ב-7.10.

גם באוניברסיטאות המקומיות המצב אינו קל לסטודנטים היהודים, כאשר דיווחים רבים מתקבלים על אודות העלייה החדה במקרי האפליה והאנטישמיות הגואה בקמפוסים במדינה בעקבות אירועי ה-7.10. באירוע אחד, שהתרחש בפקולטה לפילוסופיה ולמדעי הרוח באוניברסיטת בואנוס איירס, נתלו דגלים פלסטיניים וכרזות אנטישמיות וכן רוססו גרפיטי של צלבי קרס. כמו כן דווח, שפקולטות נוספות באוניברסיטה פרסמו מסמכים, התומכים באופן ישיר במעשי "חמאס".¹⁵

בברזיל, שבה קהילה יהודית המונה כ-91,000 איש, דו"ח שפורסם על ידי "הקונפדרציה היהודית בברזיל" (CONIB) מצביע, כי בשנת 2022 תועדו במדינה 385 אירועים אנטישמיים,¹⁶ רובם במרחב הדיגיטלי, אשר נגעו, בין היתר, לזילות השואה ולפגיעה ביהודים, כאשר המקרים במרחב הפיזי קושרו לרוב לגורמים המזוהים עם קבוצות ימין קיצוני, אשר דווח כי מספרן עלה באופן אקספוננציאלי במדינות מרכזיות במדינה.¹⁷ בהקשר זה דווח, כי בחודש אפריל האחרון הורה בית המשפט המקומי למפעילי רשתות טלפונים ולחנות האפליקציות להסיר את אפליקציית טלגרם מהאוויר בשל סירובה להעביר פרטים על קבוצות נאו-נאציות במדינה לבקשת המשטרה הפדראלית ובעקבות התקפות אלימות שנרשמו בבתי ספר והפצת דברי שטנה ברשת.¹⁸ אירוע נוסף נרשם בכנס של איגוד

כי בשלושת הימים הראשונים למלחמה (7-10.10) זוהו 7% מהתכנים כאנטישמיים, ב-14-18.10 זוהו 18% מהתכנים כאנטישמיים, ב-17-19.10 זוהו 24% מהתכנים כאנטישמיים, וב-25-29.11 זוהו 16.99% כאנטישמיים. כמו כן, 12% מסך השיח האנטישמי ב-X הינו באמל"ט, ומדובר בעלייה של 2.5% ביחס לשנת 2022. עוד יצוין, כי המדינות שנמצאו כתורמות את מירב התוכן האנטישמי ברשת בשפה הספרדית הן ספרד, קולומביה, מקסיקו וונצואלה.

בארגנטינה, שנת 2022 הציגה נתונים מעודדים באופן יחסי, כאשר במהלכה

נרשמה ירידה בתקריות האנטישמיות במדינה, שמתגוררת בה הקהילה היהודית הגדולה ביותר באמל"ט (כ-173,000). כך, בדו"ח האנטישמיות השנתי שפרסם ארגון ה-"DAIA" דווח, כי בשנת 2022 נרשמו 427 הצהרות על מעשי אנטישמיות, שהיוו ירידה של 13% בהשוואה למספר ההצהרות שנרשמו בשנת 2021.⁵ יצוין, כי ארגנטינה ככלל, ובואנוס איירס בייחוד, מקיימות תפיסה של דו-קיום. אולם האירועים האנטישמיים שנרשמים קשורים לעיתים קרובות לאתגרים כלכליים שחווה המדינה ולקיטוב פוליטי. יצוין, כי למרות הירידה במספר התקריות האנטישמיות שנמדדו בשנת 2022, הרשויות דואגות לאבטחה סביב מבנים ומוסדות ציבוריים של הקהילה היהודית, זאת, בין היתר, בשל עברה של המדינה, שידעה אירועי טרור קשים כנגד הקהילה.

עוד קודם לאירועי ה-7.10, במהלך שנת 2023 אירעו כמה אירועים אנטישמיים ברחבי ארגנטינה, כאשר רוב התקריות נסובו סביב מעשי ונדליזם, הטחת עלבונות, השמצות באינטרנט וציורי גרפיטי. אירוע חריג נרשם בחודש ספטמבר, אז פשטה המשטרה הפדרלית על מו"ל שמכר ספרים עם תכנים נאציים ואנטישמיים, כאשר על פי החוק המקומי, הצגת סמלים נאציים הינה פשע.⁶ אולם ובדומה לשאר העולם, בעקבות אירועי ה-7.10 הועצמו בחומרתם מקרי האנטישמיות במדינה וכללו, בין היתר, איומים בפיצוץ מבנים יהודיים (בדגש על ה-"DAIA" וה-"AMIA"),⁷ בין היתר באמצעות מיילים שהכילו קריאות "מוות ליהודים הציונים", ומייל דומה נשלח לשגרירות ישראל.⁸ איומים אלו הובילו להגברת האבטחה המקומית. לצד זאת צוירו מגני דוד על כניסות לבניינים,⁹ וכן נרשמו תקיפות פיזיות ופגיעה ברכוש יהודי. בהתאם לכך, רבים מקרב הקהילה היהודית נמנעו במקרים מסוימים מלשלוח את ילדיהם עם מדים לבתי הספר היהודיים, כשחלקם אף נמנעו מלשלוח אותם לבית הספר בכלל, זאת בשל החשש שייפגעו.¹⁰ לצד זאת, רבים מקרב הקהילה הסירו כל

הבולטים במדינה ממשיכים לקרוא לחרם על ישראל ותומכיה, תוך אימוץ מלא של הנרטיב הפלסטיני.²⁴ בהקשר זה, שתי מפלגות פוליטיות קראו להפסיק את "רצח-העם" שמבצעת לכאורה ישראל בפלסטינים, ללא כל אזכור לאירועי ה-7.10, והנשיא בוריש' גינה את "פשעי המלחמה שמבצעת ישראל בעזה"²⁵ ואף החזיר את השגריר הצ'יליאני בישראל להתייעצויות.²⁶

בקולומביה נרשם השינוי הגדול ביותר בהקשר של אנטישמיות באמל"ט וביחס לישראל. כך, בעוד הנשיא הקודם, איוואן דוקה, פעל רבות לחזק את קשרי המדינה עם ישראל ואף ביקר בה בנובמבר 2021 במטרה לפתוח משרד מסחר וחדשנות בירושלים, תקופת כהונתו של הנשיא הנכנס, גוסטבו פדרו, המזוהה עם הצד השמאלי של המפה הפוליטית, מציגה מגמה הפוכה, המעלה חששות ממשיים בקרב גורמים מקומיים.²⁷ במסגרת זו, מתחילת המלחמה התבטא הנשיא פדרו באופן עוין ואנטישמי כנגד ישראל.²⁸ השווה את חוסר הצדק שממנו סובלים הפלסטינים מאז 1948 לסבל של העם היהודי תחת המשטר הנאצי ואת צה"ל לנאצים, ואמר, כי ישראל מעוניינת בהשמדת העם הפלסטיני. בתאריך ה-16.10, דרשה קולומביה משגריר ישראל לעזוב את המדינה ולהתנצל על ביקורתו כנגד התבטאויותיו האנטישמיות של נשיאה.²⁹ שלושה ימים לאחר מכן טען הנשיא כי אין לפרש את התבטאויותיו כנגד ה"כיבוש ורצח העם בפלסטינים" כאנטישמיות, שכן מדובר בביקורת לגיטימית. במקביל, נמשך שיח אנטי-ישראלי ברשתות החברתיות ובעיתונים,³⁰ לצד פעולות כמו ריסוס צלב קרס כנגד שגרירות ישראל במדינה, וכן פורסם, כי שגרירת קולומביה בישראל הוחזרה להתייעצות.³¹

האנתרופולוגים באמל"ט, בשיתוף "האגודה הברזילאית לאנתרופולוגיה", שהתקיים באוגוסט 2023, ובמסגרתו התקבלה החלטה, המאשימה את ישראל ב"טיהור אתני ובאפרטהייד", תוך תמיכה בקמפיין ה-"BDS".¹⁹ לצד זאת, כהונתו החוזרת של הנשיא לולה דה-סילבה, אשר החלה ב-1.1.23, מעלה חשש בקרב גורמים מקומיים, זאת, בין היתר, עקב הביקורות הרבות שהטיח בישראל בשנים האחרונות, ועל רקע המלחמה בכפרט,²⁰ ותמיכתו המופגנת בנרטיב הפלסטיני.

בדומה ליתר מדינות העולם ככלל, והמרחב בכפרט, חלה עלייה דרמטית בהיקפי האנטישמיות במדינה על רקע אירועי ה-7.10. מגמה זו משתקפת בדו"ח שפרסם ה-"CONIB" בחודש דצמבר, אשר הציג עלייה דרמטית של 96% בהיקפי האנטישמיות מפרוץ המלחמה בהשוואה לתקופה המקבילה ב-2022 (467 למול 44 אירועים).²¹ לצד זאת, השיח האנטישמי ברשתות גובר, וכן נרשמו מקרים רבים של השחתת רכוש וקריאות אנטישמיות כנגד מוסדות יהודיים. באירוע חריג שנרשם בחודש נובמבר, פורסם כי חוליית טרור של חיזבאללה, שפעלה בהכוונה איראנית וביקשה להוציא לפועל פיגוע למול יעדים ישראלים ויהודים במדינה, נעצרה ע"י כוחות הביטחון בברזיל.²²

בצ'ילה, שבה חיה הקהילה הפלסטינית הגדולה ביותר מחוץ למזרח התיכון (המונה לפי הערכות כחצי מיליון איש), נרשמה בשנים האחרונות עלייה משמעותית בהיקפי האנטישמיות, אשר נוהגים להתעצם כדרך קבע על רקע סכסוכים במזרח התיכון, במקרים רבים תוך תדלוק העוינות מצד הקהילה הפלסטינית הגדולה. כך, על רקע מלחמת "חרבות ברזל" התקיימו הפגנות פרו-פלסטיניות רבות במדינה, שנשמעו בהן קריאות לעשיית פוגרום ביהודים וכן נעשו השוואות בין ישראל לגרמניה הנאצית. כמו כן, נוסף על הרחבת הפעילות של קמפיין ה-"BDS" במדינה, גוברות התקפות השנאה כנגד חברי הקהילה היהודית במדינה, המונה כ-16,000 איש, אשר מביעה חשש גדול מהמצב. לדוגמה, על רקע קריאה לאינתיפאדה עולמית (13.10), הפסיק בית הספר היהודי הגדול בסנטיאגו את הלימודים, וכן הוחלט שתלמידי בית הספר לא ילבוש את תלבושת בית הספר עד סוף השנה. לצד זאת, צעקות "הייל היטלר" נשמעו מחוץ למועדון הספורט של הקהילה היהודית, כרזות גרפיטי כנגד ישראל הופצו באוניברסיטאות ובבתי כנסת במדינה ואנשי מקצוע בתחום הבריאות הוחרמו בשל היותם יהודים. אירוע חריג נוסף נרשם ב-22.12, אז חולל בית כנסת בסנטיאגו בכיתובים "פלסטין חופשית" ו"להפיל את הציונות".²³ לצד זאת, חלק מהפוליטיקאים וממובילי דעת הקהל

Vandalism of the Bicur Joilim synagogue, Chile 22.12.23.
Source: X (Twitter) @comjudiachile

בוליביה הפכה ב-31.10 למדינה הראשונה שהכריזה על ניתוק קשריה הדיפלומטיים עם ישראל, זאת על רקע "תגובתה הצבאית" של ישראל, שהיוותה, לדבריה, "פשעים נגד האנושות"³⁷. יצוין, כי אין זו הפעם הראשונה שבה בחרה בוליביה לנתק את יחסיה עם ישראל על רקע מבצעים צבאיים ומתיחות ביטחונית, כאשר כך קרה גם ב-2009 וב-2022.³⁸ אירוע חריג נוסף שנרשם בשנה החולפת, בחודש יולי, הינו חתימתה של בוליביה על הסכם הגנה עם איראן. סירובה של ממשלת בוליביה לכרסם את פרטי ההסכם העלו חששות בקרב גורמים פנימיים ואזורים, כי מדובר בניסיון של איראן להגביר את השפעתה באזור.³⁹

גם **ונצואלה** ממשיכה לבלוט בהקשרים שליליים, כאשר יחסיה עם ישראל נותקו עוד בשנת 2009, בעקבות עימות צבאי במסגרת הסכסוך הישראלי-פלסטיני. על רקע זה נמשכים היחסים החמים בין ונצואלה לאיראן, כאשר ונצואלה ממשיכה לשמש לדעת פרשנים כשער של איראן לאמל"ט. כחלק מכך, התקיים בחודש מרץ האחרון בקראקס יריד בין-לאומי לחגיגת התרבות והחברות הוונצואלית-איראנית, אשר אורגן על ידי קבוצה בשם "המרכז לחילופי תרבות באמל"ט".⁴⁰ לצד זאת, ב-7.11 האשים נשיא ונצואלה, מאדורו, את ישראל בכך, שהיא מנחילה "אידאולוגיה מסוכנת יותר מהנאציזם", וכן טען, שישראל "מפציצה בתי חולים, כנסיות ומסגדים בעזה ופוגעת בחפים מפשע".⁴¹

בהקשר זה יצוין, כי גם **בקובה**, שיש לה קשרים ענפים עם איראן, צעדו ב-24.11 בהוואנה אלפי מפגינים, בהובלתו של הנשיא המקומי, אל מול שגרירות ארה"ב בקריאה להפסקת "רצח-העם" בעזה.⁴²

תודתנו על הסיוע באיסוף המידע נתונה ל"מרכז שמעון ויזנטל" באמריקה הלטינית

במקסיקו, שבה חיה הקהילה היהודית השלישית בגודלה באמל"ט (כ-40,000 איש), ישנם לא מעט בתי ספר יהודיים וקהילה יהודית פורחת. בהקשר זה יצוין, כי יהודים רבים במדינה אינם חווים תקריות אנטישמיות כמו במדינות אחרות ביבשת, אולם התופעות שכן מתרחשות במקסיקו נוגעות ברובן להשמעת ביטויי גזענות כנגד היהודים וכנגד השואה. בחודש יולי האחרון כינה נשיא מקסיקו לשעבר, וינסנטה פוקס, את המועמדת לנשיאות, קלאודיה שיינבאום, "יהודייה בולגרית", לאחר שזו קראה להפסיק את כספי הפנסיה לנשיאים לשעבר. בהקשר זה, זהותה היהודית של המועמדת, אשר זוכה לא אחת לגינויים אנטישמיים, עשויה לעמוד למבחן במסגרת הבחירות הקרובות.³² באותו חודש נרשם אירוע חריג נוסף במדינה, עת קבוצת הכדורגל "אטלס" התנצלה על פוסט שפרסמה ברשתות החברתיות ובו צוטט שר התעמולה הנאצי, יוזף גבלס, בתגובה לאירוע שנרשם במהלך משחק שקיימה.³³ כמו כן, מסעדה מקומית מוכרת בשם Masala & Maiz, אשר משלבת תעמולה אנטי-ישראלית בתכריט שלה ובעמודי הרשתות החברתיות שלה, פרסמה סיסמאות אנטישמיות בעמוד האינסטגרם שלה.³⁴

בפרו נרשם בשנה החולפת אירוע חריג, עת הופצו קריקטורות אנטישמיות עם השוואה נאצית בעיתון "לה רפובליקה", העיתון הגדול בפרו, והסניף הדרום אמריקני של "מרכז שמעון ויזנטל", העוסק במאבק באנטישמיות, פנה לבעלי העיתון בדרישה להסירן.³⁵

באורוגוואי, אשר הייתה למדינה הראשונה באמל"ט שאימצה את הגדרת "IHRA" לאנטישמיות, חיה קהילה יהודית המונה כ-16,000 איש, והעובדה שהיא מושרשת מאוד במדינה תורמת רבות לקשר הישיר וההדוק בין אורוגוואי לישראל. בשנה החולפת, בנאום מוקלט שנשא נשיא אורוגוואי, לואיס לקלה פו, במסגרת כנס שערך ה-"AJC", אמר הנשיא, כי הקשרים בין אורוגוואי לישראל הם היסטוריים ולא ניתנים לערעור.³⁶

הערות

- 1 Agustina, S. October 18, 2023. La comunidad judía en Argentina, paralizada: "Si mi hija está en el colegio, no estoy tranquila". ELDiarioAR. <https://t.ly/OhWCv>
- 2 Greyman-Kennard, D. November 23, 2023. Roger Waters drops antisemitic iconography in Argentina following legal threat. The Jerusalem Post. <https://t.ly/9ib0u>
- 3 November 16, 2023. Roger Waters was denied hotel stays in Argentina and Uruguay over antisemitism allegations, report says. AP. <https://t.ly/MPwcl>
- 4 Observatorio Web. <https://t.ly/anmig>
- 5 DAIA. 2023. Informe Anual Antisemitismo 2023 (Análisis Sobre 2022). <https://t.ly-r4e->
- 6 September 14, 2023. Argentina shuts down Nazi and antisemitic publisher. Deutsche Welle. <https://t.ly/zhqxcg>
- 7 Hajdenberg, J. December 7, 2023. False bomb threat hits Buenos Aires Jewish center where 85 people died in 1994 bombing. The Jerusalem Post. <https://t.ly/EfQYi>
- 8 Staff, T. October 19, 2023. US and Israeli embassies hit with bomb threats in Buenos Aires. The Times of Israel. <https://t.ly/A3KMj>
- 9 Cohen, B. November 2, 2023. Argentine Jews Fear 'This Is Just the Beginning' After Residential Building in Buenos Aires Vandalized With Star of David Symbol. The Algermeiner. <https://t.ly/enluc>
- 10 Agustina, S. October 18, 2023. La comunidad judía en Argentina, paralizada: "Si mi hija está en el colegio, no estoy tranquila". ELDiarioAR. <https://t.ly/8Ardo>
- 11 Schneider, W. November 19, 2023. War unifies community. Hamilton Jewish News. <https://t.ly/xKuoU>
- 12 DAIA. December 2023. Antisemitismo en la Argentina. https://t.ly/r15_Q
- 13 ADL. December 15, 2023. Anti-Semitic incidents around the world following the Hamas war in Israel. <https://t.ly/xf6OA>
- 14 October 9, 2023. Argentina: All candidates but one condemn bloodshed in Israel. Merco Press. <https://t.ly/DfjP2>
- 15 November 14, 2023. Jewish students at University of Buenos Aires concerned by rising anti-Semitism on campus. Buenos Aires Time. https://t.ly/oVU_d
- 16 Marshall, E. March 22, 2023. 'Antisemitism in Brazil' report exposes troubling data. The Brazilian Report. <https://t.ly/5VOJk>
- 17 Grattan, S. June 14, 2023. Neo-Nazi groups multiply in a more conservative Brazil. Reuters. <https://t.ly/u-Zg8>
- 18 Farber, Y. April 26, 2023. בית המשפט בברזיל אסר על שימוש באפליקציית טלגרם. Behadri Haredim. <https://t.ly/s8tCD>
- 19 Pierre, J. August 23, 2023. 'Domino Effect': Latin American Academics Accuse Israel of Racism, Apartheid. The Algermeiner. <https://t.ly/mUVJq>
- 20 November 14, 2023. Lula Says Israel Committing 'Equivalent Of Terrorism' In Gaza. Barron's. <https://t.ly/p3RRm>
- 21 Klein, Z. November 13, 2023. Brazil witnesses a 961% surge in antisemitic incidents, global trends show rising concern. The Jerusalem Post. <https://t.ly/IGU3->
- 22 France24. November 8, 2023. Brazil arrests two for alleged Hezbollah-backed 'terror' plot. <https://t.ly/FXPPs>
- 23 Comunidad Judia de Chile. [comjudiachile]. (2023, December 22). La vandalización de la sinagoga Bicur Joilim, la primera de Santiago (1930) es una demostración de #antisemitismo inaceptable. [Tweet]. X. <https://t.ly/qjRP5>
- 24 McGowan, C. November 10, 2023. From sport to music, Chile's Palestinian diaspora rallies to support Gaza. Aljazeera. <https://t.ly/mBe6j>
- 25 Dogan, S. October 19, 2023. Chile's president denounces Israeli attack on Gaza hospital. Anadolu Agency. <https://t.ly/V1AxL>
- 26 Cohen, B. November 1, 2023. Chilean Jews Condemn Far Left President's Decision to Break Diplomatic Ties With Israel. The Algermeiner. <https://t.ly/LE4GQ>
- 27 Staff, T. June 21, 2022. Colombia's incoming president once compared Israel to Nazis. The Times of Israel. <https://t.ly/jrqqa>
- 28 Gustavo Petro. [petrogustavo]. (2023, October 8.) Desde muy joven estudie el conflicto palestino israelí y se de la inmensa injusticia que ha sufrido el pueblo palestino desde 1948. [Tweet]. X. <https://t.ly/JRkan>
- 29 Staff, T. October 17, 2023. Colombia tells Israel envoy to leave as diplomatic feud over Gaza war deepens. The Times of Israel. <https://t.ly/waB2>
- 30 Zehavi, Y. October 15, 2023. אנטישמיות באינטגרם: הקריקטורות של ה"מאטאדור" מקולומביה. Kan. <https://t.ly/cMtK3>
- 31 Israel-Hamas war: Hundreds of evacuees leave Gaza for Egypt. Deutsche Welle. <https://t.ly/Xw8j>. Alsema, A. October 16, 2023. Colombia threatens to cut ties with Israel over war on Gaza. Colombia Reports. <https://t.ly/EFZV7>
- 32 Kessler, J. September 21, 2023. Mexico on track to have its first Jewish, female president. The Jerusalem Post. <https://t.ly/5Veb8>
- 33 Hernandez, C. July 24, 2023. Atlas apologize, delete post quoting former Nazi leader Goebbels. ESPN. <https://t.ly/FH6A>
- 34 November 14, 2023. Restaurante mexicano Masala y Maiz acusa a Israel de genocidio y apartheid... en su menú. Enlace Judío. <https://t.ly/juDC->
- 35 Simon Wisenthal Center. November 2023. Open Letter to the Director of "La Republica de Perú" Newspaper. <https://t.ly/glAdl>
- 36 June 13, 2023. Uruguay President Hails 75 Years of His Nation's Friendship with Israel at AJC Global Forum. American Jewish Committee. <https://t.ly/ODJNu>
- 37 Iordache, R. November 1, 2023. Bolivia severs ties with Israel over war in the Gaza Strip, as Colombia and Chile recall ambassador. CNBC. <https://t.ly/eJkaP>
- 38 Friedman, G. October 31, 2023. In a first for any country, Bolivia severs ties with Israel over war in Gaza. Forward. <https://t.ly/OS3Fn>
- 39 Politi, D and Valdez, C. July 25, 2023. Bolivia facing questions over shadowy defense pact with Iran. The Times of Israel. <https://t.ly/8yJfv>
- 40 Lipin, M. March 11, 2023. Why Iran's Growing Influence in Venezuela Challenges the West. Voice of America. <http://tinyurl.com/y3xuhbb3>
- 41 November 8, 2023. Venezuela – Maduro: 'Israel' instilled an ideology more dangerous than Nazism. CFCA. <https://t.ly/mPw44>
- 42 Staff, T. November 24, 2023. Cuban president leads pro-Palestinian march in front of US embassy in Havana. The Times of Israel. <https://t.ly/xzr7j>

סיכום

שנת 2023 החלה בעלייה מתונה בהיקף אירועי האנטישמיות. אולם מגמה זו התחלפה לאחר אירועי ה-7.10, וככל שהתעצמה המלחמה כך המשיכה לעלות בעצימותה ובהיקפה. בהתבוננות רוחבית, שנת 2023 הסתיימה בעלייה של 235% במספר האירועים האנטישמיים בהשוואה לשנת 2022, כאשר בחודשים אוקטובר-דצמבר ניתן להצביע על פי שישה יותר אירועים אנטישמיים בהשוואה למספר האירועים שנרשמו בחודשים ינואר-ספטמבר 2023.

יחסית, בטיק-טוק, בפייסבוק, בטלגרם ובאינסטגרם. בהקשר זה, מחקר מצא, שגלישה של לפחות 30 דקות ביום בחלק מהפלטפורמות הנ"ל מגדילה את הסיכוי שהגולש יחזיק בעמדות אנטישמיות.

ב. האנטישמיות ברחבי העולם ממשיכה להישען על בורות, על טרנדים ועל דיסאינפורמציה.

דוגמה בולטת לכך נרשמה בשנה האחרונה עם העדויות הרבות על שימוש בקריאת "מהים עד הנהר" - מבלי להבין את המשמעות הבסיסית של האמירה. כך, לדוגמה, סקר של ברקלי מצא, כי רק כמחצית מהסטודנטים אשר אימצו את הקריאה ידעו באיזה ים ובאיזה נהר מדובר! בהקשר זה, השימוש המוגבר בפלטפורמות מידע רשת, כדוגמת וויקיפדיה, ובפלטפורמות הבינה המלאכותית, אשר נתפסות כמהימנות על אף ההטיה המובהקת שקיימת בהן כנגד ישראל, מרחיבה אותה בורות ואותם טרנדים. בהקשר זה, מחקרים שפורסמו בשנה החולפת הדגישו את העיוות המכוון בוויקיפדיה של ההיסטוריה של השואה,² ומחקרים אחרים תיארו כיצד איראן עושה שימוש בוויקיפדיה ככלי השפעה.³

ג. נמשכת מגמה ארוכת שנים של דעיכה בשיעורי האהדה לישראל, בעיקר במדינות המערב, בדגש על ארה"ב, מצד צעירים וגורמים המזוהים עם זרמי השמאל הפרוגרסיבי, אשר מבקשים לערער על הלגיטימיות של מדינת ישראל, בעיקר באמצעות שימוש בתעמולה אנטישמית. מלחמת "חברות ברזל" האיצה עוד יותר תהליכים אלו, כאשר מחקר שנערך ימים מספר לפני פרסום דו"ח זה מצביע על כך, שפחות מ-50% מהאמריקנים סבורים שהמאבק של ישראל במסגרת המלחמה מוצדק, ומספר הולך ופוחת סבור, שישראל צריכה להמשיך להילחם (רבע עד שליש). לצד

בדומה לשנים קודמות, גם השנה בלטה מגמה של תת-דיווח באזורים מסוימים, וכן דיווח לא מפורט דיו, כאשר חשוב לציין, שכמות הדיווחים שכן נותרה אינה מייצגת באופן מלא והרמטי את כלל האירועים האנטישמיים שחווים יהודים בתפוצות. במסגרת זו, קיימים ברחבי העולם ארגונים רבים הפועלים לתיעוד ולניטור האנטישמיות, כאשר חלק מהתיעוד נעשה ברמה המקומית, ותיעוד נוסף מבוצע בפריסה גיאוגרפית רחבה יותר. יצוין, כי במדינות מסוימות אירועים אנטישמיים אינם מתועדים כלל, והמידע שקיים לגבי הנעשה בהן מסתמך על דיווחי התקשורת והרשתות החברתיות. היעדר הדיווח במקומות מסוימים, לצד חוסר במסגרת מאחדת טרמינולוגית ובשיטות עקביות לתיעוד המידע, מקשים במקרים מסוימים להבין את המגמות המרכזיות בחלק מהמדינות ולהתאים צעדי מדיניות יעילים לטובת התמודדות איתן.

בבחינת האירועים והמגמות המרכזיות לשנת 2023 עולות כמה מסקנות בולטות:

א. הפלטפורמות החברתיות ממשיכות לאפשר הפצה והטמעה של רעיונות אנטישמיים, אשר משפיעים על דעת הקהל ומעצבים אותה ואת התודעה העולמית. כפי שעולה מהדו"ח, בחודשים אוקטובר-דצמבר נרשמה עלייה של 264% בשיח האנטישמי המקוון וזינוק של כ-1,200% בפוסטים שכללו תכנים אנטישמיים אלימים, אשר קראו לאלימות כנגד יהודים, ישראלים וציונים. במסגרת זו, נרשמה עלייה משמעותית בהיקפי השיח המקוון, שכוללים אלמנטים של אנטישמיות חדשה ושל הכחשה ועיוות שואה, כאשר הרוב המכריע מהתכנים שפורסמו בחודשים נובמבר-דצמבר הופיעו ברשת (68%) X, ולאחריה, בפער ניכר

ז. הגדרת העבודה לאנטישמיות של "הברית הבינלאומית להנצחת זכר השואה" (IHRA), ממשיכה להוות את הכלי הבין-לאומי החיוני, המקובל והאפקטיבי ביותר לזיהוי ולסימונם של ביטויים אנטישמיים. עד סוף שנת 2023 אימצו או אישרו את ההגדרה 1,216 ישויות שונות, כאשר בשנת 2023 נרשמו 97 אימוצים חדשים, מתוכם שלוש מדינות (לטביה, קרואטיה ופנמה). עד כה אימצו את ההגדרה 45 מדינות שונות, 514 גופים ממשלתיים לא פדרליים, 345 מוסדות להשכלה גבוהה ו-312 ארגונים.

ח. במדינות העולם הערבי והמוסלמי נרשמים יותר ויותר ניסיונות, על רקע אירועי ה-7.10, לערער על "הסכמי אברהם" ועל המסר שהם מייצגים, גם במדינות שעמן נחתמו ההסכמים וגם במדינות פוטנציאליות נוספות. במסגרת ניסיונות אלו, בין היתר, נעשה שימוש הולך וגובר בסממנים, המשווים בין האידאולוגיה הנאצית לבין פעילותה של ישראל, כאשר היטלר מוצג לעיתים קרובות כגיבור תרבות.

על אף האמור לעיל והמגמות המדאיגות שפורטו בהרחבה, חשוב להסתכל גם על חצי הכוס המלאה, כאשר בשנת 2023 נרשמו הישגים חשובים בתחום המאבק באנטישמיות, ובראשם מגמה של מדינות, ארגונים ומוסדות בין-לאומיים, שהעבירו הצעות וחוקים למאבק באנטישמיות, חלק ניכר מהם על רקע ה-7.10, ובתוך כך אימצו את הגדרת "IHRA" לאנטישמיות. שינויים משמעותיים לטובה נרשמו בארה"ב, בדגש על הלחץ הציבורי שהופעל כנגד שלוש נשיאות האוניברסיטאות שהעידו בקונגרס וכנגד אוניברסיטאות אחרות בדרישה לפעילות אקטיבית למאבק באנטישמיות, ובצרפת ובגרמניה, בדגש על פעילותן הנחרצת כנגד מחוללי אנטישמיות מרכזיים וכנגד הפגנות השנאה ברחובות. התייצבותה של גרמניה לצד ישראל במסגרת ההליך המתנהל בבית הדין הבין-לאומי לצדק (ICJ) ראוי גם הוא לציון חיובי ביותר. לצד זאת פורסמו תוכניות לאומיות, הוקצו תקציבי עתק להבטחת ביטחונן של הקהילות היהודיות, חוקקו חוקים אשר אסרו והגבילו בצורה נרחבת את קיומן של הפגנות פרו-פלסטיניות, הוצאו מחוץ לחוק והופסקו המימון של ארגונים המקדמים אנטישמיות, מונו שליחים מיוחדים למאבק באנטישמיות מטעם המדינות ונעשו מהלכים ליישום גולציות לאכיפה של מניעת שיח שנאה ברשת.

אולם הדרך למיגור תופעת האנטישמיות עדיין ארוכה ומורכבת ודורשת תשומת לב גדולה, בעיקר במישור החקיקתי והאכיפתי, בכל רחבי העולם.

זאת נמצא, כי רק 2 מתוך 5 אנשים הצהירו כי הם תומכים בישראל על רקע המלחמה, ורק 1 מכל 3 אנשים מאמינים שישראל עושה כל שביכולתה כדי למזער את מספר הנפגעים בעזה.⁴ מגמות אלו משתקפות מסקרי דעת קהל רבים המובאים בדו"ח זה ומבטאות התחזקות שיח אנטי-ציוני, שמעצים גם הוא את ביטויי האנטישמיות במדינות שונות ברחבי העולם. כחלק מכך נרשמו בשנה החולפת מקרים רבים של שיתופי פעולה מפתיעים בין גורמי שמאל קיצוני לגורמי ימין קיצוני, כאשר המאחד ביניהם הוא אנטישמיות ושנאה לישראל.

ד. הרשות הפלסטינית ממשיכה להיות מוקד עולמי מרכזי להפצה ולקידום קריאות להשמדת מדינת ישראל ולרצח יהודים. במסגרת זו, מערכת החינוך הפלסטינית ממשיכה להוות גורם מרכזי להטמעתם של נרטיבים אנטישמיים כחלק מהזהות הפלסטינית הלאומית. במקביל, על רקע ה-7.10 הובלטה מעורבותה של "סוכנות הסעד והתעסוקה של האו"ם לפליטים הפלסטינים" ("אונר"א") בהסתה לאנטישמיות ולאלימות.

ה. נמשכת פעילותם של ארגוני חברה אזרחית, כדוגמת קמפיין ה-"BDS", לקדם חרמות כנגד מדינת ישראל בזירות פעולה שונות, ללא הצלחה משמעותית, ולפעול לשלילת זכותה של מדינת ישראל להתקיים כמדינת העם היהודי. בנוסף, ארגונים לא-ממשלתיים, המבקשים באופן רשמי לקדם זכויות אדם, ואשר חלקם נתמכים ביד רחבה על ידי ממשלות וקרנות פילנתרופיות, ממשיכים לבלוט בקידום אנטישמיות ודה-הומניזציה ליהודים, הן באופן ישיר והן באופן עקיף.

ו. מרחב הקמפוסים – בעיקר בארה"ב ובבריטניה – ממשיך לתפוס בולטות גבוהה מאוד, להוות סביבה לא בטוחה עבור סטודנטים יהודיים, להשפיע על הדור הצעיר במדינות רבות בעולם ולהעצים את היקפי האנטישמיות שנרשמים בהן. לצד עדותן של שלוש נשיאות האוניברסיטאות, אשר טענו כי יש צורך להתייחס ל"הקשר" של אירועים בבואן לענות על השאלה האם קריאות להשמדת עם כלפי יהודים מהוות עבירה על כללי ההתנהגות באוניברסיטאות, נרשמה עלייה של 700% בכמות התקריות האנטישמיות בקמפוסים בארה"ב על רקע המלחמה, כאשר רק 32.5% מהסטודנטים היהודים המקומיים מרגישים בטוחים בקמפוסים מבחינה רגשית. גם בצרפת, סקר שנערך לפני המלחמה מצא, כי 9 מתוך 10 סטודנטים יהודים היו קורבנות לאירועים אנטישמיים, וכך גם באוסטרליה, כאשר סקר מצא, כי 64% מהסטודנטים היהודים חוו אנטישמיות באוניברסיטאות שבהן הם לומדים.

המלצות

המלצות מרכזיות - משרד התפוצות והמאבק באנטישמיות

באשר לשיח השנאה ברשתות החברתיות, מוצע לחשוף הטיות מכוונות ולפגוע בלגיטימציה של רשתות ופלטפורמות בינה מלאכותית, המקדמות בזדון אינדוקטרינציה פוליטית אנטישמית, להצר את צעדיהן ולקרוא למדינות ידידותיות לפעול באותו האופן. כן מומלץ לשים דגש מיוחד על חיזוק הרגולציה והפיקוח על הפלטפורמות, על עדכון המדיניות שלהן באשר לשיח אנטישמי ועל עיבוי הצוותים של סוקרי התוכן שלהן. לצד זאת, מומלץ לקדם רגולציה ממשלתית בישראל, שתוכל להטיל סנקציות על הפלטפורמות אם ימשיכו לאפשר הפצה המונית של תכנים אנטישמיים. בהקשר זה, נכון להרחיב ולהעמיק את פעילותו של המשל"ט הלאומי האחוד למאבק באנטישמיות ברשת, אשר הוקם במשרד בשנה החולפת, תוך סנכרון ותיאום של הפעילות הננקטת בנושא מצד גורמים ממשלתיים, מוסדות לאומיים וארגוני חברה אזרחית.

יש להמשיך ולעודד מדינות, גופי ממשל לא פדרליים, מוסדות אקדמיה וארגונים לאמץ את הגדרת העבודה לאנטישמיות של "IHRA". לצד אימוץ הצהרתי, מוצע לשים דגש על יישום פעיל ומתמשך של ההגדרה ועל שילובה ברבדים מגוונים בקרב הגורמים המאמצים, כדוגמת מסגרות משפטיות ותוכניות חינוכיות.

מומלץ לרתום למאבק באנטישמיות אוכלוסיות שאינן נאבקות בתופעה כיום, כדוגמת קהלים צעירים, ליברליים, מוסלמיים וכו'.

מוצע לייצר מנגנון, אשר יחייב את מוסדות האקדמיה ברחבי העולם לגלות אחריותיות מוגברת בנוגע לאנטישמיות המקודמת בתחומי אחריותם, לרבות באמצעות הקמת צוותי משימה ייעודיים לכך. במסגרת זו, מוצע לקדם מחקרים שיציבועו על קמפוסים שאינם בטוחים

על רקע העלייה הדרמטית בהיקפי האנטישמיות ברחבי העולם, מומלץ לשנות את תפיסת העבודה בנוגע לפעולות הננקטות במסגרת המאבק באנטישמיות ולעבור ממגננה למתקפה. זאת, למול מוקדי ההפצה ומחוללי האנטישמיות המרכזיים, ובראשם הרשות הפלסטינית, המנהלת מלחמת חורמה משפטית כנגד מדינת ישראל, באמצעות ארגוני "BDS" וארגונים, שמטרתם המוצהרת, לכאורה, היא לקדם זכויות אדם, וכן באמצעות ממשלות עוינות ולעומתיות לישראל. כחלק מכך, מוצע לבחון:

« הגשת תביעות נגדיות כנגד פשעי המלחמה של ארגון הטרור "חמאס", וידוא שראשי הארגון לא יוכלו לנוע בחופשיות בעולם וגיבית מחיר ממדינות המארחות את ראשי או תומכות בו.

« חשיפת האינדוקטרינציה האנטישמית במוסדות "אונר"א" והרשות הפלסטינית, לרבות באשר למנגנון הסיוע לרוצחי יהודים, באמצעות הפקת דו"חות מהימנים ועדכניים. הדו"חות יופצו בקרב מקבלי החלטות וגורמים התומכים כספית בגופים אלו, ובראשם גורמים מדינתיים, על מנת שיתנו באופן מיידי ונחרץ את המשך המימון בשינוי דרמטי בפעילותן, כך שהם לא יקדמו עוד אנטישמיות וטרור, ויקפיאו מימון זה עד שהתהליך מתבצע בפועל. כן מוצע לפעול למול הגורמים המממנים ארגוני זכויות אדם וארגונים הומניטריים על מנת שיוודאו באופן טוב יותר, שתמיכתם לא תאפשר הלכה למעשה פעילות אנטישמית.

יש לשים דגש על הכשרת קהלים ישראלים, בייחוד בני נוער, להתמודדות עם אנטישמיות ברשתות החברתיות, על חיזוק הקשר בינם לבין יהדות התפוצות ועל הפנמת האתגרים שעמם מתמודדת יהדות התפוצות, בין היתר בראי המאבק באנטישמיות. בנוסף, חשוב להכשיר ישראלים היוצאים לחו"ל, בדגש על סטודנטים ישראלים היוצאים ללמוד במוסדות להשכלה גבוהה, כיצד להיאבק באנטישמיות, תוך עידוד יזמות, הכרת מושגים על מאפייניה הבסיסיים של האנטישמיות כפי שהם באים לידי ביטוי באופן היסטורי ועכשווי ומיפוי המוקדים הקיימים למאבק באנטישמיות.

יש להמשיך לפעול מול גורמי "BDS", אשר קוראים להחרמת מדינת ישראל, נוקטים צעדים כלכליים וסטנדרטים כפולים, דבר המהווה אנטישמיות לפי הגדרת העבודה של "IHRA", תוך מתן כלים וידע שיחזקו את הקולות הפרו-ישראלים בעולם.

המשך פעילות לחיזוק זהות יהודית וישראלית בקרב קהילות קטנות ומרוחקות וביצוע הכשרות למתן כלים להגברת החוסן הקהילתי ולהתמודדות עם אירועים אנטישמיים ואירועים ביטחוניים של הקהילה, תוך מתן דגש לחיזוקה.

נדרש לבחון פיתוח כלים משפטיים במטרה להתמודד עם גורמים המקדמים הסתה וקריאות אנטישמיות כנגד מדינת ישראל.

המלצות מרכזיות – הסוכנות היהודית

יהודים צריכים להרגיש בטוחים בכל מקום שיבחרו לחיות בו, אולם מדינת ישראל תמיד תהיה עוגן לכל יהודי. גלי האנטישמיות שאנו מתמודדים עמם כיום מחייבים חשיבה על העתיד והיערכות נכונה של כלל הגורמים לעלייה ולקליטה של יהדות התפוצות בישראל.

המשך העמקת הקשר עם הקהילות היהודיות בתפוצות באמצעות שליחים לקהילות במגוון משימות והפעלת מחנות הקיץ של הסוכנות היהודית ברחבי העולם. שליחי הסוכנות היהודית מחברים בצורה בלתי אמצעית את הקהילות בחו"ל לשפה ולתרבות העברית ולחברה בישראל על גוניה, ומהווים גשר חשוב בין הארץ לתפוצות.

המשך הבאת צעירים מהתפוצות לישראל על מנת ללמוד ולחוות את ישראל בצורה בלתי אמצעית תוך לימודים, עבודה, סיורים והשתלבות בחברה הישראלית. המשך הקשר הישיר בין

לסטודנטים יהודים ולחשוף את זהותם של מרצים, המפלים לרעה יהודים, או תומכים בארגון הטרור "חמאס". בהקשר זה, מוצע לפעול ליצירת מרחב התרעתי כנגד מחוללי אנטישמיות מרכזיים, בין אם מקרב סטודנטים ובין אם מקרב אנשי הסגל וההנהלה הבכירה. כמו כן, יש להדגיש את אחריותם של גורמים התורמים פיננסית למוסדות האקדמיה ולרתום גם אותם לקידום סביבה נקייה מאנטישמיות. לצד זאת, מומלץ לבחון סילבוסים בתוכניות לימוד רשמיות, כדי לוודא שחומרים אנטישמיים אינם כלולים בהם, וכן לעודד פעילות מחקרית בתחום המאבק באנטישמיות בקרב חוקרים צעירים, להפיק ולקדם קורסים בעלי תו תקן אקדמי בנושא ולעודד פעילות מעשית למאבק באנטישמיות מצד ארגוני סטודנטים ואנשי סגל אקדמי.

המלצות מרכזיות – ההסתדרות הציונית העולמית

המחלקה למאבק באנטישמיות וחוסן קהילתי, בשיתוף המחלקה לנוער חלוץ ודור המשך, הפדרציות הציוניות ושליחי ההוראה הפועלים ברחבי העולם מהווים את זרוע הפעולה בתפוצות גם בתחום המאבק באנטישמיות.

נדרש להמשיך לשים דגש על תחום החינוך הפורמלי והלא-פורמלי, תוך עידוד מדינות, מוסדות בין-לאומיים ואקדמיים וארגונים ציבוריים ופרטיים להטמיע הכשרות ופרויקטים מחייבים בתחום החינוך על אודות השואה, הציונות, העם היהודי והמאבק באנטישמיות ועל אודות משמעות קיומה של מדינת ישראל כמדינה יהודית ודמוקרטית יחידה במזרח התיכון. אחד מקהלי היעד המרכזיים ליישום המלצה זו הוא צוותי הוראה לא-יהודיים ברחבי העולם, גורמי אכיפת חוק וגורמי משפט בכירים.

יש להדק את האינטגרציה בין גורמי המערכה הכוללת למאבק באנטישמיות, בין היתר על ידי הקמה ומיסוד של פלטפורמות רשתיות, על בסיס נושאים שיהוו מקורות לחילופי ידע, לתיאום מסרים, לאיגום משאבים ולהעצמת פעילויות הדדיות בזירות פעולה שונות.

יש לקדם ולעודד מחקר על האנטישמיות והשואה על מנת להתמודד עם המגמות המתגברות של הכחשת שואה. נדרש להמשיך ולהביא משלחות לישראל בתחום החינוך הלא-פורמלי להכרה ולהיכרות טובה יותר עם ישראל – מוסדותיה, ערכיה וגבולותיה.

- המשך הפעילות של פלטפורמת JReady לחוסן קהילתי, בדגש על הכשרת קהלים נוספים ברחבי העולם.
- פעילות חינוכית של השליחים בקמפוסים בארה"ב נגד האנטישמיות ולקידום שיח עם קהלים שונים ומגוונים.

קהילות בתפוצות לקהילות ישראלית תוך חילופי שיח וביקורים. במקביל, המשך הבאת משלחות סולידריות להדגשת התמיכה של הקהילות במפגשים עם המפונים מעוטף עזה ומצפון הארץ.

- המשך פעילות ישירה ובאמצעות שותפים למאבק באנטישמיות במדינות השונות ולרתימה של מוסדות שונים לאימוצה של הגדרת האנטישמיות של "IHRA". חברי חבר הנאמנים של הסוכנות ימשיכו לפעול בכל המישורים העומדים לרשותם על מנת לוודא שאירועים אנטישמיים ייתקלו בתגובה הולמת מצד הרשויות המתאימות בכל מדינה, בהתאם לחוקים המקומיים.

הערות

- 1 Hassner, R. December 5, 2023. From Which River to Which Sea?. Berkeley - Helen Diller Institute. <https://t.ly/c3u7W>
- 2 Eichner, I. February 10, 2023. "Wikipedia editors distort the history of the Holocaust" [Translated from Hebrew]. Ynet. <https://t.ly/w5VqI>
- 3 Hamilton, F. January 7, 2024. 'Iranian cyber army' blamed as Wikipedia deletes atrocities. The Australian. <https://t.ly/mPtdZ>
- 4 Boundless. January 9, 2024. Israel-Hamas War Monitor - Polling & Messaging.

The UK Jewish community, including school
have given more protection against antisemitic
in the wake of Hamas' terrorist attacks in Israel, the
Prime Minister has announced.

The Antisemitism 'Increases' Following Hamas Attack

White House Press
Secretary Jean-Pierre on Inter-
faith Group to
Combat Antisemitism

EU warns TikTok over Hamas
videos

יצירות לגביהן צוין כי נעשה בהן שימוש על פי סעיף 27א' לחוק זכויות היוצרים הן יצירות אשר זהותם של יוצריהן ובעלי הזכויות היוצרים בהן אינן ידועות למשרד, לסוכנות היהודית ולהסתדרות הציונית העולמית. הגופים יקדמו בברכה קבלת מידע אודות זהותם, או כל שאלה, הערה או בעיה בנוגע למסמך, בכתובת הדואר האלקטרוני diaspora@pmo.gov.il

...this antisemitism coming from
...trifling increase in antisemitism since Hamas
...amation League has recorded more than 2,1

לפח